

Ъруин Шоу

Просяк, крадец

Част 2 от „Богат, беден“

Превод от английски: Иванка Томова, 1991

chitanka.info

На Джим и Глория

Бележка на автора

Обикновено един роман не се нуждае от предговор, но поради телевизионната адаптация на „Богат, беден“ (част I и част II) бих искал читателите на „Просяк, крадец“ да знаят, че тази книга е продължение на литературната творба „Богат, беден“, а не на телевизионната серия, и всякакви сходства с телевизионната част II се дължат на случайни съвпадения.

Надявам се, че тази бележка ще помогне на читателя, който е гледал едната или и двете телевизионни поредици, да си изясни нещата.

Част първа

1968

Моника казва, че нищо не струвам. Казва го полусериозно. За нея обаче едва ли може да се твърди такова нещо. Това, че съм влюбен в нея, вероятно ме лишава от способността да преценявам обективно. Повече по този въпрос друг път.

Веднъж тя ме попита какво пише в този бележник. Обясних ѝ как Полковника все повтаря, че ние тук в НАТО сме на бойната линия на цивилизацията. И че за бъдещите поколения е важно да знаят какво означава да си на бойната линия на цивилизацията в Брюксел през втората половина на двайсетия век. Може би някой облъчен; потънал в пепелява прах учен ще вземе да рови в развалините на града и ще попадне на този бележник, овъглен по краищата, станал на кора от ръждивите петна от моята кръв, и ще бъде благодарен на Уилям Абът — младши, за това, че е бил толкова предвидлив да нахвърля наблюденията си върху живота на обикновения американски войник, защитаващ цивилизацията на прага на Европа. Ще може да научи и колко са стрували стридите, колко големи са били гърдите на възлюблената му, какви са били простите войнишки удоволствия, като например сексът и краденето на бензин от армията, и други такива неща.

Моника ме попита защо винаги се държа толкова лекомислено. Че как иначе да се държа, отговорих аз.

В нищо ли не вярваш, попита тя.

Вярвам, че срещу ръжен не се рита. Ако на улицата има парад, заемам си мястото, влизам в крак и махам с ръка на хората — и на приятели, и на врагове.

Продължавай тогава да съчинителстваш, каза тя. И напиши, че не си истински представител на

своето поколение.

Съчинителствам е може би точната дума за това, което правя. Аз произхождам от семейство на литератори. И майка ми, и баща ми са — или бяха — писатели. В известен смисъл. Баща ми се занимаваше с реклама, а това занимание не се цени особено високо в академичните аудитории и издателските кабинети. Независимо обаче от успехите и провалите, които могат да му се припишат, всички те са постигнати чрез пишеща машина. Сега той живее в Чикаго и често ми пише, особено когато е пиан. Аз редовно му отговарям. Големи приятели сме, когато ни делят четири хиляди мили.

Майка ми пишеше критически статии за разни гадни списанийца. Връзката ми с нея е сведена до минимум. Сега работи в киното. Израснах с музиката на пишещи машини и ми се струва естествено да излагам мислите си такива, каквито са, на хартия. Развлеченията в Брюксел са малко, но тук е по-добре, отколкото във Виетнам, твърди Полковника.

Играя тенис с Полковника и му правя комплименти за слабия бекхенд, нали това е един от начините да се издигнеш в армията.

Ако руснаците нападнат първи, но не улучат НАТО, макар че според Полковника ще го улучат, аз ще продължа да съчинителствам. Така ще си запълвам времето, когато в гаража, където ми викат Камионджията, работата понамалее.

Чудно какво ли прави тази вечер колегата, който е шеф на гаража в щабквартирата на Варшавския договор, докато аз пиша тия редове.

Александър Хъбъл беше журналист. Или поне работеше за списание „Тайм“ в Париж. Тази седмица обаче се предполагаше, че не работи, защото беше на почивка с жена си. Докато жена му си почиваше следобед в хотела, построен на

носа, Александър Хъбъл крачеше към полицейския участък в Антиб. От три дни си блъскаше главата над едно име, което бе прочел в „Нисматен“ — Джордах. Някакъв американец на име Джордах беше убит в пристанището на Антиб пет дни след сватбата си. Убиецът или убийците се търсеха. Засега мотивите на престъплението не бяха известни. Жертвата, собственик на яхта „Клотилд“, закотвена в пристанището на Антиб, беше пребит до смърт на палубата на собствената си яхта.

Хъбъл се гордееше с журналистическата си памет и се ядоса, че едно име, което би трябвало да свърже с определена личност или събитие, блуждаеше някъде в периферията на съзнанието му. Когато още работеше в Ню Йорк, в един брой на списание „Лайф“ бяха поместени снимките на десет млади многообещаващи политици от цяла Америка и една от снимките беше на някой си Джордах, не можеше да си спомни малкото му име, кмет на едно градче на стотина мили от Ню Йорк — казваше се Уитби. Сега вече си спомни още нещо. След статията в колежа в Уитби бе станал скандал — стачкуващи студенти организирали демонстрация пред дома на кмета, а съпругата на кмета се появила на вратата пияна и гола. Някой я снимал и снимката обиколи редакцията.

Но един мъж, чиято жена се е показала чисто гола пред тъпна ревящи студенти, може и да се е отървал от нея и да се е оженил за друга, по-малко темпераментна жена.

А може да става дума и за свършено друг човек със същото име, помисли си Хъбъл, докато чакаше да се смени светофарът. Какво общо може да има между една яхта в Антиб и Уитби, Ню Йорк. Все едно, струва си да провери. Ако се окаже, че е същият млад многообещаващ политик, защо да не напише нещичко, независимо от почивката. От пет дни беше в отпуск и вече му ставаше скучно.

Единственият полицай в празната чакалня с олющени стени се прозяваше на бюрото, но когато Хъбъл му обясни на хубав френски език, че е журналист и иска сведения за убийството, се оживи и се зарадва на посещението. Отиде в една друга стая и като се върна, каза, че шефът е готов да приеме Хъбъл веднага. Точно този следобед Антиб, изглежда, не можеше да се похвали с много престъпления.

Шефът беше дребен, мургав мъж със сънливи очи, облечен в синя тениска и смачкани памучни панталони. Докато говореше, един златен преден зъб проблясваше:

— С какво мога да ви услужа, мосю?

Хъбъл обясни, че подробностите около убийството на един американец във Франция, особено ако той е онзи Джордах, за когото Хъбъл си мисли — човек със значително влияние в родината си, — биха представлявали интерес за американската публика. Хъбъл, както и издателите на списанието, биха били благодарни, ако шефът хвърли някаква светлина върху тази история.

Шефът имаше опит с френските журналисти, които приеха убийството като обичайно разчистване на сметки в района на пристанището. Но този отракан на вид американец, представител на авторитетно списание, заел се да проучи убийството на свой съгражданин във френски курорт, посещаван от много американци, беше нещо съвсем друго. Шефът щеше да бъде много по-щастлив, ако престъпникът вече беше арестуван и хвърлен зад решетките, но засега не можеше да се похвали с това.

— Има ли някакви предположения кой е извършил убийството или какви са били мотивите му? — попита журналистът.

— Старателно проучваме случая. Работим денонощно — отговори шефът.

— Хванали ли сте някаква следа?

Шефът се поколеба. Във филмите журналистите винаги намират улики, които полицията подминава. Американецът изглеждаше интелигентен човек и можеше да се окаже полезен.

— Както разбрах от снаха му — започна шефът, — в деня на сватбата си мосю Джордах бил въвличен в един спор, много жесток спор, в някакъв бар в Кан, наречен „Ла порт роз“, с един човек, известен на полицията. Чужденец. Югославянин. Казва се Данович. Разпитахме го. Има неопровержимо алиби, но ние бихме искали да го разпитаме отново. За съжаление той като че ли е изчезнал. В момента го издирваме.

— Жесток спор. Искате да кажете побой? — попита Хъбъл.

— Изключително жесток, както разбрах от снахата — кимна в отговор шефът.

— Знаете ли за какво е бил този спор?

— Снахата твърди, че чужденецът щял за малко да я изнасили, но мосю Джордах се намесил и му попречил.

— Ясно — каза Хъбъл. — Имал ли е Джордах навик да се бие по баровете?

— Доколкото ми е известно, не — заяви шефът. — Аз познавах мосю Джордах. Всъщност от време на време двамата изпивахме по чашка. С голяма скръб научих за смъртта му. За мен той беше кротък, симпатичен човек. Никой не знаеше да има врагове. Все пак обаче не мога да допусна, че в Америка е бил човек с влияние, както вие казахте.

— В „Нисматен“ пише, че притежавал яхта — каза Хъбъл и леко се засмя. — Това все пак говори за известно влияние.

— Той караше яхтата — отговори шефът. — Изпълняваше чартърни маршрути. Така си изкарваше прехраната.

— Ясно — каза Хъбъл. Не можеше да си представи, че един от десетте най-обещаващи млади политици на Америка ще си изкарва прехраната, като превозва курортисти от едно средиземноморско пристанище до друго, пък ако ще съпругата му безброй пъти да се е показвала гола. Тази история като че ли не беше толкова интересна. — Може би е политическо убийство? — с надежда попита той.

— Не ми се вярва. Изобщо не беше такъв тип човек. Ние обикновено събираме информация за хората, които се занимават с политика.

— Какво ще кажете за контрабанда?

— Едва ли. И за това си имаме информация. Или поне подозрения.

— Тогава как бихте го описали? — продължи да настоява Хъбъл по силата на навика.

— Свестен, разбран човек — сви рамене шефът. Ако говореше с французин, сигурно би казал „славно момче“. Но сега си мереше думите и проявяваше покровителствено отношение. — Всички го знаеха, че е честен — продължи шефът. — Не бяхме близки приятели. Говореше много лошо френски. Не като вас, мосю. — Хъбъл кимна в знак, че приема комплимента. — А моят английски за съжаление е съвсем елементарен. — Шефът се усмихна на собственото си незнание. — За философия не сме говорили.

— Какъв е бил, преди да дойде тук? Знаете ли?

— Моряк на търговски кораб. — Шефът се поколеба. —

Веднъж на чаша вино, след като спомена за счупения нос и за белега, Джордах му каза, че е бил боксьор. И помоли шефа това да си остане между тях двамата. В крайбрежните заведения боксьорите лесно могат да станат обект на прицел от страна на клиенти, които алкохолът е настроил войнствено. „Не съм дошъл във Франция да се бия“, бе казал Джордах. „Тук късметът ми не работи. Имах една боксова среща в Париж и за малко не ми пръснаха черепа“, бе добавил през смях. Ако се съдеше по вида му, и в последната си боксова среща, преди да умре, пак не е имал късмет.

Какво пък, помисли си шефът, защо да не каже на журналиста? На Джордах това вече не може да му навреди, той няма да се явява повече в крайбрежните кафенета.

— Изглежда, е бил професионален боксьор — каза шефът. — Имал е дори мач в Париж. Само веднъж. В шампионат. Бил е нокаутиран.

— Боксьор? — Интересът на Хъбъл отново припламна. На спортната страница може да поместят двеста думи. Ако този човек е имал претенции да получи шампионска титла в Париж, сигурно се е ползвал с някакво име. На хората ще им е любопитно да прочетат за един американски боксьор, убит в Париж. Ще проучи, доколкото може, случая и ще изпрати телекс в редакцията, а останалото те ще го досъчинят, като се поровят из архивите. И бездруго в Ню Йорк преправят всяка негова кореспонденция. — Джордах? — повтори Хъбъл. — Не си спомням боксьор с това име.

— Излизал е на ринга под друго име — обясни шефът и си каза, че трябва да се запознае с тази страница от миналото на Джордах. Професионалният бокс е бизнес, в който винаги са замесени гангстери. Тук може да изскочи нещо — неизпълнено обещание, провалена сделка. Трябваше да се сети за това порано. — Бил е известен като Томи Джордан.

— Аха — каза журналистът. — Това е вече друго. Разбира се. Спомням си, че съм чел за него във вестниците. Изглеждал многообещаващ.

— Нищо друго не знам по този въпрос — каза шефът. — Известно ми е само за мача в Париж. Четох за него в „Л’екип“. Там пише, че Томи Джордан се оказал едно голямо разочарование. — Шефът внезапно реши да се обади на един боксов агент в Марсилия, който имаше връзка с престъпния

свят. Затова се изправи и каза: — Чака ме работа. Ако искате да научите нещо повече, може би трябва да говорите със семейството му. Жена му, брат му, сина му.

— Брат му? Той тук ли е?

— Цялото семейство е тук — каза шефът. — Всички заедно са обикаляли с яхтата.

— Случайно да знаете малкото име на брата?

— Рудолф. Коренът им е от Германия.

Рудолф, спомни си Хъбъл, Рудолф Джордах — това беше името, което бе срещнал в „Лайф“.

— Значи не той се е оженил тук — каза Хъбъл.

— Не — отвърна нетърпеливо шефът.

— А съпругата на Рудолф тук ли е?

— Да, и при това положение тя, снахата, може да ви бъде по-полезна от мене...

— Снахата? — попита Хъбъл и стана. — Която е била в бара?

— Да. Защо не поговорите с нея — предложи шефът. — Ако научите нещо, което би ме улеснило, ще се радвам да се видим пак. Но сега се страхувам, че трябва...

— Къде мога да я намеря?

— В момента е в „Отел дю кап“. — Той беше наредил Джийн Джордах да остане в Антиб и ѝ бе прибрал паспорта. Щеше да има нужда от нея в случай, че открие Данович. Ако изобщо го открие. Бе разпитал Джийн, но тя беше в истерия, пияна и говореше объркано и несвързано. А след това онзи идиот, докторът, я натъпка с успокоителни. И каза, че е неуравновесена, че е непоправима алкохоличка и че той не поема отговорност за състоянието ѝ, ако шефът продължава да я тормози с въпроси. — Другите сигурно са на „Клотилд“ в пристанището — добави шефът. — Благодаря ви за проявения интерес, мосю. Вярвам, че не съм ви загубил времето — протегна той ръка.

— Merci bien, monsieur — каза Хъбъл, който разбра, че повече няма какво да научи, и си тръгна.

Шефът седна на бюрото и вдигна телефона да набере Марсилия.

Малкото бяло корабче се движеше бавно в слънчевия

следобед по средиземноморската шир. Далече на сушата сградите край брега и навътре сред хълмовете образуваха розово-бели фигури на зеления фон на боровите, маслинените и палмовите горички. Дуайър стоеше на носа, облякъл чисто бяло поло, на което бе щамповано името на яхтата, Клотилд. Беше нисък, набит мъж. Беше плакал. Заради дългите му издадени предни зъби, откак се помнеше, му викаха Бъни^[1]. Въпреки мускулестото тяло и скромните дрехи у него имаше нещо неизличимо женствено. „Не съм педераст“, бе казал той, когато заговори за първи път с мъжа, чийто прах току-що бе хвърлен в морето. През насълзените си кротки черни очи той се взираше в красивия бряг. *Време само за богати хора*, бе казал убитият.

Ти беше прав, Томи, помисли си Дуайър. Това време не е нито за теб, нито за мен. Подлъгахме се ние. На друго място трябваше да отидем.

Уесли Джордах стоеше сам в кабината на лоцмана, облечен като Дуайър с памучни панталони и бяло поло, сложил ръка на лъскавия щурвал, изработен от дъб и месинг, вперил поглед в една точка от сушата, където се издигаше крепостта на Антиб. Момчето беше високо за възрастта си, източено, силно и кокалесто, имаше хубав загар и светла коса с изрусели от слънцето и морската сол кичури. И той като Дуайър си мислеше за човека, чийто прах бе предоставил на морето, човека, който му беше баща. Горкият безумен нещастник, каза момчето високо и ожесточено. Спомни си как баща му, когото не бе виждал години наред, дойде да го вземе от военното училище край Хъдсън, където той се биеше с половината ученици от всички класове, от всички възрасти, от всички ръстове с някаква сяпа, неразбираема, безсмислена ярост.

„И повече няма да се биеш“, каза баща му.

Последва мълчание. След малко грубоватият мъж извика: „Чу ли?“

„Да, сър.“

„Не ме наричай сър — каза мъжът. — Аз съм ти баща.“

Вече няма как да изпълня тази заповед, помисли си момчето, без да отмества очи от крепостта, където му бяха казали, че бил затворен Наполеон след завръщането си от Елба.

Отзад на кърмата, нелепо облечени в черно, стояха вуйчото на момчето — Рудолф Джордах, и леля му Гретхен Бърк, братът и сестрата на убития. Градски хора, несвикнали с морето, свикнали с трагедии: неподвижни фигури на смъртта, изправени срещу слънцето. Дватамата не се докосваха, не говореха, не се поглеждаха. Нямаше защо да обясняват, да скърбят или да съжаляват за неизреченото през този безоблачен летен следобед.

Жената беше четирийсет и две-три годишна, висока, елегантна и стройна, морският ветрец развяваше черната ѝ коса, която ограждаше като в рамка прекрасното ѝ бледо лице — засега белезите на възрастта все още не се бяха появили, а само напомняха за себе си. Не само като момиче, но и сега беше красива, макар по различен начин — лицето ѝ беше строго, белязано от скръб и изтерзана чувственост, което не беше временно или мимолетно преживяване, а непрекъснато състояние. Присвитите ѝ срещу слънцето очи бяха тъмносини, но на светлината се променяха до виолетови. По лицето ѝ нямаше следи от сълзи.

Нямаше как да не се случи, мислеше тя. Разбира се. Трябваше да го знаем. Той сигурно е знаел. Може би несъзнателно, но все пак е знаел. Всичкото това насилие, естествено, трябваше да завърши с насилие. Рус също като баща си и като него външен човек в семейството, чужд на тъмнокосия брат и на тъмнокосата сестра, макар и тримата — заченати в едно легло.

Мъжът също беше елегантен, с добре поддържана външност; тази аристократична елегантност на американец от Северните щати не бе наследена от родители, а постигната със силата на волята; изисканият тъмен костюм, подходящ за американски посланик, я подчертаваше. Макар да беше само две години по-малък от сестра си, той изглеждаше доста по-млад, но на лицето му бе легнала сянката на неизживяна и отминала младост, а държането му издаваше, че е човек, който винаги е говорил и действал обмислено, ползвал се е с голям авторитет, борил се е цял живот, имал е успехи и провали,

поемал е отговорност при всякакви обстоятелства, тръгнал е от голяма бедност и немотия, но накрая е натрупал значително състояние, проявявал е безпощадност, когато е било необходимо, хитрост, когато е било потребно, суровост към себе си и другите и щедрост, според възможностите си, когато е имал случай да я прояви. Принудителното му оттегляне бе оставило следи върху тънките, владеещи се устни и зорките очи, то се долавяше по лицето му. Такова лице би могло да принадлежи на млад генерал от Военновъздушните сили, лишен от военната си част поради допуснатата от редниците грешка, за която той може да има, а може и да няма вина.

Отишъл е сам, мислеше Рудолф Джордах; надзърнал е в каютата, където съм спял, затворил е внимателно вратата и е тръгнал. Тръгнал е към смъртта си, презрял помощта ми, мене самия, мъжествеността ми, или поточно, ако се е замислил за това, не проявената от мен мъжественост в момент, когато е нужен мъж.

Долу под тях Кейт Джордах си събираше багажа. За това не ѝ трябваше много време. Най-отгоре сложи бялото поло с името на яхтата, което бе разсмяло Том, когато видя как пълната ѝ гръд е разтеглила буквите, а до него яркосинята рокля, която той ѝ бе купил за сватбата само преди осем дни.

Тя го изтормози да се оженят. Точно това е думата — изтормози. Бяха толкова щастливи преди това, но като разбра, че е бременна... нали си беше благоприятна, благовъзпитана, послушна англичанка от средната класа, която честно се труди... и си представя как викат: „Булката! Булката!“ Ако всичко бе минало без сватба, тази ужасна, нервна, префърцунена, превзета жена на Рудолф нямаше да има основание да се напие, да тръгне с оня югославянин сводник и никой нямаше да ѝ сваля скъпите розови панталони, и нямаше да има нужда един мъж да я спасява или да се бие за нея, и този мъж, който беше много по-свестен от собствения ѝ съпруг, щеше да е жив днес.

Стига толкова, помисли си Кейт. Стига. Стига.

Щракна закопчалката на куфара и седна на ръба на леглото; здравето ѝ загоряло тяло бе започнало леко да наедрява от детето, което носеше, а работливите ѝ чевръсти

ръце бяха скръстени на скута ѝ; тя огледа за последен път тясната каюта с познатия шум на плискащото се море.

Томас, помисли си тя, Томас, Томас.

„Коя е Клотилд?“, попита веднъж тя.

„Била е кралица на Франция. Познавах я, когато бях момче. Миришеше като теб.“

Сред малката група на опечалените на яхтата, насочила се към френския бряг, я нямаше Джийн, съпругата на Рудолф Джордах. Тя седеше на една пейка в парка на хотела и гледаше как дъщеря ѝ играе с младото момиче, което Рудолф бе наел да се грижи за детето, докато тя отново бъде в състояние сама да се оправя с Инид, както се бе изразил той. Кога ще бъде в състояние, запита се Джийн. След два дни, след десет години, никога?

Тя беше с памучни панталони и пуловер. Не си бе взела дрехи, подходящи за погребение. Рудолф изпита облекчение, когато му каза, че няма да отиде. Тя не можеше да си представи, че отново ще стъпи на „Клотилд“ и ще се озове пред мълчаливите, обвинителни погледи на съпругата, на сина, на близкия приятел.

Сутринта, когато се погледна в огледалото, тя се ужаси, като видя как се бяха отразили последните дни върху дребното ѝ, красиво, момичешко лице.

Кожата на лицето и на цялото ѝ тяло сякаш бе опъната до скъсване върху невидима рамка. Имаше чувството, че тялото ѝ всеки миг ще се пръсне, а нервите ѝ ще пробият кожата и ще щръкнат навън пречупени като жици, поразени от смъртоносно електрическо напрежение.

Лекарят ѝ даде валиум, но на нея валиумът вече не ѝ помагаше. Ако не е детето, каза си тя, бих се хвърлила от скалите в морето.

Докато седеше в сянката на дървото сред благоуханието на боровите и напечената от слънцето лавандула, тя си каза: *Унищожavam всичко, до което се докосна.*

Хъбъл седеше пред чаша кафе на терасата на едно от кафенетата сред главния площад, припомняйки си какво му

каза полицаят. Той очевидно знаеше повече, но така постъпва обикновено полицията, особено когато става дума за неизяснено убийство, което я поставя в неудобно положение. Снахата може да ви бъде по-полезна от мене, каза полицаят. Снахата. Дамата, която се бе съблякла гола, съпругата на обещаващия млад кмет. Такъв разговор определено си струва да бъде отразен с двеста думи. А пристанището може да почака.

Той плати кафето, качи се на едно такси, и каза:
— „Отел дю кап“.

Портиерът обясни, че мадам Джордах не е в стаята си, а в парка с детето и с бавачката. Хъбъл го попита има ли телекс в хотела и получи утвърдителен отговор. После попита може ли да го използва вечерта и след известно колебание портиерът каза, че това би могло да се уреди. Хъбъл правилно изтъкува колебанието, което означаваше, че портиерът очаква бакшиш. Няма значение. Списание „Тайм“ можеше да си го позволи. Той благодари на портиера, излезе на терасата и оттам на стълбите, които извеждаха на дълга алея, пресичаща величествения парк чак до басейна, ресторанта и морския бряг. За миг изпита завист, като си представи малката стая в шумното хотелче край шосето, където жена му си почиваше този следобед. Списание „Тайм“ плащаше добре, но недостатъчно добре за „Отел дю кап“.

Той слезе по стълбите и се озова в уханныя парк. Минута по-късно видя момиченце в бял бански костюм, което играеше на топка с младо момиче. Недалеч от тях на една пейка седеше жена с памучни панталони и пуловер. Подобна сцена човек не може да свърже с убийство.

Той бавно се приближи към групичката, като спря за миг, уж да се възхити на една цветна леха, после се усмихна на детето и каза:

— Бонжур. Добър ден.

Младото момиче отговори на поздравя, но жената на пейката не каза нищо. Хъбъл забеляза, че тя е много хубава, със стегната, спортна фигура, с измъчено и бледо лице и тъмни кръгове под очите.

— Мисис Джордах? — попита той.

— Да? — обади се тя с равен и безжизнен глас. И вяло го погледна.

— Аз съм от списание „Тайм“. — Той беше почтен човек и нямаше намерение да се представя за приятел на съпруга ѝ или на убития, или за американски турист, който е чул за сполетялото я нещастие и желае да изкаже най-искрено съчувствие. Тези номера ги прилагат младоците, които искат на всяка цена да видят името си под някоя дописка. — Изпратен съм да напиша материал за вашия зет. — Невинна лъжа, която не влизаше в противоречие с неговите морални принципи. Ако хората си мислят, че изпълняваш служебно поръчение, те обикновено се чувстват задължени да окажат съдействие.

Но жената продължаваше да мълчи и да го гледа с помръкнали очи.

— Шефът на полицията каза, че вие бихте могли да ми съобщите някои основни данни. — Основни данни. Този израз звучеше невинно и предполагаше, че информацията няма да бъде публикувана, но съвестният журналист би я използвал, за да избегне евентуални грешки при писането на материала.

— Разговаряли ли сте със съпруга ми? — попита Джийн.

— Още не съм се запознал с него.

— Още не сте се запознали с него — повтори Джийн. — Ако можеше и аз да не бях се запознавала... Сигурна съм, че и той си мисли същото.

Хъбъл се стресна както от думите на жената, така и от решителността, с която бяха изречени.

— Каза ли ви полицаят защо мога да ви дам информация? — попита тя този път рязко и грубо.

— Не — излъга Хъбъл.

— Попитайте съпруга ми — каза Джийн и внезапно стана, — попитайте цялото проклето семейство. И ме оставете на мира.

— Само един въпрос, ако може, мисис Джордах — започна Хъбъл със свито гърло. — Готова ли сте да отправите обвинения за извършено престъпление срещу лицето, което ви е нападнало?

— Какво значение има това? — вяло попита тя. Пак се отпусна тежко на пейката и се загледа в детето си, което тичаше след плажната топка в слънчевия ден. — Вървете си. Вървете си. Моля ви.

Хъбъл слезе от таксито и тръгна покрай пристанището.

Това място не е подходящо да умре човек, каза си той, крачейки към будката на пристанищния пазач, за да разбере къде е закотвена яхтата „Клотилд“. Пазачът, възрастен човек с обветрено лице, седеше пред будката си и пушеше лула, наклонил стола си към стената, за да се наслаждава колкото се може повече на следобедното слънце.

Той посочи с лулата си входа на пристанището, към който бавно се насочваше една бяла яхта.

— Ето я. След малко ще бъде тук — каза възрастният човек. — Намалиха оборотите. Вие американец ли сте?

— Да.

— Срам и позор е това, дето се случи.

— Ужасно е — отвърна Хъбъл.

— Отидоха да хвърлят праха му в морето — продължи възрастният човек. — За един моряк морето не е лошо място за почивка. Аз лично не бих имал нищо против. — Дори в разгара на сезона пазачът имаше достатъчно време за приказки.

Хъбъл му благодари, повървя още малко и седна на една обърната плоскодънна лодка на кея, към който се приближаваше Клотилд. Видя на кърмата двете фигури в черно и зад тях американския флаг, който вятърът развяваше. Видя един нисък набит мъж, който се оправяше с котвата, и високо русо момче, което въртеше кормилото в кабината на лоцмана; яхтата се движеше с кърмата напред, двигателят бе изключен. Русото момче изскочи и тичешком хвърли въже на един моряк на кея, а в това време мъжът изтича на кърмата и скочи леко на кея, където момчето хвърли второ въже. Когато и двете въжета бяха здраво вързани, мъжът с един скок се прехвърли на палубата и двамата с момчето пуснаха трапа ловко и сръчно, без да разменят нито дума. Двете фигури в черно, чието присъствие на кърмата беше излишно, се отстраниха, за да не пречат.

Хъбъл стана от обърнатата лодка, чувствайки се тромав и тежък след тази демонстрация на моряшка ловкост, и тръгна по трапа. Момчето мрачно го изглежда.

— Търся мистър Джордах — поясни Хъбъл.

— Аз се казвам Джордах — отговори момчето с плътен юношески глас.

— Мисля, че търся онзи господин там — посочи Хъбъл към Рудолф.

— Да? — каза Рудолф, който дойде на трапа.

— Мистър Рудолф Джордах?

— Да — последва кратък отговор.

— Аз съм от списание „Тайм“... — Хъбъл видя как лицето на мъжа застина. — Много съжалявам за това, което ви сполетя...

— Да? — прекъсна го той нетърпеливо и въпросително.

— Не бих искал да ви досаждам в такъв момент. — Хъбъл се чувстваше глупаво, сякаш говореше от разстояние, изправен пред невидима стена от враждебност, издигната първо от момчето, а сега и от мъжа. — Но все пак мога ли да ви задам няколко въпроса за...

— Задайте ги на шефа на полицията. Това е негова работа.

— Говорих с него.

— В такъв случай знаете това, което знам и аз, сър — каза Рудолф и обърна гръб. По лицето на момчето се изписа студена иронична усмивка.

Хъбъл постоя още малко, питайки се дали не е сбъркал, като си е избрал тази професия, после измърмори „Извинявайте“, без да има предвид някого, защото не можа да измисли какво друго да каже или да направи, обърна се и закрачи към входа на пристанището.

Когато се върна в хотела, жена му седеше по бикини на малкия балкон пред стаята и се печеше. Той много я обичаше, но въпреки това тя му се видя просто смешна с бикини.

— Къде беше цял следобед? — попита тя.

— Проучвах един случай — отговори той.

— Аз мислех, че сме на почивка — каза тя.

— И аз така мислех — отвърна той.

Извади пишещата машина, свали си сакото и се залови за работа.

[1] Зайче (англ.) — Б.пр. ↑

1968

Телеграмата от майка ми пристигна с военната поща. Тя гласеше: Вуйчо ти Том е убит. Предлагам ти да дойдеш в Антиб за погребението. С вуйчо ти Рудолф сме в „Отел дю кап“ в Антиб. С обич, мама.

Виждал съм само веднъж вуйчо си Том, когато бях малък и отидох със самолет от Калифорния в Уитби за погребението на баба ми. Погребенията създават прекрасни условия членовете на семейството да се опознаят отново. Мъчно ми е, че вуйчо Том е умрял. Беше ми симпатичен, когато двамата преспахме в стаята за гости у вуйчо Рудолф. Силно впечатление ми направи фактът, че има пистолет. Той мислеше, че съм заспал, но аз видях, като го извади от джоба си и го сложи в едно чекмедже. На другия ден, докато траеше погребението, все за това си мислех.

Ако някой от вуйчовците ми трябваше да бъде убит, бих предпочел да беше Рудолф. Никога не сме били в приятелски отношения, а като пораснах, той учтиво ми даде да разбера, че не одобрява нито мен, нито възгледите ми за обществото. Моите възгледи оттогава не са се променили радикално. Консервирани са се, ще каже вуйчо ми, ако изобщо си направи труда да се занимава с тях. Но той е богат и не е изключено да ме спомене в завещанието си, ако не от привързаност към мен, то поне от братска обич към майка ми. А Томас Джордах не е човек, който ще остави състояние след себе си.

Показах телеграмата на Полковника и той ми даде десет дни отпуск по семейни причини, за да отида в Антиб. Аз обаче не отидох в Антиб, а изпратих съболезнователна телеграма в хотела, като обясних, че не ми дават отпуск за погребението.

Моника също си взе отпуск и двамата заминахме за Париж. Прекарахме чудесно. В Париж

трябва да си с момиче точно като Моника.

— Страхувам се, че настъпи моментът да обсъдим някои неща, за които досега отбягвахме да говорим — каза Рудолф. — Трябва да знаем какво ни предстои да правим. Във връзка с наследството. Колкото и да е болезнено, ще трябва да говорим за пари.

Всички се намираха в салона на „Клотилд“. Кейт бе облякла тъмна рокля, очевидно стара, която сега ѝ беше много тясна, и седеше на стола с протрития куфар от изкуствена кожа до себе си. Салонът беше боядисан в бяло със син кант, на илюминаторите имаше сини перденца, а по стените — гравюри с ветроходи, които Томас бе купил във Венеция. Всички поглеждаха куфара на Кейт, макар че никой нищо не казваше.

— Кейт, Бъни — продължи Рудолф, — знаете ли дали Том е оставил завещание?

— На мен никога не ми е споменавал за завещание — каза Кейт.

— На мен също — добави Дуайър.

— Уесли?

Уесли поклати глава.

Рудолф въздъхна. Том какъвто си беше, такъв си и остана, последователен докрай, помисли си той. Женен, със син и с бременна жена и да не намери време един следобед да си напише завещанието. Рудолф направи първото си завещание в една адвокатска кантора, когато беше на двайсет и една години, и оттогава бе правил пет или шест нови завещания — последното, когато се роди дъщеря му Инид. А сега, след като Джийн прекарваше все повече и повече време из разни клиники, съставяше друго завещание.

— А сейф? — попита той.

— Аз не знам за такова нещо — каза Кейт.

— Бъни?

— Сигурен съм, че нямаше — отвърна Дуайър.

— А имаше ли някакви ценни книжа?

Кейт и Дуайър озадачено се спогледаха.

— Ценни книжа? Какво значи това? — попита Дуайър.

— Акции, облигации. — На кой свят живеят тия хора, зачуди се Рудолф.

— А, за това ли става дума — каза Дуайър. — Той разправяше, че това било още един начин да бъде притиснат трудовият човек. — Том бе казал и още нещо: „Остави ги тия неща на проклетия ми брат“, но това беше, преди двамата братя окончателно да се сдобрят, и Дуайър смяташе, че сега не е моментът да цитира тези думи.

— Добре, ценни книжа няма — каза Рудолф. — Тогава какво е направил с парите си? — попита той, като се постара гласът му да не звучи раздразнено.

— Имаше две банкови сметки — обясни Кейт. — Една чекова книжка във франкове в „Креди Лионе“ тук, в Антиб, и една спестовна книжка в долари в Креди Сюис в Женева. Предпочиташе да му плащат в долари. Тази спестовна книжка е незаконна, защото живеем във Франция, но това не ме тревожи. Никой никога не е повдигал въпроса.

Рудолф кимна. Брат му все пак не е бил напълно лишен от здрав финансов разум.

— Спестовната книжка, последните съобщения от „Креди Лионе“ и чековата книжка са в каютата, в чекмеджето под леглото. Уесли, ако искаш, иди да ги донесеш — каза Кейт.

Уесли тръгна към капитанската каюта.

— Мога ли да те попитам, Бъни — продължи Рудолф, — как ти плащаше Томас?

— Не ми плащаше — отговори Дуайър. — Ние бяхме съдружници. В края на годината си поделяхме, каквото е останало.

— Имахте ли някакви документи — договор или официално споразумение?

— Господи, не — извика Дуайър. — За какво ни беше договор?

— Яхтата на негово име ли се води, или на двама ви? Или може би на него и на Кейт?

— Та ние сме женени от пет дни, Руди — каза Кейт. — Не сме имали време за такива неща. Клотилд се води на негово име. Документите са в чекмеджето при книжките. Със застраховката и другите разписки.

— Аз ходих при адвокат — въздъхна Рудолф.

Разбира се, помисли си Гретхен. Беше застанала на

вратата, обърнала поглед към кърмата. Размишляваше върху телеграмата на Били. Кратко, учтиво съобщение от непознат човек, който не изпитваше нито чувство за скръб, нито желание да предложи утеха. Тя не познаваше порядките в армията, но знаеше, че ако поискат, войниците получават отпуск, за да присъстват на погребение. Беше писала на Били да дойде и на сватбата, но той ѝ бе отговорил, че е прекалено зает да разпраща товарни камиони и военни коли през цяла Белгия към Армагедон и няма време да танцува по сватбите на полузабравени роднини. Аз също съм една от тези полузабравени роднини, помисли си горчиво Гретхен. Нека тогава се затрива в Брюксел. Няма що, достоен син на баща си. И тя се опита да съсредоточи вниманието си върху Рудолф, който търпеливо се мъчеше да оправи объркания живот на няколко души. Разбира се, че веднага е отишъл при адвокат. В края на краищата смъртта е юридически въпрос.

— Френски адвокат — продължи Рудолф, — който за щастие говори добре английски, препоръча ми го управителят на хотела. Изглежда човек, на когото може да се разчита. Той ми каза, че макар всички вие да живеете във Франция. Вашият дом е яхтата и не притежавате жилище на френска земя, а според френските закони яхтата представлява американска територия, затова най-добре е да не се съобразяваме с френските изисквания, а да се отнесем направо към американския консул в Ница. Имате ли възражения по този въпрос?

— Каквото ти кажеш, Рудолф — обади се Кейт. — Както смяташ, че е най-добре.

— Щом ти мислиш, че е добре, и аз така мисля — каза Дуайър. Гласът му издаваше досада като на малко момче в час по аритметика, на което много му се иска да е навън и да играе бейзбол.

— Ще се опитам да говоря с консула следобед да видя какво ще ни посъветва — каза Рудолф.

Уесли се върна с двете книжки и с последните три разписки от банките.

— Имаш ли нещо против, ако ги взема? — обърна се Рудолф към Кейт.

— Той беше твой брат...

Както винаги никой нищо не спестява на Руди, помисли

си Гретхен, застанала на вратата с гръб към салона.

Рудолф взе книжките и документите от Уесли. Погледна последната разписка от „Креди Лионе“. Остатъкът беше малко повече от десет хиляди франка. Това прави около две хиляди долара, пресметна Рудолф сумата. После отвори другата книжка.

— Единайсет хиляди, шестстотин двайсет и два долара — каза той. Беше изненадан, че Томас е спестил толкова много.

— Мен ако питаш, това е всичко — каза Кейт. — До последния цент.

— Да не забравяме яхтата — напомни Рудолф. — Какво ще правим с нея?

За миг в салона настана мълчание.

— За себе си аз *знам* какво ще правя с нея — каза спокойно Кейт, без да се вълнува, и се изправи. — Ще си тръгна и ще я оставя. Още сега. — Старомодната, твърде тясна рокля се вдигна над закръглените ѝ загорели колена с трапчинки.

— Кейт, трябва да решим нещо — възпротиви се Рудолф.

— Каквото и да решиш, аз ще го приема. Но още една нощ тук няма да изкарам — заяви тя.

Симпатична, обикновена, естествена жена, изчакала да каже последно сбогом на мъжа си, помисли си Гретхен, след което си тръгва, без да търси облаги или изгоди от яхтата, която е била неин дом, неин поминък и източник на щастие.

— Къде отиваш? — попита Рудолф.

— Засега в някой хотел в града — отговори Кейт. — После ще видим. Уесли, ще ми пренесеш ли куфара до таксито?

Уесли мълчаливо вдигна куфара с една ръка.

— Ще ти се обадя в хотела, когато мога да говоря, Руди — каза Кейт. — Благодаря ти за всичко. Ти си добър човек. — Тя го целуна по бузата така, сякаш целувката ѝ беше благословия, мълчалив знак на оправдание, и като мина покрай Гретхен, последва Уесли на палубата.

Рудолф се отпусна на стола, на който тя бе седяла, и разтърка уморено очи. Гретхен отиде при него и го докосна нежно по рамото. Знаеше, че нежността може да изразява и неодобрение, дори презрение.

— Не се вълнувай толкова, братко — каза тя. — Не можеш за един следобед да оправиш живота на всички.

— Да — съгласи се Рудолф и се изправи, леко прегърбен,

с отпуснати рамене. — Става късно. Ще се опитам да отида в Ница, преди да са затворили консулството. Гретхен, искаш ли да те закарам до хотела?

— Не, благодаря — отговори Гретхен. — Ще остана още малко и ще изпия едно питие с Бъни. Може би две питиета.

Не беше хубаво този следобед да оставят Дуайър сам.

— Както кажеш — съгласи се Рудолф и сложи на масата спестовните книжки и документите, които държеше в ръка. — Ако видиш Джийн, предупреди я, че няма да се върна за вечеря.

— Добре — каза Гретхен.

Но си помисли: Този следобед не ми е до разговори с Джийн Джордах.

— Мисля, че ще е по-приятно на палубата — обърна се тя към Дуайър, след като Рудолф си тръгна.

Салонът, който до този момент представляваше приветлива, уютна стая, сега се бе превърнал в зловеща кантора, където човешкият живот се измерва във ведомости, цифри, приходи и разходи, а не в плът и кръв.

Веднъж вече бе преживяла това. Когато мъжът ѝ загина при автомобилна злополука, завещание липсваше. Може би Колин Бърк, дето не бе вдигнал ръка да удари някого през живота си и дето живееше заобиколен от книги и сценарии, и винаги се отнасяше внимателно и тактично с писателите и актьорите, с които работеше и които често мразеше, имаше много повече общо с полуграмотния ѝ, непрокопсал брат, отколкото изглеждаше на пръв поглед.

И понеже Колин не бе оставил завещание, никой не знаеше какво следва да се прави с имуществото му. Той имаше бивша съпруга, на която плащаше издръжка, ипотекирана къща, хонорари. Появиха се адвокатите и всичко бе замразено за повече от една година. И тогава, както сега, както винаги, Руди оправи всичко.

— Ще донеса да пийнем нещо — каза Дуайър. — Много е хубаво, че искаш да постоиш при мен. Най-тежкото е, че съм сам. След всичко, през което минахме двамата с Том. А сега и Кейт си отиде. Повечето жени щяха да създадат неприятности между двама мъже на борда, които от толкова време са приятели и съдружници. Но не и Кейт. — Устните на Дуайър потреперваха почти незабележимо. — Бива си я Кейт, нали?

— Бива си я и още как — отвърна Гретхен. — Искам едно

силно питие, Бъни.

— Уиски, нали?

— С много лед, ако обичаш. — Тя се премести напред, където салонът и кабината на щурвала щяха да ги скрият от погледите на минувачите по кея. Стигаха ѝ приятелите на Том, на Дуайър и на Кейт от другите яхти в пристанището, които се изредиха със скръбни лица да изказват съболезнования. Тъгата им беше искрена. Гретхен обаче не бе сигурна дали може да каже същото за себе си.

Застанала на носа на яхтата сред безукорно чистата палуба от тиково дърво с грижливо навитите въжета и лъскавите месингови части, тя загледа познатото вече претоварено пристанище, което първия ден я бе очаровало: полюшващите се мачти и мъжете, които бавно и внимателно вършат милион дребни неща, съставляващи всекидневието на онези, които се препитават от морето. Дори сега, след всичко случило се, тя не можеше да остане безразлична пред тази спокойна красота.

Дуайър пристъпи бос с чашите, в които подрънкваше ледът. Подаде ѝ питието. Тя вдигна чашата си и печално се усмихна. Цял ден не бе слагала нищо в устата си и при първата глътка езикът ѝ изтръпна.

— Аз обикновено не пия концентрати, но може би трябва да се науча — каза Дуайър. Той отпиваше на малки глътки, като внимателно изучаваше вкуса на питието и ефекта от него. — Трябва да ти кажа — продължи той, — че брат ти Руди е страхотен. Оправен човек.

— Да — съгласи се Гретхен. Това определение също беше вярно.

— Ако не беше той, така щяхме да се оплетем...

А можеше и изобщо да не се оплитате, помисли си Гретхен, ако бе държал жена си вкъщи и не се бе разхождал между два континента.

— Така щяха да ни оберат... — продължи Дуайър.

— Кой щеше да ви обере?

— Адвокати, застрахователни агенти, разни чиновници, всички — отговори неопределено Дуайър.

Ето един човек, помисли си Гретхен, кален в морските бури, който си е вършил работата при изключително физическо напрежение и е знаел, че събка ли, и той, и всички, които

зависят от него, ще отидат на дъното, който е оцелял в обкръжението на жестоки и брутални мъже, но е напълно безпомощен пред лист хартия или пред органите на властта, действащи на сушата. Този човек сякаш е от друга раса, каза си Гретхен, чийто съзнателен живот бе преминал сред мъже, заобиколени от купища хартии, които се движеха спокойно и уверено в кабинетите си като индианци в гората. Покойният ѝ брат, изглежда, по рождение принадлежеше към друга раса.

— Аз обаче се тревожа за Уесли — каза Дуайър.

Естествено, че ще се тревожи за друг, помисли си тя, а не за себе си, щом е човек, който не вижда смисъл да сключва договори и е готов в края на годината да дели наполовина, и щом няма законно право да стои дори сега на измитата палуба на тази красива яхта, където години наред е изкарвал прехраната си.

— Уесли ще се оправи. Руди ще се погрижи за него — каза тя.

— Няма да иска Уесли — отвърна Дуайър и отпи от чашата си. — Той искаше да бъде като баща си. Понякога ми беше смешно, като го гледах как се мъчи да се движи като баща си, да говори като баща си, да се мери с баща си. — Отпи още една глътка, направи лека гримаса и погледна замислено чашата в ръката си, сякаш се опитваше да прецени дали тя крие в себе си приятел или враг. После въздъхна неуверено и продължи: — Двамата стояха по цели нощи в кабината; било в открито море, било в пристанище, все ги чувах как си говорят долу, Уесли задава въпроси, Том му отговаря бавно и подробно. Веднъж попитах Том за какво, дявол да го вземе, си говорят толкова много. Той се разсмя. „Детето ме разпитва за живота ми и аз му разказвам. Изглежда, иска да навакса за изминалите години. Изглежда, иска да разбере що за човек е баща му. И аз като него исках да разбера що за човек е моят баща, само че той не ми отговаряше, а ме изгони с ритници.“ От онова, което Том е подхвърлял — каза Дуайър предпазливо и сдържано, — съм останал с впечатлението, че двамата много-много не са се обичали.

— Така е — отговори Гретхен, — нашият баща не беше обичлив. Ако изпитваше обич към някого, то беше към Рудолф.

— Всякакви семейства има — въздъхна Дуайър.

— Всякакви — повтори Гретхен.

— Попитах Том какви въпроси му задава Уесли — продължи Дуайър. — „Обикновени“, каза Том. „Какъв съм бил, когато съм ходел на училище, какви са били брат ми и сестра ми — сиреч ти и Руди. Как така съм станал боксьор, после моряк на търговски кораб. Кога за първи път съм спал с момиче. Какви са били другите момичета, каква е била проклетата му майка...“ Попитах Том дали му казва истината. Истината и само истината, каза Том. „Аз съм модерен баща. На децата трябва да се казва откъде се раждат бебетата и всичко останало.“ Том имаше особено чувство за хумор.

— Мога да си представя какви са били тези разговори — обади се Гретхен.

— „Ако спестиш истината, ще повредиш детето“, каза веднъж Том. Понякога говореше така, сякаш е получил оттук-оттам по малко образование. Макар че не си падаше по образованието. Отнасяше се с голямо подозрение към образованите хора. Може би не трябва да ти казвам това — продължи сериозно Дуайър, разклащайки леда в чашата си, — но той даваше брат ти Руди за пример. Казваше така: „Я виж Руди, повече образование от това човек не може да получи, а докде я докара — изстискан като лимон, станал за посмешище след всичко онова, което пианата му жена направи в родния му град, толкова се изложи, че сега седи и се чуди какво да прави с живота си.“

— Бих изпила още една чаша, Бъни — каза Гретхен.

— Аз също — отвърна Дуайър. — Този вкус започва да ми харесва — добави той, взе чашата ѝ, прекоси палубата и влезе в салона.

Гретхен се замисли върху думите на Дуайър. Те разкриваха повече неща за него, отколкото за Том или за Уесли. Тя осъзна, че за Дуайър Том е бил центърът на живота му; той сигурно можеше да повтори дума по дума всичко, което Том му е казал от начало до край. Ако Дуайър беше жена, човек щеше да си помисли, че е бил влюбен в Том. Макар че и като мъж... Тази момичешка уста, тези особени движения на ръцете... Горкият Дуайър, помисли си тя, може би в крайна сметка точно той ще страда най-много. Тя не изпитваше особени симпатии към Уесли. Когато се качиха на яхтата, той ѝ направи впечатление на възпитано и физически здраво момче. След смъртта на баща си бе станал мълчалив, избягваше

всички и лицето му не издаваше нищо. Руди ще се погрижи за него, така бе казала на Дуайър. Сега обаче си зададе въпроса, дали Руди или който и да е друг ще може да се погрижи за Уесли.

Дуайър се върна с уискито. Първото питие започваше да ѝ действа. Тя се чувстваше унесена, отдалечена, проблемите вече бяха мъгляви и можеха да се отложат. Може би Джийн с нейните скрити бутилки е научила нещо полезно. Гретхен с удоволствие отпи от втората чаша.

Дуайър изглеждаше различен, някак притеснен — стоеше облегнат на перилата, с чистото бяло поло и памучните панталони, със смешно издадените си зъби, заради които му беше излязъл прякор, и си хапеше устните. Сякаш бе взел някакво трудно решение, докато е наливал питиетата сам в салона.

— Може би не трябва да ти казвам това, мисис Бърк...

— Гретхен.

— Благодаря. Но чувствавам, че мога да говоря с теб. Руди е чудесен човек, аз му се възхищавам, в положението, в което сме изпаднали, не може и да се мечтае за по-добър човек, но той просто не е от този тип хора, с когото аз мога да разговарям, *истински* да разговарям, нали разбираш какво искам да кажа?

— Да, разбирам — отговори тя.

— Чудесен човек е той, както вече казах — продължи притеснено Дуайър, хапейки устни, — но не е като Том.

— Не, не е — съгласи се Гретхен.

— Уесли дойде да говори с мен. Не иска да има нищо общо с Руди. Нито с жена му. Това е съвсем естествена човешка реакция, нали така, след всичко, което се случи?

— Сигурно е така. След всичко, което се случи — повтори Гретхен.

— Ако Руди се опита да му се наложи — с най-добри намерения, в които аз, разбира се, не се съмнявам, — ще си има неприятности. Ужасни неприятности. Всичко може да се очаква от това момче.

— Съгласна съм — каза Гретхен. Тя не бе мислила за това досега, но в момента, в който думите се изплъзнаха от устата на Дуайър, прозря истината в тях. — Но какво може да се направи? Кейт не му е майка и освен това си има свои

проблеми. Ти?

— Аз ли? — тъжно се засмя Дуайър. — Аз не знам къде ще бъда след двайсет и четири часа. Единственото, което знам, е да се оправям с кораби. Другата седмица може да съм на път за Сингапур. А след месец може да съм близо до Валпарайсо. Все едно, не съм създаден за баща.

— Тогава?

— Наблюдавах те много внимателно — каза Дуайър. — Нищо, че ти изобщо не ме забелязваш...

— О, стига, Бъни — прекъсна го виновно Гретхен, защото само преди минута през главата ѝ бе минала почти същата мисъл.

— Не съм се засегнал от това и не си вадя никакви заключения, мисис...

— Гретхен — машинално каза тя.

— Гретхен — послушно повтори той. — Но сега, след всичко това, и след като остана с мен да ми слушаш приказките, виждам, че си истински човек. Не искам да кажа, че Руди не е човек — добави бързо Дуайър, — но не е човек от типа на Уесли. А жена му... — той замълча.

— Нека да не говорим за жена му.

— Ако *ти* отидеш при Уесли и му кажеш направо, без заобикалки, съвсем открито: „Идваш с мене...“, той веднага ще разбере. И ще види, че си такъв тип жена, който може да му бъде майка.

Ето един нов начин да се възприема процесът на човешкото развитие — синовете избират майките си, помисли си Гретхен. Никога ли няма да спре еволюцията?

— Аз съвсем не съм образцова майка — сухо отвърна тя. Плашеше я мисълта да поеме каквато и да било отговорност за това източено, намръщено, мълчаливо момче с необузданите гени на Том. — Не, Бъни, страхувам се, че нищо няма да излезе от това.

— Смятах, че трябва поне да опитам — каза вяло Дуайър. — Просто не ми се иска Уесли да остане сам. Независимо какво си мисли, още не е пораснал, за да бъде самостоятелен. Ужасно много сътресения го чакат Уесли Джордах.

Тя не се сдържа и леко се усмихна при думата „сътресения“.

— Пинки Кимбъл, механикът на „Вега“ — продължи Бъни,

— който е видял мисис Джордах в бара с югославянина, ми разправя, че Уесли не го оставя на мира. Иска Пинки да му помогне да намери югославянина, да му го посочи... Може и да греша, но съм сигурен, а и Пинки така мисли, че Уесли иска да отмъсти за баща си.

— О, господи — извика Гретхен.

— Като погледнеш наоколо, ще помислиш... че това е едно прекрасно, тихо местенце — каза Дуайър и посочи спокойното пристанище, зелените хълмове, ненужната крепост и живописните, отдавна излезли от употреба крепостни стени. — Но истината е, че от Ница до Марсилия има не по-малко главорези, отколкото навсякъде другаде по света. Като се вземат предвид и проститутките, наркотиците, контрабандата и хазартът, в този район е струпано огромно количество пистолети и ножове и много народ, който би убил и майка си за десет хиляди франка, а може и за нищо, ако работата опре дотам. А като съдя от думите на Пинки Кимбъл, онзи приятел, с когото Том се е бил, е един от тях... Ако Уесли тръгне да го търси и го намери, не се знае какво може да се случи. Във военното училище, където е бил, е трябвало да го разтърват от другите деца, защото във физкултурния салон той не се е боричкал с тях, ами е бил готов да ги избие. Щом е пожелал Пинки Кимбъл да му посочи някого, много вероятно е, че иска да убие този човек.

— О, божичко. Какво искаш да кажеш, Бъни? — попита Гретхен.

— Искам да кажа, че каквото и да се случи, момчето трябва да се махне оттук, от тази страна. А Рудолф Джордах не е човекът, който може да помогне за това. Сега съм пиан — продължи той, — нямаше да говоря така, ако бях трезвен. Но пиан или трезвен, говоря сериозно. До последната думичка.

— Бъни, благодаря ти, че ми каза всичко това. — Гретхен обаче съжали, че е решила да остане с него, след като другите си отидоха. Този проблем не е мой, помисли си ядно тя, и не е по силите ми да го разреша. — Ще говоря с брат ми и ще видя какво ще измислим. Смяташ ли, че е хубаво да изчакам Уесли да се върне и после тримата заедно да вечеряме?

— Икаш ли да бъда откровен?

— Разбира се.

— Сигурен съм, че Уесли те харесва. Всъщност знам,

защото той ми го каза — отговори Дуайър. — Но мисля, че тази вечер не би искал да вечеря с никой от семейство Джордах. Аз ще го заведа да хапнем нещо. Трябва да поговорим двамата насаме, той и аз.

— Благодаря за уискито — каза Гретхен.

— Заведението черпи.

— Изпрати ми картичка. От Сингапур или от Валпарайсо, или откъдето и да е.

— Непременно — засмя се иронично Дуайър.

Тя допиваше питието си. Имаше чувството, че ако остави Дуайър сам, той ще рухне, ще седне на палубата и ще се разплаче. Не искаше Уесли да го намери в такова състояние, като се върне.

— Ще си допия чашата и ще...

— Икаш ли още малко? Ще отида да ти наляя.

— Това е достатъчно, благодаря.

— Май ставам любител на уиски... Какво знаеш ти... — каза Дуайър, клатейки глава и внезапно попита: — Вярваш ли в сънища?

— Понякога — отговори тя и се запита дали Дуайър е чувал за Фройд.

— Снощи сънувах — започна той, — че Том лежи на пода, не знам къде беше, но просто лежеше на пода и изглеждаше като умрял. Вдигнах го, защото знаех, че трябва да го занеса някъде. В съня си бях малък и не можех да го нося на ръце, затова го метнах на гръб. Той беше доста по-висок от мен и краката му се влачеха по пода, затова преметнах ръцете му през врата си, та да го подхвана по-здраво, и тръгнах, без да знам къде, но съзнавах, че трябва да го занеса някъде. Нали знаеш как е в сънищата, бях плувнал в пот, той тежеше, вратът и гърбът ми просто не го издържаха. И тогава, съвсем неочаквано, усетих, че той получава ерекция. Аз продължих да вървя. Искях да му кажа нещо, но не знаех какво да кажа на един умрял човек с ерекция. Членът му ставаше все по-голям и по-голям. А мене целия ме обля топлина. И дори в съня си изпитах срам. Знаеш ли защо ме беше срам? Защото го исках. — Той поклати глава. Даде си сметка, че е говорил като в полусън, против волята си, и ядосано тръсна глава. — Трябваше да го кажа на някого — дрезгаво добави той. — Извинявай.

— Няма нищо, Бъни — тихо отвърна Гретхен. — Човек не е отговорен за сънищата си.

— Да, ти можеш да говориш така, мисис Бърк — каза той.

Този път тя не го поправи и не му напомни да я нарича Гретхен. Не смееше да погледне Дуайър, защото се страхуваше, че няма да може да контролира изражението на лицето си. В най-добрия случай на него щеше да бъде изписано съжаление, а тя се плашеше от мисълта, как ще реагира Дуайър на съжалението.

Гретхен се пресегна и докосна ръката му. Той силно я стисна с грубите си моряшки пръсти, след това бързо и инстинктивно я вдигна към устните си и я целуна. Пусна ръката ѝ и извърна поглед.

— Съжалявам — отпаднало каза той. — Това беше просто... не знам... аз...

— Не е нужно да казваш нищо, Бъни — прекъсна го внимателно тя. Мълчанието щеше да излекува раните, да спре кръвта. Тя се чувстваше объркана, безпомощна. Какво ще стане, ако каже: Заведи ме в твоята каюта, легни с мене? Женско мислене, първично начало. Какво ще предложи тялото ѝ — утеха или порицание? И какво ще означава това за нея? Благотворителен акт, доказателство, че животът продължава, или последен, недостоен вопъл на отчаяние? Погледна мускулестия гръб на дребния мъж, който бе целунал ръката ѝ и се бе отдръпнал от нея. Изкуши се да направи крачка към него, но остана на мястото си — това беше по-скоро психическо, отколкото физическо оттегляне.

Ръката ѝ, която все още държеше чашата, беше студена от разтопения лед. Тя остави чашата на пода и каза:

— Трябва да тръгвам. Има много неща за уреждане. Кажи на Уесли да ми се обади, ако има нужда от нещо.

— Ще му кажа — отговори Дуайър. Той не я гледаше, а с потреперващи устни се взираше към входа на пристанището. — Да отида ли до кафенето да повикам такси?

— Не, благодаря. Ще вървя пеша, имам нужда от разходка.

Тя го остави на носа на Клотилд. Бос, с бялото поло и с двете празни чаши.

Отдалечи се бавно от пристанището и навлезе в града по тясната уличка, а някъде пред нея нощта заплашително

настъпваше. Погледна витрината на някакъв антикварен магазин. Вниманието ѝ бе привлечено от една месингова корабна лампа. Прииска ѝ се да я купи, да си я занесе у дома, да украси ъгъла на някоя стая. И тогава си спомни, че няма истински дом, че е дошла от Ню Йорк, където разполага с един апартамент под наем за шест месеца и в него няма стая, която да украси с такава лампа.

Навлече в центъра на града, пълен с хора, които купуваха, продаваха, четяха вестници в кафенетата, караха се на децата си, предлагаха им сладолед и никой от тях не мислеше за смъртта. Видя рекламата на едно кино, видя, че тази вечер дават американски филм, дублиран на френски, реши да вечеря сама в града и след това да влезе да го гледа.

Мина пред катедралата, спря за миг да я погледне и за малко не пристъпи вътре. Ако го бе направила, щеше да открие Уесли в дъното на празния храм да седи на една пейка и да шепне молитва, която никога не бе учил.

1968

Баща ми е бил в Париж веднъж след войната, когато са го изписали от болницата. Тогава още не познавал майка ми. Каза ми, че и през трите дни бил пиан и нищо не си спомня. Толкова пиан, че не би забелязал никаква разлика между Париж и Дейтън, Охайо. Той не приказва много за войната, така че компанията му беше за предпочитане пред компанията на други ветерани, които бях принуден да слушам. Понякога през уикендите, които прекарвах с него след развода, той пиеше много, и то от сутринта. Тогава разправяше с насмешка какво е правил като войник. Веднъж каза: „Най-много ме вълнуваха момичетата от Червения кръст и собствената ми безопасност; бях във военновъздушните сили и командва едно малко кореспондентско бюро, работата ми беше да изпращам до разни провинциални вестници в родината дописки за смелите момчета, които изпълняваха бойни поръчения.“

Но все пак той е постъпил в действаща армия, бил е ранен или поне контузен след един полет. А аз кой знае дали бих могъл и това да направя. За мен армията, каквато я виждам отгук и от вестниците, които пишат за Виетнам, е една ужасна грубиянска шег. Е, разбира се, както твърдят всички, онази война е била нещо различно. В присъствието на Полковника винаги заемам строга военна поза, но ако в Европа избухне война, сигурно ще дезертирам, щом чуя първия изстрел.

В НАТО е пълно с германци, всичките настроени много приятелски, нали сме другари по оръжие, но всъщност не са по-различни от останалите животни. Моника, която е германка, е друга работа.

Беше почти тъмно, когато Рудолф излезе от консулството. Консултът се оказа разбран човек, слушаше внимателно, вземаше си бележки, извика един помощник, обеща да направи всичко възможно, за да помогне, но беше нужно време, трябваше да се обади в Париж, да поиска юридически съвет, не беше сигурен, че адвокатът в Антиб е бил прав, като е казал да не се съобразяват с френските закони, трябваше да се получи решение от висши инстанции какви документи са нужни, за да се прехвърли собствеността на „Клотилд“ и да се изтеглят парите от банковите сметки. Смъртта на един американец на чужда земя винаги създава сложни проблеми, заяви той с тон, внушаващ, че да умреш далеч от родината си, е деяние, което по своята значимост граничи с държавна измяна. Рудолф си помисли, че през същия този ден стотици американци умират във Виетнам, който би могъл да се приеме за чужда страна, но тяхната смърт не създава сложни проблеми за други консули.

Консултът предупреди, че случаят със смъртта на Томас Джордах е много объркан и не може да се разреши за един ден. Рудолф излезе на улицата в падащия здрач, чувствайки се безпомощен, омотан в черната мрежа на бюрократичните изисквания, които щяха да спъват всеки негов опит да се освободи. За пореден път — впримчен в нечии проблеми, помисли си той със самосъжаление.

Докато се отдалечаваше от консулството, Рудолф се чудеше какво ли са правили някогашните обитатели на Америка, когато племенният вожд е паднал убит в битка? Кой е вземал мънистения гердан, жените, кой е поемал грижите за децата, кой е пазел колибите, бойните украшения, орловите пера, копията и стрелите? Кой е този умен човек от племето, шаман или лечител, който се е захващал да въдворява ред и правосъдие?

Беше оставил колата си пред хотел „Негреско“ на „Промнад дез англе“, защото не искаше да рискува да се загуби по улиците на непознатия град, и взе такси до консулството. Сега тръгна пеша, без да знае къде точно отива и без да го е грижа за това, запъти се по посока на „Негреско“, спял за хората около себе си, които бързаха да се приберат у дома за вечеря. Изведнъж спря. Бузите му бяха мокри. Сложи ръка на

очите си. Плачеше. Плачеше, без да съзнава това, докато вървеше инстинктивно към морето. О, господи, помисли си той, нима трябваше да измина целия път от река Хъдсън до Ница, за да се разплача за първи път от детството насам. Минувачите, изглежда, не забелязваха сълзите му, никой не го зяпаше любопитно. Французите сигурно са свикнали да виждат по улиците възрастни мъже, които плачат; може пък да им е национален обичай, кой знае. Като си помисли човек какво е преживяла тази страна от времето на Луи XVI, как няма да плачат.

Когато стигна при колата, беше вече тъмно. Дълго бе обикалял задни улички и променял посоката безцелно. Белла Ница, спомни си той. Италианците я бяха завзели отново през Втората световна война. За кратко. В плановите на италианския Пентагон навярно е включено връщането на града в подходящ момент от бъдещето. Такива са добрите съседски отношения. Сега по бойните полета растат жасмин и рози, докато избухне следващата война. Горките италиански генерали, обречени и хранещи надежди. За този град не си струва да се хвърлят толкова усилия, не си струва нито един селянин от Калабрия да си остави костите тук. Белла Ница не е вече същата, тя е модерен, силно замърсен търговски град, лабиринт от олющени жилищни сгради, озвучен с рокмузика, която гърми от музикалните магазини, а някогашната си красота тя рекламира в лъжливи туристически брошури. С времето всичко се влошава.

Лампите на „Промнад дез англе“ светнаха и светлината им се отрази по покривите на безкрайния поток от коли, които се оглеждаха в замърсеното море, мърморещо срещу тясната ивица чакълест плаж. А консултът бе казал, че е хубаво да си на служба в Ница. Той сигурно знае за Ница нещо, което е невидимо с просто око. А може да е служил в Конго или във Вашингтон и сега Ница да му изглежда прекрасна. Рудолф се чудеше дали по пътя между консулството и морето не е срещнал убиеца на брат си. Напълно възможно. Полицията в Ница непрекъснато арестува разни убийци. Чудеше се какво би направил, ако в кафенето до него седне човек, познае го и спокойно му каже: „Бонжур, мосю, може би ще ви бъде интересно да узнаете, че аз съм убиецът.“

Той отвори вратата на колата, но не влезе, а остана прав и

се замисли какво го очаква тази вечер — трябваше да се върне в хотела в Антиб и да обясни на Джийн, че се налага да останат в града, който се е превърнал в кошмар и за двамата, трябваше също да обясни на Кейт, Уесли и Дуайър, че нищо не е уредено, че засега всичко е в застой, че са обвързани за неопределено време със смъртта и че никой не знае кога отново ще могат да заживеят като хората.

Той затвори вратата на колата. Нямаше сили да посрещне всичко това, което го очакваше в Антиб. Колкото и непривлекателна да е Ница, все пак тази вечер е по-приятно тук, отколкото в Антиб. Поне бе спрял да плаче.

Като се огледа внимателно наляво и надясно и пое с ноздрите си изпаренията, които учените от родната му страна внушаваха, че са смъртоносни за човешката раса. Той пресече Промнад дез англе с ярко осветените витрини на магазини и кафенета. Седна на терасата на едно кафене и си поръча уиски със сода. Благословен открай време лек, успокоително средство, непентес, начин за временно разрешаване на сложни проблеми. Когато му поднесоха уискито, той бавно отпи, доволен, че Джийн не е с него, тъй като в нейно присъствие не можеше да пие. Понякога имаше чувството, че в нейно присъствие не може и да диша, но с това щеше да се занимае друг път. А сега отпи още една глътка.

Изведнъж изпита зверски глад. От сутринта не бе слагал нищо в устата си, а бе закусил само с една кифла и кафе. Тялото си има свой ритъм и налага собствените си ясни, категорични изисквания. Гладът разсея всички мисли в главата му. Той се облегна на стола, отпивайки от уискито, и взе да съставя менюто за вечеря. Пъпеш с малко портвайн за начало, след това супа от риба, нали това е специалитетът на целия район, и препечен хляб с чесън, поръсен с настъргано сирене, пържолата със салата, парче бри и ягоди за десерт. Половин бутилка бяло вино със супата и половин бутилка червено провансалско вино с пържолата и сиренето. Очертаваше се една вечер на разкошни лакомства. Рудолф никога не се тревожеше, че ще напълнее, но знаеше, че ако не беше сам, щеше да му е неудобно в този момент да си угажда така. Но в Ница не познаваше никого. Опечалените бяха в друг град. Плати уискито и тръгна по алеята към „Негреско“, за да попита портиера кой е най-добрият ресторант в града. Запъти се към

посочения адрес с отривиста стъпка и сухи очи.

Най-добрият ресторант в Ница беше осветен със свещи, украсен с грейнали букети от розови рози, а от кухнята се носеше аромат на изискани ястия. Посетителите бяха малко, но всички изглеждаха заможни и добре хранени. Залата беше тиха, в нея цареше подобаваща сериозна атмосфера, а оберкелнерът — усмихнат италианец с ослепителни зъби — говореше английски. Може би е шпионин на италианската армия, помисли си Рудолф, и всяка вечер в дома си чертае планове на пристанището, които след това се снимат от негов съучастник. Белла Ница.

Седнал на масата с белоснежна покривка, Рудолф отчупи от пресния хляб и го намаза с масло. Тогава си каза, че може би си струва някой селянин от Калабрия да си остави костите за този град. Добре, че не познава никого от Калабрия.

За да раздразни още повече апетита си, той поръча едно мартини. Леденостуденото, бледо на цвят питие бе сложено на масата. Той извади маслината и отхапа от нея. Тя ухаеше на хвойна и средиземноморско слънце. Рудолф отказа да чете менюто, което оберкелнерът му предложи.

— Знам какво искам — каза той.

Яденето, което му поднесоха, потвърди преценката на портиера за кухнята на ресторанта. Рудолф ядеше и пиеше бавно, чувствайки, че се връща към живота с всяка хапка храна, с всяка глътка вино. Понякога, каза си той, най-хубавият празник може да се вмести само в два часа от живота на човек.

Като приключи с ягодите, поиска сметката. Искаше да се разходи сит, никому неизвестен, сам, да седне в някое кафене и да гледа движението по алеята, докато си пие кафето и коняка. Даде щедри бакшиши на келнерите и тръгна бавно в уханната вечер. След няколко минути излезе на плажа. На най-старото море. Одисей бе оцелял сред него. Останал невредим, като наредил на гребците да го завържат здраво за мачтата, и така се наслаждавал на песните на сирените, а ушите на своите хора запушил с восък. Колко смели мъже спят на дъното на това море. Сега сред тях е и Том. Рудолф стоеше на каменистия бряг само на няколко метра от леките вълни, които миеха Франция с дантела от пяна. Нощта беше безлунна, но звездите грееха ярко и хиляди светлинки опасваха като с мънистени гerdани тъмния, виещ се бряг в подножието на хълмовете.

Той пое дълбоко соления въздух. Макар че зад гърба си чуваше приглушения шум на колите, чувстваше се блажено сам, на плажа освен него нямаше никой друг, а пред очите му се простираше само тъмната маса вода. Знаеше, че утрешният ден ще бъде ден на вина и терзания, но дотогава имаше време.

Наведе се, взе един гладък кръгъл камък и го хвърли ниско над водата. Камъкът подскочи три пъти. Той се засмя. Ако беше по-млад, ако беше момче, щеше да хукне по брега, покрай морето и като полузащитник да тича на зигзаг, следвайки прилива и отлива на вълните. Но на тези години, с този черен костюм не беше препоръчително да привлича вниманието на хората, които се разхождаха горе по алеята, независимо от повишеното му настроение след вечерята.

Рудолф се върна на алеята и влезе в едно ярко осветено кафене. Избра си маса, от която да наблюдава пълния с хора тротоар, излезлите на разходка мъже и жени, чийто работен ден бе приключил или чиито туристически задължения бяха изпълнени, и сега просто се наслаждаваха на времето, на бързо разменените погледи, на възможността да ходят пеша, без да бързат в топлата вечер, хванали под ръка любимия човек.

Кафенето не беше препълнено. На съседна маса една жена четеше списание, навела главата си така, че Рудолф не можеше да види лицето ѝ. Когато той влезе, тя вдигна очи, но после бързо насочи поглед отново към списанието си. На масата пред нея стоеше чаша, наполовина пълна с бяло вино. Той забеляза, че жената има тъмна коса, хубави крака и е облечена с тънка синя рокля.

Тогава осъзна, че го измъчва друг, неопределен глад. Не разваляй вечерта, каза си той.

Поръча на келнера на английски коняк и кафе. Видя, че жената отново го погледна, когато той заговори. Долови или поне си помисли, че е доловил бегла усмивка на лицето ѝ. Прецени, че не е млада, между трийсет и пет и четирийсет, на неговата възраст, беше внимателно гримирана. Изглеждаше стара за проститутка, но беше привлекателна.

Келнерът сложи на масата кафето и коняка и малкото листче със сметката и се върна на бара. Рудолф отпи от силното, черно кафе. После вдигна малката чаша с коняк и го помириша. Точно преди да отпие, жената вдигна чашата си с вино, показвайки, че ще пие за негово здраве. Този път

съмнение нямаше. Тя се усмихваше. Имаше пълни червени устни, тъмносиви очи, черна коса. Рудолф учтиво протегна чашата си за поздрав и отпи.

— Американец сте, нали? — Имаше съвсем лек акцент.

— Да.

— Познах още щом влязохте — каза тя. — По дрехите. На почивка ли сте тук?

— В известен смисъл — отговори Рудолф.

Не знаеше дали иска да продължи разговора, или да го прекъсне. Не можеше да разговаря лесно с непознати, особено с непознати жени. Тя не приличаше на проститутките, които дебнеха по улиците на Ню Йорк, но той се намираше в чужда страна и не знаеше как се обличат и как говорят проститутките тук. Пък и не беше свикнал да го заговарят жени. У него имаше нещо, което внушава страх, нещо строго, казваше Джони Хийт, негов приятел и адвокат. Джони Хийт го заговаряха, където и да отиде — на улицата, в бара, на гости. У Джони Хийт нямаше нищо строго.

От юношеските си години Рудолф се бе научил да се държи резервирано и хладно, надявайки се по този начин да убеди хората, че няма нищо общо с момчетата и мъжете, с които бе израснал, и с тяхната непринудена, шумна, просташка общителност. Може би съм се престарал, каза си той, докато гледаше жената на съседната маса.

— Хубаво ли прекарвате? — попита жената. Гласът ѝ беше дрезгав, звучеше някак остро, но не неприятно.

— Горещо-долу.

— В хотел ли сте отседнали тук, в Ница?

— Не — отговори той. Вероятно дами като тази следват някакъв сценарий. Той предположи, че е от по-високо платените представителки на своята професия, която не пристъпва направо към въпроса, а първо започва да ласкае мъжа, преструвайки се, че проявява интерес към него, като по този начин заобикаля чисто физическия и търговски характер на сделката. — Просто минавам оттук — добави Рудолф и се замисли. Защо не? Веднъж в живота защо да не опитам? Освен това толкова време бе живял във въздържание. Прекалено дълго. Откакто Джийн абортира, не бе спал с нея в една стая.

Повече от година. От време на време трябва да си спомня, че е мъж. Гладно възбудено животно. Това се отнася дори и за

него. Усмихна се на жената, ще му приятно, че се усмихва. — Мога ли да ви предложа едно питие?

Никога досега не беше предлагал питие на непознат човек, било то на мъж или жена. Крайно време е да започне да предлага. От какво толкова се пази, какво доказва? Сигурно само в Ница в този момент хиляди мъже се премятат радостно в леглата с хиляди жени и не съжаляват за нищо, а се наслаждават на удоволствието, за което са предназначени телата им, и забравят грижите и страховете на отминалия ден. А той по какво се различава от обикновените хора?

— Сам съм — смело заяви той. — Не говоря френски и ще се радвам, ако имам компания. Ако мога да поприказвам с някого на английски. — Вечният, спасителен, лицемерен претекст, помисли си Рудолф.

Жената погледна часовника си и престорено се поколеба.

— Добре, ще ми бъде много приятно — каза и му се усмихна. Красива е, когато се усмихва, помисли си Рудолф, с равни бели зъби и бръчици около тъмносивите очи. Тя затвори списанието, взе си чантата, изправи се и с три крачки се озова до масата му. Той стана и дръпна стола, за да седне дамата. — Благодаря — каза тя. — Винаги, когато имам възможност да говоря с американци, с удоволствие го правя. Три години бях във Вашингтон и оттогава имам симпатии към американците.

Дребни хитрини, каза си Рудолф, но продължи да се усмихва любезно. Ако бях швед или грък, щеше да каже, че има симпатии към шведите и гърците. Кой знае какво е правила три години във Вашингтон. Може би е забавлявала политици или е покварявала конгресмени в мотели срещу заплащане?

— Аз също имам симпатии към някои американци — каза той.

Тя се засмя по дамски дискретно. Явно не беше посестрима на дебнещите, натруфени самки от ниййоркските улици, въпреки общото в професията им. Той знаеше, че и в Америка има добре възпитани проститутки, които вземат по сто или повече долара на час, но само с предварителна уговорка по телефона — актриси или манекенки, които в момента нямат работа, или елегантни домакини, които искат да притежават палто от норка, ала не познаваше нито една такава жена. Всъщност никога не бе казвал повече от две думи на никоя проститутка: „Не, благодаря“.

— А към французите? Тях харесвате ли ги? — попита жената.

— Горедолу. А вие? — попита той.

— Някои от тях — отново се засмя тя.

Келнерът се появи с безстрастно лице, свикнал клиентите му да се местят от маса на маса.

— La même chose? Un vin blanc[1]? — попита Рудолф жената.

— О, вие говорите френски — възкликна тя.

— Un petit peu[2] — отвърна Рудолф. Беше изпаднал в закачливо, весело настроение. Тази вечер беше подходяща за игри, лъжи и красиви френски кукли. Каквото и да се случи тази вечер, дамата щеше да разбере, че срещу нея не седи поредният обикновен американски турист.

— Je l'ai étudiée à l'école[3]. Гимназия. Как е на френски?

— Колеж? Лицей?

— Лицей — повтори триумфално той.

Келнерът пристъпи от крак на крак, давайки знак, че няма намерение цяла вечер да слуша как един американец си припомня какво е учил по френски в гимназията, за да направи впечатление на дамата, с която току-що се е запознал.

— Monsieur? Encore un cognac[4]? — попита той.

— S'il vous plaît[5] — отвърна с достойнство Рудолф.

Продължиха да говорят на смесица от двата езика, смеейки се на френския, който Рудолф успяваше да изрови от паметта си, докато разказваше за учителката по френски с едрия бюст, която му преподавала в училище, за това, как вярвал, че е влюбен в нея, как ѝ пишел страстни писма на френски, как веднъж я нарисувал гола и тя му взела рисунката. Жената даваше вид, че го слуша с удоволствие, поправяше грешките му и го хвалеше, когато той кажеше правилно три думи една след друга. Ако всички френски улици са такива, мислеше Рудолф опиянен след бутилката шампанско, разбирам защо проституцията е толкова уважаван елемент от френската цивилизация.

И тогава жената — бе му казала, че името ѝ е Жана — погледна часовника си и стана сериозна.

— Късно е — каза тя на английски и си взе чантата и списанието. — Трябва да тръгвам.

— Съжалявам, ако съм ти загубил времето — каза той.

Гласът му беше надебелял и изговаряше с трудност думите.

— Беше ми много приятно, Джими — отговори тя и стана. Той ѝ бе казал, че така се казва. Още една лъжа. За да не го разкрият. — Чакам важен телефонен разговор...

Рудолф се изправи, за да се сбогува, изпитвайки едновременно облекчение и съжаление, че няма да се люби с нея. Столът му се прекатури и той се олюля, докато ставаше.

— Беше прекрасно — заяви той.

— Къде ти е хотелът? — сериозно попита тя.

Къде ми е хотелът? За миг картата на Франция загуби очертанията си.

— Къде ми... беше хотелът? — повтори той провлечено. — О-о. В Антиб.

— Имаш ли кола?

— Да.

Тя се замисли и каза:

— Не си в състояние да караш, нали разбираш.

Той наведе засрамено глава. Имаше чувството, че с тези думи тя изразява презрението си — вие, американците, идвате във Франция и не сте в състояние да карате. Не сте в състояние нищо да правите.

— Аз всъщност не пия — обясни той и думите му прозвучаха като извинение. — Имах тежък ден.

— Пътищата са опасни, особено нощем — каза тя.

— Особено нощем — съгласи се той.

Най-последно, помисли си Рудолф. Сега вече това няма да е грях, а само предпазна мярка. Като делови мъж би трябвало да я попита колко ще струва, но след като бяха пили заедно и си бяха говорили приятелски, щеше да прозвучи грубо. Все едно, накрая ще я попита. Каквато и да е цената, може да си позволи да прекара една нощ в Европа с куртизанка. Беше доволен, че се е сетил за думата „куртизанка“. Главата му изведнъж се проясни.

— ... Volontiers[6] — каза той на родния ѝ език, за да покаже, че не е чак толкова пиян, колкото тя си мисли, и извика високо келнера: — Гарсон. — После извади портфейла си и го прикри с две ръце, за да не види тя колко банкноти има вътре. Макар и да нямаше опит в подобни случаи, знаеше, че трябва да е внимателен.

Келнерът дойде и му каза на френски колко дължи. Той

не го разбра и смутен и безпомощен се обърна към жената:

— Колко каза?

— Двеста и петнайсет франка — повтори тя.

Той извади от портфейла си три банкноти по сто франка и отпрати келнера, който се засуети да му върне рестото.

— Не биваше да му даваш толкова голям бакшиш — прошепна тя и като го хвана под ръка, го изведе от кафенето.

— Американците са щедри и благородни хора — заяви той.

Тя се засмя и още по-здравео го хвана под ръка.

Видяха такси и той се възхити на грациозния жест, с който тя вдигна ръка да спре шофьора, на елегантните ѝ крака, на привлекателния ѝ бюст.

В таксито тя държеше ръката му и нищо повече. Пътуваха кратко. Вътре се долавяше миризмата на парфюм, като далечен полъх на цветя. Таксито спря пред малка жилищна сграда на тъмна улица. Тя плати на шофьора, отново хвана Рудолф под ръка и го поведе към къщата. Той я последва по стълбите, сега имаше възможност да ѝ се възхищава отдолу нагоре. Тя отключи вратата, мина по един тъмен коридор и запали лампата. Той се изненада, като видя колко голяма е стаята и с какъв вкус е подредена, макар че приглушената светлина на единствената лампа не му даваше възможност да разгледа всички подробности. Сигурно има щедри клиенти, помисли си той, араби, италиански индустриалци, германски промишлени магнати.

— Сега... — започна тя, но телефонът я прекъсна.

Значи не лъже, помисли си той, наистина е имала разговор. Тя се поколеба, сякаш не ѝ се искаше да вдигне слушалката.

— Имаш ли нещо против? — каза тя, посочвайки към друга врата. — Мисля, че е по-добре да съм сама.

— Разбира се. — Рудолф отиде в съседната стая и запали лампата. Озова се в малка спалня с двойно легло, оправено за спане. Чу гласа ѝ през затворената врата. Стори му се, че говори сърдито, макар че не можеше да разбере какво казва. Погледна замислено голямото легло. Имаше последна възможност да си тръгне. По дяволите, реши той и се съблече, като хвърли небрежно дрехите си на един стол и премести портфейла си в друг джоб. Легна и се покри със завивките.

Сигурно е бил заспал, защото в един момент усети в леглото до себе си топло, уханно тяло, в стаята беше тъмно, един гладък стегнат крак се преплиташе в неговите крака, една мека ръка опипваше корема му, нечий устни шепнеха в ухото му думи, които той не разбираше.

Нямаше представа колко е часът — най-сетне легеше неподвижно, с отпуснати нерви, с отморяващо се разгорещено тяло, докосвайки с върховете на пръстите си познатото вече тяло, което му бе доставило толкова удоволствие. Благоуханно, случайно попаднало в леглото до него... Хвала на животното, скрито в черния костюм. Защото извоюва победа, и то блестяща победа, над нещастния пуритан. Той вдигна глава, подпря се на лакът и нежно целуна жената по бузата.

— Сигурно е късно. Трябва да вървя — прошепна той.

— Карай внимателно, шери — каза жената сънливо и доволно. Заслугата за това беше негова.

— Вече съм добре — отвърна той. — Не съм пиан.

Жената се извърна, протегна ръка и запали нощната лампа. Рудолф стана от леглото, горд от голото си тяло. Юношеска суета, укори се той и се облече. Жената също стана и наметна с халат силната си гъвкава снага с едри гърди и стегнат ханш, седна на един стол и леко усмихната го загледа, докато се обличаше. По-добре щеше да е, ако не беше запалила лампата, ако не се бе събудила, помисли си той. Тогава щеше да остави на камината сто франка или хиляда франка, тъмнината и сънят щяха да скрият провинциалното му американско невежество по тези въпроси; щеше да се измъкне от, апартамента и от къщата и всички връзки щяха да бъдат прекъснати. Но лампата светеше и жената усмихнато го наблюдаваше. Чакаше?

Нямаше как да избегне този момент. Извади портфейла си.

— Хиляда франка достатъчни ли са? — попита той, запъвайки се леко на думата „достатъчно“.

Тя заинтригувано го погледна и усмивката ѝ изчезна. После се разсмя. Отначало тихо, после гръмко. Приведе се, хвана с ръце главата си, а гъстата ѝ лъскава коса се спусна на тъмни талази и закри лицето ѝ, докато тя продължаваше да се смее. Той я наблюдаваше с изопнати нерви и съжаляваше, че е бил в леглото ѝ, че ѝ е предложил питие, че се намира в Ница,

че е дошъл във Франция.

— Съжалявам — глухо произнесе той. — Просто не съм запознат...

Тя вдигна глава, все още смеейки се. Стана, приближи се към него и го целуна по бузата.

— Милият той — каза тя, потискайки смеха си. — Не знаех, че струвам толкова много.

— Ако искаш повече... — сдържано додаде той.

— Много повече — отвърна тя. — Не искам нищо. Това е безбожна цена. Милият! Да си мислиш през цялото време, че съм професионалистка. И да бъдеш толкова внимателен и нежен. Ако всички клиенти са като теб, сигурно всички жени щяха да станат проститутки. Винаги съм харесвала американците, но сега ги харесвам още повече.

— Божичко, Жана — извика той, обръщайки се за първи път към нея по име. — И през ум не ми е минавало, че някоя жена ще ме забележи, ще ме заведе у дома си... Не знам какво да кажа.

— Не казвай нищо. Много си порядъчен, мой очарователен американец, прекалено порядъчен.

— Ами, никога досега не ми се е случвало — каза той и се уплаши, че тя пак ще се разсмее.

— Какво им липсва на американките? — учудено поклати тя глава. Седна на края на леглото, потупа го и каза: — Ела и седни, моля те.

Той седна до нея, а тя хвана ръката му все едно, че му беше сестра.

— Ако това ще те успокои, шери, и на мен никога досега не ми се е случвало — каза тя. — Но бях толкова самотна, толкова зажадняла, нима не разбра?

— Не — призна си той. — Не се занимавам с жени.

— Не се занимава с жени — повтори тя леко подигравателно. — Не пие. Точно такъв мъж ми трябваше тази вечер. Нека да ти разкажа малко за себе си. Аз съм омъжена. За майор от армията. Беше помощник на военното аташе във Вашингтон.

Ето откъде знае английски, каза си той, не е имало никакви политици, никакви конгресмени, никакви мотели.

— Сега е изпратен временно в Париж. Във Военното училище — каза Жана. — Временно — повтори тя и се засмя

остро и рязко. — Там е от три месеца. Имам две деца, които учат тук, в Ница. Тази вечер са на гости у баба си.

— Но ти не носеше брачна халка. Видях — каза той.

— Тази вечер — не. — Лицето ѝ стана строго. — Тази вечер не исках да съм омъжена. Следобед, когато получих телеграмата от мъжа си и разбрах, че ще се обади по телефона, знаех какво ще ми каже. Щеше да ми каже, че пак е много зает служебно и не може да дойде в Ница. От три месеца е много зает във Военното училище, сигурно се готвят за страхотна война, след като някакъв си майор не може да отскочи за един ден до Ница да види жена си. Много добре знам каква война готви в Париж моят майор. Нали ме чу по телефона?

— Да — каза Рудолф. — Не можах да разбера какво казваш, но говореше ядосано.

— Разговорът не беше приятелски. Сега вече нали ти е ясно защо седях в едно кафене без брачна халка?

— В общи линии — каза Рудолф.

— Точно се готвех да стана и да се прибера вкъщи, когато ти влезе в кафенето и седна — тихо каза тя. — Преди това двама мъже се опитаха да ме ангажират. Невъзпитани мошеници, които се преструваха, че са експерти и познавачи на как се казва — кандидатки?

— Кандидатки за една нощ — отговори Рудолф.

— Точно така.

— Но поне не са те взели за проститутка — заяви мрачно той. — Прости ми.

— Няма за какво да ти прощавам — потупа го тя по ръката. — Това придава на вечерта нужната комична нотка. Когато влезе в кафенето и седна, видях честното ти, издължено, почтено американско лице и реших да не си отивам вкъщи. — Тя се усмихна. — Да не си отивам веднага. Оказва се, че не съм сбъркала. Никога вече не трябва да си толкова порядъчен. — Тя отново го потупа по ръката, сякаш му беше сестра. — Късно е вече. Нали каза, че трябва да вървиш... Искаш ли да ти дам телефона си? Може ли да се видим пак?

— Сигурно и аз трябва да ти кажа нещо за себе си — отвърна Рудолф. — Първо, името ми не е Джими. Не знам защо — сви той рамене. — Сигурно ме е било срам от това, което върша — усмихна се той. — От това, което *мислех*, че върша. А може би съм смятал, че след като името не е мое, значи не аз, а

друг върши това. Но най-вероятно съм разсъждавал, че ако някога се срещнем и аз не съм сам, а ти кажеш, здравей, Джими, ще мога да отговоря, съжалявам, мадам, сигурно ме бъркате с някой друг.

— Ако бях достатъчно смела, щях да си водя дневник — каза Жана. — Щях подробно да опиша какво се случи тази вечер. Най-подробно. Децата ми щяха да имат на какво да се смеят след смъртта ми. Какво знаеш ти, мила, стара, разумна мамо?

— Казвам се Рудолф — продължи той. — Никога не съм си харесвал името. Като малък смятах, че не звучи по американски, макар че е трудно да се каже кое звучи по американски и кое не. И защо някой трябва да се интересува от това. Но когато си момче и главата ти е пълна с книги, чиито герои се казват Хъкълбери Фин, Даниъл Бун, Стъдс Лониън. На мен Рудолф ми звучеше като тежко немско ястие. Особено по време на войната. — С никого не бе споделял досега как възприема малкото си име, дори за себе си не бе изяснил този въпрос и сега изпита облекчение, примесено с горчива ирония че може открито да говори за това пред тази красива непозната или почти непозната жена. И докато седеше на слабо осветеното от лампата легло, където бе изпитал върховно удоволствие, му се прииска да се разкрие още повече пред нея, да отложи сбогуването, да се престори като нея, че утрото е още далеч, че раздялата не е неизбежна.

— Рудолф. Нито хубаво, нито лошо име — каза Жана. — Защо не го приемаш като Родолфо? Нали звучи по-добре?

— Много по-добре.

— Хубаво. Отсега нататък ще ти викам Родолфо — подхвърли тя шеговито.

— Родолфо Джордах — повтори той. Това име придаваше на личността му нещо ново, по-смело. — Джордах е фамилието ми име. Отседнал съм в „Отел дю кап“. — Сега всички защити бяха свалени. Всички имена и адреси — открити. Всеки щеше да разчита на милостта на другия. — И още нещо. Женен съм.

— Предполагах — отвърна Жана. — Твоя работа. Както и моят брак е моя работа.

— Жена ми е с мен в Антиб. — Едва ли бе нужно да й казва, че двамата не са в добри отношения. — Дай ми телефона си.

Тя стана, отиде при малкото бюро, където имаше писалка и хартия, и написа телефонния си номер. Даде му листчето, което той внимателно сгъна и сложи в джоба си.

— Следващия път ще трябва да запазиш стая в хотел. Децата ще бъдат тук — каза тя.

— Следващия път...

— А сега ще ти извикам такси. — Двамата отидоха в салона, тя набра някакъв номер, заговори бързо, почака малко и преди да затвори, каза: *Tres bien*. — Таксито ще дойде след пет минути — обясни тя. На входната врата двамата си размениха дълга, благодарна, утешителна целувка. — Довиждане, Родолфо — каза тя.

Когато му се усмихна, той разбра, че дълго ще помни усмивката ѝ.

Когато слезе на улицата, таксито вече го чакаше и дизеловият му мотор пърпореше, сякаш моторна лодка излизаше в открито море. Пътувания по суша и море.

— Хотел „Негреско“ — каза Рудолф. Таксито потегли и той се обърна да види къщата. Трябваше непременно да я намери следващия път, да я познае в сънищата си. Щом слезе пред хотела, той предпазливо прекоси шосето, за да отиде при колата, взета под наем, седна зад волана и я подкара бавно и внимателно покрай морето, по пустото шосе към Антиб.

Когато стигна пристанището, намали още повече скоростта, после сви рязко в паркинга, слезе от колата и закрачи по кея към „Клотилд“, закотвена на тихия пристан. На яхтата не се виждаха светлини. Не искаше да буди Уесли или Бъни. Събу си обувките, прескочи от палубата в лодката, закрепена от страни на яхтата, развърза въжето, седна в средата и безшумно извади греблата. Загреба беззвучно към центъра на пристанището, после по-енергично и се насочи към входа му, като пое дълбоко миризмата на петрол от водата, примесена с уханието на цветя от брега.

Действаше машинално, без да се запита защо го върши. Напрежението в раменете и ръцете, което изпитваше при гребането, му доставяше отрезвяващо удоволствие, а лекият

като въздишка плисък на вълните беше подходяща музика за края на тази нощ.

Град Антиб — заплашителна сянка, сред която тук-там проблясваше по някоя светлинка — бавно се отдалечаваше, докато той следваше червените и зелени светлилки във водата, които щяха да го изведат в открито море. Изпитваше задоволство от ритмичното навеждане и изправяне на тялото. Колко ли пъти тези гребла са се движили в ръцете на брат му. Неговите собствени меки ръце усещаха гладкото дърво, излъскано от силните ръце на брат му. Зарадва се при мисълта, че на другата сутрин може да има мехури на дланите си.

Изпитваше блажено щастие, че е сам сред тъмното море, а мигащите светлилки при входа на пристанището го успокояваха, обещавайки му сигурно връщане. Тук имаше място и за тъга, и за надежда. „Томас, Томас“, прошепна той, когато излезе в морето и усети как вълните леко повдигат лодката. Докато гребеше, си припомни всички случаи, когато двамата се бяха огорчавали взаимно и когато забравиха прегрешенията или поне си простиha за тях.

Чувстваше се всемоушен и безметежно спокоен, останал сам в тъмната нощ. Тогава чу задавания мотор на малка рибарска лодка, излязла в морето след него, с малка карбидна лампа на носа. Лодката мина наблизо и той видя двама мъже, които с любопитство се взираха в него. И си даде сметка колко странно изглежда в техните очи сам, облечен в тъмен официален костюм, излязъл в открито море по това време на нощта. Той продължи да гребе, докато ги изгуби от погледа си, после отпусна греблата и се загледа в звездното небе.

Замисли се за баща си, за този озлобен и жалък старец, който също бе излязъл с лодка в мрака, решил да направи последното си пътуване в една бурна нощ. За баща му самоубийството беше изход, защото в смъртта бе намерил покой, какъвто никога не бе имал в живота си. За Рудолф обаче смъртта не беше изход. Той беше друг човек с други цели. Пое си бавно и дълбоко дъх, обърна лодката и загреба към „Клотилд“ с парещи от гребането ръце.

Завърза тихо лодката за кърмата, качи се по стълбата и излезе на брега. Обу си обувките. Бе извършен един обред, бе спазена една церемония. Влезе в колата и запали мотора.

Минаваше три часът през нощта, когато се върна в хотела, фойето беше пусто, а портиерът се прозяваше зад бюрото. Рудолф поиска ключа и се запъти към асансьора, но той го извика.

— О, мистър Джордах, мисис Бърк поръча да ви кажа нещо. Трябва да ѝ се обадите, като се приберете. Каза, че е спешно.

— Благодаря — уморено отвърна Рудолф. Гретхен ще трябва да почака до сутринта, каквото и да има да му казва.

— Мисис Бърк ми каза да ѝ се обадя, щом се приберете. Независимо колко е часът. — Сестра му се е досетила, че той няма да обърне внимание на молбата ѝ, и е взела мерки.

— Ясно — отвърна Рудолф и въздъхна. — Обадете ѝ се, ако обичате. Кажете ѝ, че ще отида при нея, но първо искам да видя как е жена ми. — Трябваше да остане цялата нощ в Ница. Или да гребе до зори. И да се заеме с всичко на сутринта.

— И още нещо — каза портиерът. — Един господин дойде да ви търси. Някой си мистър Хъбъл. Каза, че е от списание „Тайм“. Използва телекса.

— Ако пак дойде и поиска да ме види, кажете му, че ме няма.

— Разбирам. Лека нощ, мосю.

Рудолф повика асансьора. Мислеше да се обади по телефона на Жана, да ѝ пожелае лека нощ, да се опита да ѝ каже какво е направила тя за него, да чуе плътния ѝ глас, леко дрезгав и чувствен, и да заспи със спомена за тази нощ, та да бъде лек сънят му. Сега обаче не можеше да направи това. Чувстваше се стар, бавно пристъпи в асансьора, излезе в коридора и отвори вратата на апартамента колкото се може побезшумно. Лампите в салона и в стаята на Джийн светеха. След убийството тя отказваше да спи на тъмно. Щом Рудолф наближи вратата, го извика:

— Да, мила — въздъхна той. Надяваше се, че е заспала. Влезе в стаята ѝ. Тя седеше в леглото и втренчено го гледаше. Той машинално се озърна да види няма ли чаша или бутилка наоколо. Но нямаше нито чаша, нито бутилка и той позна по лицето ѝ, че не е пила. Изглежда стара, помисли си Рудолф, стара. С изпито лице, с помръкнали очи и с дантелена нощница тя сякаш представляваше злонамерен портрет на себе си след

четирийсет години.

— Колко е часът? — рязко попита тя.

— Минава три. Заспивай вече.

— Минава три? Консулството в Ница отворено ли е по това време?

— Реших да си почина тази вечер — отговори той.

— От какво?

— От всичко!

— От мене — каза горчиво тя. — Вече ти е станало навик, нали? А може би дори начин на живот?

— Хайде да говорим за това утре — предложи той.

— Миришеш на парфюм — сбърчи нос тя. — И за това ли ще говорим утре?

— Ако искаш. Лека нощ — каза той и тръгна да излиза от стаята.

— Остави вратата отворена. Всички пътища за бягство трябва да са открити.

Той остави вратата отворена. Да можеше да я съжали...

Влезе в собствената си стая през салона и затвори вратата. После отключи другата към коридора. Не му се щеше да обяснява на Джийн, че Гретхен настоява да го види, защото смята, че трябва спешно да му каже нещо.

Стаята на Гретхен беше в дъното на коридора. Той мина покрай обувките, оставени от гостите да бъдат лъснати, докато те спят. Европа се намира на прага на комунизма, каза си той, но обувките продължават да се лъскат всяка нощ между дванайсет и шест от бъдещи комисари и обещаващи троцкисти.

Рудолф почука на вратата. Гретхен веднага отвори, сякаш бе чакала права, предупредена от портиера, и не можеше да губи нито секунда да прекоси стаята, а веднага трябваше да се озове срещу брат си. Беше облякла светлосин хавлиен халат. Синьото беше почти същото като роклята на Жана в кафенето. Та тя поразително прилича на Жана, каза си той, като гледаше дребното ѝ бледо лице, тъмната коса и стегнатото ѝ, елегантно тяло. На всяка крачка — прилики. Тази мисъл не му бе хрумвала досега.

— Влизай — каза тя. — Толкова се притесних! Господи, къде беше?

— Дълга история — отвърна той. — Не може ли да почака до утре?

— Не може да почака до утре — каза тя, като затвори вратата. Подуши въздуха и саркастично добави: — Миришеш божествено, братко. И имаш вид на човек, който току-що е бил съблазнен.

— Аз съм джентълмен, а джентълмените не обсъждат въпроси от този род — отбеляза Рудолф, опитвайки се да омаловажи думите ѝ.

— Дамите обаче ги обсъждат — отвърна тя. Гретхен можеше да се държи и вулгарно.

— Хайде да оставим това сега, моля те — каза Рудолф. — Имам нужда от малко сън. Какво толкова спешно има, дявол да го вземе!

Гретхен тежко се отпусна в голямото кресло, сякаш не можеше да стои повече на крака от умора.

— Бъни Дуайър се обади преди един час — троснато каза тя. — Уесли е задържан.

— Какво?

— Уесли е задържан в Кан. Сбил се е в един бар и за малко не убил някакъв човек с бутилка от бира. Ударил и един полицаи и е трябвало да бъде усмирен. Не смяташ ли, че това е достатъчно спешно, братко?

[1] От същото ли? Бяло вино? (фр.) — Б.пр. ↑

[2] Съвсем малко (фр.) — Б.пр. ↑

[3] Учил съм го в училище (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Господине? Още един коняк? (фр.). — Б.пр. ↑

[5] Ако обичате (фр.) — Б.пр. ↑

[6] С удоволствие (фр.) — Б.пр. ↑

1968

Днес в Брюксел има вълнения, избухват бомби. Спорът е за това, дали децата от фламандски произход трябва да учат на собствения си език, или на френски и дали имената на улиците трябва да са изписани и на двата езика. Негрите в поделението тук заплашват, че ще се разбунтуват, ако не им позволят да ходят с африкански прически. Хората са готови да се разкъсат един други за най-малкото нещо. А това, колкото и да ми е тъжно да го призная, обяснява защо съм в униформа, макар че аз самият нямам никакво желание да причинявам нищо лошо на когото и да било и що се отнася до мен, всеки, който иска, може да си говори на фламандски, на баски, на сърбо-хърватски или на санскрит, на мен ще ми звучи еднакво прекрасно.

Може би това е слабост на характера.

Сигурно е така. Ако си силен, искаш да се налагаш на всичко и всички около себе си. Трудно е обаче да се налагаш на хора, които не говорят твоя език, но нали се чувстваш силен, реагираш, като се гневиш, подобно на американските туристи в европейски ресторанти — започват да крещат, когато келнерът не може да разбере какво искат да поръчат. На политически език това означава разпръскване на демонстранти от полицията със сълзотворен газ.

Моника говори немски, английски, френски, фламандски и испански и твърди, че знае да чете на келтски. Доколкото мога да преценя, тя също е пацифистично настроена, но в работата си като преводач в НАТО ѝ се налага да отправя най-страховити заплахи на войнствено настроени старци към други войнствено настроени старци от същата лудница, в която всички ние живеем.

Прекарах деня в леглото с Моника.

От време на време правим така.

Когато таксито на Рудолф пристигна пред полицейския участък в Кан, Дуайър вече чакаше там Рудолф бе преценил, че е по-разумно да дойде с такси, отколкото с колата си. Не му се щеше да влиза във френски полицейски участък, за да настоява племенникът му да бъде освободен, и да излезе оттам, след като са го подложили на проверка за алкохол. С дебелия си тъмносин моряшки пуловер Дуайър трепереше, облегнат на стената, а размитата светлина на лампите от участъка осветяваше лицето му в бледозелено. Като слезе от таксито, Рудолф погледна часовника си. Минаваше четири. Улиците на Кан бяха пусати. Всички, освен него, бяха изпълнили задълженията си предната вечер или ги бяха отложили за сутринта.

— Божичко, колко се радвам, че дойде — каза Дуайър. — Каква нощ! Каква нощ, дявол да го вземе!

— Къде е той? — попита Рудолф, опитвайки се да говори спокойно; позна колко нервен е Дуайър по лицето му и по начина, по който забиваше кокалчетата на пръстите в дланите си.

— Вътре някъде. Сигурно в някоя килия. Не ми дават да го видя. Не ме пускат да вляза. Щели и мен да затворят, ако още веднъж ме видели там. Това е то, френската полиция — горчиво каза той. — Все едно, че говориш с Хитлер.

— Как е той? — попита Рудолф. Като гледаше как Дуайър се свива в студения нощен въздух, изведнъж усети, че по гръбнака му полазват тръпки. Беше се облякъл за жегата през деня и не беше се сетил да си вземе сако от хотела.

— Не зная как е *сега* — отговори Дуайър. — Когато го довякоха тук, не беше много зле. Обаче удари един полицаи и сега господ знае какво са му направили, откак е вътре.

Да имаше отворено кафене, помисли си Рудолф, или поне осветено място, което да излъчва топлинка... Но улицата се простираше тясна и тъмна, като се изключи бледата светлина на уличните лампи.

— Добре, Бъни — успокояващо подзе той. — Аз съм тук. Ще видя какво мога да направя. Но ще трябва да ми разкажеш всичко. Какво се случи?

— Заведох го на вечеря в Антиб — каза Бъни. Каза го

оправдателно, сякаш Рудолф го обвиняваше, сякаш трябваше преди, всичко да докаже невинността си. — Не можеш да оставя момчето само в такава вечер, нали така?

— Разбира се.

— Пийнахме малко вино. В присъствието на баща си Уесли пиеше вино с всички нас. Том му наливаше от бутилката като на възрастен, а той всъщност си е дете. Нали знаеш как е във Франция...

Гласът му заглъхна, сякаш бутилката, която двамата с Уесли си бяха поделили в ресторанта в Антиб, беше друго несправедливо обвинение срещу него.

— Знам — отвърна Рудолф, като се опитваше да не издава нетърпението си. — И после?

— После момчето поиска коняк. Два коняка. Аз си казах, защо не? В края на краищата в деня, в който си погребал баща си... Дори и да се напие, нали сме на две крачки от пристанището, ще го зърна на яхтата без никакви проблеми. Само че той не поиска да се върне на яхтата. Изведнъж стана от масата и каза: „Аз отивам в Кан.“ Попитах го: „За какъв дявол ще ходиш в Кан по това време?“ „Ще посетя един бар“, отговори той. Това бяха точно думите му. Ще посетя. „Ще посетя «Ла порт роз»“. Само бог знае какво ставаше в главата на това момче след изпития коняк, след изминалия ден, след всичко случило се. Опитах се да го разубедея, честна дума, опитах се. „Майната ти, Бъни“, каза той. Никога преди не ми е говорил така. На лицето му беше изписана отчаяна решителност. И булдозер не можеше да го отклони от пътя му. „Никой не те моли да идваш с мен, тросна ми се той. Върви да се напиш, че да си красив утре.“ Вече излизаше от ресторанта, когато успях да го настигна и поне да го хвана за ръката. Не можеш да го оставя да отиде сам в онзи проклет бар, нали така?

— Точно така, Бъни — уморено каза Рудолф. — Правилно си постъпил. — Ако бях на мястото на Дуайър, кой знае дали щях да постъпя по-добре. Сигурно по-зле, помисли си.

— Взехме такси и отидохме в „Ла порт роз“ — не млъкваше Дуайър, изнервен от мъка, от страх или безпомощност. — В таксито не си отвори устата. Не каза нито дума. Седеше и гледаше през прозореца, като някой турист. Кой може да знае какво му е минавало през ума. Не съм психолог, никога не съм имал деца, кой знае какви безумия им

се въртят в главите? — В гласа му отново прозвучаха нотки на невинност, но той едва ли очакваше някой да му повярва или да вземе предвид тази невинност. — Помислих си значи, че е разстроен — продължи Дуайър. — Кой няма да е разстроен в такъв ден, може би му е хрумнала безумната мисъл, че негов дълг пред баща му е да отиде и да види мястото, където е почнало всичко. Щом като е видял края с хвърления в морето прах, може би е искал да види и началото.

Началото, каза си Рудолф, мислейки за необуздания си брат, с когото спяха в едно легло над пекарницата, началото не е в бара в Кан. Трябва да се върнеш по-назад. Много по-назад.

— Казах си дори, че това може и да е добра идея — продължи Дуайър. — А и съвсем сигурно беше, че югославиянинът, с когото Том се е сбил, нямаше да е там — откак го разпита в деня след убийството, полицията го търси, но още не може да го открие. Освен това нито аз, нито Уесли сме виждали някога този човек, така че няма как да го познаем, дори да седне до нас на бара, че и да го осветят с прожектор. Нямаше да ми е приятно, но какво от това, още няколко чаши, след това в леглото, на другия ден — махмурлук, и толкова.

— Разбирам, Бъни — каза Рудолф, потрепервайки от студ. — Нищо друго не би могъл да направиш при тези обстоятелства.

— Да, при тези обстоятелства — енергично закима Дуайър.

— Как започна свиването? — попита Рудолф. Самооправданията на Дуайър можеха да изчакат. Беше четири часът сутринта, беше му студено, а Уесли се намираше в участъка и полицайте може би го обработваха. — Уесли ли беше виновен?

— Виновен? Такова нещо като стане, как можеш да кажеш кой е виновен? — Устните на Дуайър затрепериха. — Стояхме на бара, мълчахме, бяхме изпили по две, а може би по три чаши уиски, Уесли искаше още, не изглеждаше пиян — на това момче главата му е сякаш от цимент, — до него стоеше един англичанин, пиеше бира и говореше високо. Беше слязъл от някакъв кораб, личеше си, че е моряк, разправяше на момичето нещо за американците, изглежда, не е било много хвалебствено, защото Уесли внезапно се обърна към него и тихо му каза: „Я не приказвай за американците, гаден

англичанино.“

О, господи, помисли си Рудолф, чудесно време и място за патриотизъм.

— Оня разправяше как американците оставили англичаните да се бият във войната вместо тях, само че Уесли дори не е бил роден тогава, какво го интересува това? Божичко, баща му никога не би се сбил в бар, та ако ще и десет англичани да разправят какви некадърници и пачаври са американците. Ама Уесли търсеше с кого да се сбие. Никога досега не го бях виждал да се бие, но Том ми беше разказвал, разбрах какво предстои, сграбчих го за ръката и казах: „Хайде, момче, време е да вървим.“ Обаче англичанинът, божичко, сигурно тежеше сто килограма, беше към трийсет — трийсет и две годишен, като си помисля и за всичката бира, дето я беше изпил... Та той каза: „Я повтори, ако обичаш, малкия“ и Уесли тихо и спокойно каза: „Не приказвай за американците, гаден англичанино.“ Дори тогава сбиването можеше да се избегне, защото момичето дърпаше англичанина за ръкава и викаше: „Хайде да се прибираме, Арнолд.“ Но той я отблъсна и попита Уесли: „От кой кораб си слязъл, приятел?“, и аз видях как бавно протяга ръка към бирената бутилка на бара. „Клотилд“, отговори Уесли и тогава усетих как мускулите на ръката му се напрягат. Англичанинът се изсмя. „Търси си друго място, малкия“, каза той. „«Клотилд» няма да се ползва с добро име вече“. Мисля, че Уесли се вбеси от смеха му. Внезапно се пресегна, сграбчи пръв бутилката и я разби в лицето на англичанина. Оня се свлече целият в кръв. Всичко живо наоколо взе да пищи, а Уесли се хвърли да го тъпче с крака. Никога не бях виждал момче с такова обезумяло лице. Къде се е научил да се бие така, никой никога няма да разбере. Да тъпче с крака, божичко. И да се смее съвсем като смахнат, а аз съм увиснал на гърба му и го дърпам, но той изобщо не ме забелязва, все едно че комар е кацнал на врата му. Цялата работа не продължи дълго. На една маса седяха двама цивилни полицаи, веднага скочиха, но той удари с юмрук единия и полицаят се смъкна на колене. Другият извади палка, фрасна го по тила и това сложи край на двубоя. Изтеглиха Уесли навън, хвърлиха го в една полицейска кола и не ми позволиха да тръгна с тях. Аз хукнах към участъка, една линейка потегли с пълна скорост, с включени фарове и сирена и сега само

господ знае в какво състояние е онзи англичанин. — Дуайър въздъхна. — Горедолу това е — тежко каза той. — Това е. Сега вече знаеш каква е работата и защо се обадох в хотела.

— Радвам се, че си се обадил. — Рудолф също въздъхна. — Почакай тук. Ще видя какво мога да направя.

— И аз бих дошъл, но те не могат да ме гледат — каза Дуайър.

Рудолф изпъна рамена под сакото и влезе в участъка. Неочакваната светлина го заслепи, но топлината във всеки случай беше приятна. Знаеше, че трябва да се избърсне, че дрехите му са измачкани. Щеше да се чувства по-самоуверен, ако, както се изрази Гретхен, нямаше вид на човек, който токущо е бил съблазнен. Знаеше също, че още ухае на парфюм. Не съм облечен подходящо за случая, каза си той, пристъпвайки към високото бюро, зад което седеше дебел полицаи, избърснат до синьо, и намръщено го гледаше.

Пътуването обогатява впечатленията, каза си пак той, като се усмихна или поне направи опит да се усмихне на полицаия; когато пътува, човек попада в катедрали, опознава леглата на офицерски жени, чиито мъже ги няма, удря се в греди от кораби, потопени през отдавна водени войни, запознава се с чужди обичаи, странни ястия, полицейски участъци, погребения...

— Името ми е Джордах — каза той бавно на френски на полицаия зад бюрото. — Американец съм... — Чувал ли е този полицаи за Лафайет^[1], за плана „Маршал“, за Деня на победата? И дали ще използва този случай да изрази благодарността си? Този прекрасен случай... — Разбрах, че сте задържали племенника ми Уесли Джордах.

Полицията отговори бързо на френски и Рудолф не го разбра.

— Говорете по-бавно, ако обичате. Не знам добре френски — каза той.

— Елате в осем часа сутринта — повтори бавно полицаият, за да го разбере Рудолф.

— Бих искал да го видя сега — обясни Рудолф.

— Чухте какво казах — повтори полицаият подчертано бавно и вдигна двете си ръце с осем разперени пръста.

Рудолф разбра, че полицаият не е чувал нито за Лафайет, нито за Деня на победата, и добави:

— Може би има нужда от медицинска помощ.

— Той получава отлична медицинска помощ — каза полицаят, изговаряйки язвително бавно думите. — Осем часът сутринта. Местно време — засмя се той.

— Говори ли тук някой английски?

— Тук е полицейски участък, мосю — отвърна полицаят.
— Не се намирате в Сорбоната.

Рудолф искаше да попита може ли Уесли да бъде освободен под гаранция, но не знаеше думите. В Кан всяка година идват по петдесет хиляди американски и английски туристи и някой от тях негодници би трябвало да си направи труда да научи английски, помисли си той.

— Искам да говоря с вашия началник — настоя Рудолф.

— В момента го няма.

— Тогава с някой...

— Аз съм този някой — изсмя се полицаят, но после се намръщи. Повече му подходеше да е намръщен, отколкото усмихнат. — Каза ви се да напуснете, мосю — грубо заяви той.
— Помещението трябва да се освободи.

За миг Рудолф си помисли, че може би трябва да му предложи нещо. Но тази вечер бе направил вече една грешка, като се опита да даде пари не на този, на когото трябва. А тук това можеше да се окаже много по-опасно.

— Излезте, излезте, мосю — нетърпеливо махна с ръка полицаят. — Имам работа.

Победен, Рудолф излезе. Дуайър продължаваше да забива кокалчетата на пръстите в дланите си.

— Е? — попита Дуайър.

— Нищо не става — вяло отвърна Рудолф. — И няма да стане преди осем часа сутринта. По-добре да отидем в някой хотел тук. Няма смисъл да се връщаме в Антиб само за няколко часа.

— Не ми се ще да оставям „Клотилд“ без човек — каза Дуайър. — Както са тръгнали нещата, нищо не се знае... — Той не довърши мисълта си. — Ще се върна сутринта.

— Както искаш — отговори Рудолф.

Имаше чувството, че е тичал часове наред. Като се съмне, ще се обади на адвоката в Антиб. Спомни си стария Теди Бойлан, собственика на завода за тухли и керемиди в Порт Филип, родния му град, който се отнасяше приятелски към

него ако това е точната дума, и в известен смисъл го бе образовал Теди Бойлан го посъветва да следва право. „Юристите управляват света“, бяха думите му. Това сигурно е добър съвет за онези, които искат да управляват света. Някога Рудолф беше един от тях. Но сега вече не е. Ако бе приел съвета, ако се бе отдал на адвокатската професия, щеше ли сега гладко избръснатият полицай да му се изсмее и да го изхвърли? Щеше ли сега Уесли да бъде зад решетките и да разчита на снизхождението на един полицай, когото е свалил на земята с един удар? Щеше ли Том да бъде жив, щеше ли поне да е умрял от по-прилична смърт? Какви ли не мисли му минават на човек в четири часа сутринта.

Рудолф тръгна уморено по пустите улици, отървали се в този час на нощта от проститутки, комарджии и линейки, към хотел „Карлтън“, където можеше да вземе стая и да поспи няколко часа, а Дуайър — да намери такси, за да се върне на „Клотилд“.

Баща ми сигурно е изпитвал това стотици пъти през живота си, помисли си Уесли, пребит и с болки по цялото тяло, без да може да мръдне от дъсчения нар в килията, където го бяха хвърлили. Тази мисъл го утеши, накара го да се чувства по-близо до баща си, което не бе успял да постигне със следобедната молитва. Сега беше спокоен, отпуснат, безгрижен. Радваше се, че го бяха изтръгнали от англичанина, и се надяваше, че не го е убил.

Ако онзи проклетник не умре, чичо Руди ще ме измъкне оттука. Старият мистър Руди Джордах, който урежда всичко. Като си помисли това, той се усмихна, макар че усмивката причиняваше болка.

Усмивката му не се задържа дълго. Той не познаваше баща си достатъчно. Не знаеше колко точно е достатъчно, ала знаеше, че за него не е било достатъчно. Вече нямаше да водят продължителни разговори в тъмната кабина на щурвала. Време за наваксване, казваше баща му и се опитваше да запълни празнотите, да се разплати за годините, откакто майка му го взе и избяга, а после почна да го препраща от едно мизерно училище в друго и да разправя, че баща му го е изоставил, че е избягал с най-пропадналата проститутка, че сигурно е умрял,

защото е водел такъв живот — пиене, разврат, комар, побоища, прахосване на пари, печелене на врагове. Майка му имаше за какво да отговаря.

Работата е там, че и той самият имаше за какво да отговаря. Ако беше малко по-внимателен, ако бе видял или предвидил гредата, в която се удариха, ако не се бяха върнали в Антиб за ремонт, сега всички щяха да обикалят италианското крайбрежие — Портофино, Елба, Сицилия, баща му щеше да говори тихо с грубоватия си глас, докато всички долу спят, и да му раз казва за Клотилд Девро, жената, на чието име е кръстена яхтата, прислужница в дома на дебелия вуйчо Харолд от Германия, която го миела гол във ваната, хранела го с гигантски порции, любела го. Първата ми истинска любов продължила тъй кратко, тъжно бе казал баща му.

Ако не беше спал като младенец, щеше да чуе стъпките по палубата, както винаги ги чуваше баща му, независимо колко уморен е или колко дълбоко е заспал, и щеше да види, че баща му е тръгнал сам да спасява Джийн Джордах. Можеше да отиде с него, можеше евентуално да го убеди да извика полиция, поне щеше да е с него, та югославиянинът да разбере, че няма смисъл да се бие.

Кого се опитвам да излъжа, каза си Уесли. Това все щеше да се случи някоя нощ, било в Портофино, на Елба или в Сицилия. Нищо не може да попречи на Джийн Джордах да забърка някоя каша и да натопа всички в нея. От самото начало не я хареса и каза на баща си. А той отговори: „Съгласен съм, че си има недостатъци. Аз не бих се оженил за нея, но Руди е друг човек. Тя е богата, била е красива и умна...“ Том сви рамене „Човек може би трябва да си плаща за богатството, красотата и ума.“ Само че накрая плати баща му. Заради прекалената си смелост и вяра в собствените сили. „Имал съм много неприятности с жени.“ При тези думи той се бе усмихнал тъжно в мрака и му бе разказал как го бяха обвинили в изнасилване на малолетни и го бяха хвърлили в затвора заради двете близначки в Елизиум, Охайо. „Сега, като си помисля, каза философски Том, може би си е струвало, макар че тогава не мислех така. Знам, че трябва да ти кажа да внимаваш, но съм сигурен, че от думите ми полза няма да има, нали, Уесли?“

„Гледам да внимавам“, отговори Уесли, който се бе забавлявал с две омъжени дами по време на две различни

пътувания, рискувайки, защото мъжете им бяха на яхтата, и той знаеше, че баща му е наясно с всичко това.

„Забелязах, че тая работа ти харесва“, сухо каза Том.

„Предполагам, че като на всеки човек. Не мога да преценя“, отвърна той.

„На мен също ми харесваше, продължи Том. Познавах една щура англичанка, казваше се, чакай да си спомня името... Бети, ама коя Бети — Бети Джонс, — заради нея едва не ме убиха в Париж, отидох за две седмици в Кан с тая англичанка да пилея пари, да се наливам с вино и да се тъпча с разни деликатеси, преди да се явя на състезание. След мача в Париж, където оня французин само с кофата за вода не ме удари, бях готов да приема духовен сан и да стана монах“, разсмя се той.

В спомените, които разказваше, за да се поучи от тях синът му, се появяваха и имена, които не го разсмиваха: момчето, с което бе запалил кръста в имението на Бойлан и което го бе издало; мъжът, когото бе изнудил за пет хиляди долара в клуб „Ревере“, Фалконети, когото бе опозорил на един кораб пред двайсет и седем моряци и го беше тласнал към самоубийство. Той сякаш чувстваше, че момчето, което дълго време е било лишено от баща и най-сетне го е намерило, може да получи погрешна представа за него и да го види в благородна светлина, а Том не можеше да поддържа този образ и искаше да предпази сина си от неизбежно и горчиво разочарование.

Всичките му съвети бяха практически. „Щом обичаш морето, стой в морето. То предлага добър живот, особено ако имаш късмет като мене. Можеш по малко да мързелуваш, по малко да работиш, да се радваш на разнообразие и да живееш на открито. Накрая ще имаш «Клотилд», а може би и по-хубава яхта. Опознай я добре. Грижи се с обич за нея, както правим Дуайър и аз. И ще те посъветвам да не се задяваш с гостенките“, каза той и се ухили. Макар че беше баща, не можеше да проповядва благочестивост пред един младеж, чийто интерес към секса беше непреодолим. „Сам си бъди господар, защото, ако работиш за друг, винаги можеш да се хванеш в някой капан. Научи всичко. Над и под палубата. Имаш прекрасна възможност да гледаш от мене, от Бъни и от Кейт. Не се скъпи за оборудване. Ако някой, когото си взел на работа, не ти харесва, независимо по каква причина, свали го

на първото пристанище. Ако хванеш пътник с наркотици, хвърли ги в морето без всякакви обяснения. Ако можеш, недей да пиеш с гостите. Ще имаш възможност да си пиеш собственото питие. Не бъди алчен. Това се разчува. И то бързо. Ако морето не ти вдъхва доверие, насочи се към пристанище и не се хващай на приказките на някой богаташ, че трябва да отиде в Рим, Кан или Атина, за да присъства на важна конференция или за да вземе приятелката си. Не се забърквай в разправии. Отстоявай си правата, но гледай да не се биеш...”

Трябваше да запиша всичко това на магнетофон, помисли си Уесли, и да си го пускам всяка вечер, преди да заспя.

„Скрий един пистолет на яхтата. За всеки случай. Заклучи го. Може да ти потрябва.“ Това бе завещанието на баща му: „Не се скъпи за оборудване и гледай винаги да имаш подръка един пистолет.“

Уесли не знаеше къде на борда на „Клотилд“ е заключен пистолетът. Бъни може би знаеше, но сигурно нямаше да му каже. Оказа се че оръжието не му е било подръка, когато е имал нужда от него.

Баща му продължи да говори в мрака, ограден с решетки, гласът му беше спокоен, леко развеселен, но думите му ставаха все по-неразбираеми.

Болката в тила пулсираше, гласът на баща му се отдалечаваше като сигнален буй, останал зад кърмата в мъгливо време, и Уесли заспа.

[1] Маркиз дьо Лафайет (1757–1834) — френски военен и политически ръководител, командвал американските войски по време на Войната за независимост — Б.пр. ↑

1968

Имам слабост към баща ми, който е слаб човек. Простил съм му. Нямам слабост към майка си, която е силна жена и на която не прощавам. Нека онзи учен, който се рови в развалините на Брюксел през следващия век, се опита да обясни това. Малко или повече всички сме преследвани от образите на родителите си. Мене ме преследват образите на двама бащи. Уилям Абът, който ме е създал и който беше и вероятно още е дребничък и прекрасен, очарователен и за нищо негоден.

Колин Бърк, вторият съпруг на майка ми, беше великолепен, себелюбив, талантлив човек, който можеше да накара актьорите да играят като ангели, а екрана — да светне като пламнала клада. Аз го обичах, възхищавах му се и исках, като порасна, да стана като него. Ала не се получи така. Пораснах, но приличам на Уили Абът, без обаче да притежавам някои от основните му привлекателни качества. И него също го обичах.

Петдесет пъти съм го слагал да спи пиан.

Днес играх пет сета тенис на двойки и ги спечелих всичките.

Ходи още веднъж в консулството в Ница, два пъти в затвора в Грас, където Уесли бе преместен, и три пъти в кантората на адвоката. Консултът не можеше да му каже нищо определено, за което се извиняваше, адвокатът оказваше съдействие до известна степен, а Уесли не оказваше никакво съдействие, не говореше, не се разкайваше, външно изглеждаше не по-зле и не по-заинтересован за съдбата си от останалите затворници, сред които имаше един крадец на бижута, един фалшификатор на чекове и един фалшификатор на картини.

Откак го бяха арестували, не се беше бръснал и гъсто наболата русолява брада му придаваше занемарен, свиреп вид, какъвто имат всички престъпници. Когато влезе да говори с Рудолф, малкото помещение се изпълни с остра, животинска миризма, сякаш уловен звяр бе затворен в мръсна зоологическа градина. Рудолф се почувства неловко, защото миризмата го пренесе в стаята над семейната пекарница, в леглото, на което спеше с брат си Том, когато бяха юноши и Том се връщаше след похожденията си в града. Рудолф извади носната си кърпа и се престори, че си секне носа, докато Уесли, подсмиввайки се, се настаняваше срещу него пред малката, небоядисана, издраскана маса — истинска провансалска антика, любезно предоставена от полицията на живописния град Грас.

Рудолф направи мрачна физиономия, за да покаже, че място за смях няма. Чрез адвокатата той бе разбрал, че за полицията случаят е много сериозен — бирената бутилка може да се обяви за опасно оръжие, — и че Уесли ще остане в затвора още няколко седмици, без да е ясно дали след това ще бъде освободен.

Рудолф бе разговарял няколко пъти и с адвокатата си Джони Хийт в Ню Йорк, който му каза, че ако се измъкне от французите, въпросът с наследството по всяка вероятност ще трябва да се уреди в Ню Йорк, последното известно местожителство на убития в Съединените щати, а това ще отнеме време.

Ще се удавим в хартия, помисли си Рудолф и си представи как „Клотилд“ с всички пътници потъва в море от призовки, съдебни разпореждания и всякакви бумажки, но продължи да слуша Джони Хийт, който беше почти сигурен, че съдията ще обяви съпругата Кейт Джордах за изпълнителка на завещанието, макар че е английска поданичка, а имуществото вероятно ще бъде поделено така — една трета на нея и две трети на сина, но трябва да се има предвид, че детето, което тя ще роди, ще усложни въпроса. Синът, който е малолетен, би трябвало да има настойник, докато навърши осемнайсет години. Джони смяташе, че Рудолф като най-възрастен и най-близък роднина от мъжки пол може да се нагърби с това. По всяка вероятност имуществото ще трябва да бъде ликвидирано и данъците изплатени, а това би означавало „Клотилд“ да се продаде до една година. Хийт обаче подчерта, че все още не

може да каже нищо определено, че ще трябва да чуе и други мнения.

Рудолф не каза нищо на Уесли за проблемите, които Хийт бе повдигнал. Само го попита дали се отнасят добре към него, дали има нужда от нещо. Момчето небрежно отвърна, че се отнасят към него както към всички останали и че няма нужда от нищо. Странен, неблагодарен младеж и все по-враждебно настроен, каза си Рудолф неприязнено. И съвсем съкрати посещенията си.

Върна се уморен в хотела, но там положението не беше по-добро. Дори по-лошо. Джийн правеше все по-бурни сцени. Искаше да си отиде вкъщи, да излезе от тоя затвор — сигурно за първи път някой наричаше така „Отел дю кап“. Беше си внушила, че Рудолф е виновен, дето тя не може да си замине, и всички негови опити да ѝ обясни, че не той, а полицията ѝ задържа паспорта, не успяваха да обуздаят обхваналата я истерия.

— Дявол да го вземе — каза тя последния път, когато се разправяха, — загубеният ти брат не трябваше да си пъха носа там, където не му е работата. Щели да ме изнасят. Голяма работа! Нямах да съм първата американка, изнасилена във Франция, и освен това вече щях да съм си вкъщи.

Докато пискливият ѝ глас пронизваше ушите му, Рудолф видя Джийн такава, каквато беше, когато се ожениха — енергично, прекрасно момиче, което се любеше страстно в топлия следобед в стаята с изглед към морето (в същата стая ли спи сега? — той не можеше да си спомни) и което в същия този невероятен следобед предложи да му купи яхта, признавайки, че тя, бедното трудово момиче, както той бе смятал преди брака им, е далеч по-богата от него. По-добре да не мисли за онези дни...

Според Джийн фактът, че Уесли за малко не уби човек, беше доказателство, че причината за трагедията е във вроденото влечение към насилие у фамилията Джордах, а не в нейното пиянство или в емоционалната ѝ неустойчивост.

— Така или иначе — крещеше тя на съпруга си, — с мен или без мен, и брат ти, и синът му с тези характери са обречени от самото начало. То си им е в кръвта. — Рудолф си

спомни, че и Гретхен бе казала горе-долу същото и той се бе възмутил. Бе видял Уесли в затвора. В жилите му не течеше само кръвта на Джордах. Спомни си Тереза, намусената, безскрупулна, вулгарна майка. Кой знае кои сицилиански разбойници са допринесли за тази животинска миризма, за тази ехидна усмивка? Вината, ако това изобщо е вина, трябваше да бъде справедливо разпределена.

— Знам за лудия ти баща — продължаваше да крещи Джийн и да му приписва вина за престъпленията на германските му предци. — Не знам само как ти и благочестивата ти сестра сте успели да се измъкнете. Но я вземи и сестра си — как умря съпругът ѝ? Беше убит, убит, убит...

— В автомобилна злополука — опита се да прекъсне Рудолф пискливия ѝ напевен монолог. — Всяка година петдесет хиляди души...

— Убит — повтори неотстъпчиво Джийн. — Страх ме е, като си помисля какъв живот очаква нашето дете, след като ти си му баща...

Рудолф се чувстваше безпомощен пред нападките ѝ. Той имаше самочувствие, че може да се справя с проблемите, подхождайки рационално към тях, но ирационалното го плашеше, объркваше, обезоръжаваше. Като излезе от стаята, Джийн се хвърли по корем на канапето и удряйки възглавниците с юмруци, захлипа като дете:

— Искам да си отида вкъщи, искам да си отида вкъщи...

Гретхен също ставаше неспокойна, макар че не казваше нищо. У дома я чакаше работа, някакъв мъж непрекъснато ѝ се обаждаше от Ню Йорк, прелестите на Лазурния бряг отдавна не я привличаха и Рудолф съзнаваше, че тя стои тук единствено от лоялност към него. Още един дълг за изплащане.

Веднъж през седмицата, като останаха насаме, тя тихо го попита:

— Руди, никога ли не ти е хрумвало просто да зарежеш всичко?

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа да се махнеш. В края на краищата тази каша не си я забъркал ти. Просто да си вземеш шапката и да си отидеш. Така или иначе, всички ще оцелеят.

— Не, никога не ми е хрумвало — рязко отвърна той.

— Възхищавам ти се, братко — каза Гретхен, макар че в начина, по който го каза, нямаше и следа от възхищение. — Възхищавам се и ти се чудя.

— Не си длъжна да стоиш тук, нали знаеш...

— Знам — отговори тя — и не възнамерявам да остана тук завинаги. Но предполагам, че ти ще останеш, ако е необходимо.

— Ако е необходимо. — Той нямаше работа, на него никой не му се обаждаше от Ню Йорк.

— Към казаното можеш да добавиш и това, че ми е жал за тебе, братко — каза Гретхен. — А сега слизам на плажа да се попека.

Кейт още не се бе обадила и Рудолф ѝ беше благодарен за това. Но се ужасяваше от мига, в който щеше да му се наложи да отиде при нея, за да ѝ каже какво трябва да се направи и какво ще означава това за нея.

Горкият Бъни Дуайър, мислеше си той, докато крачеше бавно по тесните улици на стария град към адвокатската кантора — старият другар, старият съдружник, когото законът и възприетата практика сега лишаваха от средства, защото приятелството и дългогодишният труд изобщо не влизат в юридическите сметки.

Рудолф все още не бе загубил здравия си разум благодарение на два следобеда, прекарани с Жана в един хотел в Ница. Никакви усложнения, никакви заробващи изявления за любов или за поемане на някаква отговорност, само изключителното удоволствие от плътта, което позволява да се отдадеш на забрава за час или два в полутъмната хотелска стая на непознат град.

Това ли е всъщност причината, поради която е готов да остане — безценните следобеди в Ница? Егоистичното удоволствие от двойното прелюбодеяние? Да не би да е обект на възхищение и жалост заради една лъжа?

Рудолф крачеше тежко към кантората на адвоката и се потеше неприятно от силното слънце.

Кантората на адвоката беше в собствената му къща до крепостните стени в две от старите скромни каменни сгради, където някога са живели рибарите на Антиб. Сега,

ремонтирани и осъвременени, превърнати в елегантни жилища, тези сгради бяха собственост на хора, които никога не са хвърляли рибарска мрежа, не са изтегляли лодка и не са били застигани от буря в морето. Противно на общопризнатите икономически теории, каза си Рудолф, богатите следват бедните, а не обратното. Поне що се отнася до хубавите места, които бедните случайно са открили в миналото, когато са се заселили в този град, изложен на пиратски нападения, вражески пожари и опустошителни бури.

Кантората беше внушителна — подвързаните с кожа юридически книги запълваха целите стени, елегантните тъмни старинни мебели бяха излъскани до блясък, от широкия прозорец се виждаше как вълните на морето се разбиват в крепостните стени. Адвокатът беше възрастен човек, изправен и внушителен като обстановката около себе си, хубаво облечен, с големи, добре поддържани ръце, осеяни с кафеникави петна. Имаше лъскава плешивина над остроото си лице с голям нос и тъжни очи. И как да не е тъжен, каза си Рудолф, здрависвайки се със стария човек, като си помисля през какво е минал, за да стигне до този кабинет.

— Имам съществени новини за вас — каза адвокатът, когато Рудолф седна срещу голямото лъскаво бюро. Той говореше английски бавно, като внимателно подбираше думите. От самото начало бе намекнал на Рудолф, че е прекарал военните години в Англия. Имаше звучен глас. — Първо за вашата съпруга. Получих паспорта ѝ. — Той отвори едно чекмедже, наведе се, извади паспорта и леко го плъзна по бюрото към Рудолф. — Полицията е открила Данович, когото искаше да разпита още веднъж. Увериха ме, че разпитът е протекъл... енергично. За съжаление, макар и да има полицейско досие за арести по повод разни престъпления, всеки път са го освобождавали и до съд не се е стигало. Освен това алибито му е непоклатимо. Бил целия ден в Лион да си оправя зъбите. Справката за прегледите при зъболекаря го потвърждава.

— Какво означава това?

— Това означава — сви рамене адвокатът, — че ако полицията не докаже, че зъболекарят лъже или че Данович е имал съучастници, които е напътствал или наставлявал, или подстрекавал да извършат убийство, полицията не може да го

арестува. До този момент обаче няма доказателства, че той е замесен в тази история. Полицията, разбира се, би искала да продължи да го разпитва, но засега няма основание да го задържа. Освен ако... — замълча той.

— Освен ако какво?

— Освен ако съпругата ви не пожелае да го обвини в опит за изнасилване.

Рудолф изпъшка. Знаеше, че е невъзможно да накара Джийн да направи такова нещо.

— Единственото, което жена ми иска, е да си отиде вкъщи — каза той.

— Напълно я разбирам. И освен това не е имало свидетели — зажима адвокатът.

— Единственият свидетел е бил брат ми, а той е мъртъв — добави Рудолф.

— В такъв случай мисля, че съпругата ви ще направи най-добре да замине, колкото е възможно по-скоро. Мога да си представя какво мъчение...

Не, не можеш, драги, каза си Рудолф, не можеш нито за секунда, мислейки повече за себе си, отколкото за жена си.

— Във всеки случай делата за изнасилване се водят най-трудно — каза старият човек. — Особено във Франция.

— И в Америка също не се водят лесно — отвърна Рудолф.

— Престъплението е от такъв род, че съдът се озовава в неудобно положение — каза адвокатът и се усмихна, за да покаже, че възрастта и професията са го накарали да свикне с несправедливостта.

— Тя ще тръгне още утре — каза Рудолф.

— Така... — адвокатът поглади нежно лъскавата повърхност на бюрото си и дървото отрази меко бялата му ръка. Единият проблем бе разрешен. — А сега за племенника — той погледна косо Рудолф с избледнелите си очи, разположени в жълтеникави торбички от сбръчкана кожа. — Не е разговорлив. Поне с мене. А също и с полицията. Когато го разпитват, отказва да обясни какъв е бил мотивът да нападне онзи човек в бара. Може би на вас е казал нещо — погледна го той пак косо със старите си проникателни очи.

— Нищо не ми е казал — отговори Рудолф. — Аз имам някаква представа, но... — той сви рамене. — В съда моите думи няма да означават нищо.

— Значи не може да се разчита на защита. Няма смекчаващи вината обстоятелства. А физическото нападение се смята за сериозно провинение според френските закони. — Адвокатът пое тежко въздух. Дали беше лек пристъп на астма, или знак на одобрение, неизречена гордост от цивилизованите нрави на Франция, където хвърлянето на бирена бутилка по човек се смята за изключително сериозно престъпление в сравнение с дивашкото отношение в Америка, където всеки може да удари всекиго с безнаказана лекота. — За щастие — продължи адвокатът, вече оправил дишането си — англичанинът е извън опасност. Ще го изпишат от болницата след няколко дни. Самият той няколко пъти е нарушавал разпоредбите на местната полиция и не е склонен да подвежда когото и да било под отговорност. Освен това съдебният следовател е взел предвид възрастта на момчето и загубата, която неотдавна е претърпяло, и е проявил снизходителност — момчето трябва да бъде придружено до най-близкия граничен пункт или летище след осем дни. Извинете, след една седмица, както се изразяваме ние, французите. — Той отново се засмя, възхищавайки се на родния си език. — Но не ме питайте защо. — Прокара ръка по бюрото, издавайки лек звук като шумолене на хартия. — Ако момчето иска да се върне във Франция, евентуално за да продължи образованието си... — Подсмърквайки деликатно в носната си кърпа, той искаше да каже учтиво, че в Америка образованието е рядка стока. — Сигурен съм, че след година-две, когато всичко се забрави, бих могъл да му уредя да се върне.

— Радвам се да го чуя — каза Рудолф. — По думите на баща му и на мистър Дуайър на него тук му харесва и в училище върви много добре.

— Той трябва да продължи в лицей, поне докато мине зрелостните изпити. Ако желае да постигне нещо на този свят, бих казал, че в наше време това е минималното изискване.

— Ще си помисля. И, разбира се, ще поговоря с момчето.

— Добре — каза старият човек. — Вярвам, драги приятелю, че оценявате като добра и предана работата, която свърших, и смятате, че постигнах добри резултати, използвайки малкото влияние, което имам в този... този — той отново се поколеба коя английска дума да употреби — в това рау, в този район на крайбрежието.

— Много ви благодаря, метр — отвърна Рудолф. Поне се беше научил как се обръщат към френските адвокати. — Но как ще се уреди въпросът? — попита. — Искам да кажа, придружаването до най-близкия граничен пункт — намръщи се той. — Не познавам човек, когото да са придружавали до най-близкия граничен пункт.

— О, този въпрос ли — небрежно отвърна старият човек. За него това беше проста работа. — Ако след една седмица бъдете на летището в Ница с билет, момчето ще пристигне там, придружено от полицейски агент, който ще изчака самолета да излети. За Съединените щати например. Тъй като придружителят няма да бъде униформен, любопитни погледи няма да има: все едно, че вуйчо или приятел на семейството изпраща момчето с пожелание за bon voyage.

— Момчето знае ли? — попита Рудолф.

— Аз лично му съобщих тази сутрин — каза адвокатът.

— Щастлив ли изглеждаше, или тъжен? — продължи да пита Рудолф.

— Не изглеждаше нито щастлив, нито тъжен.

— Разбирам.

— Позволих си да проверя разписанието на американските авиокомпании, които обслужват Ница. Най-удобен е самолета, който излита в единнайсет и трийсет сутринта.

— Ще бъде там — каза Рудолф, пресегна се за паспорта на Джийн и го сложи в джоба си.

— Трябва да ви поздравя, мосю Джордах — продължи старият човек, — че с такова спокойствие и джентълменско самообладание приехте този неприятен случай.

— Благодаря ви.

Веднага щом изляза от този прекрасен кабинет, каза си Рудолф, ще ме напусне и спокойствието, и самообладанието, било то джентълменско или не. Като се надигна да стане, му се зави свят, помисли, че ще припадне, и трябваше да се подпре с ръка на масата. Старият човек насмешливо го погледна и попита.

— Да не би да сте прекалили с обяда?

— Работата е, че изобщо не съм обядвал. — От седем дни не беше сядал да обядва.

— Много е важно човек да си пази здравето, особено

когато е в чужда страна каза адвокатът.

— Искате ли да ви оставя адреса си в Съединените щати, за да ми изпратите сметката? — попита Рудолф.

— Не е необходимо, мосю — спокойно отговори старият човек. — Помощникът ми я е приготвил, можете да я вземете от съседния кабинет. Не е нужно да се затруднявате с франкове. Достатъчно е да напишете един чек в долари и да бъдете любезен да го изпратите в женевската банка, чийто адрес е отбелязан на сметката.

Внушителен, компетентен, заобиколен от великолепни старинни мебели, разполагащ с изглед към синьото море и с необложена с данъци банкова сметка в Швейцария старият човек бавно се изправи, съобразявайки се с напредналата си възраст, и се ръкува с Рудолф, след което го придружи до вратата с думите:

— Enfin, искам да изразя съчувствието си към вас и вашето семейство и да изкажа надежда, че случилото се няма да ви попречи в бъдеще отново да посетите тази красива част на света.

Всяко нещо по реда си, помисли си Рудолф, докато се отдалечаваше от кантората на адвоката и вървеше към пристанището покрай крепостните стени, покрай музея „Грималди“ с всичките картини на Пикасо. Първо лошите новини. Това означаваше Дуайър и Кейт. Ще трябва да им разкаже за вчерашния разговор с Хийт. За предпочитане е да ги види двамата едновременно, за да няма недоразумения и подозрения за тайни сделки. След това хубавите новини за Джийн и Гретхен, че вече могат да се върнат у дома. Нито единият, нито другият разговор го привличаха. Следваше отново посещение в затвора, за да се реши къде, как и с кого ще живее Уесли в Америка. Може би това щеше да бъде най-неприятният разговор. Дано поне Уесли да се е избърснал. И да си е взел душ.

Той спря и загледа морето, отправи поглед към Ла Бе дез Анж. Заливът на ангелите. Французите пет пари не дават какви имена измислят. Антиб например. Гръцките заселници го нарекли Антиполис — Срещу Града. Срещу кой град? Срещу Атина ли, на хиляда мили с галера? Ах, тези гърци, измъчвани

от носталгия. Той самият не се измъчваше от носталгия по никоий град. Щастливи гърци. Какви ли са били тогава законите, какво ли справедливо наказание са налагали строгите управници на едно момче, ударило човек с бутилка от бира в някаква кръчма? Каква е била тази гражданска съвест, този стремеж към слава или печалба, тласнали древните законодатели и оратори да се откажат от научни школи и безгрижен живот и да поемат бремето да управляват този буден и войнолюбив народ? Той самият също бе философствал, убеждавал, слушал възторжените викове на тълпата, побеждавал и заемал постове. Защо? Вече не можеше да си спомни.

Потокът от коли не спираше дори по тясното каменно шосе покрай крепостните стени. Някога Антиб е бил заспало, забравено градче, но сега беше пренаселен от облагодетелстваните наследници или жертви на двайсетия век, избягали от студа, втурнали се на юг при хубавия климат, за да работят и живеят тук, не само да се забавляват. Те отглеждаха цветя и развиваха лека индустрия. Рудолф беше човек на Севера, но не би се отказал да поживее няколко години на юг. Ако тук не се бе случило това, което всъщност се случи, би могъл да се установи и да заживее удобно в този град, непознат и никому известен, оттеглил се от работа по собствено желание, както правят някои мъже между трийсет и четирийсет години. Имаше елементарни познания по френски — Жана е доказателство за това, — би могъл да ги усъвършенства, да се научи да чете Виктор Юго, Жид, Кокто, новите писатели, които си струва да бъдат прочетени, да ходи в Париж на театър. Мечти. Вече неосъществими.

Той пое дълбоко соления уханен морски въздух. Можеше да отиде почти навсякъде, но не и да остане точно тук, на това злоещо и красиво място.

И отново закричи, спускайки се от крепостните стени към пристанището. Трябваше да намери Дуайър и Кейт. Биха могли да поговорят в някое кафене, тъй като Кейт бе казала, че никога вече не иска да види „Клотилд“. Може и да е променила решението си, след като първоначалният шок е преминал, защото не е сантиментална жена, но Рудолф никога не би настоявал да се срещнат на яхтата.

Точно пред входа на пристанището имаше малко моряшко

кафене. Отпред на мъничка маса седеше Дуайър с една жена, обърната гърбом към Рудолф. Когато извика Дуайър, жената се извърна и той видя, че това е Кейт. Беше отслабнала, а може би черната рокля я правеше да изглежда по-слаба. Кафявият тен бе избледнял и косата ѝ небрежно падаше встрани около лицето. Обзе го яд или нещо подобно на яд. Тя знаеше какво се опитва да направи той за нея, а не си бе дала труда дори да му се обади и да каже къде е отседнала, и сега си седяха с Дуайър като стара брачна двойка, която си споделя тайни на слънце. Тя стана да го поздрави и той се смути.

— Може ли да остана при вас за малко? — попита Рудолф. „Малко“ е относително понятие.

Без да каже дума, Дуайър придърпа един стол от съседната маса. Беше облечен както обикновено, все така загорял и мускулест, мишците му издуваха късите ръкави на бялото поло с надписа. Скръбта, която таеше, не бе изложена на показ.

— Какво ще пиеш? — попита Дуайър.

— Вие какво пиете?

— Пастис.

— Не, благодаря — каза Рудолф. Не обичаше този сладникав, бонбонен вкус. Напомняше му за дългите, черни, огъващи се захарни пръчки, които му купуваше баща му, когато беше малък. Нямаше желание да си спомня за баща си. — Ако може един коняк.

Дуайър влезе в кафенето да вземе коняка. Рудолф погледна Кейт. Тя седеше отпуснато, с безизразно лице. Като мексиканска селянка, помисли си Рудолф, привършила работата за деня, седнала на слънце пред дома си да чака мъжът ѝ да се върне от полето. Тя сведе очи, отказвайки да го погледне, сякаш криеше зад стена от кирпич примитивните си мисли. Той долови враждебност. Може би целувката за раздяла на „Клотилд“ е била саркастичен поздрав? А може би го е целунала искрено, но после е съжалила за това?

— Как е Уесли? — попита тя, все още отбягвайки погледа му. — Бъни ми разказа всичко.

— Добре е. Ще трябва да напусне Франция след една седмица. Най-вероятно ще отиде в Щатите.

— Така си и мислех — кимна тя. Гласът ѝ беше тих и равен. — Така е по-добре. Не бива да се мотае тука.

— Голяма глупост направи с това сбиване — каза Рудолф.
— Не знам какво го е прихванало.

— Може би се е сбогувал с баща си — отвърна Кейт.

Рудолф замълча за миг, засрамен от думите си. Почувства се като първия ден, когато си тръгна от консулството и усети, че плаче по улиците, и додаде:

— Ти го познаваш по-добре. — Трябваше да смени темата.
— А ти как си, Кейт? — попита, като се опита гласът му да прозвучи нежно.

Тя изсумтя някак странно и неодобрително каза:

— Добре съм, доколкото е възможно. Бъни ми прави компания.

Може би трябва да се оженят, помисли си Рудолф. Двамата са си lika-прилика. Едни и същи уроци са учили, една и съща школа са минали. Правят си добра компания, както се изрази тя.

— Все се надявах, че ще се обадиш — излъга той.

Тя вдигна очи, погледна го и спокойно отговори:

— Знаех къде можех да те намеря, ако имаше какво да ти кажа.

Бъни се върна с коняка и още две чаши пастис. Рудолф гледаше как наливат вода в чашите, от което питието стана млечно — жълтеникаво. Машинално вдигна своята чаша.

— За... — Той замълча и неуверено се засмя. — За нищо, както изглежда.

Дуайър вдигна чашата си, но Кейт продължи да върти бавно своята на масата.

Конякът беше остър и Рудолф пое дъх след първата глътка.

— Нещата имат известно развитие и смятам, че би трябвало да знаете... — трябва да спра да говоря като на събрание, помисли си той. — Радвам се, че ви намерих и двамата. — След това ясно, както добре умееше, обясни какво му е казал Джони Хийт за наследството. Те го изслушаха учтиво, но не проявиха интерес. Не ви ли интересува бъдещето ви, идеше му да изкрещи.

— Аз не искам да бъда... как беше думата? — бавно попита Кейт.

— Изпълнителка на завещанието. — Хийт му бе казал, че вероятно това ще бъде решението на съда.

— Изпълнителка на завещанието. Нищо не разбирам от тая работа — каза Кейт. — Пък и смятам да се върна в Англия. В Бат. Майка ми е там, ще получавам социална помощ за бебето и майка ми ще го гледа, когато тръгна на работа.

— Каква работа? — попита Рудолф.

— Бях келнерка в един ресторант, преди да ме призове морето — поясни Кейт и язвително се засмя. — За келнерки винаги има работа.

— Като се уреди въпросът с наследството, ще остане една известна сума. Няма да ти се налага да работиш.

— Че какво ще правя по цял ден, ще седя и ще гледам телевизия ли? — отговори Кейт. — Без работа аз не мога да стоя. — С предизвикателния си тон тя ясно даваше да се разбере, че той и жените около него са лентяи. — Колкото пари останат, а според мен те няма да са много след всичките разплати с адвокати и други такива, ще ги запазя да изуча детето. Ако е момиче и се изучи, може и да не му се наложи да прислужва като майка си по масите или да глади роклите на дамите в някоя задушна корабна пералня.

С нея не можеше да се спори и Рудолф каза без всякаква надежда:

— Ако някога имаш нужда от нещо, от пари, от каквото и да било, обади ми се.

— Няма да има нужда — отговори тя, сетне пак сведе очи и продължи да върти чашата си.

— За всеки случай — каза Рудолф. — Може би един ден ще поискаш да отидеш в Америка.

— Америка мене не ме привлича — отвърна Кейт. — Там ще стана за смях на хората.

— Няма ли да искаш да видиш Уесли?

— Защо не — каза тя. — Ако той иска да ме види, от Америка за Лондон всеки ден има самолети.

— А междувременно — продължи Рудолф, стараяйки се гласът му да не звучи умолително, — докато въпросът с наследството не е уреден, ще имаш нужда от пари.

— Не — отговори тя. — Аз си имам спестявания. Убедих Том да ми плаща заплата както и преди, нищо, че спяхме в едно легло и се канехме да се оженим. Казах му, че любовта си е любов, а работата — работа — заяви тя, горда, че може да поставя нещата по местата им. Най-сетне вдигна чашата си и

отпи.

— Предавам се — каза Рудолф, неспособен да прикрие раздразнението си. — Говориш така, сякаш съм ти враг.

Тя го изглежда безизразно, както би го изгледала една индианка.

— Не си спомням да съм казала нещо, от което излиза, че си ми враг. Права ли съм, Бъни?

— Аз не обърнах внимание — каза притеснено Дуайър. — Не мога да преценя.

— А ти? — обърна се Рудолф към Дуайър. — Нямах ли нужда от пари?

— Аз винаги съм бил пестелив — отвърна Дуайър. — Том ме подиграваше, че съм стиснат и скъперник. Подсигурил съм се, благодаря.

Признал се за победен, Рудолф допи коняка си и каза:

— Поне ми оставете адресите си. И двамата. За да мога да се свържа с вас.

— Остави адреса на Уесли тук, в корабостроителницата — каза Кейт. — Ще им драсвам по някой ред от време на време и те ще ме държат в течение. Когато му дойде времето, ще му съобщя сестра ли си има или брат.

— Не съм сигурен къде ще бъде Уесли — отбеляза Рудолф. Усети, че гласът му пресипва, че гърлото му е продрано от коняка и от усилието да разговаря с тези две изплъзващи му се, неотстъпчиви човешки същества. — Ако пишеш до мен, непременно ще му предам писмото.

Кейт го изглежда продължително, после отново вдигна чашата към устните си. Отпи и каза:

— Не искам жена ти да чете никакви мои писма. — И сложи чашата на масата.

— Жена ми не ми отваря пощата — отговори Рудолф и този път не можа да сдържи яда си.

— Радвам се да чуя, че е жена, която може да проявява характер — каза Кейт. Стори ли му се, или в очите ѝ наистина проблесна злобно пламъче?

— Опитвам се само да помогна — уморено каза Рудолф. — Чувствам се задължен... — Той спря, но беше късно.

— Благодаря ти за намеренията, но към мене нямаш никакви задължения — отвърна Кейт.

— Май по-добре е да не говорим за това, мистър... Руди —

обади се Дуайър.

— Добре, нека да не говорим за това. Аз ще бъда в Антиб поне още една седмица. Кога смяташ да заминеш за Англия, Кейт?

Кейт оправи с две ръце гънките в скута на роклята си и каза:

— Веднага щом си събера нещата.

Рудолф си спомни единствения протрит куфар от изкуствена кожа, който Уесли ѝ бе помогнал да пренесе от „Клотилд“. Петнайсет минути сигурно щяха да бъдат достатъчни, за да си събере нещата.

— Колко време смяташ, че ще отнеме това? — търпеливо попита той.

— Трудно ми е да кажа — отвърна Кейт. — Седмица. Или две. Ще трябва да се сбогувам с някои хора.

— Остави си поне тукашния адрес — предложи Рудолф. — За всеки случай, може да се наложи да се подписва нещо пред нотариус...

— Бъни знае къде съм — каза тя.

— Кейт, аз искам да ти бъда приятел — каза тихо Рудолф. Тя бавно кимна и рязко заяви:

— Не бързай толкова, приятел... — Целувката на раздяла в салона на „Клотилд“ сигурно е била израз на вцепенението, в което Кейт бе изпаднала. Прекараната в размисли седмица я бе озлобила. Рудолф не можеше да я обвинява.

— А ти докога смяташ да останеш? — обърна се той към Дуайър.

— Ти би трябвало да знаеш това по-добре от мене, Руди — отвърна Дуайър. — Смятам да стоя, докато ме изхвърлят. Всеки момент ще пристигнат новият вал и витлото, а това означава поне три дни яхтата да е на сухо, и то в случай, че получа застраховката... Можеш да ми направиш една услуга — защо не уредиш застраховката? Тия чиновници ще се мотаят сума време, ако някой не ги пришпори. А ти можеш да говориш с тях по-добре от мене. Така че...

— По дяволите застраховката — не издържа Рудолф. — Оправяй се сам със застраховката.

— Няма защо да крещиш на Бъни — спокойно се намеси Кейт. — Той просто иска яхтата да е във форма, та като дойде време да я продадеш, да не се окаже, че имаш една изгнила

черупка.

— Извинявай — каза Рудолф. — Много ми се събра...

— Няма съмнение, че много ти се събра — отвърна Кейт.

По тона ѝ не пролича дали го иронизира.

— Трябва да се върна в хотела — надигна се Рудолф. — Какво дължа тук?

— Пиенето е от мен. Аз черпя — заяви Дуайър.

— Ще те държа в течение на нещата — каза Рудолф.

— Много любезно от твоя страна. Ще се радвам да видя Уесли, преди да замине за Америка — отвърна Дуайър.

— Ще трябва да го видиш на летището. Той ще отиде там направо от затвора. Придружен от полицаи — обясни Рудолф.

— Такава е френската полиция — каза Дуайър. — Не ѝ стига това, че те праща в затвора, ами и... Кажи на Уесли, че ще бъде на летището.

— Хайде, и да се пазите! И двамата — заръча Рудолф.

Те не отговориха, продължиха да седят мълчаливо пред чашите си, останали вече в сянка, тъй като слънцето залязваше и отсрещната сграда го закриваше. Рудолф едва забележимо им махна с ръка и се запъти към туристическото бюро до площада, където можеше да купи трите самолетни билета за утрешния полет.

Като съпруг и съпруга ще бъдат подходяща двойка, горчиво си помисли той, подминавайки магазинчета за антикварни предмети, за сирене, за вестници... Какво ми става, господи? От къде на къде съм толкова сигурен, че мога да се погрижа за всички. За всички. Та аз приличам на малоумно куче от кучешките надбягвания. Щом трябва да се поема отговорност, независимо чия, моя или не, аз я поемам, също като ония кучета, които се втурват след изкуствения заек макар че никога няма да го хванат и добре *знаят*, че няма да го хванат. Каква е тази болест, от която съм се заразил като млад? Суета? Страх, че няма да бъде харесан? Заместител на отхвърлената религия? Добре, че не съм участвал във война — още първия ден щях да падна убит, и то — застрелян от собствените си хора, защото съм се опитал да спра отстъпление или доброволно съм тръгнал да осигурявам муниции за изгубено и пленено от врага оръдие. Задачата, която ще си поставя догодина, каза си той, е да се науча да казвам „Майната ти“ на всички без изключение.

1968

Тази вечер Моника внесе смут в душата ми. Четеше коректурите на една реч, която бе превела от френски на английски. Изведнъж вдигна глава и каза, че току-що е установила нещо. В двата езика, както и в повечето езици, глаголите „имам“, „съм“, „отивам“ и „умирам“ са неправилни. На английски формите не са много разнообразни — аз имам, той има, аз имах, но все пак са налице. На френски са по-силно изявени. J'ai, tu as, il a, nous avons. Формите на глагола „съм“ са още по-многообразни. Аз съм, ти си, той е, ние бяхме, вие сте, те са били, аз ще бъда, той ще бъде. На френски — je suis, tu es, nous sommes, vous etes, il sera. После — sois и je fus и il fut в други времена. Или да вземем „отивам“ — отидох, бил съм отишъл. На френски „alter“ — je vais, nous allons, ils vont. Действието умирање като че ли следва по-права линия, но предполага прекъсване. Аз умирам. Аз съм умрял. На френски инфинитивът е mourir, но формите — je meurs, nous mourions, nous sommes morts. Какво означава всичко това — че човешкият род е разколебан в най-важните си дейности: съществуване, притежаване, придвижване от място на място, умирање? Че искаме да се отречем, да прикрием, да загърбим основните си дейности? Глаголът убивам обаче е съвсем ясен. Аз убивам, ти убиваш, той убива. Аз убих, ти уби, той уби. Тук нищо не се прикрива, не се налага да се преодолява някакво неудобство. Същото е и с любя. Има ли някакъв скрит смисъл в това?

Добре, че не съм преводач, казах на Моника. Но всичко това ме накара да се замисля и почти цяла нощ останах буден да размишлявам за себе си и за обвързаността ми с езика.

Когато Рудолф се върна в хотела, Гретхен беше в бара. Пиеше коктейл с шампанско и разговаряше с един млад човек, облечен за тенис. През последните дни си позволява доста да пие, което не е характерно за нея, и завързва разговор с всеки срещнат мъж, което е много характерно за нея, помисли си злобно Рудолф. Снощи като че ли му се счуха стъпки, които преминаха тихо пред вратата му, покрай подредените чифтове обувки по посока на нейната стая? Но като си припомни Ница, той си каза, че едва ли има право да се оплаква. Всички развлечения, които тя си намираше в този ад, където бе попаднала, бяха ако не друго, поне простими.

— Може ли да ти представя моя брат Рудолф Джордах? — подзе Гретхен, когато Рудолф дойде на тяхната маса. — Базил... забравих ти второто име, скъпи.

Сигурно е изпила най-малко три коктейла, щом казва „скъпи“ на мъж, чието име е забравила, помисли си Рудолф.

Младият човек се изправи. Беше висок и елегантен, с вид на артист, реши Рудолф, с боядисана коса и контешка хубост.

— Бърлинг — подсказа ѝ младият мъж и леко се поклони. — Сестра ви ми разказваше за вас.

Бърлинг, Базил Бърлинг, повтори си наум Рудолф, като кимна в отговор на поклона. Може ли човек да има такова име — Базил Бърлинг? Ако се съди по акцента му, трябва да е англичанин.

— Няма ли да седнете при нас? — предложи Базил Бърлинг.

— Съвсем за малко. Трябва да обсъдя някои неща със сестра си — отвърна Рудолф не особено любезно.

— Брат ми много го бива да обсъжда. Пази се от неговите обсъждания — каза Гретхен.

Четири коктейла, не три, помисли си Рудолф.

— Какво ще пиете, сър? — попита любезно Базил Бърлинг, член на профсъюза на английските актьори, който усъвършенстваше старателно говора си, тъй като знаеше, че е учил в посредствено училище.

— Същото — отвърна Рудолф.

— Три пъти от същото — поръча Базил Бърлинг на келнера.

— Непрекъснато ми предлага пиене — обади се Гретхен.

— Личи си.

Гретхен направи физиономия и обясни на Базил Бърлинг:

— Рудолф е трезвеникът в семейството.

— Все някой трябва да бъде.

— О, божичко, страхувам се от предстоящото обсъждане — каза Гретхен. — Базил... пак ти забравих името, скъпи...?

— Бърлинг — отзивчиво повтори Бърлинг.

— Мистър Бърлинг, е актьор — заяви Гретхен. — Какво съвпадение — продължи тя кокетливо с пиянски глас, — че тук, на края на света, по най-чиста случайност в един долен бар се срещат двама души, които работят в киното. — Сега тя го имитираше с превзет английски акцент, но младият човек, изглежда, не можеше да се засегне от нищо.

— Така ли? — изненадано възкликна той. — И вие ли работите в киното? Виж ти, трябваше да се досетя.

— Колко е галантен — Гретхен докосна закачливо Рудолф по ръката, нищо, че ѝ беше брат. — Но ще трябва да призная ужасната истина. Аз действам зад кулисите. — Тя отпи от поредното питие, усмихвайки се на Базил Бърлинг.

— Трудно ми е да повярвам — заяви превзето Бърлинг.

Ще трябва да го разкарам оттук, за да не викам управителя да го изхвърли, помисли си Рудолф.

— О, да! Зад кулисите — повтори Гретхен. — Аз съм от онези дами с черните нокти. Затънала до ушите в химикали филмов редактор. Ето я тайната. Обикновена скромна монтажистка.

— Правите чест на професията — отвърна Базил Бърлинг.

Дано господ ми спести тия любовни увертюри, помисли си Рудолф, а в това време Гретхен каза:

— Много си мил — и потупа Бърлинг по ръката.

За миг Рудолф изпита любопитство как ли се проявява сестра му в леглото, колко мъже е имала в миналото и колко сега. Ако я попиташе, сигурно щеше да му каже.

— Гретхен — обърна се той към нея, докато тя накланяше чаровно глава към актьора, — трябва да се кача горе и да кажа на Джийн да си приготви багажа. Паспортът ѝ е тук и тя е готова да замине утре. Но бих искал да поговоря първо с теб.

Гретхен капризно сви устни Рудолф изпита желание да я удари. Събитията през деня бяха изопнали нервите му.

— Допий си чашата, скъпи — каза Гретхен на Бърлинг. — Брат ми е зает човек, като работлива пчеличка, която прелита от цвят на цвят.

— Да, виждам — изправи се актьорът. — И без това трябва да се преоблека. Играх три сета тенис и ако продължавам да стоя с тия мокри дрехи, ще си навлека ужасна настинка.

— Благодаря за виното — каза Гретхен.

— Аз черпя.

И Дуайър се бе изразил така, спомни си Рудолф. Изглежда, днес на всички им е приятно да черпят, злобно си помисли той. Освен на мене.

— Ще се видим ли по-късно, Гретхен? За вечеря? — попита Бърлинг и Рудолф забеляза, че е висок, но краката му са слаби и жилести. Аз изглеждам по-добре в къси панталони, помисли си заядливо той.

— Сигурно — отговори Гретхен.

— Беше ми приятно да се запозная с вас, сър — каза Бърлинг на Рудолф.

Рудолф изсумтя. Щом ще се обръщат към него със „сър“, сякаш е с единия крак в гроба, тогава ще се държи свадливо, както подобава на възрастта му.

Братът и сестрата загледаха младия мъж, който закрачи по актьорски пъргаво и мъжествено.

— Господи, Гретхен, ама наистина те бива да ги избираш! — усмихна се Рудолф, когато актьорът си отиде.

— Този сезон изборът е много малък — отвърна Гретхен. — Трябва да приемеш каквото дойде. А сега, кое е това неприятно нещо, което толкова бързаш да ми кажеш? — Той разбра, че тя изобщо не е пиана.

— Става дума за Инид — каза той. — Бих искал утре да се качиш на самолета заедно с Джийн и да наглеждаш Инид. Тоест да ги наглеждаш и двете.

— О, господи — възкликна Гретхен.

— Не смея да поверя дъщеря си на Джийн — продължи настойчиво Рудолф.

— Ами ти? Ти не се ли връщаш?

— Не мога. Тук има още много неща за уреждане. А като пристигнете в Ню Йорк, искам да останеш с тях в апартамента. Мисис Джонсън е във ваканция в Сейнт Луис още една седмица.

— Стига, Руди. Много съм стара вече, за да си играя с

малки деца — каза Гретхен.

— Дявол да го вземе, Гретхен, след всичко, което направих за теб... — отвърна Рудолф.

Гретхен отметна назад глава и затвори очи, сякаш чрез това движение искаше да се въздържи от гневен отговор. В тази поза и все още със затворени очи, тя каза:

— Не е нужно всеки ден да ми напомняш какво си направил за мен.

— Всеки ден? — хвана се Рудолф за думите. — Кога за последен път...?

— Недей да приемаш толкова буквално нещата, мили братко — отвори тя очи и го погледна. — Нека да не спорим за това. — Изправи се. — Бавачката ти е осигурена. А и на мен ще ми е приятно да се върна там, където убийствата стават само по вестниците, а не в собственото ти семейство. В колко часа излита самолетът?

— Единайсет и половина. Купил съм ти билета.

— За всичко си помислил, нали?

— Да. За всичко.

— Какво щях да правя без тебе, братко — каза Гретхен. — Най-добре и аз да си стегна багажа. — Тя му се усмихна, но той забеляза усилието, което вложи. — Сключваме ли примирие?

— Сключваме — съгласи се той.

Преди да се качи в асансьора, той отиде на регистрацията да си вземе ключа.

— Мистър Джордах, докато ви нямаше, една дама дойде и остави това писмо за вас — каза портиерът и заедно с ключа връчи на Рудолф някакъв плик. На плика бе изписано само името му с женски почерк, който сякаш бе виждал някъде. В асансьора го отвори и извади единствения лист.

Писмото беше от Жана.

Скъпи американце,

Пиша ти, за да те помоля да не ми се обаждаш.

Можеш да се досетиш каква е причината. Аз ще ти се обадя, когато мога. Може би след седмица или две. А може и да са прекратили войната в Париж завинаги. Надявам се, че прекарваш добре в Антиб и че ще удължиш престоя си. Без теб следобедите са тъжни.

Ако искаш да ми пишеш, пиши до поискване,
Централна поща, Ница. Надявам се, че нямам
правописни грешки.

Шофирай внимателно,

Жана

Той смачка писмото и го сложи в джоба си, излезе от асансьора, спря пред вратата на апартамента, смени си физиономията, отключи и влезе.

Джийн стоеше пред прозореца и гледаше морето. Не се обърна, когато той влезе. На бледата светлина, която струеше през отворения прозорец, фигурата ѝ изглеждаше стройна и млада в ленената лятна рокля. Напомни му за момичетата, с които бе учил в колежа — те носеха на гърдите си значките на клубовете, в които членуваха приятелите им, ходеха на съботните футболни мачове, облечени в широки кожени палта и ярки вълнени чорапи, а после — на танците, където той свиреше на тропет, за да си помогне, докато учи. Застанал на вратата, загледан в жена си, която създаваше илюзията за крехка младост, той изпита остро чувство на жалост към нея, нежелано, ненужно.

— Добър вечер, Джийн — каза Рудолф и пристъпи към нея. Джийн, Жана, помисли си той. Какво крие едно име?

Тя бавно се обърна. Той видя, че се е гримирала, а меката ѝ, дълга до раменете коса е специално фризирана. Старостта, която един ден идеше да я налегне, бе изчезнала от лицето ѝ.

— Добър вечер — сериозно отвърна тя. Гласът ѝ също прозвуча нормално, в смисъл, че не беше пресипнал от пиене, от буйство или от терзания.

— Ето ти паспорта — каза той и ѝ го подаде. — Адвокатът го е получил днес.

— Благодаря.

— Купих ти билет за самолета утре. Вече можеш да се върнеш у дома.

— Благодаря — повтори тя. — А ти?

— Аз ще трябва да остана поне още една седмица.

Тя кимна, отвори паспорта, погледна снимката, тъжно

поклати глава и хвърли паспорта на масата.

И моята снимка в паспорта не действа добре на самочувствието ми, би искал да каже Рудолф.

— Поне още една седмица... — повтори Джийн. — Сигурно си съсипан от умора.

— Нищо ми няма. — Той се отпусна в едно кресло.

Преди тя да каже, че е съсипан от умора, не си бе дал сметка колко е уморен наистина. Спеше лошо, нощем често се будеше от кошмари. Предишната нощ сънува многостранен и смущаващ сън. И се събуди силно уплашен. Леглото сякаш се клатеше и първата му мисъл бе, че има земетресение. По краката го щипеха невидими, пакостливи пръсти. Полтъргаисти, спомни си, че каза в съня си. А след това, буден, се замисли: откъде знае тази дума? Разбира се, че я е чел някъде, но никога не я бе изговарял или писал.

— Как е Инид? — попита.

— Добре — отговори Джийн. — Следобед я заведох в Жуан ле Пен и ѝ купих моряшка блузка на райета. Изглежда прекрасно в нея и оттогава непрекъснато позира пред огледалото. Сега вечеря с момичето.

— Ще надникна да ѝ кажа лека нощ. След малко — добави той и разхлаби връзката и яката си. След като свали от плещите си бремето на изминалия ден, за вечеря щеше да облече спортна риза с отворена яка. — Гретхен ще пътува в самолета с теб и Инид — каза той.

— Няма защо да си прави този труд — отвърна Джийн, но в гласа ѝ не се долови никаква злоба. — Може би ѝ се иска да остане още тук. Времето сега е разкошно, видях я да се връща от морето с един красив млад мъж.

— Тя иска да се прибере в Ню Йорк — каза той. — Помолих я да остане с тебе и с Инид, докато мисис Джонсън се върне от Сейнт Луис.

— Сигурно ще ѝ бъде много досадно — отговори Джийн. — Аз сама мога да се грижа за Инид. Нямам друга работа. — Гласът ѝ отново прозвуча спокойно, в тона му нямаше нито злоба, нито предизвикателство.

— Смятам, че е по-добре, ако Гретхен бъде с вас да ви помага — заключи предпазливо той.

— Както кажеш. Макар че, нали знаеш, аз мога да издържа една седмица трезва.

— Знам. Но просто за всеки случай — отговори той.

— Мислех си за това, което преживяхме — каза тя, изправена пред него, кръстосала ръце на гърдите, преплела пръсти, сякаш беше на трибуна, за да произнесе предварително подготвена реч.

— Защо не забравиш за това, което преживяхме? — предложи ѝ Рудолф. Не беше в настроение да слуша предварително подготвени речи.

— Мислех си за нас — продължи тя спокойно, без неприязън. — За твое добро и за доброто на Инид мисля, че трябва да се разведем.

Най-после, каза си той. Добре поне, че тя поставя този въпрос.

— Защо не изчакаме малко, преди да обсъждаме тези неща? — додаде гласно.

— Както искаш. Но аз не съм добра за тебе. Нито за нея. Ти вече не ме искаш... — Джийн вдигна ръка, сякаш за да го прекъсне. — Не си се докосвал до мен повече от година. И си си намерил някоя друга тук, сигурна съм в това. Моля те, не отричай.

— Няма да отричам — каза той.

— Не те обвинявам, мили — продължи тя. — Аз съм като отрова за теб от дълго време. Друг мъж на твое място отдавна щеше да ме остави. И да получи поздравления за това. — Тя горчиво се усмихна.

— Защо не почакаш с този разговор, докато и двамата се върнем в Америка — започна той, макар че изпитваше голямо облекчение.

— Тази вечер ми се говори — каза тя, но без да настоява. — Цял ден си мисля за нас, от една седмица не съм пила и потрезва и разумна, отколкото съм сега, няма да бъда никога друг път в живота си. Не искаш ли да чуеш какво мисля?

— Не искам да казваш нищо, за което после ще съжаляваш.

— Ще съжалявам. — Тя махна несръчно с ръка, сякаш искаше да прогони оса. — Аз съжалявам за всичко, което казвам. И почти за всичко, което правя. Изслушай ме внимателно, мили. Аз съм алкохоличка. Разочарована съм от себе си и съм алкохоличка. Винаги ще бъда разочарована от себе си и ще остана алкохоличка цял живот. И никога няма да

мога да преодолеем това.

— Досега не сме опитвали нищо сериозно — каза той. — Не сме попаднали на добро заведение. Има други клиники, които...

— Можеш да ме изпратиш във всички клиники в Америка — прекъсна го тя. — Всички американски психиатри могат да се ровят в сънищата ми. Могат да ми дават лекарства и аз мога да повръщам до припадък. Но ще продължа да бъда алкохоличка. Да ти крещя от злоба и да те излагам... Нали помниш, че и преди съм го правила, и то неведнъж да искам прошка и пак да го правя, и да рискувам живота на детето си, като карам кола пияна, да забравя всичко и пак да се хвана за бутилката и така, докато умра, а как ми се иска това да стане по-скоро, но нямам смелостта да се самоубия, което е друго разочарование...

— Моля те, не говори така, Джийн — каза той, стана и тръгна към нея, но тя се отдръпна, сякаш се страхуваше от допира с него.

— Сега съм трезва — продължи тя, — повече от седмица не съм слагала капка алкохол в устата си, затова нека се възползваме от този прекрасен, неочакван миг, да погледнем открито нещата и да вземем трезви, радикални решения. Аз ще се оттегля някъде, далеч от хорските очи — Мексико достатъчно далеч ли е? Испания? Аз говоря испански, знаеш ли това? Швейцария? Разправят, че там има чудесни клиники, пациентите спирали да пият по за два-три месеца.

— Добре — каза той, — нека тогава живеем заедно по за два-три месеца. Със или без развод.

— Няма смисъл да се преструваме, че все още мога да работя. — Нищо не можеше да спре напевния, екзалтиран глас. — Но благодарение на скъпия ми покоен баща мога да живея съвсем прилично, дори екстравагантно. Трябва да ми помогнеш да определя сумата за Инид, която ще бъде поставена под попечителство, защото, когато се напия, може да се запозная с някой хитър, чаровен млад италианец, който ще съумее да ми открадне богатството, а това няма да ми е приятно. Освен това съм измислила начин да не се чувстваш виновен за това, че си ме изоставил и си ме пуснал да се скитам беззащитна из този враждебен и опасен свят. Ще наема някоя приятна силна млада жена, може би лесбийка, която ще ми прави компания и ще

следи да не ми се случи нещо лошо, когато се пропия, а ако е необходимо, ще ми предлага невинен и безопасен секс...

— Спри — извика той. — Стига, стига толкова.

— Не се шокирай, мили пуританино — отвърна тя. —

Правила съм го някога и не ми е било неприятно, сигурна съм, че мога пак да го правя, особено след една-две бутилки, и пак няма да ми е неприятно. Истината, скъпи, е, че повече не мога да се боря. Дори и армията на Конфедерацията накрая се предава. Достатъчно умрели съм оставила зад гърба си. Няма вече накъде да отстъпвам. Стигнала съм до Апоматокс^[1]. Нали виждаш, че ненапразно съм ходила на училище. Можеш да ми върнеш сабята, генерал Грант. Не, това звучи подигравателно, а аз не искам да се подигравам. Защото съм напълно отчаяна. Повече не мога да се боря. Не мога да се боря с теб, с пиенето, с вината, с брака, каквото и да означава тази дума в момента за теб и за мен. От време на време, когато съм по-спокойна, ще се появявам с компаньонката си лесбийка, предварително ще вземам мерки да не личи, че е такава — ще я карам да се облича като невинно момиче, както ще се обличам и аз, и ще посещавам Инид. Ти няма защо да присъстваш. Моля те, не казвай нищо тази вечер, но утре, като ме качиш на самолета, спомни си какво съм ти предложила и се възхити на саможертвата ми. Приеми я, преди да съм размислила, защото иначе цял живот ще остана да вися на шията ти като труп.

— Виж какво — каза той, — когато се махнеш оттук, от тази мъчителна атмосфера, ще...

— Ние двамата опростихме и твоя живот — продължи напевно тя. — А ти не ставаш по-млад, пък и не можеш през следващите петдесет години просто да седнеш в някой ъгъл и да гледаш огъня в камината, трябва да правиш нещо. Бъди благодарен за днешния ден. Възползвай се от предложението. Кой знае колко време ще бъде в сила? А сега... знам, че си имал дълъг уморителен ден, че искаш да се избъръснеш, да вземеш горещ душ, да си сложиш чисти дрехи, да изпиеш едно мартини и да отидеш на вечеря. Докато си в банята, аз ще ти поръчам питието. Не се страхувай, няма да изпия и глътка алкохол, преди да се върна в Ню Йорк — понякога мога да проявявам свръхчовешка воля. А след това, ако бъдеш така любезен, ще ме заведеш на вечеря — само ти и аз, ще говорим за други неща, например какво ще правиш ти по-нататък, в

какво училище трябва да учи Инид, за каква жена би могъл да се ожениш, с кого си спал тук на Лазурния бряг, а когато стане късно и двамата се уморим, ще се върнем в нашия прекрасен, безбожно скъп хотелски апартамент и ти ще ми позволиш да заспя в твоето легло, при теб, защото утре се качвам на самолета за Америка, а ти оставащ тук до края на летния сезон, за да оправиш всички конци, които аз оплетох.

Той стана, отиде при нея и я прегърна. Тя силно трепереше. Лицето ѝ беше зачервено и гореше като от треска.

— Съжалявам — прошепна тя, треперейки, отпуснала глава на гърдите му, прегърнала го здраво. — Сигурно е трябвало много отдавна да произнеса тази реч, може би преди да се оженим, само че преди да се оженим, мисля, че не бях такава.

— Шшт, шшт — безпомощно прошепна той. — Като се върнеш у дома, нещата ще изглеждат по-различни.

— Като се върна у дома, единствената разлика ще е, че ще бъда с един ден по-стара. — Тя се отдръпна и тъжно му се усмихна. — А това едва ли може да се приеме като нещо положително. Иди да си вземеш душ сега. Като излезеш от банята, вече няма да съм толкова сладкодумна, а мартинито ще ти напомни, че не всичко е загубено. Аз ще ти правя компания за коктейла. С поредната кока-кола.

Под душа той си позволи да се разплаче. Някъде през годините сигурно е имало възможност Джийн да бъде спасена. Но той беше прекалено зает, прекалено ангажиран, за да се възползва от тази възможност и да направи нужната крачка към нея, преди окончателно да се затворят всички пътища за спасение.

Изглежда, не можеше да регулира температурата на водата. Беше прекалено гореща и изгаряше кожата му, сякаш го пробождаха хиляди иглички, а като завъртеше крана, шурваше леденостудена и го вледеняваше, и той се разтреперваше, сякаш стоеше гол сред снежна буря.

Излезе, избърса се с голяма груба хавлиена кърпа, изправен пред огромното огледало, срамуващ се от стегнатото си, прелюбодействащо тяло с добре развити, силни мускули, ненужни за живота, който водеше, подвластно на плътски желания, които му пречеха да прояви добродетелност. Плът, помисли си. Какво е общото между тези две думи — плът и

добродетелност? Тия разсъждения ги остави за следобедите в Ница, горчиво си каза той.

Облече бавно скъпите, приятни за кожата дрехи. Те осигуряваха дребните, здравословни удоволствия на тялото. Сложи си лека риза от трико, меки кашмирени чорапи, изрядно изгладен панталон от каша, удобни лъснати мокасини (през нощта, в коридора, от комунистите), елегантно лятно сако. Тази вечер Гретхен няма да каже, че има вид на човек, който току-що е бил прелъстен.

Когато се върна в салона, мартинито беше на масичката до дивана, а Джийн стоеше пред прозореца, загледана в уханный мрак, пронизан от ярките светлини на крайбрежието, което се извиваше на запад от полуостров Антиб. Джийн бе запалила една-единствена лампа и държеше в ръка чаша с кока-кола. Обърна се, като го чу да влиза.

— Гретхен се обади, докато ти беше в банята. Обясних й, че ще вечеряме двамата. Имаш ли нещо против?

— Разбира се, че нямам.

— Тя каза, че и без това щяла да вечеря с един приятел в Голф Жуан.

— Аз се запознах с него — отвърна Рудолф.

— Много пъти съм се чудила как се оправя с мъжете. Не е споделяла с мен.

— А с мен споделя прекалено много — заяви Рудолф.

— Както и всички останали — спокойно каза Джийн. — Горкият Рудолф.

Тя закрачи безцелно из стаята, докосна разсеяно облегалката на един стол, отвори чекмеджето на бюрото.

— Не мога точно да си спомня, Руди, но това същата стая ли е, в която бяхме, след като се оженихме?

— И аз не си спомням — отговори той и взе чашата с мартини.

— Ами, да пием — вдигна чашата си тя, — да пием за какво? — Усмихна се. Изглеждаше красива и млада в полумрака на стаята. — Да кажем за развода? — и отпи от кока-колата.

Рудолф остави чашата и каза:

— Ще си изпия мартинито после. Искам да кажа лека нощ на Инид.

— Иди — отвърна Джийн. — Мисля, че трябва да

възнаградиш момичето. Много хубаво се държи с Инид. Много внимателно и търпеливо. Тя самата е почти дете, но винаги успява да измисли някаква игра, за да забавлява Инид. Аз нямам този талант.

— Нито пък аз — отвърна Рудолф. — Искаш ли да дойдеш с мен?

— Не тази вечер. Все едно, трябва да си оправя лицето.

— Няма да се бавя.

— Аз не бързам — каза Джийн. — Цялата нощ е пред нас.

Облечена с моряшката блузка на райета, Инид привършваше вечерята си. Когато Рудолф влезе в стаята, тя се смееше. Макар че младата францужойка не говореше английски, двете, изглежда, се разбираха много добре. Образованието ще унищожи тази изключителна способност, която и двете притежават, помисли си с болка Рудолф. Той целуна Инид по косата и каза „Лека нощ“ на момичето. Тя обясни на френски:

— Съжалявам за блузката. Инид току-що се изкъпа, но отказва да си облече пижамата. Настоява тази нощ да спи с блузката. Надявам се, че не възразявате? Смятам, че не си струва да...

— Разбира се, че не си струва. — Разумна, отстъпчива францужойка. — С нея ще спи по-сладко. — После каза на момичето да пригответи багажа на детето, защото на другата сутрин заминават за Ню Йорк. Докато оправя нещата тук, помисли си той, така ще проговоря на френски, че ще мога да се разбере дори и с някой полицаи корсиканец. Поне един добър резултат.

— Bien, monsieur — каза момичето.

Рудолф се загледа в дъщеря си. Имаше вид на здраво и щастливо дете с лек слънчев загар на бузите. Още едно хубаво нещо, помисли си той, поне *един човек* да извлече полза от това пътуване. Като я гледаше как седи и доволно си играе с храната и как се закача с момичето, той си каза, че като се върне в Ню Йорк, ще уволни мисис Джонсън. Мисис Джонсън беше над петдесетгодишна, изпълнителна и кротка, но не я биваше да измисля игри.

Рудолф пак целуна Инид по косичката и се наведе още, за

да му каже тя „Лека нощ, татко“ и да лепне на бузата му една мокра от овесената каша целувка. Миришеше на сапун и талк и ако момичето не беше тук, той щеше да я грабне от стола, на който седеше подпряна с възглавници, и силно да я прегърне. Но каза само:

— Лека нощ, моряче, да се напиш хубаво — и излезе от стаята.

Вечерята беше отлична, луната грееше над морето, ресторантът не беше препълнен и келнерите се суетяха услужливо около масата им. Джийн настоя Рудолф да си поръча бутилка вино и той се остави тя да го убеди. Установиха, че имат да си кажат много неща, които не бяха важни или неприятни и в разговора им нямаше неловки паузи. Всички сме направени от каучук, мислеше той, възхищавайки се на меката коса на Джийн, наведена над чинията си; можем да загубим изцяло формата си, след което, както изглежда поне на пръв поглед, си я възвръщаме, възстановяваме първоначалния образ или почти го възстановяваме.

Дълго и бавно пиха кафе. Той беше сигурен, че външно изглеждат доволни от себе си, доволни един от друг, седнали пред големия прозорец срещу тъмното море със сребриста лунна пътека, която, блещукайки, се отдалечаваше към островите.

Върнаха се бавно в хотела и като влязоха в апартамента, Джийн каза:

— Легни си, скъпи. Аз ще дойда след малко.

Той легна в леглото в тъмната стая и чакаше. Вратата тихо се отвори: Джийн съблече халата си с леко шумолене и легна в леглото при него. Той я прегърна, тялото ѝ не трепереше, беше топло, но без да гори в треска. Двата лежах неподвижно и след малко заспаха. Тази нощ той не сънува, че хотелът се клати от земетресение или че го щипят полтъргайсти.

В дъното на коридора Гретхен спеше неспокойно, сама. Вечерята беше изискана, виното се лееше, младият ѝ приятел беше най-красивият мъж в ресторанта, държеше се внимателно,

накрая стана настойчив: тя за малко да каже да. Но в края на краищата си легна сама. Преди да заспи, си помисли, че ако проклетият ѝ брат не бе казал: „Ама наистина те бива да ги избираш, нали?“, нямаше да спи сама тази нощ.

[1] Град в Централна Вирджиния, където на 9 април 1865 г. генерал Лий се предава на генерал Грант, с което се слага край на Гражданската война. — Б.пр. ↑

1968

Случайно разлиствах броя на международното издание на „Тайм“ от тази седмица. И о, чудо! В рубриката „Престъпления“ бе преразказана сагата на семейство Джордах, на читателите се предлагаше снимка на гола жена и цялата противна история на рода. Провали, убийства и позор, предадени с неколкостотин добре подбрани думи.

Ще изрежа статията и ще я прикрепя към другите си бележки. Така потомството ми, ако един ден имам такова, ще може набързо да се запознае с родословното си дърво.

Последното място, където човек очаква да срещне трите деца на един самоубил се немски емигрант, пекар от едно градче на река Хъдсън, е на яхта на Ривиерата. Но след неотдавнашното убийство и пристанището на Антиб на Томас Джордах, известен преди години като Томи Джордан, боксьор средна категория, френската полиция извади от миналото цяла поредица имена. Сред тях са: Рудолф Джордах, четирийсетгодишен, брат на Том, милионер, бивш кмет на Уитби, Ню Йорк; синът на Джордан, Уесли; Джийн Прескот Джордах, съпруга на Рудолф и наследница на фармацевтичната империя „Мидуестърн Прескот“; и Гретхен Бърк, сестра на двамата Джордах, вдовица на филмовия и театрален режисьор Колин Бърк.

Според източници в Антиб Джордан е бил пребит до смърт само няколко дни след сватбата му и след като е измъкнал от един западнал нощен бар в Кан пийналата си снаха от лапите на подвизаващ се в пристанището мошеник.

Отседнала в луксозния „Отел дю кап“, докато полицията разследва случая, Джийн Джордах твърди, че той я заговорил, докато си пиела сама питието преди лягане. Джордан, който се появил на

сцената, нанесъл жесток побой на заговорилия я мъж. По-късно Джордан бил намерен убит на яхтата си.

Френската полиция само потвърждава, че разполага със списък на заподозрените.

Слава богу, че мене не ме споменават. Почти изключено е някой да направи връзка между мен и мисис Бърк, омъжена някога за прочут режисьор, сега покойник, но преди това съпруга на един невзрачен рекламен агент на име Абът. Моника, разбира се, щеше да направи тази връзка, защото съм ѝ разказвал много за майка си, но за щастие Моника не чете „Тайм“. Информация за забавление, а не информация в името на истината, казва тя за списанието.

Понякога се чудя дали да не се опитам да стана журналист. Аз съм любопитен и обичам да пакостя, а това са две важни изисквания за тази професия.

Моника я няма вкъщи. Бележката на масата гласи: „Ще отсъствам няколко дни.“ Моника явно играе двойна игра зад гърба ми.

Вече чувствам, че ми липсва.

Багажът бе натоварен в лимузината, поръчана от портиера. Гретхен, Джийн и Инид вече седяха на задната седалка. Инид беше малко разстроена, защото младата францужойка нямаше да пътува с тях. Рудолф проверяваше за трети път дали е взел всички самолетни билети, докато шофьорът държеше отворена предната врата. В този момент една кола влезе в алеята пред хотела и спря. От колата излезе ниска пълна жена, неугледно облечена, с посивяла коса, последвана от нисък пълен мъж с костюм, който едва се измъкна иззад волана.

— Рудолф Джордах, моля — извика жената и се запъти към него.

— Да? — Жената изглеждаше смътно позната.

— Предполагам, че не ме помниш — каза тя, след което се обърна към ниския пълен мъж. — Казах ти, че няма да си спомни коя съм.

— Да, каза ми — отвърна мъжът.

— Аз обаче те помня — обърна се пак към Рудолф. — И то много добре. Аз съм жената на Том, майката на Уесли. Дойдох да си взема сина. — Тя взе да рови в голямата си дамска чанта, измъкна един брой на списание „Тайм“ и го размаха пред лицето на Рудолф.

— О, господи — възкликна Рудолф. Беше забравил за журналиста и за телекса. Но журналистът очевидно не бе забравил за него. Горкият Уесли, помисли си той, от една седмица името му е известно на милиони хора, години наред ще трябва да се примирява с любопитните погледи и с неизменния въпрос на непознати хора: „Извинете, вие не сте ли...?“

— Може ли да видя какво пише? — Рудолф протегна ръка към списанието. Журналистът беше на яхтата, преди Уесли да влезе в затвора, но може и за това да се е осведомил. Призля му, като си помисли само какво може да пише в „Тайм“ за свиването на Уесли в нощния бар и за англичанина, закаран в болницата със сътресение на мозъка.

Тереза отстъпи назад и скри списанието зад гърба си.

— Иди си купи списанието — сопна се тя. — От това, което пише, излиза, че можеш да си го позволиш. И ти, и смахнатата ти гола жена.

О, господи, помисли си Рудолф, изровили са онази стара снимка. Какво щастие би било за целия свят, ако папките с документацията на всички вестници по земното кълбо пламнат едновременно и изгорят за един ден.

— Всичко пише в списанието — злобеше Тереза. — Този път парите не ти помогнаха да измъкнеш прекрасния ми бивш съпруг, нали? Най-накрая той намери, каквото си търсеше, така ли е?

— Съжалявам, Тереза — каза Рудолф и си помисли, че Том сигурно е бил пиан или натъпкан с наркотици, когато се е оженил за нея. Преди три години, когато я видя за последен път в кантората на Хийт и ѝ плати, за да отиде в Рено и да получи развод, косата ѝ беше силно изрусена и сигурно е била

с десет килограма по-слаба. Сега не изглеждаше по-добре. — Извинявай, че не те познах. Променила си се малко.

— Не си очарован, нали? — злобата ѝ вече напираше неудържимо. — Запознай се със съпруга ми, мистър Крейлър.

— Здравейте, мистър Крейлър.

Мъжът изсумтя.

— Къде е синът ми? — грубо попита Тереза.

— Руди, ще изпуснем самолета — извика Гретхен от колата. Тя не бе чула нито дума от разговора.

Рудолф усети, че се изпотява, макар че сутринта бе прохладна.

— Ще трябва да ме извиниш мисис Крейлър, но бързам за летището.

— Няма да се измъкнеш толкова лесно, мистър Джордах — каза Тереза, размахвайки навитото на руло списание. — Не съм дошла чак от Америка, за да ми се изплъзнеш току-така.

— Не се изплъзвам — повиши глас Рудолф, за да влезе в тон с нея. — Трябва да изпратя семейството си на летището и веднага се връщам тук. Ще се видим след два часа.

— Искam да знам къде е синът ми — извика Тереза и го сграбчи за ръкава в мига, в който той се опита да се качи в колата.

— В затвора е, щом толкова искаш да знаеш.

— В затвора! — изпищя Тереза и сложи ръка на гърдите си, заемайки трагична поза. Реакцията ѝ успокои Рудолф. Значи продължението на историята го няма в списанието.

— Не се дръж така — каза строго Рудолф. Нейният писък бе най-силният звук, който бе чул в този хотел, откак бе пристигнал тук. — Положението не е толкова сериозно.

— Чуваш ли, Еди? — изкрещя тя. — Синът ми е зад решетките, а той разправя, че не било сериозно.

— Чух го — каза мистър Крейлър.

— Ето какво семейство са — продължи тя все така високо. — Опитай се да им повериш едно дете и преди да си се обърнал, то вече има полицейско досие. Какво щастие, че баща му го убиха, иначе никога нямаше да знам къде е и какви ще направят от него тия хора. Знаеш ли на кого мястото му е в затвора... — тя пусна ръкава на Рудолф, отстъпи крачка назад и насочи пръст към него, трепереща и обвиняваща, протегнала патетично ръка. — Ти! С твоите номера, подкупи и нечестни

пари.

— Като се успокоиш, ще ти обясня всичко — каза Рудолф, опитвайки се да седне на предната седалка. И извика на шофьора да тръгва.

Тя се хвърли към него и отново го сграбчи за ръката.

— Не, няма да стане — извика. — Няма да се измъкнеш толкова лесно, мистър.

— Пусни ме, глупачке — каза Рудолф. — Нямам време да говоря сега с теб. Самолетът няма да чака, колкото и силно да крещиш.

— Еди — изписка Тереза, — така ли ще го оставиш да се измъкне?

— Вижте какво, мистър Джордах... — започна мъжът.

— Не ви познавам, сър — прекъсна го Рудолф. — Не се месете в тази работа. Ако искате да говорите с мен, изчакайте да се върна. — Той грубо тръсна ръка, за да се освободи от жената, а в това време портиерът, излязъл да каже довиждане, се запъти мълчаливо и заплашително към нея.

Рудолф бързо се вмъкна в колата, затръшна вратата и я заключи. Шофьорът пъргаво седна зад волана и запали мотора. Тереза ядно размахна списанието зад колата, която се отдалечаваше по алеята.

— Каква беше тази история? — попита Гретхен. — Не можах да чуя какво казва.

— Няма значение — отвърна рязко Рудолф. — Това е на Уесли майка му.

— Колко много се е променила. И то не за добро — каза Гретхен. — Какво иска?

— Ако е останала вярна на себе си, иска пари — предположи той и реши да предупреди Гретхен, че Джийн не бива да види този брой на „Тайм“.

Застанал на терасата на летището, Рудолф изчака самолетът да излети. Сбогуването беше кротко и тихо. Той обеща да се върне в Ню Йорк, колкото се може по-скоро. Опита се да не прави сравнение между днешното унило заминаване и празничното настроение, с което пристигнаха на същото това летище, където Том ги чакаше с бъдещата си булка, а „Клотилд“ стоеше в пристанището, готова да ги заведе на

разходка между островите недалеч от Кан, където щяха да поплуват и да възстановят семейния съюз с един празничен обяд.

Когато самолетът се изгуби от погледа му, Рудолф въздъхна и прекоси отново сградата на летището, борейки се с изкушението да си купи от павилиона за вестници един брой на списание „Тайм“. Каквото и да пишеше вътре, то нямаше да го зарадва. Чудно му беше как могат хората, за които непрекъснато се пише — политици, министри, актьори и други такива, — да се насилват да отварят сутрешен вестник.

Помисли си за пълната, посивяла жена и за закръгления ѝ дребен съпруг, които го чакаха в хотела, и отново въздъхна. Как е успяла тази отвратителна жена да си намери съпруг? При това втори. Ако журналистът от „Тайм“ е все още в Антиб, каза си той, трябва да отида при него и да го помоля да изрови снимката на Тереза, направена след арестуването ѝ за проституция в някакво заведение, където тя се представя под чуждо име. На една снимка заслужава да се отговори с друга снимка. Горкият Уесли.

За да се позабави, накара шофьора да мине през Ница, по улицата, на която живееше Жана. Не знаеше какво би направил, ако случайно я видеше да излиза от къщата си с децата или със законния си съпруг. Най-вероятно нищо нямаше да направи. Но тя не се появи. Улицата беше като всички останали улици.

— Обратно в хотела, моля. Минете по дългия път, край морето — каза той.

Като стигнаха в Антиб, обиколиха пристанището. Той видя в далечината „Клотилд“ с малката фигурка на Дуайър. Не поиска от шофьора да спре.

— Знам си правата — заяви Тереза.

Тримата седяха на столове сред малката полянка в парка на хотела, където никой не можеше да чуе разговора им. Когато Рудолф се върна, съпрузите седяха сковано един срещу друг на столове във фойето на хотела. Изразът на лицата им беше мрачен и неодобрителен, а самото им присъствие излъчваше мълчалив укор към отдалите е на безделие и удоволствия гости, облечени в спортни дрехи, които преминаваха край тях на път за тенис корта или за плувния басейн. Двамата

изслушаха намусено Рудолф, който ги поведе към парка и бързо им обясни със спокоен, безстрастен глас как Уесли е попаднал в ръцете на полицията и защо трябва да замине за Америка.

— Ние бяхме при адвокат. В Индианаполис, където живеем с мистър Крейлър, и аз знам какви права имам като майка. — Гласът на Тереза дразнеше слуха му, сякаш тебешир стържеше по черна дъска. — Уесли е малолетен и тъй като баща му е умрял, аз съм законният му настойник, така каза адвокатът. Нали така каза адвокатът, Еди?

— Така каза. Точно така — отвърна мистър Крейлър.

— Щом го взема от затвора — продължи Тереза, — и ще го заведе в дом, където ще може да получи истинско християнско възпитание.

— Не смяташ ли, че е по-разумно да не намесваме тук религията? — каза Рудолф. — В края на краищата животът, който си водила...

— Няма какво да го усукваш за живота, който съм водила. Мистър Крейлър знае всичко за това. Нали така, Еди?

— Знам всичко — кимна Еди, а малките пухкави торбички на гушата му ритмично се залюляха.

— Бях проститутка и не крия това — заяви почти гордо Тереза. — Но видях светлината. Има повече радост на небето за един грешник, който се кае... — Тя се поколеба: — Сигурна съм, че знаеш как е по-нататък, въпреки че ти и цялото ти семейство сте пропаднали неверници.

— Не, не знам как е по-нататък — каза Рудолф с престорена невинност.

— Няма значение — бързо отвърна тя. — Мистър Крейлър е мормон и благодарение на неговите усилия аз се покръстих и влязох в лоното на църквата. За твоє сведение, вече не си боядисвам косата, както може би забелязваш, ако изобщо благоволяваш да ме забелязваш, и освен това не пия алкохол, нито кафе или чай.

— Това е направо възхитително, Тереза — възкликна Рудолф. Беше чел някъде, че в съвременния свят мормонизмът се ползва с най-голяма популярност сред християнските религии. Щом и Тереза е влязла в лоното му, очевидно вярващите не са кой знае колко придиричиви. Представи си как се е разтърсил молитвеният дом в Солт Лейк Сити, когато

старейшините от Църквата на Исус Христос на Светиите от Последния ден е трябвало да приемат Тереза Джордах в благословеното си братство. — Само че не виждам какво общо има с Уесли.

— Общото е това, че повече няма да живее по затворите. Познавам семейството ти, познавам фамилията Джордах, не мисли, че не ги познавам. Всички сте прелюбодейци и богохулници.

Рудолф забеляза, че речникът на Тереза значително се е обогатил, откакто е преминала в друга вяра. Но не беше сигурен дали това е за добро.

— Не смятам, че Уесли е попаднал в затвора след сбиване в един бар, защото аз съм атеист — каза той и не се сдържа да добави: — И за твоє сведение прелюбодействието и богохулството не са основните ми занимания.

— Не обвинявам никого — заяви Тереза, макар че във всяка нейна дума и всеки жест, който правеше, се съдържаше обвинение. — Но не може да се отрече, че докато ти си отговарял за него, понеже си му чичо и си глава на семейството, той за малко не е убил човек...

— Добре, добре — уморено каза Рудолф. Искаше тя да си тръгне, да изчезне заедно с топчестия си, надут съпруг със свити устни, но мисълта, че Уесли може да бъде оставен на добрите грижи на тази семейна двойка в Индианаполис, го ужасяваше. Не знаеше какво да направи, за да предотврати това, но знаеше, че трябва да се опита да направи нещо. — Какво искаш? — Бе й обяснил, че Уесли ще трябва да замине със самолет за Америка след шест дни, но не бе споделил все още неясните си намерения да го запише за една година в добро американско училище, а след това да го изпрати във Франция, за да продължи образованието си, нито бе обявил собствения си план (егоистичен? ръководен от чисто роднински съображения?) да се върне във Франция, за да наглежда младежа.

— Какво искам ли? — повтори Тереза. — Искам да го направя почтен гражданин, а не див звяр от джунглата като баща му.

— Нали си даваш сметка — каза Рудолф, — че ако остане в Съединените щати, само след две години ще го вземат в армията и може да го изпратят във Виетнам, където да загине.

— Ако това е божията воля, така ще стане — отговори Тереза. — Съгласен ли си с мен, Еди?

— Божията воля — потвърди мистър Крейлър. — Моят син е в армията и аз се гордея с това. Момчето трябва да си поеме риска като всички останали.

— Не желая никакви привилегии за моя син — каза Тереза.

— А не смяташ ли, че трябва да попиташ Уесли какво той желае да прави?

— Той е мой син — тросна се Тереза. — Не трябва нищо да го питам. И съм дошла тук, за да се уверя, че никой няма да го лиши от законното му право да получи дял от голямото наследство на баща си. — Аха, помисли си Рудолф, ето че стигнахме до същността на въпроса. — Когато онази фамозна яхта, за която пише в списанието, се продаде — продължи с писклив глас Тереза, — можеш да бъдеш сигурен, че чудо ще направя, но няма да оставя сина си на сухо. Нашият адвокат ще гледа през лупа всички документи поотделно, затова и по този въпрос не си прави никакви илюзии, мистър Джордах.

— В такъв случай — каза Рудолф и се изправи — мисля, че няма никакъв смисъл да продължаваме този разговор. Втората майка на Уесли, която вероятно ще бъде определена за изпълнителка на завещанието, също ще наеме адвокат, така че двамата адвокати ще могат да уредят всичко заедно. А сега имам друга работа. Довиждане.

— Чакай малко — извика Тереза. — Не може да се измъкнеш така.

— Трябва да си почина — отговори Рудолф. — На крака съм от зори.

— Не искаш ли да знаеш къде сме отседнали тук? — извика тя, усетила, че победата ѝ се изплъзва; щом доводите ѝ се приемат толкова бързо, това не е нищо друго освен уловка от страна на противника ѝ. — Не искаш ли да знаеш адреса ни в Америка? Мистър Крейлър е много уважаван търговец в Индианаполис. Бутилира напитки. Триста души работят за него. Безалкохолни напитки. Дай му визитката си, Еди.

— Не си правете труда, мистър Крейлър — каза Рудолф. — Не искам да знам адреса ви нито тук, нито в Индианаполис. Разкарайте се — добави той.

— Искам да си видя сина — извика Тереза. — Искам да

видя какво са направили с горкото ми дете в затвора.

— Естествено. Непременно иди да го видиш — каза Рудолф.

Майчинският ѝ инстинкт не беше толкова силен преди време в кантората на Хийт, когато тя се отказа от правото си да се грижи за детето, щом видя приготвения на нейно име чек.

— Имам намерение да го осиновя официално — каза мистър Крейлър. — Мисис Крейлър иска той да забрави, че някога се е наричал Джордах.

— Това ще трябва да се реши от него и от майка му — каза Рудолф. — Но като отида да го видя в затвора, ще му спомена за тази ваша идея.

— Кога ще ходиш в затвора? — попита Тереза. — Не искам да ходиш сам при него и да му пълниш главата с отрова... Ще дойда с тебе.

— Не, с мен никъде няма да дойдеш — отсече Рудолф. — Когато отивам на посещение в затвор, държа да съм сам.

— Но аз не знам френски — изплака тя. — Не знам и къде е затворът. Как ще убедя полицаите, че съм му майка?

— Мисля, че с това ще трябва сама да се справиш, мисис Крейлър — каза Рудолф. — И повече вас двамата не искам да ви виждам. Кажете на адвоката си, че трябва да се свърже с адвокатската фирма „Хийт, Бъроус и Гордън“. Адресът е на Уолстрийт. Ти и друг път си ходила там, мисис Крейлър.

— Мръсник такъв — извика Тереза съвсем не по християнски.

— Приятен следобед — усмихна се Рудолф.

Кимна и остави двамата закръглени, ядосани съпрузи да седят мълчаливо на пейката в сянката на боровете. Разтрепера се от гняв, безпомощност и отчаяние при мисълта за нещастното момче в затвора в Грас, но за момента не можеше нищо да направи. Трябваше да се предприеме спасителна операция в огромен мащаб, за да бъде измъкнат Уесли от лапите на майка си, но днес той нямаше сили да помисли дори за първата стъпка, която следва да се направи. Християнка или нехристиянка, доловеше ли миризмата на пари, мисис Тереза Крейлър си възвръщаше навиците, придобити в своята древна професия. Страх го беше да каже на Кейт какво я чака.

Събра си бързо багажа. Портиерът му бе запазил стая в „Коломб д'ор“ в Сен Пол дьо Ванс. Ако отседнеше в Грас, щеше да бъде по-близо до затвора, където ходеше почти всеки ден. Сен Пол дьо Ванс обаче беше по-близо до Жана. Той избра Сен Пол дьо Ванс. Нямаше никакви причини да остане в „Отел дю кап“, но имаше много причини да го напусне. Бе обяснил на портиера, че трябва да му препраща пощата, но в никакъв случай да не съобщава новия му адрес. Написа на Жана къде се мести, сложи бележката в плик и го адресира до нея, до поискване. Ница.

Като слезе на регистрацията да си плати сметката и да каже да качат куфарите му в колата, с облекчение забеляза, че съпрузите Крейлър са си отишли. Стресна се, като видя колко голяма е сметката. Колко много плаща човек, за да страда на Лазурния бряг, помисли си той. Това беше един от най-хубавите хотели в света, но той знаеше, че никога вече няма да дойде тук. И то не заради цената.

Отиде първо на пристанището. Дуайър и Кейт трябваше да знаят къде да го намерят. Дуайър лъскаше един от малките месингови кнекти, когато Рудолф се качи на яхтата. Той се изправи, като го видя, и двамата се здрависаха.

— Как е настроението? — попита Рудолф.

— Не е празнично — сви рамене Дуайър. — Още не са изпратили вала и витлото. Трябва да пристигнат от Италия, а италианците няма да ги пуснат през границата, докато не им се плати. Всеки ден говоря по телефона със застрахователната агенция, ама те никак не бързат. Такива са си. Пращат все нови и нови документи да се попълват — огорчено каза той. — И всеки път искат подписа на Том. Тия италианци сигурно си мислят, че във Франция никой не умира. А на мен всичко трябва да ми се превежда. Има една келнерка в града, която ми е приятелка, тя знае езика, само че нищо не разбира от яhti и ме пита за всяко нещо — какво е оборудване, сигнални лампи, клафтер, плавей и други такива. Направо не знам какво да правя.

— Добре, Бъни — каза Рудолф, потискайки въздишката си. — Изпрати ми всички документи. Аз ще се погрижа.

— Това ще бъде голямо облекчение. Благодаря ти — зарадва се Дуайър.

— Аз се премествам в „Коломб д'ор“ в Сен Пол дьо Ванс.

Можеш да ме намериш там — обясни Рудолф.

— Не те обвинявам, че се местиш от този хотел. Сигурно ти е струвало куп пари.

— Не беше евтино.

— Като гледа човек наоколо всички тия големи яхти, всички тия скъпи хотели, и се чуди откъде идват парите. Аз поне се чудя — каза Дуайър.

— Бъни — започна Рудолф, който странно защо почувства необходимостта да се оправдае, — когато бях млад, бях победен и от най-бедния човек, когото ти познаваш.

— Да. Том ми е разправял. Работил си като вол. Нямам нищо против хората, които са се издигнали като теб. Възхищавам се на това. Според мен ти имаш право да си позволиш всичко.

— Има много нещо, от които с радост бих се отказал — каза Рудолф.

— Знам какво имаш предвид — отвърна Дуайър.

Между двамата настъпи кратко, неловко мълчание.

— Мислех, че Кейт ще бъде тук, при теб — каза Рудолф. — Възникна нещо, за което трябва да знае. Как е тя?

Дуайър го погледна замислено, сякаш се опитваше да прецени дали трябва да му казва каквото и да е за Кейт.

— Замина — кратко отговори той. — Тази сутрин замина за Англия.

— Имаш ли ѝ адреса?

— Да. Имам го — предпазливо отговори Дуайър.

— Трябва ми — заяви Рудолф и набързо обясни на Дуайър за посещенията на съпрузите Крейлър и за юридическите проблеми, които Кейт ще трябва да уреди или да бъдат уредени от нейно име.

— Том ми е разказвал за тая негова жена — бавно кимна Дуайър. — Истинска напаст за мъжете, нали така?

— Това е най-безобидното от достойнствата ѝ — отговори Рудолф. Видя, че Дуайър се колебае да му даде адреса на Кейт, и добави: — Бъни, искам да те попитам нещо. Мислиш ли, че не се опитвам да направя възможно най-доброто за Кейт? И за Уесли? И за теб също?

— За мен няма нужда никой да се тревожи — отговори Дуайър. — За Кейт... — Той направи характерния си странен, почти женствен жест с ръце, сякаш му липсваха думи да обясни

положението. — Знам, че онзи ден тя се държеше... заядливо. Не че ти е сърдита или нещо такова. Ще ти обясня какво е... — Той отново махна неопределено с ръце. — Въпросът е, че тя е... — Помъчи се да намери думата. — Тя е много засегната. Но е разумна жена. И ще го преодолее. Особено сега, като се върне в Англия. Имаш ли лист и молив?

Рудолф извади тефтерче и химикалка от джоба си. Бъни му съобщи адреса и той го записа.

— Няма телефон — добави Бъни. — Като гледам, семейството ѝ не е затънало в пари.

— Ще ѝ пиша, щом нещо се изясни — каза Рудолф. Като огледа измитата палуба, лъснатите перила и месинговите части, добави: — Яхтата изглежда чудесно.

— Все има какво да се върши — сподели Дуайър. — Уговорил съм след две седмици да я извадим на сухо. Проклетата пратка от Италия трябва да е пристигнала дотогава.

— Бъни, колко смяташ, че струва „Клотилд“ — попита Рудолф. — За колко ще се продаде?

— Колко струва и за колко ще се продаде, са две различни неща — отговори Дуайър. — Ако пресметнеш първоначалната ѝ цена и прибавиш всичката работа и подобренията, които сме направили с Том, плюс новия радар, който ти му подари за сватбата — той също трябва да се инсталира, — бих казал, че сумата е близо сто хиляди долара. Толкова струва. Но ако трябва да я продадеш набързо, нали така ни каза, когато ни разправяше за наследството, и то този месец, когато сезонът е към края си, кой ще иска да плаща за яхта, дето няма да я използва цяла зима; най-вероятно е някой да поиска да я купи късно напролет; но щом трябва да я продаваш бързо, и то през мъртвия сезон, и хората знаят, че трябва да я продаваш, естествено, ще се опитат да те минат и ако имаш късмет, може и да ѝ вземеш петдесет хиляди долара. Но не съм аз човекът, който ще каже това. Ти трябва да пообиколиш наоколо, да поговориш с някои от посредниците тук или в Кан, или в Сен Тропе, нали разбираш, може би те ще намерят клиент, който е готов да направи почтена сделка...

— Някой предлагал ли ти е нещо до този момент? — попита Рудолф.

— Мисля, че никой, който познава Антиб, няма да

направи такова нещо — поклати глава Дуайър. — След убийството и всичко останало... Мисля, че по-добре ще бъде да ѝ смениш името и да я закараш в друго пристанище. Може би в друга страна. Италия, Испания, нататък някъде. Може дори в Пирея, в Гърция... Хората са суеверни, като стане дума за кораби.

— Бъни — каза Рудолф, — моля те, недей да се ядосваш, но трябва да поговоря с тебе по този въпрос. Някой трябва да остане на яхтата, докато я продадем...

— Така е.

— И трябва да му се плаща, нали?

— Да — отговори притеснено Дуайър.

— Каква заплата би следвало да получава?

— Зависи — уклончиво отговори Дуайър — какво очакваш да върши, дали е инженер или не и други такива неща.

— Ти например? Ако беше на друга яхта?

— Ами, ако някой ме беше наел по-рано — защото екипажите вече са сформирани, — предполагам, че щях да вземам към петстотин долара на месец.

— Добре — каза Рудолф. — Ще получавах петстотин долара на месец.

— Не съм молил за такова нещо — отвърна рязко Дуайър.

— Знам, че не си молил, но ще го получиш.

— Само не забравяй, че не съм молил за това. — Дуайър протегна ръка и Рудолф я пое. — Да можеше само Том да разбере по някакъв начин какво правиш за мен, за Кейт и за момчето, пък и за „Клотилд“ — каза Дуайър.

— Не съм те молил за това, но го получих — усмихна се Рудолф.

Дуайър се засмя и добави:

— Мисля, че е останало малко уиски.

— Нямам нищо против да пийна нещо — отвърна Рудолф. Придвижиха се към кърмата и Дуайър заговори:

— Сестра ти, мисис Бърк — Гретхен — ме направи любител на уискито. Каза ли ти е?

— Не, запазила е в тайна вашата романтична връзка.

Рудолф видя, че Дуайър не се усмихна, и не спомена нищо повече за Гретхен.

Пиха уискито топло в кабината на шурвала. Дуайър се извини, че няма лед. Не искал да включва генератора за

електричество, за да не хаби гориво.

— Странно нещо — каза Дуайър, вече успокоен, с чаша в ръка. — Ти, Гретхен и Том да сте от едно семейство. — Отпи голяма глътка от чашата си и добави неопределено: — Огън и лед.

Рудолф не го накара да обясни какво има предвид.

— Ще се видим на летището, когато отида да изпратя Уесли, ако дотогава не се срещнем пак. Нали помниш датата? — попита Рудолф на тръгване.

— Записал съм си — отговори Дуайър. — Ще му събера нещата и ще ги донеса. — Той се поколеба и леко се изкашля. — Събрал е цяла папка със снимки. Нали разбираш — снимки на яхтата, на пристанища, в които сме били, негови снимки, на баща му, мои и на Кейт... такива работи. И тях ли да донеса? — Вдигна чашата си и затвори очи, докато отпиваше, сякаш този въпрос не беше от голямо значение.

— Донеси ги — каза Рудолф. Спомените причиняват болка, но са необходим багаж.

— Има цял куп снимки от сватбата. Всички сме снимани... нали разбираш — вдигаме тостове, танцуваме, всякакви такива работи, всички...

— Мисля, че по-добре е тях да ги оставиш — каза Рудолф. — Няма полза да се прекалява.

— И Кейт не ги искаше — кимна Дуайър. — А и аз нямам място къде да ги държа. Нали все някога ще тръгна да пътувам...

— Изпрати ми ги на мен — реши Рудолф. — Аз ще ги запазя на сигурно място. Може би след време Уесли ще поиска да ги разгледа. — Спомни си снимките, които Джийн бе направила същия ден. Ще сложи и другите при тях.

Дуайър отново кимна и попита:

— Още една чаша?

— Не, благодаря. Не съм обядвал. Искаш ли да хапнеш с мен?

— Много любезно от твоя страна, Руди, но вече съм обядвал — поклати Дуайър глава. Рудолф разбра, че Дуайър си има свои правила. Приема само по едно предложение на ден. Не повече.

Оставиха чашите си и Дуайър внимателно избърса с кърпа влажните петна под тях.

Рудолф слезе от „Клотилд“, а Дуайър продължи да лъска месинговите кнехти.

След като се настани в новия хотел, Рудолф обядва на терасата, обърната към долината, която изглеждаше като копие на картина от Реноар. След като се наобядва, се обади на стария адвокат в Антиб. Обясни му, че „Клотилд“ ще бъде обявена за продан и че той би искал адвокатът да поеме ролята на негов посредник в тази сделка.

— Ако не намерите купувач, който е готов да даде най-малко сто хиляди долара, съобщете ми. Аз ще купя яхтата.

— Това би било истинска джентълменска постъпка — каза адвокатът, чийто глас звучеше пискливо поради лошата телефонна връзка.

— Обикновена търговска сделка.

— Разбирам — отговори адвокатът.

И двамата знаеха, че Рудолф не е искрен. Но това нямаше значение.

После Рудолф се обади в Ню Йорк на Джони Хийт и дълго разговаря с него.

— О, каква каша — каза Хийт. — Ще направя всичко възможно. Очаквам с нетърпение писмото от адвоката на мистър и мисис Крейлър.

След това Рудолф си сложи банските и преплува четирийсет пъти басейна. Всяко съприкосновение с водата разтоварваше съзнанието му. Като свърши, усети ефекта от усилието, което тялото му бе направило, и го обзе здравословна умора.

След плуването седна да изсъхне край басейна, отпивайки студена бира.

Почувства се виновен, че му е толкова добре. Замисли се как би реагирал, ако го потърсят по телефона и един глас му съобщи, че самолетът със семейството му е потънал в морето. Ядоса се на себе си, че му е хрумнала такава мисъл.

Огън и лед, бе казал Дуайър.

1968

Семейства. Ето една тема за разсъждение. Обичай и унищожавай. Не е задължително. Но се случва достатъчно често, за да може да бъде отминато. За Фройд семейството е арената на гръцката трагедия — кръвосмешения, отцеубийства и други интимни развлечения. Ужасяващо е, като си помислиш само какъв е бил семейният живот на добрия доктор във Виена.

Дали Юнг е бил по-милостив? Трябва да питам Моника, която е извор на мъдрост. Но, като си помисля, тя никога не говори за своето семейство. На всяка крачка се натъкваш на семейни тайни.

Никога не съм виждал Уесли Джордах. Горкият нещастник. Оплетен в цялата тая бъркотия. Дали ще се окаже, че убийството на баща му е обогатило по някакъв начин неговата душа? Дядо ми е умрял, когато Рудолф и майка ми са били сравнително млади, но техните души съвсем не изглеждат обогатени.

Харесвах баба си, защото ме глезеше. А майка ми никога не ме е глезила и дори в деня на погребението на баба майка ми не изпита жал към нея. Дали ще изпита жал към мен в деня на моето погребение? Имам предчувствие, че ще умра млад. Майка ми е направена от желязо, тя ще съществува вечно и ще надживява мъжете.

Срамувам ли се от нейната сексуалност? Да.

Срамувам ли се от своята сексуалност, от сексуалността на Моника? Не. Несправедливостта е разменната монета между поколенията.

Майка ми често си сменя партньорите. Баща ми, по собствените му думи, когато е бил млад и е можел да си го позволи, също често си е сменял партньорките. Аз не съм такъв. Като детето на пияницата, бягам надалеч от порока на родителя си.

Синовете се бунтуват. Дъщерите бягат от къщи. Аз не направих нито едното, нито другото. Скрих се. Армията ме улесни. Би било интересно да се запозная с братовчеда Уесли, за когото до този момент не знам нищо, да сравним впечатленията, нали една и съща кръв тече в жилите ни...

Младежите от моето поколение предложиха една съвсем нова идея за семейството. Но аз не мога да живея в комуна. Да се забърквам в нехигиенични и сложни взаимоотношения. Това са отчаяни експерименти, обречени на провал. Много отдавна сме минали племенната фаза. Нямам желание нечие чуждо дете да ме безпокои, докато чета или се бръсна, или лежа с жена си в леглото.

Значи ли това, че след десет години ще живея в някое предградие и по цяла събота и неделя ще играя бридж и ще гледам футболни мачове по телевизията. Ще пътувам всеки ден до работното си място и обратно. Ще си разменяме съпругите, като отидем на гости у приятели? Ще гласувам за тогавашния Никсън.

Късно е вече. Моника ми липсва.

Уесли, гладко избръснат и облечен с костюма, който Рудолф му донесе от „Клотилд“, седеше и чакаше полицаия, за да отиде с него на летището. Баща му бе купил този костюм преди повече от година, та ръкавите му бяха окъсели и му беше отеснял в раменете. Както и предполагаше, чичо Рудолф бе уредил нещата по някакъв начин. Само че трябваше да напусне Франция, а това не беше приятно. В Америка никога не се бе чувствал щастлив, а във Франция беше щастлив, поне до деня, в който баща му умря.

В затвора на Грас не се оказа чак толкова лошо. Полицаят, когото удари в бара, бе изпратен на работа в Кан и не се явяваше в затвора да го тормози, а сред надзирателите и съдебния следовател си спечели известна популярност заради случилото се с баща му и защото говореше френски, а и защото

бе набил оня англичанин, който се ползваше с репутацията на побойник сред полицейските среди. Освен това се държеше учтиво и не създаваше никому никакви неприятности. Разбира се, от полза се оказа и това, че от време на време чичо му бутваше на персонала по някоя и друга банкнота, а също и обаждането от американското консулство, уредено пак от чичо му.

Хубавото на чичо му Руди беше това, дето нито веднъж не намекна на Уесли, че му дължи благодарност за всичко, което е направил. Уесли искаше да изрази благодарността си, но не знаеше как. Накрая реши, че ще трябва да измисли нещо. Засега не се сещаше какво може да каже на чичо си, който, изглежда, се чувстваше неловко, дето Уесли е зад решетките, сякаш той беше виновен за това.

Един от надзирателите тайно изнесе от полицията снимка на мъжа на име Данович, с когото баща му се бе сбил в „Ла порт роз“. Уесли запомни лицето, за да може да го разпознае, когато се наложи.

Не каза никому нищо за това. Беше затворен по характер — дори с баща си трудно говореше за себе си, макар че баща му разказваше почти всичко, което Уесли искаше да знае за неговия живот. И сега не споделяше с никого чувствата си. Чувстваше се заплашен, макар да не беше сигурен какво точно го заплашва. Но каквото и да бе то, мълчанието беше първата отбранителна стъпка. Научи това отдавна, още когато майка му го изпрати в онова проклето военно училище.

Майка му беше друга история. Тя пицця, рева, гълча го и му се подмазва, а накрая му обеща, че животът му ще се промени коренно, когато дойде с нея и новия ѝ съпруг в Индианаполис. Уесли не искаше животът му да се променя. Когато попита чичо си трябва ли да отиде в Индианаполис, Рудолф го погледна тъжно и каза:

— Поне докато си малолетен.

Въпросът беше свързан с пари, но той не разбираше точно по какъв начин. И нямаше значение. Щеше да види как са нещата и ако не му хареса, да изчезне.

Беше се научил да бяга.

А сега му беше мъчно, че няма да се върне на училище, когато започне учебната година. През септември започваше баскетболният сезон. Миналата година бе станал звездата на

отбора и знаеше, че тази година ще разчитат на него. Дано се провалят, каза си той, та да разберат колко много им е нужен. За някои това може и да изглеждаше дреболия, при положение че баща му е бил убит неотдавна, но училището заемаше важно място в живота на Уесли и той не можеше да го отхвърли просто така, само защото на възрастните това им се струва маловажно за момента. Вярваше, че баща му би го разбрал, дори и никой друг да не го разбере.

Някои момчета в училище му се присмиваха, че е американец и говори смешно. Нито веднъж не ги удари, макар да му се искаше, защото баща му щеше да го спуска от бой, ако разбере, че се бие. Сега вече ще бъде друго, мрачно си помисли той. С тъгата се появяваше и едно ново чувство за свобода. Сега вече ще правя грешки сам, каза си Уесли, и хората ще трябва или да ги приемат, или да ги отхвърлят. Но грешката, която баща му направи, щеше да му отнеме много време, докато се съвземе. Той се молеше за баща си, но никога нямаше да му прости. Една нощ, една безумна, самоцелна постъпка, и баща му го зарязва в мръсотията. В мръсотията, каза си Уесли, докато седеше, облечен с чистите си дрехи, в мръсотията...

Полицаят, който щеше да го заведе на летището, отключи вратата и влезе. Носеше памучни панталони и спортно сако, но и балетно трико да си бе сложил, веднага щеше да се разбере, че е полицай.

Навън миришеше прекрасно. Уесли беше забравил как мирише чистият въздух.

Качиха се в кола без номер и Уесли седна отпред до полицая. Той имаше голям корем и дишаше тежко през счупения си нос, докато се наместваше зад волана. На Уесли му се искаше да го попита дали някога са го удряли с бирена бутилка и дали е застрелвал човек, но реши, че е по-добре да води разговор на други теми.

Полицаят караше бавно по виещия се планински път. Всички прозорци на колата бяха отворени.

— Времето е прекрасно — каза той, — защо да не се възползваме. — Служебните му задължения за тази сутрин се свеждаха само до това да придружи Уесли и той искаше да извлече всички възможни облаги. И вече миришеше на вино. — Значи няма повече Франция за теб, а, момче. Жалко.

Следващия път ще се научиш да удрияш хората, когато няма свидетели. — И се засмя на хитроумната си шега. — Какво ще правиш в Америка?

— Ще стоя далеч от полицията — отвърна Уесли.

— Ето, това се казва умен младеж — отново се засмя полицаят. — Жена ми все повтаря, че трябва да отидем в Америка — поклати глава той. — Как си я представяш тая работа с една полицейска заплата? — И погледна косо Уесли. — Твоят чичо е доста заможен човек, нали?

— Един от най-богатите.

— То си личи — въздъхна полицаят и загледа смачканото си сако. — Възхищавам се на дрехите му. Човек с възможности. Ясна работа. Нищо чудно, че си заминаваш у дома.

У дома не е точната дума, помисли си Уесли.

— Един ден ще се върнеш тук — като турист — и сигурно ще изхарчиш сума пари — каза полицаят.

— Ако преди това вие, французите, не станете комунисти — отвърна Уесли. В затвора имаше двама души, които разправяха, че са комунисти и че техният ден скоро ще настъпи.

— Не приказвай такива неща — мрачно каза полицаят. — Особено в Америка. Ще ни обърнат гръб. — После се сети за лошото мнение, което американците имат за французите, и добави: — Като се върнеш, нали няма да разправяш пред журналисти как са те измъчвали в полицията, за да направиш признания?

— Нямахме какво да признавам — каза Уесли. — Всички ме видяха как ударих оня мръсник. Мога обаче да разкажа как един от твоите приятели ме наби в колата по пътя към полицията — дяволито додаде той. Наслаждаваше се на това пътуване сред пищната, цветиста природа, след като седмици наред бе прекарал затворен. Пък и, докато си приказваше нехайно с този човек, който все пак се държеше приятелски, можеше да не мисли какво го очаква на летището и после в Индианаполис.

— А ти какво си въобразяваш? — сопна се полицаят. — Някакво хлапе да те повали с един удар пред очите на целия свят и после да не си получиш заслуженото в тъмната кола? В края на краищата всички сме хора, нали така?

— Добре де, нищо няма да казвам — великодушно заяви

Уесли.

— Добро момче си ти — отбеляза агентът. — И в Грас направи добро впечатление. Видях мъжа, с когото баща ти се е сбил. Все едно, че го бе газил локомотив. — Той кимна, беше специалист по тези въпроси. — Чудесна работа е свършил баща ти! Чудесна! — И отново погледна изкосо Уесли, този път сериозно. — Полицията го познава тоя тип. И то в неблагоприятна светлина — каза той. — Засега успява да се изплъзне от наказанието, което отдавна му се полага. Свързан е с опасни хора. Не само за доброто на Франция, но и за твое добро сега те изпращат вкъщи.

— Просто изглежда странно — сподели Уесли, — че един човек, за когото всички знаят, че е извършил убийство, може да се измъкне безнаказано.

— Забрави какво знаят хората, приятелю — посъветва го строго полицаят. — Забрави всичко, върни се у дома и бъди добър американец.

— Да, сър — отвърна Уесли, припомняйки си всички подробности от снимката — дръпнатите очи, високите, изпъкнали скули, тънките устни, тъмната къдрава коса. По-добре *ти* забрави мъжа, който уби баща ми, искаше да каже той, но си замълча. Просто се опитай и забрави.

— Ще ми направите ли една услуга?

— Каква услуга? — попита полицаят с професионална подозрителност.

— Може ли да минем покрай пристанището? Да хвърля един поглед на яхтата.

Полцията погледна часовника си:

— Още е рано. Имаме време. Защо не?

— Много любезно от ваша страна, сър — каза Уесли.

C'est tres gentil de votre part, monsieur. Това беше едно от първите неща, на които баща му го научи, когато го доведе в Антиб. Макар че почти не знаеше френски, баща му каза: „Има два изрази, на които французите отдават голямо значение. Първият е *S'il vous plait*, което значи «моля». Вторият е *C'est tres gentil de votre part*. Разбра ли? Повтори ги.“

Уесли запомни този урок.

— Аз имам син на твоите години — каза полицаят. — И той е луд по яhti. Вечно се мотае из пристанищата. Заявих му, че ще се откажа от него, ако стане моряк. Ако не бяха всички

тия яхти тук, полицията щеше да седи със скръстени ръце. Какви ли хора не се събират по пристанищата — заяви мрачно той, — алжирци, югославяни, гърци, корсиканци, сицилианци, нудисти, английски младоци, нарушили законите в родината си, богати наркомани... — Той поклати глава, докато изреждаше злините на морския живот. — А сега и най-загубеното градче с изглед към Средиземно море строи ново пристанище. Цялата френска полиция ще трябва да се съсредоточи по крайбрежието, за да контролира това положение. Вземи твоя случай. — Той сърдито размахва пръст към Уесли, припомняйки си, че всъщност изпраща престъпник на заточение. — Да не мислиш, че това, което ти се случи, щеше да се случи, ако живееше в Клермон Феран например?

— То си беше една случайност — каза Уесли и съжали, че е поискал да види пристанището.

— Всички така казват. А кой оправя после бъркотията? Полицията.

— Какъв бихте искали да стане синът ви? — Уесли прецени, че е време да смени темата.

— Адвокат. Там са парите, мойто момче. Послушай ме, върни се в Америка и стани адвокат. Колко адвокати познаваш, които са били в затвора?

— Мислил съм за това — каза Уесли с надежда, че полицаят ще си възвърне добродушното настроение.

— Помисли сериозно.

— Това и смятам да направя — отвърна Уесли дълбокомислено и признателно, надявайки се, че полицаят ще спре дотук.

— И никога недей да носиш оръжие. Чуваш ли ме?

— Да, сър.

— Послушай съвета на един по-стар човек, който е загрижен за младото поколение и познава света.

Сега Уесли разбра защо са възложили сутрешната задача точно на този полицаи. На драго сърце се бяха лишили от присъствието му в участъка, за да не му слушат лекциите.

Полицаят измърмори нещо и запали цигара, а когато за миг вдигна ръце от волана, колата се поднесе. Димът отиде към Уесли и той се закашля. Нито баща му, нито Бъни пушеха.

— И недей да пушиш — добави полицаят. — Аз се ненавиждам за този навик. — И потъна в мълчание.

Като стигнаха на пристанището, Уесли видя „Клотилд“ и безлюдната палуба. Противно на здравия разум очакваше, че ще види баща си, който излиза от кабината на шурвала и дърпа някакво въже. Баща му винаги се притесняваше, че ако внезапно излезе буря, въжетата няма да издържат. Стига, помисли си Уесли, стига, той никога вече няма да излезе на палубата. За миг си помисли какво би станало, ако изведнъж отвори вратата, скочи и побегне. За една минута можеше да се изплъзне от дебелия полицаи, да се скрие и да се вмъкне на яхтата през нощта, да я изкара от пристанището, да излезе в открито море и да се насочи към Италия. Към най-близката граница. Ще използва ли полицаят пистолета си? Кобурът му издуваше спортното сако. Много е рисковано. Безумна идея. Днес поне трябва да проявява разум. Един ден ще се върне в Антиб.

— Яхти — презрително издума полицаят и натисна газта. Уесли затвори очи. Не искаше повече да гледа „Клотилд“.

Рудолф и Дуайър го чакаха на летището пред гишето за проверка на билетите. Дуайър носеше торбата и кожения сак на Уесли, а в ръцете си държеше голям кафяв плик.

— Майка ти и съпругът ѝ вече минаха през паспортната проверка — съобщи Рудолф. — Ще те потърсят вътре. Ще пътувате заедно.

Уесли кимна. Не смееше да проговори.

— Всичко е наред, мосю Джордах — каза почтително полицаят. — Аз ще вляза с него и ще го кача на самолета.

— Мерси — отговори Рудолф.

— Ето ти багажа — каза Дуайър, сочейки сака. — Ще трябва да го претеглиш. — Дуайър бе облякъл костюм за случая. Уесли не си спомняше Дуайър да е бил друг път с костюм, дори на сватбата. Изглеждаше по-дребен, отколкото Уесли го помнеше, и много по-стар, със ситни, срини бръчици по челото и около устата. — А тук — додаде Дуайър, като му подаде плика — има снимки. Мислех, че някой ден ще ти се прииска да ги погледаш. — Гласът му звучеше далечно, несигурно.

— Благодаря, Бъни — отвърна Уесли, като пое плика.

Рудолф му даде листче хартия и поясни:

— Тук има два адреса, Уесли. Домашният ми адрес и служебният на приятеля ми Джони Хийт, в случай че мене ме няма. Ако някога имаш нужда от нещо... — И неговият глас звучеше несигурно.

Не е свикнал да вижда как роднините му заминават от една държава за друга, придружени от полицаи, помисли си Уесли, като взе листчето и го сложи в джоба си.

— Пази се — каза Дуайър, докато Рудолф подаваше билета на Уесли на момичето зад гишето и изчакваше да претеглят багажа.

— Не се тревожи за мен, моряко — успокои го Уесли, опитвайки се гласът му да звучи бодро.

— Няма — усмихна се Дуайър, но усмивката му излезе някак крива. — Ще се видим пак, нали?

— Разбира се. — Той дори не се опита да се усмихне.

— Е, време е да вървим — подкани го полицаят на френски.

Уесли се ръкува с чичо си, който изглеждаше така, сякаш щеше да види племенника си отново след час или два, и с Дуайър, който изглеждаше така, сякаш никога вече нямаше да види момчето.

Уесли не погледна назад. Мина през паспортната проверка заедно с полицаия, който показва служебната си карта и намигна на служителя зад гишето.

Майка му и съпругът ѝ, когото виждаше за първи път, стояха в залата за заминаване точно до гишето за паспортна проверка, сякаш за да се уверят, че няма да избяга.

— Виждаш ми се бледен — каза майка му. Цялата ѝ коса беше разпиляна по лицето. Сякаш я бе брулила вихрушка.

— Добре съм — отговори той. — Това е моят приятел. — И докосна полицаия по ръката. — Той е полицаи. Не говори английски.

Полицаят леко се поклони. Задачата бе изпълнена без усложнения и затова сега можеше да си позволи да бъде любезен.

— Обясни им, че трябва да те кача благополучно на самолета — каза той на френски.

Уесли обясни. Майка му се дръпна назад, сякаш полицаят имаше инфекциозно заболяване.

— Запознай се с новия си баща — предложи майка му. —

Мистър Крейлър.

— Добре дошъл — поздрави го церемониално мистър Крейлър, като да посрещаше виден гост в телевизионно предаване. И протегна ръка.

— Махни си ръцете от мен — спокойно нареди Уесли.

— Не се тревожи, Еди — каза майка му. — Той е разстроен днес. Това е естествено. Ще се научи. Искаш ли да пийнеш нещо, миличък? Кока-кола, портокалов сок?

— Уиски — отговори Уесли.

— Виж какво, млади човече... — започна мистър Крейлър.

— Той се шегува — побърза да се намеси майка му. — Нали се шегуваш, Уесли?

— Не, не се шегувам.

По високоговорителя женски глас оповести последно повикване на пътниците. Полицията го хвана под ръка.

— Ще те придружа до самолета — каза той на френски. — Такава е заповедта.

Може би трябваше да използвам случая, когато бяхме на пристанището, помисли си Уесли, крачейки към изхода. Майка му и съпругът ѝ ги следваха плътно.

Рудолф закара Дуайър в Антиб. През цялото пътуване и двамата мълчаха. Като стигнаха входа на пристанището, Дуайър каза:

— Ще слеза тук. Трябва да се видя с един човек. — И двамата знаеха, че отива в малкото кафене, за да се напие, и че иска да бъде сам. — Ще останеш ли тук още известно време?

— Около една седмица — отговори Рудолф. — Докато оправя всичко.

— Ще се видим тогава — каза Дуайър и влезе в кафенето, като пътьом разкопча яката на ризата си, издърпа вратовръзката си и я напъха небрежно в джоба.

Рудолф отново включи мотора. В джоба си имаше писмо от Жана. Тя пишеше, че ще дойде да обядват заедно в „Коломб д'ор“ и че може да се вижда с него всеки следобед през тази седмица. Войната в Париж продължавала.

Когато пътниците свалиха коланите, а самолетът се изви на запад в небето над Монте Карло, Уесли разглеждаше снимките от плика, който Дуайър му даде. Не забеляза, че

майка му е прекосила пътеката и стои зад него. Тя погледна снимките в ръката му. Изведнъж се пресегна и ги сграбчи всичките.

— Тия снимки не са ти нужни повече — заяви тя. — Горкото ми дете, колко много неща трябва да забрави!

Той не искаше да прави сцени, поне не толкова скоро, затова не каза нищо. Гледаше я как къса снимките една по една и пуска парченцата на пътеката. Тя обаче няма нищо против сцените, помисли си той. Божичко, колко прекрасно ще бъде в Индианаполис.

Погледна през прозореца и видя как полуостров Антиб, зелен и красив, се отдалечава в синьото море под него.

Част втора

1969

В НАТО се говори много за разселени хора — за германци, изгонени от Полша, за източногермански бежанци в Западна Германия, за палестинци, за арменци, за евреи, изгонени от арабските страни, за италианци от Тунис и Либия, за френски колонисти от Алжир. И за много други, чиято поява е неизбежна. Типични разговори между военни, които търсят поводи за война.

Минавала ми е мисълта, че и аз самият съм разселен човек, далеч от дома, запазил сантиментални и без съмнение изопачени спомени за по-щастлив живот и по-добри времена в друга страна, необвързан с чувства за преданост към обществото (Американската армия), където живея в изгнание, макар че то ме храни, облича и ми плаща много по-щедро, отколкото аз, с посредствените си способности и липса на каквато и да е амбиция, бих могъл да се храня, обличам и издържам в родната си страна.

Не съм обвързан с никого, а това означава, че от мен би могло да се очаква всичко. Може би само с Моника, но в най-добрия случай то е временно. Една случайна промяна на служебното място — ако изпратят Полковника в някоя военна база в Гърция или в Гуам, където той не е сигурен, че ще може да си намери удобен партньор за тенис, или ако се получи нова заповед от Вашингтон, издадена от някого, който не знае или пет пари не дава, че аз съществувам, или ако Моника получи предложение за по-хубава работа в друга страна, — и всичко ще се разпадне.

А може и да се разпадне от само себе си. Напоследък Моника е станала раздражителна. Все по-често забелязвам как ме наблюдава със замислен поглед, който не вещае нищо добро. Тъй като не съм

чак толкова заслепен от собствената си личност, не ми се вярва в замисления ѝ поглед да се крие тъга от мисълта, че ще ме загуби.

Ако Моника ме остави, ще преспя със съпругата на Полковника.

Били Абът, облечен в цивилни дрехи, доволен от живота след отличната вечеря в брюкселския ресторант с изглед към „Ла Гранд Плас“, излезе в прохладната вечер с Моника под ръка. Вечерята в прехваления от туристическите справочници ресторант струваше скъпо, но за такова нещо си заслужаваше да се дадат пари. Още повече, че този следобед той бе спечелил шейсет долара на тенис като партньор на Полковника. Полковника беше побъркан на тази тема и се стараеше да играе най-малко по един час на ден, а освен това като истински възпитаник на Уест Пойнт обичаше да печели.

Той видя Били как играе още когато Били беше ефрейтор, и хареса стила му — хладнокръвен и находчив, благодарение на който побеждаваше играчи с два пъти по-силен удар от неговия. Освен това Били беше много бърз и когато играеше на двойки, можеше да покрива три четвърти от корта. Тъй като беше четирийсет и седем годишен, на Полковника му трябваше партньор, който да покрива три четвърти от корта. Затова Били беше произведен от ефрейтор в младши сержант, командващ автомобилния парк. Тази служба предполагаше доста големи допълнителни доходи към сержантската заплата — офицерите, на които понякога им се налагаше да ползват военен транспорт с неслужебни цели, даваха щедри бакшиши, а освен това имаше възможност бензинът на армията тайно да се продава на съвсем малко по-ниски цени от тези в града. И още нещо — Полковника канеше Били на вечеря. Искаше да разбере какво си мислят редниците и сержантите, както сам често се изразяваше, а съпругата му смяташе, че Били е чаровен младеж, който се държи като офицер, особено когато е облечен цивилно. Съпругата на Полковника също обичаше да играе тенис и живееше с надеждата, че един ден Полковника ще замине по служба за месец или два, но без Били.

Сега армията не е каквато беше някога, казваше Полковника, трябва да се съобразяваме с времето. Докато Полковника му беше началник, за Били нямаше опасност да го изпратят във Виетнам.

Били знаеше, че благодарение на добрите връзки на вуйчо Рудолф във Вашингтон са му спестени неприятните звуци на вражеските куршуми, и един ден щеше да му благодари. Сега в джоба си имаше писмо от вуйчо Руди, което съдържаше чек за хиляда долара. Майката на Били бе изчерпала възможностите си като източник на средства, а Моника, на която Били бе разказвал за богатия си вуйчо, го бе накарала да му пише и да го помоли за пари. На въпроса, за какво ѝ трябват парите, тя отговаряше загадъчно, но Били отдавна се бе примирил с факта, че тя е загадъчно момиче. Моника нито веднъж не му разказа за семейството си в Мюнхен, нито за това, как така на осемнайсет години е решила да завърши „Тринити колидж“ В Дъблин. Все изпълняваше някакви тайнствени поръчения, но като се изключи това, съжителството с нея през останалото време беше изключително приятно. Това беше условието, при което тя се пренесе в неговото уютно апартаментче срещу „Ла Гранд Плас“. Той не биваше да задава въпроси, когато тя кажеше, че няма да си бъде къщи вечерта или цялата седмица. Понякога представителите на НАТО трябваше да провеждат дискретни срещи, за които не следваше да се говори. А той не проявяваше любопитство, когато ставаше дума за неща, които не го засягаха.

Моника не беше голяма хубавица с черната си, разрошена коса, ниски обувки и дебели чорапи, но имаше големи сини очи, които озаряваха лицето ѝ, щом се усмихнеше, и прекрасна малка фигурка. Последното беше много важно. Били беше висок само метър и шейсет и осем, имаше крехка физика и повисоките жени му внушаваха чувство за малоценност, което не му беше приятно.

Ако тази вечер някой го попиташе каква професия смята да си избере, вероятно би казал, че иска да се презапише в армията. От време на време Моника му се ядосваше и го обвиняваше, че няма никакви амбиции. С подкупваща жизнерадостна усмивка той се съгласяваше с нея, че няма амбиции. Меланхоличните му тъмни очи, скрити зад гъсти черни мигли, придаваха обаче допълнителен смисъл на

усмивката му, сякаш полагаше специално усилие да прикрие тъгата и да се покаже весел пред събеседника си. Тъй като се познаваше достатъчно добре, внимаваше да не се усмивва прекалено често по този начин.

Тази вечер Моника имаше поредната загадъчна среща.

— Не ме чакай — предупреди го тя, докато и двамата гледаха щедро украсените с позлата стени и прозорци на светналия „Ла Гранд Плас“. — Може да закъснея. А може и да не се върна цялата нощ.

— Ти ми проваляш сексуалния живот — каза той.

— И още как — отговори Моника.

Благодарение на „Тринити колидж“ и на войските от НАТО тя владееше и английската, и американската разговорна реч.

Били безгрижно я целуна и я проследи с поглед как се качва в таксито. Тя скочи в колата, все едно, че се състезаваше на дълъг скок със засилване. Той се възхити на енергията ѝ. Не можа да чуе адреса, който тя каза на шофьора. Мина му през ум, че когато я изпращаше с такси, никога не чуваше къде отива.

Той сви рамене и тръгна бавно към едно кафене. Беше много рано да се прибира вкъщи, а тази вечер не му се искаше да се вижда с никой друг.

В кафенето си поръча бира и извади плика с чека и писмото от вуйчо си. Откак видя съобщението в „Тайм“ за смъртта на Том Джордах и ужасната снимка на голата жена на Рудолф, изровена кой знае откъде, двамата с Рудолф си разменяха сърдечни писма. Били не спомена нищо за снимката в писмата си и беше искрен в съболезнованията си, доколкото можеше да бъде искрен. В своите писма вуйчо Рудолф словоохотливо му съобщаваше всички семейни новини. Той, изглежда, беше самотен човек, който не знаеше какво да прави със себе си. Пишеше му натъжено, макар и сдържано, за развода си и за дамата от Индианаполис, която бе предявила претенции към братовчедата Уесли. Не споменаваше, че майката на Уесли е регистрирана в полицията като улична проститутка, но Гретхен съвсем не му бе спестила подробностите. Писмата на майка му звучаха строго и заплашително. Тя не можеше да му прости, че не е отказал да постъпи в армията — по-приятно щеше да ѝ бъде да играе ролята на заслужила мъченица, ако

синът ѝ бе отишъл в затвора, с ненавист си помисли той. Всеки според разбиранията си. Той самият предпочиташе да играе тенис с един четирийсет и седем годишен полковник и да живее в относителен разкош в цивилизован град като Брюксел с една умна, съблазнителна, владееща много езици и — защо да не си признае — скъпа на сърцето му фройлайн.

Писмото, което писа на вуйчо си, за да му иска пари на заем, беше изящно и печално, а не настойчиво. В него се намекуваше за игра на покер, в която не му е провървяло, за скъп ремонт на колата, за нуждата да си купи нова кола... В писмото си, пристигнало тази сутрин, Рудолф проявяваше разбиране, но даваше ясно да се разбере, че очаква заема да бъде върнат.

Моника искаше да получи парите на другата сутрин и той трябваше да ходи в банката. Чудеше се за какво са ѝ тези пари. Дявол да го вземе, та това са само пари и при това не са мои, каза си той и спря да мисли по този въпрос. Поръча си втора бира.

На сутринта разбра за какво ѝ трябват парите. Като се върна призори, тя го събуди, направи му кафе, каза му да седне и му обясни, че с хилядата долара ще бъде подкупен един сержант от армейския склад за оръжие, за да могат хората, с които тя работи и които няма да назове или опише, да изнесат с един военен камион на американската армия, осигурен от автомобилния парк, чрез Били, неопределен брой огнестрелно оръжие, гранати и боеприпаси. Самият той няма да участва в изнасянето на оръжието. Само ще изкара камиона от гаража една нощ, с официално издадена заповед, и на един километър от там ще го предаде на човек, който ще бъде облечен в униформа на лейтенант от военната полиция на американската армия. Камионът ще бъде върнат обратно преди изгрев. Всичко това тя му съобщи спокойно, докато той седеше мълчаливо, отпиваше от кафето и се чудеше дали приятелката му не се е тъпкала с наркотици цяла нощ. В хода на обяснението, направено със същия равен тон, какъвто би използвала в „Тринити“ по време на семинар за някакъв неизвестен ирландски поет, тя заяви, че той бил избран за неин любовник поради работата му в автомобилния парк, но трябвало да си

признае, че оттогава много, много го обикнала.

Когато най-накрая заговори, той се опита да овладее гласа си:

— И за какво, по дяволите, ще се използва всичкото това оръжие?

— Не мога да ти кажа, скъпи — отговори тя, като го галеше по ръката през кухненската маса. — И по-добре ще бъде за теб никога да не узнаеш.

— Ти си терористка — каза той.

— Това е дума като всички останали — сви рамене тя. — Но аз предпочитам дума като „идеалистка“ или израз като „борец за справедливост“, или „враг на мъченията“, или просто „закрилник на обикновения, травмиран човек с промит мозък“. Което искаш си избери.

— А какво ще стане, ако просто отида в НАТО и им разкажа за теб? За този безумен план? — Чувстваше се нелепо — треперещ в малката студена еснафска кухня, наметнал само една стара хавлия, през която се виждаше голотата му, и седнал да приказва за избиване на хора.

— На твое място не бих го направила, скъпи — каза тя. — Преди всичко никога няма да ти повярват. Аз ще им обясня, че след като съм ти казала, че те оставям, ти си решил да си отмъстиш по този странен начин. А някои от момчетата, които познавам, могат да се държат наистина много гадно...

— Заплашваш ли ме? — попита той.

— Може и така да се каже.

По погледа ѝ разбра, че е ужасно сериозна. Сериозна беше точната дума. При това ужасно. Стана му студено и го обзе страх. Никога не се беше правил на герой. Никога в живота си не се беше бил дори.

— Ако направя това веднъж — изрече, стареейки се гласът му да не трепери, — повече никога не искам да те виждам.

— Това зависи само от теб — отговори спокойно тя.

— Ще ти дам отговор на обяд — каза той с пламнала от мисли глава, търсейки начин да се измъкне от цялата история, да замине за Америка, да се скрие в Париж, в Лондон, да избяга в срок от шест часа от този безумен, сюрреалистичен заговор.

— Има достатъчно време — заключи Моника. — Банките са отворени и следобед. Но трябва да ти кажа, за твое добро, че ще бъдеш следен.

— Що за човек си ти, дявол да те вземе? — изкрещя той, изгубил контрол над гласа си.

— Ако не беше толкова несериозен, лекомислен и самодоволен — каза тя, без да повишава тон, — щеше да си разбрал досега, след като живееш с мен не от вчера.

— Какво толкова лекомислено и самодоволно има в това да отказваш да убиваш хора — възкликна той, засегнат от характеристиката, която тя му направи. — Недей да бъдеш чак толкова категорична.

— Всеки ден — продължи тя — обличаш униформа. Всеки ден със същата тази униформа хиляди млади мъже на твоята възраст избиват стотици хиляди хора, които не са им направили нищо лошо. За мен *това* е лекомислено. — Докато говореше, очите ѝ потъмняха от гняв.

— И ти ще сложиш край на това, така ли? — високо попита той. — Ти и още пет-шест кръвожадни главорези.

— Можем да опитаме. Едно от нещата, които ще опитаме. Поне ще получим удовлетворението, че сме опитали. А ти какво удовлетворение ще получиш? — Тя го изгледа презрително, устата ѝ се разкри в грозна гримаса. — Че си играл тенис, докато по света се избиват хора? Че няма нито едно живо същество, което да храни някакво уважение към тебе? Че си седял със скръстени ръце, докато ония, чиито подметки ближеш сутрин, обед и вечер, кроят планове да взривят света? Когато всичко бъде унищожено от последната експлозия, ще се гордееш ли с това, че си ял, пил и си се любил, докато някой е подготвял това унищожение? Събуди се! Събуди се! Няма закон, който да постановява, че трябва да живееш като червей.

— Ораторски празнотумици — каза той. — Какво значи смятате да направите — да отвлечете някой израелски самолет, да изпотрошите прозорците на някое посолство, да застреляте някой полицай, докато регулира движението? Така ли си представяте, че ще спасите света?

— Най-напред това няма нищо общо с израелците. Ние... В моята група мненията по този въпрос са различни, така че не се тревожи за приятелите си евреи, по-скоро — за моите приятели евреи в случая.

— Благодаря за снизходителността към евреите, която проявяваш като германка — язвително изрече той.

— Мръсник такъв! — Тя се опита да го удари през масата, но той реагира бързо и ѝ хвана ръката.

— Такива да ги нямаме! С автомат може и да действаш безпогрешно, но да се биеш не те бива! Никой не може току-така да ме удря. Крещиш ми, заплашваш ме, искаш от мен да направя нещо, заради което могат да ме убият или да ме вкарат в затвора за цял живот, а още нищо не си ми обяснила. — Без да се страхува, той продължи разпалено да говори. — Ако се съглася да ти помогна, то няма да е, защото си ме уплашила или изнудила, или нещо от този род. Нека да се разберем. Ти си права — няма закон, който постановява, че трябва да живея като червей. Ти ме убеди и аз съм съгласен с теб. Сега седни, махни си гадните ръце, запази гадните заплахи за себе си и спокойно ми обясни. Иначе никакви пари. Ясно ли е?

— Пусни ми ръката — враждебно каза тя.

Той ѝ пусна ръката. Тя гневно го изглежда. После тихичко се изсмя.

— Ей, Били, значи все пак у тебе има нещо. Кой би допуснал? Мисля, че имаме нужда от още кафе. А и на теб ти е студено. Иди се облечи, сложи си един пуловер и ще видиш как хубаво ще си поговорим на масата за това, какво чудо е да си жив през двайсетия век.

Докато се обличаше в спалнята, той отново се разтрепера. Но треперейки, се почувства странно екзалтиран. За пръв път не отстъпи, не се измъкна или изплъзна. А беше сигурен, че въпросът е на живот и смърт. Нямахме смисъл да подценява решителността или фанатизма на Моника. Вестниците бяха пълни със съобщения за отвличания, взривове, политически убийства, сензационни масови убийства, замислени и извършени от хора, с които работиш заедно, пътуваш в един автобус, спиш под един покрив. Вечеряш на една маса. Какъв късмет само, че Моника се оказа една от тях. Тя беше права: той трябваше да се досети. Нападките ѝ го засегнаха: едно е да знаеш, че нищо не струваш, друго е да го чуеш от жената, на която се възхищаваш, нещо повече, много повече — която обичаш и която се държи така, сякаш и тя те обича...

Тихият ѝ смях в кухнята, студена и полутъмна в настъпващото утро, беше израз на уважение и Били го прие с благодарност. Сега в очите на Моника той изглеждаше равностоен противник и тя трябваше да се съобразява с това.

До този момент Били бе оставил живота да се изнизва покрай него и беше доволен, че си е намерил удобно местенце в армията. Но животът не искаше вече да го подминава и той трябваше да се справи с него. Бе въвлечен в нещо, независимо дали му харесваше или не. Внезапно, почти инстинктивно определи нова цена на живота си.

По дяволите Моника, каза си той, обличайки пуловера. Щом дишаш, поемаш риск да загубиш нещо. Да вървят всички по дяволите!

Когато влезе в кухнята, Моника подгръвяше нова кана с кафе. Беше си събула обувките и шляпаше по чорапи, развявайки рошавата си коса като домакиня, току-що станала от брачното легло, за да направи закуска на съпруга си, преди да го изпрати на работа. Терористична акция в кухнята, кърваво убийство пред горещата печка, набелязване на жертвите сред дрънченето на тенджери и тигани... Той седна на дървената маса, цялата изпорязана с нож, останала от някоя белгийска ферма, и Моника му наля кафе в чашата. Образцова немска хаусфрау, която прави хубаво кафе. Той отпи с удоволствие. Тя наля и за себе си и нежно му се усмихна. Жената, която току-що му каза, че той е избран за неин любовник, защото командва автомобилния парк, откъдето могат да се осигуряват камиони за смъртоносни цели, се бе преобразила. Поне за момента. Само за десет минути в тази студена утрин, помисли си, отпивайки горещото кафе.

— Е, откъде ще започнем? — каза Били и си погледна часовника. — Нямаме много време. Скоро ще трябва да тръгвам за работа.

— Ще започнем от началото — подзе тя. — От състоянието на света. В света цари пълен хаос, фашистите са навсякъде...

— И в Америка? — прекъсна я той. — Стига, Моника!

— В Америка всичко е прикрито — нетърпеливо отвърна тя. — Там още могат да си позволяват да го прикриват. Но кой дава оръжието, парите, димните завеси и същинската подкрепа в края на краищата? Финансово политическите среди във Вашингтон, Ню Йорк, Тексас. Ако ще се правиш на наивен, няма смисъл да ти говоря.

— Имам чувството, че не говориш, а четеш от книга.

— А защо не? — каза тя. — Какво лошо има в това да се четат книги? Няма да ти навреди, ако прочетеш някоя и друга книга. Ако толкова се тревожиш за родната си страна, успокой се, защото в момента ние не действаме в Америка, имам предвид моите хора, с което обаче не твърдя, че там никой не действа. В Америка също избухват бомби и мога да ти обещаю, че ще избухват все повече и повече. Америка е в основата на пирамидата и накрая ще се окаже главната прицелна точка. И ще се изненадаш, като видиш колко лесно ще рухне. Защото пирамидата се клати, построена е върху лъжи, безнравствени привилегии, откраднато богатство, потисничество на хора; построена е върху пясък и зад фасадата ѝ е кухо.

— Това вече звучи съвсем като от книга — каза той. — Защо не ми я вземеш от библиотеката да си я прочета сам?

— Ако трябва да се направи нещо — продължи Моника, без да обръща внимание на хапливата му забележка, — то е да покажем колко уязвимо е всичкото това зло.

— И как смяташ да го постигнеш с неколцина побъркани гангстери?

— Не използвай тази дума — предупреди го тя.

— Както искаш ги наричай. Убийци. Атентатори. Няма значение.

— Кастро го постигна с осемнайсет души в Куба.

— Америка не е Куба — каза той. — Нито Европа е Куба.

— Не се различават много. Нападенията ще се умножат. Господата, които са на власт, ще се разтревожат, ще станат несигурни и накрая ще се уплашат. Ще започнат да действат под влияние на страха, ще правят грешка след грешка, и то все по-сериозни. Ще упражнят натиск. Ще се съгласят на катастрофални за тях отстъпки, което ще накара хората да осъзнаят, че поражението им е близко, а това ще предизвика нови инциденти, нови пропуквания в стените.

— О, я смени плочата — каза той.

— Ще бъде убит президентът на някоя банка — продължи напевно тя, отдадена на фантазиите си, — ще бъде отвлечен някой посланик, стачка ще парализира една цяла страна, парите ще загубят стойността си. Те няма да знаят откъде ще дойде следващият удар, ще знаят само, че ще има следващ удар. Напрежението ще нараства, докато накрая светът

избухне. Няма да са нужни армии. А само неколцина посветени люде...

— Като теб ли? — попита Били.

— Като мен — предизвикателно отвърна тя.

— И ако успеете, какво следва? — каза той. — От цялата работа печели Русия. Вие това ли искате?

— И на Русия ще ѝ дойде редът — заяви Моника. — Не си мисли, че съм толкова глупава, та да искам *това*.

— Тогава какво искаш?

— Искam никой вече да не трови света, да не го тласка към унищожение по един или друг начин. Искam да спра военните, шпионите, ядрените бомбардировачи, продажните политици, убийствата за пари... хората страдат и аз искам те да разберат кой им причинява страданието и каква изгода извлича от това.

— Добре — каза той, — всичко това е прекрасно. Но нека да говорим конкретно. Да предположим, че аз ти осигуря камиона, да предположим, че се снабдите с няколко гранати, бомби, револвери. Какво по-точно ще правите с тях?

— По-точно — отговори тя — възнамеряваме да разбием прозорците на една банка тук, в Брюксел, да предизвикаме експлозия в испанското посолство, да убием един съдия в Германия, който е най-мръсната свиня в цяла Европа. Повече от това не мога да ти кажа. И то за твое добро.

— Много неща си готова да направиш за мое добро, нали? — произнесе театрално Били и се поклони. — Аз ти благодаря, майка ми ти благодаря, моят полковник ти благодари.

— Не се дръж нахално — хладно отвърна тя. — Никога повече не се дръж нахално с мене!

— Говориш така, сякаш си готова още сега да ме застреляш, моя скъпа терористке — каза ѝ подигравателно той, като сам си даваше кураж, но въпреки пуловера пак трепереше.

— Никога никого не съм застрелвала — отвърна Моника. — И не смятам да го правя. Не ми е това работата. И след като си толкова чувствителен, сигурно ще ти е драго да чуеш, че тук, в Белгия, смятаме да действаме така, че да няма убити. Това, което смятаме да правим, е просто да разстройваме, предупреждаваме, символизираме...

— Тук, в Белгия. А на други места? — попита той.

— Това не те засяга. Не е нужно да знаеш. След време, ако

си убеден и искаш да вземеш по-активно участие, ще бъдеш обучен и на нашите обсъждания ще стане дума за теб. Сега-засега единственото, което трябва да направиш, е да отидеш в банката, да осребриш чека на вуйчо си и да осигуриш един камион за няколко часа през нощта. Боже мой — извика гневно тя, — с тия подкупи, които вземаш, няма да ти е за първи път, да не мислиш, че не знам как живееш толкова разкошно с една сержантска заплата... или с бензина, който продаваш на черно...

— Господи, Моника — прекъсна я той, — да не би да намекваш, че няма разлика между една дребна кражба и това, което ме караш да направя?

— Има — отговори тя. — Едното е долнопробно и отвратително, а другото е благородно. Ти живееш като насън. Сам не се харесваш такъв, какъв то си, ненавиждаш всички около себе си, чувала съм те как говориш за семейството си, за майка си, за баща си, за вуйчо си, за „животните“, с които работиш... Недей да отричаш! — Тя вдигна ръка, за да му попречи да я прекъсне. — Таиш всичко в себе си. Никой досега не те е предизвиквал да си дадеш сметка за това, да се разкриеш, да видиш какво означава то. Сега аз те предизвиквам!

— И намекваш, че ще ми се случи нещо много лошо, ако не направя, каквото искаш — отбеляза той.

— Това е положението, малкия — отвърна тя. — Помисли за всичко, което ти казах, докато си на работа сутринта.

— Точно така ще направя — изправи се той. — Трябва да вървя.

— Ще те чакам на обяд — каза тя.

— Не се и съмнявам — отвърна той и излезе.

Цялата сутрин Били беше като замаян. Докато проверяваше нареждания, заявки, митнически декларации и отчети, той вземаше десетки решения по няколко пъти едно след друго, после ги отхвърляше, вземаше нови и пак ги отхвърляше. На три пъти посегна към телефона да се обади на Полковника и да му разкаже всичко, да го помоли за съвет, за помощ, и всеки път се отказваше. Провери разписанието на самолетите от Брюксел за Ню Йорк, реши да отиде в банката, да осребри чека на вуйчо си и да се качи на самолета още същата сутрин. Защо да не отиде направо в ЦРУ във

Вашингтон, да обясни затрудненото положение, в което е изпаднал, да изпрати Моника в затвора, да се превърне в тайнствен герой на онези тайнствени коридори. Наистина ли може да го направи? Няма ли ония хора там, ловки специалисти по убийства, сложни задкулисни машинации и сваляне на правителства, да го поздравят, а тайничко, в типичния си стил, да го презират заради страхливостта му? Или още по-лошо, да го направят двоен агент, да му заповядат да се върне, да се включи в групата на Моника, каквато и да е тя, и всяка седмица да докладва за нейните действия? Наистина ли иска Моника да влезе в затвора? Дори тази сутрин не можеше с чисто сърце да си каже, че не я обича. Любов? Ама че дума. Повечето жени го отегчаваха. Обикновено, след като преспеше с някоя, си намираше оправдание да скочи от леглото и да се прибере въщи. Но нощта, прекарана с Моника, не можеше да се нарече преспиване. Защото бе пълно щастие. Грубо казано, помисли си той, с нея мога да се любя пет пъти в една нощ и с нетърпение да очаквам да я видя по обяд на другия ден гола и свежа в леглото.

Не искаше да го убият. В това беше сигурен, както беше сигурен и че не иска да изгуби Моника. Но все пак имаше нещо възбуждащо, нещо дълбоко вълнуващо във факта, че дръзва да люби една жена, да я кара да стене от удоволствие и болка в шест часа сутринта, след като знае, че на обяд тя е готова да нареди той да бъде убит.

Как ли би се почувствал, ако ѝ кажеше: „Аз съм с теб“? Ако тръгнеше по нейните тайни пътища? И един ден, докато играе тенис с Полковника в първокласния клуб, чуеше някъде наблизо гръм от експлозия, която той е причинил? Ако минеше покрай някоя банка, на чийто управителен съвет е член вуйчо му Рудолф, и тайно оставеше бомба, която на другата сутрин, преди банката да отвори вратите си, щеше да избухне? Ако се запознаеше с хора фанатици, които постоянно се прехвърлят от една държава в друга, които след сто години може би ще бъдат герои на исторически книги, които убиват с отрова, с голи ръце, които могат да го посветят в тайните си и да го накарат да забрави, че е висок само метър и шейсет и осем?

Накрая не се обади на Полковника, не осребри чека, не даде никакви нареждания в автомобилния парк, не отиде на летището.

Остави всичко в ръцете на съдбата и седя цялата сутрин като замаян, а когато Полковника му се обади и каза, че в пет и половина следобед ще играят тенис, той отговори: „Да, сър, ще ви чакам“, макар да знаеше, че по това време може и да е мъртъв.

Когато излезе от службата, Моника го чакаше. Той с облекчение забеляза, че си е сресала косата, защото другите мъже, запътили се покрай тях на обяд, ги поглеждаха двусмислено и прикриваха циничните си усмивки заради офицерския му чин, а на него не му беше приятно да си мислят, че общува с някаква пачавра.

— Е? — попита тя.

— Хайде да отидем да обядваме — отговори той.

Заведе я в един хубав ресторант, където знаеше, че другите военни, които биха искали да сменят храната в стола, не могат да си позволят да отидат. Имаше нужда от успокояващата атмосфера на масите с колосани покривки и цветя върху тях, от услужливите келнери, от заведението, което с нищо не напомняше за световна разруха, за отчаяни заговорници, за разпадащи се пирамиди. Избра менюто и за двамата. Моника се престори, че не я интересува какво ще яде и че ѝ е досадно да чете менюто. Тъй като все пак я познаваше, той злобно си каза, че знае защо се държи така. Трябваше да си сложи очила с дебели стъкла, за да може да чете, а беше твърде суетна и не искаше да ги слага пред другите. Но когато сервираха храната, се нахвърли с апетит и яде повече от него. Интересно как поддържа фигурата си, помисли си Били.

Хранеха се тихо и разговаряха възпитано за времето, за предстоящата конференция, на която тя щеше да бъде преводач, за неговата среща с Полковника в пет и половина, за една пиеса, която щеше да се играе в Брюксел и която тя искаше да гледа. Докато не поднесоха кафето, никой от двамата не спомена за случилото се сутринта. Накрая тя каза:

— Е, какво реши?

— Нищо — отвърна Били. Дори в добре затопления, уютен ресторант той отново изпита хлад. — Изпратих обратно чека на вуйчо ми същата сутрин.

— Това е твоето решение, така ли? — усмихна се студено

тя.

— Отчасти — каза той. Лъжеше. Чекът беше все още в портфейла му. Не знаеше, че ще изрече тези думи. Каза ги механично, сякаш нещо бе прищракало в мозъка му. Но още докато ги казваше, вече *знаеше*, че ще върне чека, ще благодари и ще обясни на вуйчо си, че финансовото му положение се е подобрило и в момента не се нуждае от помощ. Това щеше да се окаже полезно за в бъдеще, когато наистина ще има нужда от вуйчо Рудолф.

— Добре — спокойно каза Моника, — ако се страхуваш, че парите могат да бъдат проследени, разбирам. Това не е толкова важно — сви тя рамене. — Ще намерим пари от другаде. А по въпроса за камиона?

— Нищо не съм направил.

— Имаш цял следобед.

— Още не съм решил.

— Мисля, че и това може да се уреди — каза тя. —

Единственото, което трябва да направиш, е да се престориш, че нищо не си забелязал.

— И това няма да направя — заяви той. — Трябва много да мисля, преди да реша нещо, независимо какво е то. Ако приятелите ти искат да ме убият — продължи той рязко, но с тих глас, тъй като видя, че келнерът се запътва към тях с още кафе, — кажи им, че ще бъда въоръжен. — Беше се упражнявал една сутрин с пистолет 45-и калибър. Можеше да го разглобява и сглобява, но бе отбелязал съвсем малко точки в стрелба по мишена. Стрелба с огнестрелно оръжие в кошарата на Брюкселското ранчо, помисли си. За кого му напомняше това, за Джон Уейн ли? Какво би направил Джон Уейн днес? Той тихичко се изсмя.

— На какво се смееш? — попита рязко тя.

— Спомних си един филм, който съм гледал някога — отговори Били.

— Да, ако обичате — обърна се тя на френски към келнера, надвесен над тях със сребърния кафеник. Той напълни и двете чаши.

След като келнерът се отдалечи, тя странно се усмихна.

— Няма защо да носиш оръжие. Никой няма да стреля по теб. Ти не заслужаваш и куршум.

— Много ми е приятно да го чуя — каза той.

— Има ли нещо, което да ти прави впечатление, да те засяга?

— Ще изготвя списък на нещата — не й остана дължен той — и ще ти го представя следващия път, като се видим. Ако изобщо се видим...

— Ще се видим — увери го тя.

— Кога се изнасяш от апартамента?

Тя изненадано го погледна. Той не разбра наистина ли се бе изненадала, или се преструваше.

— Не съм мислила да се изнасям. Ти искаш ли да се изнеса?

— Не знам — каза той. — Но след днешния ден...

— Засега — прекъсна го тя — нека да забравим днешния ден. На мен ми харесва да живея с теб. Установих, че политиката няма нищо общо със секса. За други хора това може и да не важи, но за мен е така. С теб се чувствам прекрасно в леглото. С други мъже не съм имала такъв късмет. В средите на новата левица оргазмът е рядкост, а в съвременната епоха дамите са научени, че той е тяхно право, дадено им от бога. Така че бог те праща в отговор на молитвата на една девойка, скъпи. Изразявам се малко вулгарно, но се надявам, че нямаш нищо против. Особено след като девойката съм аз. Освен това обичам хубавите обеда, които ти така любезно осигуряваш. Така че... — Тя запали цигара. Пушеше непрестанно и пепелниците в апартамента бяха вечно препълнени с угарки. Били се дразнеше, защото не пушеше и приемаше сериозно предупрежденията, отправени от страниците на списанията, за смъртността сред пушачите. Но може ли да очакваш от един терорист, който е непрекъснато нащрек да не го хване полицията или да не го разстрелят, да се тревожи, че ще умре от рак на белия дроб на шейсетгодишна възраст. — Така че — продължи тя, издухвайки пушека през ноздрите си — ще разделя живота си на две. Ти ще бъдеш за секс, омари и гъши пастет, а други ще използвам за по-малко сериозни занимания като убийства на германски съдии. Не си ли доволен, че съм такова разумно момиче?

На парченца ме реже, късче по късче, помисли си той, и каза:

— От нищо не съм доволен.

— Недей да бъдеш толкова мрачен, малкия — бодро

изрече тя. — Всеки според способностите си! Днес съм свободна почти целия следобед. Можеш ли да се измъкнеш за един-два часа?

— Да. — Той отдавна бе усъвършенствал система за отсъствие от работното място, без някой да го забележи.

— Добре — потупа го тя по ръката. — Хайде да отидем вкъщи, да си легнем и да се любим цял следобед до забрава.

Бесен от яд на себе си, че не може да устои да хвърли парите на масата и да си излезе достойно от ресторанта, той каза:

— Трябва да се върна в службата за десет минути. Ще се видим вкъщи.

— Изгарям от нетърпение — усмихна му се тя и големите ѝ сини очи озариха лицето ѝ, съчетало чертите на Бавария и „Тринити“.

1969

За известно време ще спра да пиша в този бележник. А за Моника най-добре изобщо повече да не пиша.

Има толкова хора, които си навират носа в чужди работи или са официално упълномощени да влизат с взлом в къщата ти. В Брюксел е пълно с такива.

Моника е станала по-раздразнителна от всякога.

Аз я обичам. Тя не ми вярва.

Сидни Алтшелер стоеше до прозореца в кабинета си високо в сградата на списанията „Тайм“ и „Лайф“, загледан мрачно в светлините на зданията, ограждащи кулата, в която работеше. Беше мрачен, защото мислеше за редакторската работа, която го чакаше през уикенда.

На вратата дискретно се почука и секретарката му влезе с думите:

— Един човек на име Джордах иска да ви види.

— Джордах? — намръщи се Алтшелер. — Не познавам никого с това име. Кажете му, че съм зает, ако иска, може да ми пише.

Секретарката се обърна да излезе и в този момент той си спомни нещо.

— Почакайте — извика Алтшелер. — Преди пет-шест месеца пуснахме един материал. За някакво убийство. Името на човека беше Джордах. Кажете му да влезе. Имам петнайсет минути на разположение, преди да дойде Тачър с готовия за печат текст. Ако историята за Джордах има продължение, може да го използваме. — Той се върна при прозореца и при мрачното си настроение преди уикенда, все така загледан в светлините на съседните здания, утре те щяха да бъдат тъмни,

защото е събота и заместник-директорите, чиновниците, счетоводителите, разсилните и всички останали щяха да си почиват.

Той стоеше все така при прозореца, когато на вратата отново се почука и секретарката въведе едно момче, облечено в костюм, който му беше омалял.

— Заповядайте, заповядайте — каза Алтшелер и седна зад бюрото си. До бюрото имаше стол. Той го посочи на момчето.

— Ще имате ли нужда от мен? — попита секретарката.

— Ако се наложи, ще ви извикам — отговори той и погледна момчето. Шестнайсет-седемнайсетгодишно, едро за възрастта си. Със слабо, красиво лице и смущаващо съсредоточен поглед. С тяло на атлет.

— Е, мистър Джордах, с какво мога да ви услужа? — енергично попита Алтшелер.

Момчето извади една страница, откъсната от „Тайм“.

— Вие сте публикували това за баща ми — имаше плътен, звучен глас.

— Да, спомням си — поколеба се Алтшелер. — Кой е вашият баща? Кметът ли?

— Не, онзи, когото убиха — каза момчето.

— Ясно — отвърна Алтшелер и продължи с по-приятелски тон. — Как ти е малкото име, млади човекче?

— Уесли.

— Откриха ли убиеца?

— Не — отвърна колебливо Уесли и добави: — Искам да кажа — формално не...

— Така и предполагам. Нищо повече не се появи по този въпрос.

— Аз всъщност исках да видя човека, който е написал материала — каза Уесли. — Обясних това долу на портиера, той взе да се обаждат по телефона и установи, че го е написал някакъв човек на име Хъбъл, който все още бил във Франция. Затова си купих един брой на „Тайм“ и на първата страница видях вашето име.

— Ясно — кимна Алтшелер. — Защо искаше да се срещнеш с мистър Хъбъл? Смяташ ли, че в материала има нещо нечестно или че са допуснати грешки?

— Не. Съвсем не.

— Да не би да искаш да ни съобщиш нещо ново?

— Не. Исах да поговоря с мистър Хъбъл за баща ми и за семейството на баща ми. В материала има много за тези неща.

— Да. Но мистър Хъбъл не би могъл да ти помогне. Информацията беше събрана тук; данните бяха обработени от служител в нашата документация.

— Аз не познавам добре баща си — поясни Уесли. — Допреди две години не го бях виждал. Искam да знам повече за него.

— Разбирам те, Уесли — каза Алтшелер внимателно.

— В статията се споменават много неща, за които изобщо не съм знаел. Направил съм списък на хората, с които баща ми е бил свързан в различни периоди от живота си. В списъка съм включил и „Тайм“. Това е всичко.

— Ясно. — Алтшелер се обади на секретарката си. Тя веднага се появи. — Мис Прентис — каза той, — проверете, моля ви, кой осигури биографичната справка в материала за Джордах. Ако не греша, трябва да е била мис Ларкин; заведете младежа в нейния кабинет. Кажете ѝ да направи каквото може за мистър Джордах. — После стана и добави: — А сега ме чака работа. Радвам се, че дойде, Уесли. И на добър час.

— Благодаря, сър. — Уесли също стана и излезе от кабинета след секретарката.

Алтшелер се върна при прозореца и се загледа навън. Възпитано, тъжно момче. Кой знае какво би направил самият той, ако неговият баща беше убит, а той — сигурен, че знае кой го е убил. С такива въпроси обаче не ги бяха занимавали в Йейл, където бе станал бакалавър по хуманитарните науки.

Документаторката работеше в малко помещение без прозорци, осветено от неоновы лампи. Беше дребна млада жена с очила, небрежно облечена, но хубава. Докато мис Прентис обясняваше какво иска Уесли, тя кимаше и стеснително го поглеждаше.

— Изчакайте една минутка тук, мистър Джордах, сега ще проверя в картотеката — каза мис Ларкин. — Ще ви дам да прочетете всичко, което изровя — добави тя и се изчерви, като изрече думата „изровя“. Говори ли се така на едно момче, чийто баща е убит. И се замисли дали не трябва да провери какво съдържат папките, преди да ги види момчето. Помнеше много добре работата върху този материал, защото историята беше съвсем различна от всичко, което тя самата бе преживяла.

Никога не бе ходила на Ривиерата, всъщност никога не бе напускала Америка, но в колежа посещаваше курсове по литература и жадно четеше книги и сега във въображението ѝ Южна Франция бе място за любов и трагедии — Скот Фицджералд, който отива или се връща от парти с кола по Гран Корниш, Дик Дайвър, отчаян и весел сред ослепителните плажове, и двамата неподозиращи бедите, които ги очакват, когато всичко около тях рухне. Обикновено разпиляваше записките си, но този път ги запази поради някакво неясно чувство за обвързаност с този литературно-географски регион, който един ден щеше специално да проучи. Погледна момчето — то бе живяло там, бе страдало там, а сега стоеше в кабинета ѝ с отеснял костюм — и ѝ се прииска да го разпита, да открие дали знае нещо за всичко това.

— Искате ли чаша кафе, докато чакате? — попита тя.

— Не, благодаря, мадам — отговори той.

— Искате ли да разгледате последния брой на списанието?

— Аз си го купих долу, благодаря.

— Ей сега ще дойда — припряно каза тя. Горкото момче, помисли си мис Ларкин, като излезе от кабинета си. И толкова красиво при това. Дори в този смешен костюм. Тя беше романтично момиче и освен романи, беше чела и много поезия. И си представи младежа, облечен в развети от вятъра черни дрехи, досущ като младия Йейтс от ранните снимки.

Когато мис Ларкин се върна с папката, момчето седеше с приведени рамена на твърдия стол, отпуснало ръце между краката си, също като футболист, седнал на пейката да отдъхне.

— Ето тук е всичко — оживено каза тя. Беше се поколебала дали да вземе снимката с голата Джийн Джордах, или да я остави, но накрая реши да я вземе. В края на краищата снимката се бе появила в списанието и сигурно я е видял.

— Разгледайте спокойно папката. Аз имам да свърша нещо — каза тя и посочи с ръка купчината изрезки на бюрото.

— Няма да ми пречите. — Беше ѝ приятно, че е дошъл в кабинета ѝ. За нея това беше разнообразие.

Уесли дълго гледа папката, без да я отвори, а през това време мис Ларкин се въртеше около бюрото си, режеше с ножица, записваше нещо и от време на време го поглеждаше,

докато накрая Уесли улови погледа ѝ и тя се смути. Но той трябва да свиква с това, че момичетата ще го заглеждат, оправда се мислено тя. Ще го заглеждат, и още как!

Тя видя, че първият документ, който той извади от папката, беше една снимка на баща му по спортни гащета, вдигнал ръце със свити юмруци. На нея той изглеждаше ожесточен и млад. Уесли си помисли, че тогава баща му е бил почти на неговата възраст. Всички мускули по ръцете и тялото му изпъкваха. Ония, дето е трябвало да се бият с него, сигурно са примирали от страх.

Мис Ларкин също бе видяла снимката, когато я извади от картотеката. Според нея боксьорът имаше вид на красив побойник, с когото е най-добре да си нямаш работа. Тя предпочиташе мъже с вид на интелектуалци. Възря се открито в момчето, което бе съсредоточило вниманието си единствено върху снимката. Поразително приличаше на баща си, но във външността му нямаше нищо престъпно. Сигурно е навършил деветнайсет години, помисли си тя: може би няма да е лошо, ако го покания да пийнем нещо долу. В наше време, продължи да разсъждава тя, едно момче на деветнайсет години е вече зрял човек. Тя самата беше на дваайсет и четири — това едва ли е фатална разлика във възрастта.

Снимката беше изрязана от списание Ринг и в единия ѝ край бе добавена кратка информация.

„Том Джордан, многообещаващ боксьор от средна категория, победител в четиринайсет срещи, осем от които спечелил с нокаут, на път за Лондон, където в Албърт Хол ще се бие срещу Сами Уейлс, претендент за английската шампионска титла от средна категория. Менажерът на Джордан, Артър Шулц, предвижда, че ако си осигури победи в още четири или пет мача, Томи ще бъде равностоен противник на всеки в своята категория.“

Към снимката бе прикрепен и един лист с напечатан на машина текст. Уесли отново се зачете.

„Победил противника си в Лондон с нокаут. Три седмици по-късно в Париж негов съперник е Рене Бадо, който го нокаутира в седмия рунд. Оттогава данните за него са противоречиви, запада като професионален боксьор. Нает е за спаринг-партньор на Фреди Куейлс, Лас Вегас, Невада (дата). Куейлс е най-сериозният претендент за шампионска титла в средна категория. Между Куейлс и Джордан възниква инцидент. По данни на нещатен кореспондент на един ласвегаски вестник, в хотелската стая е станал побой заради съпругата на Куейлс, проявила се по-късно като изпълнителка на второстепенни роли в Холивуд. Свидетелят твърди, че видял Куейлс в болница след нанесения тежък побой. Куейлс не могъл да възстанови формата си, напуснал ринга и сега работи като продавач в магазин за спортни стоки в Денвър, Колорадо. Т. Джордан изчезва от Лас Вегас, издадена е заповед за арестуването му заради кражба на кола. Оттогава нищо не се знае за него.“

И това беше всичко. Цял живот в няколко реда и всичко обобщено с думите: „Оттогава нищо не се знае за него.“ Знае се много, горчиво си каза Уесли, като си помисли за Антиб. Извади химикалка и лист хартия и записа: Артър Шулц, Фреди Куейлс.

После отново се загледа в снимката на баща си, протегнал лявата си ръка, вдигнал дясната под брадичката, изпънал рамене, с ожесточено и самоуверено младо лице, готов, според авторитетното твърдение, след четири или пет срещи да победи всеки в своята категория... Оттогава нищо не се знае за него.

Уесли погледна мис Ларкин и каза:

— Мисля, че не бих го познал, ако в този си вид ей сега влезеше през вратата. — Засмя се и добави: — Добре че не налиташе да бие деца, иначе с тия рамене...

Мис Ларкин разбра, че Уесли се гордее със здравето тяло на баща си, със самоуверения му войнствен вид, когато е бил почти на неговата възраст.

— Ако искате да вземете снимката, ще я сложа в един голям плик, за да не се измачка — каза тя.

— Наистина ли? Мога ли да я взема? — попита той.

— Разбира се.

— Това е страхотно, искам да кажа за снимката — отвърна Уесли. — Нямам никаква негова снимка. Имах няколко, но ги взеха... В действителност той не изглеждаше така. Е, пак си беше здравеняк — побърза да добави момчето, сякаш не искаше мис Ларкин да си помисли, че критикува баща си или че баща му се е превърнал в дебел, плешив старец, или нещо от този род. — Просто изглеждаше различно. Разликата сигурно е в израза на лицето. Предполагам, че човек не може цял живот да изглежда двайсетгодишен.

— Не, не може — съгласи се мис Ларкин.

Тя всяка сутрин проверяваше дали има бръчки около очите.

Уесли отново взе да рови в папката и извади една биографична справка, която мис Ларкин бе изготвила за членовете на семейството.

Изчете набързо текста. Почти всички факти му бяха известни — ранният успех на чичо му и скандалът в колежа, двата брака на леля му, основните моменти в кариерата на баща му. Но едно изречение прочете два пъти. „Когато се оттегля на трийсет и пет години, Рудолф Джордах е обявен за мултимилионер.“ Мултимилионер. Колко пъти баща му е трябвало да се бие, колко сезона е трябвало да работи по Средиземноморието, за да стане само един обикновен милионер?

Уесли погледна с любопитство хубавото момиче с очилата, което работеше на бюрото. По една случайност съдбата ѝ бе отредила да научи толкова много за неговото семейство. Кой знае какво би казала, ако я попиташе сега какво наистина мисли за семейство Джордах. В справката тя бе отбелязала, че животът на Рудолф е типичен пример за успех по американски — едно бедно момче, постигнало забележителни успехи в живота. А би ли казала, че животът на баща му е типичен пример за провал по американски?

Той издаде странен звук, наподобяващ смях. Мис Ларкин го погледна и каза:

— Това е всичко, с което разполагаме. Страхувам се, че не

е много.

— Достатъчно е — отвърна Уесли. — Съвсем достатъчно. — Не искаше симпатичната млада жена да си помисли, че е неблагодарен. Подаде ѝ папката и се изправи. — Много ви благодаря. Сега ще тръгвам.

Мис Ларкин също се изправи. Погледна го особено, сякаш в момента вземаше някакво решение.

— Аз вече привършвам с работата за днес. Чудех се дали не бихте слезли с мен долу да изпием по нещо? — Гласът ѝ прозвуча умолително, но той не можа да разбере защо. — Имам среща след час... — беше му ясно, че лъже. — Та да убия времето...

— Няма да ми сервират алкохол в бара — каза Уесли. — Нямам навършени осемнайсет години.

— О, разбирам — изчерви се тя. — Благодаря ви за посещенияето. Ако някога дойдете пак, вече знаете къде ми е кабинетът. Стига да мога да ви помогна по някакъв начин...

— Да, мадам.

Тя го проследи с поглед как излиза от стаята и отново забеляза едрите рамене, изопващи сакото. Няма навършени осемнайсет години, каза си. Ама, че съм тъпа.

В продължение на няколко минути мис Ларкин седя, втренчила поглед в материалите на бюрото си. Имаше странното чувство, че ѝ се случва или ще ѝ се случи нещо особено. Препрочете всичко в папката. Убийство, богат брат, сестра интелектуалка, професионален боксьор побойник, пребит до смърт, неизвестно от кого. Красив син, още дете, със странни, трагични очи, който иска... какво... отмъщение ли?

Романът, който тя се опитваше да напише, беше за едно момиче, което много приличаше на нея — израснало в семейство на разведени родители, самотно, с въображение, изпитало силни увлечения по учителите си, преживяло първата любов, първото си разочарование от мъжете, дошло в Ню Йорк от провинцията. Сега вече мис Ларкин почувства омерзение към всичко това. Та то беше описвано хиляди пъти.

Защо историята на това момче да не се превърне в роман? В края на краищата Драйзер е започнал своята „Американска трагедия“, след като прочел някаква вестникарска статия. Никой в семейството на Драйзер не е бил убит, той дори не е познавал никого, който да е бил убит, но въпреки това е

написал велик роман. Само допреди няколко минути тук при нея бе стояло едно хубаво, загадъчно момче, поело почти открито бремето на разкаянието и мъката, събиращо смелост да извърши нещо, потръпващо от удоволствие при мисълта за неизбежното, каза си тя. Хамлет в образа на американски младеж. Защо не? Отмъщението е залегнало в най-старите литературни традиции. В Библията се казва, обърни си и другата страна, но се казва също и око за око. Нейният баща, фанатичен ирландец, бълваше проклетия всеки път, щом прочетеше какво продължават да вършат англичаните в Ирландия, а в гостната им висеше портретът на Парнел.

Отмъщението е част от нас, помисли си тя. То тече като кръв в жилите ни. Преструваме се, че ние от двајсети век сме твърде цивилизовани, за да сме отмъстителни, но онзи човек във Виена, който цял живот издирвал нацисти, убивали евреи, е почитан и уважаван в цял свят. А баща ѝ дори казваше, че бил последният герой на Втората световна война.

Защо не попита момчето къде може да го намери. Трябва да го намери, да го опознае, да го пресътвори на страниците на новия си роман с неговия гняв, съмнения, младост. Може да е жестоко, каза си тя, но човек или е писател, или не е. Ако някога пак дойде, няма да пропусна да разбере всичко за него.

Радостно възбудена, преливаща от творчески ентузиазъм, тя внимателно събра всички материали и върна папката на мястото ѝ.

Нямаше търпение да си отиде вкъщи и да хвърли в огъня шейсетте страници от романа си.

Рудолф беше седнал пред пианото и се опитваше да налучка мелодията на „В един ясен ден“, когато на вратата се звънна и мисис Бъртън излезе от кухнята да отвори. Той я видя как мина през антрето. Беше с палто и шапка. Идваше сутрин и всяка вечер се връщаше в Харлем, където я чакаше собственото ѝ семейство. От кухнята се чу смехът на Инид, която вечеряше с бавачката си. Рудолф не чакаше никого и продължи да свири. Пианото се оказа добра идея. Купи го, защото новата бавачка имаше приятен глас и той я чуваше, че пее тихичко на Инид. Жената каза, че свирела малко на пиано, и той прецени, че за Инид ще е полезно да слуша в собствения си дом как някой свири. Ако се окаже, че Инид изобщо притежава талант, по-добре да слуша музика по този начин, отколкото от грамофона, за да не си мисли, че Бах и Бетховен са нещо най-обикновено като електрическата лампа — натискаш копчето и тя светва или угасва. Но след като минаха няколко дни, откакто го купи, той взе да се заседява пред пианото и да дрънка първо акорди, а после и мелодии. Имаше добър слух и можеше по цели часове да се забавлява и да не мисли за нищо друго, освен за музиката, която излизаше изпод пръстите му. Беше благодарен на всичко, което можеше да го разсее макар и за няколко минути. Почти бе решил да взема уроци по пиано.

Мисис Бъртън влезе във всекидневната и каза:

— Дошъл е един млад човек, мистър Джордах, който разправя, че ви е племенник. Да го пусна ли?

Откакто Рудолф се премести да живее на последните два етажа в една солидна жилищна сграда без портиер, мисис Бъртън все се страхуваше от крадци и престъпници и винаги слагаше веригата на вратата. Оплакваше се, че съседите са нехайни и оставят входната врата отключена, така че всеки може да се вмъкне по стълбите.

— Аз ще отида да видя кой е — каза Рудолф и стана. В писмото си от Брюксел миналата седмица Били не споменавахе, че ще идва в Америка. От писмата, които пишеше, Рудолф оставаше с впечатлението, че племенникът му е станал приятен, интелигентен младеж, и без много да се замисля, му изпрати тези хиляда долара, за които Били го молене. Но сега се запита да не би да има неприятности в

армията и да е избягал. Това би обяснило и молбата за пари. Колкото до Уесли, от него нямаше ни вест, ни кост, откакто напусна Ница преди близо девет месеца.

Мисис Бъртън го последва до средата на коридора. На площадката, смътно осветена от електрическата крушка на тавана, пред откритата врата, препречена с верига, стоеше Уесли.

— Всичко е наред, мисис Бъртън — каза Рудолф, откачи веригата и отвори вратата. — Заповядай, Уесли — покани го той и протегна ръка. След едва забележимо колебание Уесли пое ръката му.

— Ще ви трябва ли още тази вечер? — попита мисис Бъртън.

— Не, благодаря.

— Тогава аз си тръгвам. Приятен уикенд, мистър Джордах.

— Благодаря, мисис Бъртън — отвърна той и затвори вратата след нея. Уесли стоеше там, където го бе оставил, със слабо, бледо и безизразно лице, като призрак на баща си от времето, когато Том е бил на неговата възраст — враждебно настроен и винаги нащрек. Беше със същия костюм, с който бе излязъл от затвора в Грас, само дето му бе омалял още повече. Изглеждаше пораснал и доста наедриял от последната им среща. На Рудолф му стана приятно, като видя, че косата му не е много дълга и е подстригана по врата.

— Радвам се да те видя — каза той, като влязоха във всекидневната. — Мога ли да ти предложа нещо за пиене?

— Една бира няма да е лошо — отговори Уесли.

— Разполагай се удобно. — Рудолф отиде в кухнята, където Инид вечеряше с бавачката. Бавачката беше около четирийсетгодишна солидна жена, която успяваше със завидна лекота да накара Инид да се държи добре.

— Братовчед ти Уесли е дошъл, Инид — каза Рудолф, докато вадеше от хладилника бутилка бира. Помисли си да я извика във всекидневната, след като се навечеря, за да види Уесли, но се отказа. Не знаеше за какво е дошъл Уесли. Ако причината е емоционален проблем или трагично възприемане на някакъв неуспех, присъствието на Инид щеше само да усложни нещата. Той я целуна по главата и се върна във всекидневната с бирата и с една чаша. Уесли стоеше неловко

посред стаята, там, където Рудолф го бе оставил. Рудолф му наля бирата.

— Благодаря. А ти нищо ли няма да пиеш? — попита Уесли.

— Аз ще пия малко вино на вечеря. Седни, седни. — Уесли изчака Рудолф да седне, след това се настани на стола срещу него. И отпи жадно от бирата.

— Е, как вървят работите? Какво те носи в Ню Йорк? — попита Рудолф.

— Отидох на грешен адрес — каза Уесли. Рудолф забеляза, че той не отговори на въпроса му. — Портиерът не искаше да ми каже къде си се преместил. Не можеше да повярва, че съм ти племенник. Трябваше да му покажа картата от библиотеката. — Гласът му звучеше неприязнено, сякаш Рудолф се беше преместил с четири пресечки по на север само за да избегне среща с него.

— Не получи ли писмото ми? — попита Рудолф. — Съобщих ти новия си адрес веднага щом наех този апартамент.

— Не съм получил никакви писма — поклати глава Уесли. — Никакви писма, сър.

— Дори писмото, в което ти писах как вероятно ще се уреди въпросът с имуществото и какъв ще бъде твоят дял?

— Нищо — отпи отново от бирата Уесли.

— Къде потъват тия писма? — Рудолф се помъчи гласът му да не прозвучи раздражено.

— Може би на майка ми не ѝ харесва да получавам писма. Но това си е мое предположение.

— Вечерял ли си вече?

— Не.

— Докато вечеряме, ще ти кажа какво беше съдържанието на това писмо.

— Не съм дошъл чак от Индианаполис на автостоп, за да си говорим за пари, чичо Руди — каза тихичко Уесли. — Това е по-скоро... как да се изразя — светско посещение.

— Майка ти знае ли, че си тук?

— С майка ми не сме в много добри отношения — поклати глава Уесли.

— Нали не си избягал от къщи?

— Не. Имам Великденска ваканция. Оставих бележка, че ще се върна навреме за училище.

— Това е успокоително — каза хладно Рудолф. — Как върви училището?

— Добре. По френски съм страхотен. Научил съм приятелите си на всички мръсни думи — засмя се той по момчешки.

— Може и да им потрябват някой ден — отвърна усмихнато Рудолф, после сериозно запита: — Защо трябваше да пътуваш на автостоп?

— Заради парите — отвърна Уесли.

— Майка ти получава всеки месец доста прилична сума за твоята издръжка — припомни Рудолф. — Все ще стигне за един автобусен билет веднъж в годината.

— Не дава нито цент — отвърна Уесли. — Не се оплаквам. Работя след училище и се оправям.

— Така ли? — скептично попита Рудолф. — Това единственият ти костюм ли е?

— Нямам друг. Но имам пуловери, джинси и други такива дрехи за училище и за работа. Имам и едно старо яке за зимата от сина на мистър Крейлър, който е войник във Виетнам, така че не замръзвам от студ.

— Мисля, че ще трябва да напиша на майка ти едно писмо — започна Рудолф. — Тя няма право да използва твоите пари за собствени нужди.

— Моля те, не се ядосвай за това, чичо Руди — каза внимателно Уесли, като остави чашата на пода до себе си. — В тази къща и бездруго има достатъчно дивотии. Тя разправя, че щяла да ми дава всичко, до последния цент, ако ходя с нея и мистър Крейлър на църква като добър християнин.

— О, сега започва да ми става ясно — възкликна Рудолф.

— Направо ти се проясни, нали? — отново се засмя Уесли по момчешки. — Испанската инквизиция в Индианаполис.

— Май ще трябва да пийна нещо — каза Рудолф и стана да си приготви коктейл с мартини. — Още една бира Уесли?

— Може. — Уесли вдигна чашата от пода, стана и я подаде на Рудолф.

— Инид е в кухнята. Искаш ли да я видиш? — Той забеляза, че Уесли се колебае. — Майка ѝ я няма. Аз ти писах, че се разведохме. Изглежда, че и това писмо не си получил — раздражено поклати глава той.

— Не, не съм.

— Дявол да го вземе. Отсега нататък ще ти пиша до поискване. Не ти ли мина през ума, че е странно никой да не ти пише?

— Никога не съм се замислял по този въпрос.

— Не си ли писал на Бъни или на Кейт?

— Писах им веднъж или два пъти. Те не отговориха и аз се отказах. Ти имаш ли връзка с тях? — попита Уесли.

— Разбира се — отговори Рудолф. Дуайър му изпращаше всеки месец отчет със сметките за поддържането на „Клотилд“. Нямаше как да не научи, че Рудолф е купил яхтата. Официално направената оценка на яхтата беше сто хиляди долара — Дуайър бе пресметнал точно, — но купувач за такава цена не се яви и Дуайър закара яхтата да презимува в Сен Тропе. — Добре са. Кейт си има бебе. Момче. Ти си имаш брат. Половин брат, но това няма значение.

— Горкото хлапе — каза Уесли, но новината, изглежда, го развесели. Кръвта вода не става, помисли си Рудолф. — Като пишеш на Кейт, кажи ѝ, че един ден ще се отбия да я видя в Англия — помоли го Уесли и продължи: — Деца. Значи моята баща е единственият в семейството с повече от едно дете. Една нощ ми каза, че искал да има пет деца. Беше страхотен с хлапетата. Ще дойде на яхтата някое семейство с най-разглезения пикльо, който си виждал, и само за една седмица баща ми го научава да се обръща към хората със „сър“, да става, когато влязат по-възрастни, да не говори неприлични думи, а като спрем в някое пристанище, да мие с маркуча палубата и така нататък. — Той смутено въртеше чашата в ръка. — Не обичам да се хваля, чичо Руди, но виж с мен какво направи. Може и сега да не представлявам кой знае какво, но ако ме беше видял, като ме измъкна от онова училище... имах вид на идиот.

— Сега обаче нямаш такъв вид.

— Поне не се *чувствам* такъв. А това не е малко — каза Уесли.

— Така е наистина.

— Понеже говорим за деца, смяташ ли, че мога да видя Инид?

— Разбира се — зарадва се Рудолф.

— Все такава бърбрица ли е?

— Да, дори по-голяма — каза Рудолф и го поведе към

кухнята.

Инид обаче се смути, когато двамата влязоха в кухнята.

— Здравей, Инид, аз съм братовчед ти Уесли. Помниш ли ме? — попита Уесли.

Инид го погледна сериозно, после извърна глава настрана.

— Късно е вече — намеси се бавачката в нейна защита. — По това време на деня става малко раздразнителна.

— Ще дойда някой път сутрин — каза Уесли.

Плътният му възмъжал глас отекна звънко и остро в малката кухня и Инид сложи ръце на ушите си.

— Дръж се прилично, мис — каза бавачката.

— Сигурно говоря много високо — заизвинява се Уесли, когато двамата с Рудолф излязоха от кухнята. — Този навик се добива в морето заради вятъра, шума на водата и всичко останало.

Във всекидневната Рудолф си наля мартини от шейкъра и изстиска в питието парче лимон. Вдигна чашата си към Уесли, внезапно изпитал радост, че момчето е дошло да го види и че поиска да види Инид. Може би в неясното, далечно бъдеще ще заприличаеме отново на семейство, каза си. Малко неща са ми останали, за които мога да се хвана, помисли си Рудолф със самосъжаление; а семейството е нещо, за което човек може да се държи. Дори писмото на Били, в което племенникът му го молеше за пари едновременно плахо и безцеремонно, звучеше искрено. Знаеше, че тъй като самият той няма синове, може да бъде приятел на момчетата, дори повече от приятел, стига те да му позволят. Самотен, разведен, полузабравил Жана, чийто образ постепенно изтляваше в съзнанието му, поверил в ръцете на компетентна жена единственото си дете, което поради възрастта си беше само прекрасна играчка за него, той знаеше, че започне ли да контактува с племенниците си, много скоро ще се нуждае от тях повече, отколкото те от него. Надяваше се, че този ден ще дойде, и то скоро.

— Независимо от причината, която те е довела в Ню Йорк, щастлив съм, че те виждам — развълнувано каза той, вдигайки чашата си.

Уесли също смутено вдигна чашата си.

— Благодаря.

— Надявам се, че вече не се биеш по баровете.

— Не се тревожи — отвърна сериозно Уесли. —

Побойническите дни свършиха. Макар че понякога е доста трудно да се сдържам. В училище има много негри, белите се заяждат с тях, после пък те се заяждат с белите. Мен сигурно ме смятат за страхливец. Но както и да е. Аз съм си научил урока. Във всеки случай дадох обещание пред баща си в деня, когато ме взе от военното училище. Наруших това обещание само веднъж. Но обстоятелствата тогава бяха особени. — Той се загледа мрачно в чашата си, лицето му сякаш се бе състарило. — Само веднъж. Но нали на всяко куче му се полага да ухапе веднъж. Смятам, че заради баща си трябва да удържа на обещанието. Това е най-малкото, което... — Той замълча. Сви устни. Рудолф се уплаши, че момчето ще се разплаче.

— И аз така смятам — побърза да каже той. — Къде си отседнал в Ню Йорк?

— В общежитието на Християнския съюз на младите хора. Не е лошо.

— Виж какво — започна Рудолф, — утре сутринта ще водя Инид в Монтаук, да прекара седмицата с майка си, но се връщам в неделя. Защо не дойдеш с мен да глътнеш малко морски въздух... — Той замълча, като видя, че Уесли го гледа подозрително.

— Благодаря — каза Уесли. — Сигурно ще бъде хубаво, но ще го направим друг път. Трябва да се върна в Индианаполис.

— Няма защо да се връщаш на автостоп. Ще ти дам пари за самолета. — Кога най-сетне ще спра да предлагам на хората пари вместо онова, от което наистина се нуждаят, отчаяно си помисли той.

— Предпочитам така — отвърна Уесли. — Всъщност на мен ми е приятно да пътувам на автостоп. Приказваш си с най-различни хора.

— Както искаш — позасегна се Рудолф, но без да се сърди, че момчето не иска да поема риска отново да види Джийн и да си припомни всичко. — Все пак, ако предпочиташ да пренощуваш тук, можеш да спиш на дивана... Нямам стая за гости, но ще ти бъде удобно. — Гостоприемство и роднинска взаимопомощ, вместо доларови банкноти.

— Много любезно от твоя страна, но вече съм се настанил в общежитието — внимателно отговори Уесли.

— Следващия път, като дойдеш в Ню Йорк, искам да знам

предварително. В квартала има хубави хотели, съвсем удобно... Може да отидем на някое представление или да видим нещо друго... — Той рязко замълча. Не искаше момчето да си помисли, че се мъчи да го подкупи.

— Разбира се — неубедително отвърна Уесли. — Следващия път. Но този път, чичо Руди, искам да говоря с теб за баща си. — И погледна сериозно Рудолф. — Нямах възможност да го опозная добре. Бях просто дете, може и сега да съм просто дете, но искам да знам какъв е бил той, колко е *струвал*... Разбираш ли какво искам да кажа?

— Мисля, че разбирам.

— Правя си списъци с имената на хора, които баща ми е познавал в различни периоди от живота си — ти и леля Гретхен сте на първо място в списъка. Съвсем естествено, нали?

— Сигурно е така. Да. Съвсем естествено. — Страхуваше се от въпросите, които щяха да му бъдат зададени, от отговорите, които щеше да бъде принуден да даде на това високо, сериозно, надраснало възрастта си момче.

— Докато бях с него — продължи Уесли, — за краткото време, през което бяхме заедно, смятах, че е нещо като герой, почти светец заради начина, по който се отнасяше с мен, с Кейт и с Дуайър, заради това, как успяваше да получи от всекиго каквото поиска, без дори да повиши глас, заради това, че каквото и да се случеше, той можеше да се справи. Но знам, че невинаги е бил такъв и че представата ми за него е детинска. Искам да знам какво наистина е представлявал. Заради себе си. Защото това ще ми помогне да разбера какво представлявам аз самият. Какъв човек искам да бъда, какво искам да правя с живота си. Звучи малко объркано, нали? — Той раздвижи едрите си рамене, сякаш се ядоса на себе си.

— Не е толкова объркано, Уесли — отговори внимателно Рудолф. — Ще ти разкажа всичко, което искаш да знаеш, всичко, което мога да си спомня. Но мисля, че първо трябва да отидем да вечеряме. — Отлагай миналото, това е първото правило на цивилизацията.

— Няма да се откажа от едно свястно ядене — каза Уесли и се изправи. — По пътя ядох само боклуци. А това, дете го ям вкъщи... — Той направи гримаса. — Майка ми е маниачка на тема здравословна храна. Прекрасна за катерички. Чичо Руди — усмихна се той, — всички ми разправят колко си богат.

Можеш ли да си позволиш да черпиш една пържола?

— Мисля, че за една пържола съм достатъчно богат. Мога да си я позволя няколко пъти в годината — каза Рудолф. — Почакай ме тук, искам да се кача горе да кажа лека нощ на детето и да си взема сакото.

Тъкмо си вадеше сакото от гардероба, когато телефонът иззвъня. Той вдигна слушалката.

— Руди... — Беше Гретхен. — Къде ще вечеряш? — Винаги, когато беше притеснена, тя се държеше безцеремонно и грубо. Няколко седмици наред не се бяха чували, но за нея беше необичайно да му се обажда в такъв ден и час — петък, седем и петнайсет вечерта.

— Ами... — поколеба се той. — Имам неочакван гост. Уесли. Дошъл е на автостоп от Индианаполис. Ще го заведе на вечеря. Искаш ли да дойдеш с нас?

— За нещо конкретно ли иска да говори с теб? — Гласът ѝ прозвуча разочаровано.

— Предполагам, че не. И доколкото знам, няма какво да крие от теб.

— Не бих искала да преча...

— Не ставай глупава, Гретхен. Има ли нещо конкретно, за което *ти* искаш да говориш с мен? — Последния път, когато се видяха, тя изглеждаше разстроена и достатъчно ясно даде да се разбере, че има неприятности с холивудския режисьор, с когото работеше и с когото ту се събираше, ту се разделяше. Как му беше името? Кинсела. Евънс Кинсела. Арогантен холивудски негодник. Един-единствен път Гретхен бе намерила щастието си с мъж, а той взе, че блъсна колата си в едно дърво. Рудолф предполагаше, че причината за обаждането на Гретхен е свързана с Кинсела. Е, тя можеше да повдигне този въпрос, ако желае, след като той изпрати Уесли в общежитието.

— Обаждам ти се просто защото съм свободна тази вечер — каза Гретхен. — Моят приятел ми скрои номер за разнообразие. — Тя тъжно се засмя. — Та се сетих за роднините... През уикенда човек обикновено е свободен и се сеца за роднините си. Как е Уесли? — попита тя, но не каза ще отиде ли с тях на вечеря.

— Оправя се — отговори Рудолф. — Пораснал е още повече. И е по-сериозен от всякога.

— Неприятности ли има? — продължи да пита тя.

— Не повече, отколкото ги имаме ние с тебе — отвърна той неопределено.

— Как мислиш, дали ще му е неприятно да ме види?

— Съвсем не. Каза дори, че си на първо място в списъка на хората, които иска да види.

— Какво значи това? — Гласът ѝ прозвуча разтревожено.

— Ще ти обясня след вечерята. Той иска пържола — добави Рудолф и ѝ каза в кой ресторант отиват.

Затвори телефона, облече си самото и слезе долу. Уесли стоеше сред стаята и я оглеждаше.

— Знаеш ли какво — каза той и се засмя, — това е моята представа за истински християнски дом.

Докато вървяха по Трето Авеню към ресторанта, Рудолф забеляза колко много Уесли прилича на баща си в походката — същата отпусната крачка, същото заплашително олюляване на раменете. Когато двамата с Том бяха млади, Рудолф смяташе, че това е съзнателно възприета поза, сигнал за появата на хищник, на опасен мъжкар, пуснат на свобода, от когото трябва да се пази човек. След време, когато и двамата станаха възрастни хора, Рудолф си даде сметка, че с походката си брат му търси начин да избегне огорчението. Така предупреждаваше света да го остави на мира.

Самият Рудолф имаше бавна и плавна походка със стегнати рамене, която съзнателно бе усвоил още като младеж, защото тогава мислеше, че тя подхожда на джентълмена и издава принадлежност към интелектуалния елит. Сега вече не го интересуваше дали има джентълменски вид, а и в работата си бе срещал достатъчно представители на така наречения интелектуален елит и никак не държеше хората да смятат, че е един от тях. Но походката му бе станала вече част от самия него. Ако сега я променеше, това щеше да бъде превземка.

Когато съобщи на Уесли, че Гретхен ще вечеря с тях, лицето на племенника му светна и той каза:

— Чудесно. Тя е страхотна, истинска дама. Нямаш представа колко е различна от някои мадами, които трябваше да изтърпяваме на яхтата. — Той развеселено поклати глава. — Въшлясали от пари, въртят си задника и денем, и нощем и се отнасят с всички като с измет. — Двете бири бяха поразвърза

ли езика му. — Чудя се понякога как става така, че някои жени, които цял живот не са си мръднали пръста, се държат така, сякаш целият свят е техен.

— Репетират пред огледалото — каза Рудолф.

— Репетират пред огледалото — разсмя се Уесли. — Трябва да запомня това. Леля Гретхен работи, нали?

— И то много — отговори Рудолф.

— Мисля, че в това е причината. Ако не работиш, си боклук. Нали не възразяваш, че говоря така? — разтревожи се той.

— Съвсем не.

— Баща ми не си мереше много думите — продължи Уесли. — Разправяше, че не обичал хора, които говорят, сякаш сливи имат в устата си. Смяташе, че съществува разлика между мръсни думи и грозни думи.

— Прав е бил. — Рудолф, който не бе преодолял някогашното си отвращение към псувните и винаги внимателно си подбираше думите, изведнъж се зачуди дали брат му не е имал предвид и него, когато е говорил за хората със сливи в устата.

— Знаеш ли, и Бъни смяташе, че сестра ти е страхотна — продължи Уесли. — Добави дори, че е трябвало да се ожениш за някоя като нея.

— Е, това щеше да е малко неудобно при положение, че сме брат и сестра, а аз не съм египетски фараон — каза Рудолф.

— Това пък какво значи? — попита Уесли.

— Извинявай — смути се Рудолф. Откритото възхищение на Уесли от Гретхен го притесни или може би го накара да завижда и той реагира високомерно. — Такъв е бил обичаят в древен Египет при фараоните.

— Разбрах — каза Уесли. — Явно не съм добре образован.

— Още си млад.

— Даа — съгласи се Уесли и се замисли за младостта си.

В това момче има добра мая, реши Рудолф и веднага си помисли, че е непростимо, дето по силата на закона съпрузите Крейлър имат право да заквасят с нея каквото си искат. Утре сутринта щеше да се види с Джони Хийт — Джони и жена му щяха да дойдат с Рудолф и Инид в Монтаук. Ще попита Джони още веднъж дали няма някакъв законен начин да измъкнат

момчето от лапите на майка му.

— Какво мислиш по въпроса за образованието? Ще учиш ли в колеж? — попита Рудолф.

— Майка ми разправя, че само ще профукам парите — сви той рамене. — Чета много, но не това, което ни карат в училище. Попрегледах някои неща за мормоните. Искях да разбера дали мистър Крейлър и майка ми са такива, защото са мормони или защото са майка ми и мистър Крейлър. — Той се ухили. — Разбрах, че са си били ужасни хора и че религията е извадила на показ най-лошото у тях. Само че — продължи сериозно той — странна е тази религия. Трябва да са били смели хора, тия мормони, щом са се борили из всички щати и са прекосили с каруци половин Америка, пък и, както самите те разправят, спрели са в пустинята и са я превърнали в градина. Обаче ако им видиш жените! Честна дума, като погледна майка си, просто не мога да разбера защо хората изобщо искат да се женят. Само десет минути да послушаш майка ми, и ще ти се отиде да имаш жена. Бракът по принцип... — намръщи се той и продължи. — Нашето семейство например. Ти си разведен, леля Гретхен е разведена, баща ми се разведе... За какво е всичко това, питам се.

— Не си първият, който си задава този въпрос — каза Рудолф. — Може би времето, в което живеем, е такова. Може би се приспособяваме към нови взаимоотношения, както биха се изразили социолозите, и още не сме готови за тях.

— Има едно момиче в училище — намръщи се пак Уесли, — хубаво като зряла червена ябълка и по-голямо от мен. Е... забавлявахме се двамата на задната седалка на една кола, после на два пъти в нейната къща, когато родителите ѝ ги нямаше, и тя взе да приказва за женитба. Не можах да я отклоня от тази тема. И просто спрях да се виждам с нея. Ти ще се ожениш ли пак? — Той погледна напрегнато Рудолф, сякаш очакваше да чуе брачни камбани.

— Трудно ми е да кажа. В момента нямам планове — отговори Рудолф.

— Странно нещо е религията — побърза да каже Уесли, сякаш темата за брака го бе смутила и искаше колкото може по-бързо да я приключи. — Искане ми се да вярвам в бога — продължи сериозно той. — В края на краищата все трябва да има нещо, което да е сложило началото на цялата тая

дандания, не е ли така? Нали разбираш за какво става дума — как сме се появили тук, какво правим, как действа цялата тая работа, например откъде се взема въздухът, който дишаме, водата, която пием, храната, която ядем. През последните няколко месеца прочетох цялата Библия. Там обаче ги няма отговорите на тия въпроси, поне на моите.

Ех, скъпи племеннико, щеше му се да каже на Рудолф — когато беше на шестнайсет години, и чичо ти си задаваше тези въпроси. Но и той не получи отговор.

— В какво би трябвало да вярва човек? — попита Уесли.
— Можеш ли да повярваш в тия медни плочки, за които мормоните разправят, че Джоузеф Смит ги бил намерил в щата Ню Йорк и не ги показал на никого? Как е възможно да очакваш, че хората ще повярват в такова нещо?

— Ами, Мойсей например е слязъл от връх Синай с десетте заповеди, които бог бил изписал върху каменни плочки — каза Рудолф, зарадван, че Уесли не го пита за неговата собствена прикрита липса на вяра. — Много хора вярват в тази история от хиляди години насам.

— А ти? *Ти* например вярваш ли?

— Не.

— В училище също разправят разни неща, които са направо смешни. Часове наред ти внушават, че между черно и бяло няма разлика, а щом излезеш през вратата и изминеш една пресечка само, виждаш, че не е така. Във Франция се учех добре въпреки чуждия език, но в Индианаполис... — Той сви рамене. — Според мен повечето учители са пълен боклук. Почти през цялото време се мъчат да укротят учениците, а те си крещат, замерят се с топчета, а много често и с ножове се ръгат. Ако и в колежа е така, да върви по дяволите! — Той погледна въпросително Рудолф. — Ти какво мислиш за колежа? Искам да кажа, дали ще е добре за мен?

— Всичко зависи от това, какво искаш да правиш в живота — внимателно отговори Рудолф. Той се трогна от наивната словоохотливост на момчето, от неговата увереност, че чичо му няма да го изостави в света на възрастните.

— Кой знае — каза Уесли. — Имам някои идеи. Но още не съм готов да ги споделя. — Гласът му изведнъж прозвуча хладно.

— Ти например имаш известни познания за морето —

продължи Рудолф, без да обръща внимание на промяната в тона на Уесли. — Обичаш морето, нали така?

— Обичах го — горчиво отвърна Уесли.

— Може да решиш да постъпиш в търговския флот.

— Бъни разправя, че това било кучешки живот.

— Не е задължително. Бъни не водеше кучешки живот на „Клотилд“, нали така?

— Така си беше.

— Няма да водиш кучешки живот, ако си помощник-капитан или капитан на свестен кораб...

— Сигурно няма.

— Тук, в Ню Йорк, има висш морски институт. Завършиш ли го, ставаш капитан на търговски кораб.

— Аха — замислено отвърна Уесли. — Трябва да помисля за това.

— Аз ще поразпитам и ще ти пиша какво съм разбрал — обеща Рудолф. — Не забравяй само да си търсиш писмата в пощата, до поискване.

Докато чакаха Гретхен, за да поръчат вечерята, Рудолф изпи едно мартини. Моментът беше подходящ, за да обясни на Уесли как стои въпросът с наследството.

— След уреждането на всички данъци и разходи по адвокати — каза Рудолф — остава една сума малко над сто хиляди долара, която трябва да се раздели. — Нямаше намерение да уведомява нито Уесли, нито Кейт, че всъщност това е сумата, която той бе платил за „Клотилд“, за да може имуществото да се ликвидира. — Една трета е на Кейт — продължи той, — една трета остава под попечителство за детето ѝ, като Кейт е определена за изпълнителка на това завещание... — Той не разказа на Уесли за безкрайните часове, прекарани в юридически препирни, докато се стигне до този компромис. Съпрузите Крейлър се бореха упорито майката на Уесли, Тереза, да бъде разпоредител на цялото наследство. Те имаха известно юридическо основание, тъй като Кейт не беше американска гражданка и постоянното ѝ местожителство беше в Англия. Хийт бе принуден да заплаши Тереза, че ще представи двете ѝ присъди като проститутка и ще предприеме съдебни действия срещу нея, за да ѝ отнеме настояните

права върху Уесли по морални съображения, независимо от това, че е родна майка на момчето. Заради Уесли Рудолф никога не би позволил на Джони да изпълни заплахата, но тя си изигра добре ролята и накрая съпрузите Крейлър се примириха и се съгласиха Рудолф да стане разпоредител на наследството, което означаваше, че всеки месец той трябва да отговаря на цял списък злобни въпроси за всеки цент, минал през ръцете му. Освен това постоянно получаваше предупреждения, че ще бъде съден за непростимо или престъпно поведение, ощетяващо интересите на Уесли. Какъв е бил този зъл гений, не спираше да се чуди Рудолф, обсебил брат му Том в деня, в който е предложил на тази жена да се ожени за него.

— Това означава, че близо една трета принадлежи на... — Той спря. — Уесли, слушаш ли ме?

— Разбира се — каза момчето.

Един келнер току-що бе прекосил залата с огромна цвъртяща пържола на поднос и Уесли гладно го следеше с поглед. Това момче явно не е разглежено от много пари, помисли си Рудолф и продължи:

— Както казах, за теб са оставени под попечителство около трийсет и три хиляди долара. От лихвите се събират приблизително хиляда и деветстотин долара годишно, които майка ти би следвало да използва за твоята издръжка. Като навършиш осемнайсет години, можеш да правиш с цялата сума, каквото намериш за добре. Моят съвет е да не я пипаш. Рентата няма да бъде висока, но може да ти помогне да си платиш колежа, ако искаш да учиш. Слушаш ли ме, Уесли?

Вниманието на момчето отново се бе отклонило. Уесли зяпаше с нескрито възхищение една екстравагантна руса дама с палто от норка, влязла в салона с двама пълни, посивели мъже с бели вратовръзки. Рудолф знаеше, че ресторантът е любимо място на някои от по-преуспелите мафиоти, и момичетата, които те водеха, достойно конкурираха менюто на заведението.

— Уесли, говоря за пари — умолително настоя Рудолф.

— Знам, но как да подминеш такова нещо? — оправда се Уесли.

— Такова нещо се осигурява с пари, Уесли — отговори Рудолф. Като чичо на момчето той смяташе, че трябва да възпитава у него чувство за истинската стойност на нещата. —

Хиляда и деветстотин долара годишно може и да не са много за теб, но аз, когато бях на твоите години... — Разбра, че ако довърши изречението, думите му ще прозвучат надутно и превзето. — По дяволите, ще ти напиша всичко в писмо.

В този момент той видя, че Гретхен идва, и ѝ махна с ръка. Когато тя наближи масата, двамата станаха от местата си. Гретхен целуна Рудолф по бузата, после прегърна Уесли и силно го целуна.

— О, толкова се радвам, че те виждам! — За изненада на Рудолф гласът ѝ потрепера. За миг той я съжали, като я гледаше как напрегнато се взира в лицето на момчето и изпитва някакво силно вълнение, което той не можеше да определи. Може би мислеше за собствения си син, които се е отчуждил от нея, който отказва да я приеме и винаги, когато Гретхен му пише, че иска да го посети, намира извинения за това тя да не отиде в Брюксел. — Изглеждаш чудесно — каза Гретхен, без да пуска момчето. — Макар че един нов костюм няма да ти се отрази зле.

И двамата се разсмяха.

— Ако останеш до понеделник — продължи Гретхен, която най-после бе освободила Уесли и бе седнала на масата, — ще те заведе в „Сакс“ да видим дали нямат нещо подходящо за тебе.

— Съжалявам, но утре трябва да тръгна обратно — отговори Уесли, докато двамата с Рудолф заемаха местата си.

— Само за един ден ли си дошъл? — невярващо попита Гретхен.

— Той е зает човек — намеси се Рудолф. Не му се искаше да слуша неизбежните гневни изблици на Гретхен, ако тя чуеше какви са християнските представи на мистър и мисис Крейлър по въпроса за парите и младежта. — Хайде да поръчваме. Умирам от глад.

По време на вечерята Уесли започна да разпитва за баща си.

— Казах на чичо Руди, докато бяхме у тях — започна Уесли, унищожавайки лакомо пържолата си, — че искам да знам, *трябва* да знам какъв е бил баща ми. Искам да кажа, какъв е бил в действителност... Той ми разказваше много,

преди да умре, а и Бъни ми разказа много неща, но все не мога да получа пълна представа. Искам да кажа, че за мен баща ми се състои от отделни образи. Знам всички истории за това, колко ужасен е бил като дете и като младеж, какви неприятности е създавал... как хората са го мразели. Как той е мразел хората. И теб, и чичо Руди... — Той погледна сериозно първо Гретхен, после Рудолф. — Но след това, когато ви видях заедно, той не ви мразеше. Той... по-добре да го кажа направо, той ви обичаше. През повечето време от живота си е бил нещастен, но след това, това той сам ми го каза, се научил да губи врагове, да бъде щастлив. Аз също искам да се науча да бъда щастлив. — Сега вече момчето открито плачеше и в същото време поглъщаше пържолата, сякаш не бе ял седмици наред.

— Главната причина е Руди — каза Гретхен бавно, като остави ножа и вилицата си. — Имаш ли нещо против, че говоря така, Руди?

— Говори, както искаш. Ако преценя, че грешиш, ще те поправа. — Друг път може би щеше да разкаже на момчето как и кога баща му се е научил да бъде щастлив. В деня, в който бе разбрал, че Рудолф, без негово знание, е вложил петте хиляди долара, до които Том се бе добрал чрез изнудването на един адвокат клептоман в Бостън. Нечисти пари, бе казал Том, защото това бяха парите, които баща му трябваше да плати, за да го освободи от ареста, когато щяха да го съдят за изнасилване. Том бе хвърлил стодоларовите банкноти на хотелското легло с думите: „Искам да си платя семейните дългове и това е всичко. Хвърли ги! Изхарчи ги по жени! Подари ги на любимото си благотворително дружество... Аз няма да изляза оттук с тези пари в джоба.“ Пет хиляди долара, които чрез разумно инвестиране нараснаха на шейсет хиляди през годините, когато Рудолф не знаеше къде е Том, дали е жив или умрял; благодарение на тези пари Том успя накрая да си купи яхта и да я нарече „Клотилд“. Баща ти, щеше да му каже той, като се видеха следващия път, стана щастлив благодарение на три неща — престъпление, късмет и пари, но се оказа достатъчно умен, за да използва и трите по единствения начин, чрез който можеше да се спаси. Това обаче едва ли щеше да помогне на Уесли. Уесли нямаше вид на момче с престъпни наклонности, до този момент късметът му

изневеряваше, а към парите не изпитваше никакво преклонение.

— Руди — продължаваше Гретхен — беше галеното дете на семейството. Всичката любов, на която родителите ми бяха способни, беше насочена към Руди. Не казвам, че той не я заслужаваше — той помагаше в магазина, той получаваше най-високите бележки в училище, той беше звездата на отбора по лека атлетика, от него се очакваше да отиде в колеж. Той получаваше подаръци, неговите рождени дни се празнуваха, за него винаги имаше изгладена риза, той притежаваше скъп тропет, за да свири в оркестъра. Всички надежди на семейството бяха съсредоточени в него. А аз и Том... — сви тя рамене. — Ние бяхме пренебрегнати. Аз не можех да уча в колеж — като завърших гимназия, трябваше да започна работа и да давам почти цялата си заплата за семейния бюджет. Когато Рудолф излезеше с момиче, майка ми винаги се грижеше да има пари, за да заведе някъде госпожицата. Когато аз започнах да излизам с един мъж, тя ме нарече проститутка. А колкото до Том, стотици пъти съм чувала родителите ми убедено да повтарят, че ще свърши в затвора. Когато говорех за него, а това беше много рядко, само ръмжаха. Той сигурно си е казал, ами щом смятате, че съм такъв, такъв ще бъда. Откровено казано, аз страшно се плашех от него. Той имаше някаква склонност към насилие, което беше ужасяващо. Аз го избягах. Когато вървах по улицата с приятелка, се преструвах, че не го виждам, за да не се налага да го запознавам с приятелката си. Като напусна града и изчезна от погледите ни, аз се зарадвах. Години наред изобщо не се сещах за него. Сега си давам сметка, че съм сгрешила. Ние двамата поне трябваше да се съюзим в общ фронт срещу останалите членове на семейството. Но тогава бях твърде млада, за да проумея това, а и се страхувах, че ако ме повлече, аз ще падна по-ниско и от него. Бях сноб, макар и не чак такъв сноб като Руди, и смятах Том за опасен грубиян. Като отидох в Ню Йорк, известно време бях актриса, после започнах да пиша за разни списания, но през цялото време тръпнех от страх, че може да ме открие, а аз — да загубя всичките си приятели. Когато най-накрая го видях — Руди ме заведе веднъж на един негов мач, — се ужасих и от него, и от майка ти. Сякаш бяха дошли от друг свят. Ужасен свят! Държах се презрително и направо избягах. Срамувах се, че

имам нещо общо с тях. Всичко това може да е много мъчително за теб, Уесли...

— Мъчително е — кимна Уесли, — но исках да го знам. Нямам нужда някой да ми разправя приказки.

— Надявам се, че не съм прекалено рязка към теб, Руди — обърна се Гретхен към Рудолф, — като разказвам така за нашето щастливо детство.

— Не — отговори Рудолф. — „Красотата е истина, истината — красота“, останалото ти е известно. Аз бях голям позьор, Уесли — продължи той да разправя стари рани, — сигурно си разбрал това. Няма да ти се обидя, ако и сега мислиш така за мен... Предполагам, че баща ти не би употребил точно тази дума. Ако се беше замислил, сигурно щеше да каже, че всичко, което съм правил, е било преструвка — и то не заради самия мене, а заради впечатлението, което ще оставя у хората, предимно по-възрастните и влиятелни хора. Като разсъждавам за това сега, думата позьор ми се вижда подходяща, но навремето използвах това поведение, за да се измъкна от света, в който бяха хванати като в капан майка ми и баща ми. — Той печално се засмя. — Цялата несправедливост е в това, че по този начин успях. *Наистина* избягах.

— Имаш прекалено големи изисквания към себе си, чичо Руди — тихо каза Уесли. — Защо от време на време не си почиваш? Баща ми каза, че си му спасил живота.

— Така ли? — изненадано попита Рудолф. — На мен никога не ми го е казвал.

— Не обичаше да раздава похвали — додаде Уесли. — Мене много-много не ме хвалеше, в това можеш да бъдеш сигурен. — Той се засмя. Имаше равни бели зъби и приятна усмивка, която променяше изражението на замисленото му остро лице и го правеше момчешко и открито. По-често трябва да се усмивва, помисли си Рудолф. — И към Бъни и Кейт не беше щедър с похвалите, освен когато станеше дума за нейното готвене, но и то беше по-скоро на смях, понеже е англичанка. Още в началото, когато започнах да го опознавам, забелязах, че щом останеше сам и смяташе, че никой не го наблюдава, у него имаше нещо тъжно, сякаш му се бяха случили много лоши неща, които не можеше да забрави. Но наистина каза, че си му спасил живота.

— Просто му дадох едни пари, които му се полагаха —

обясни Рудолф. — Ако добре си разбрал Гретхен, тя се опита да ти покаже как и защо баща ти е бил такъв... Как семейството го е направило такъв.

— Даа, разбрах — каза Уесли.

— Това е вярно — продължи Рудолф — и в същото време не е вярно. Както винаги има оправдания. Не е моя вината, че аз съм по-големият син, че баща ми беше един невеж и жесток човек с ужасно минало, за което също не е имал вина. Не е моя вината, че майка ми беше студена, истерична жена с идиотски претенции за благовъзпитаност. Не е моя вината, че Гретхен беше сантиментална и егоистична глупачка... Извинявай — каза той на Гретхен. — Тия работи не ги говоря заради теб или заради себе си. А заради Уесли.

— Разбирам — отговори Гретхен, наведена над чинията с полускрито лице.

— В края на краищата — не спираше Рудолф — в жилите ни тече една кръв, едни и същи неща са ни влияели. Може би затова Гретхен каза, че баща ти я е плашел. Тя се е страхувала, че онова, което е виждала у него, може да види и у себе си, и затова се е отдръпвала ужасена. Аз виждах в него отражение на баща ни — един див човек, принуден да върши работа, която не е за него, преследван от патологичен страх, че ще свърши живота си като просяк, така че накрая предпочете да се самоубие, вместо да приеме, че и такова нещо може да му се случи. Аз също се отдръпнах по свой начин. Потърсих спасение в парите, в порядъчността...

— Добре че синът на Крейлър е във Виетнам — каза Уесли сериозно, кимайки. — Кой знае как щеше да ми се отрази, ако всяка вечер трябваше да вечеряме заедно?

— Баща ти не е единственият, който е бил по-малък син — забеляза Рудолф, — а е имало и по-лоши семейства от нашето, но техните синове не са се хвърляли да унищожават всичко, до което се докоснат. Не ми е приятно, че ти казвам това, Уесли, но до деня, в който погребяхме майка си, аз бях убеден, че баща ти има вродена *склонност* да унищожаваш, склонност, която му доставя голямо удоволствие. Да унищожаваш всичко. Включително и себе си.

— И точно така стана, нали? — каза горчиво Уесли.

— Онова, което той направи в Кан, беше прекрасно — заяви Рудолф. — Според неговите разбирания. А ако искаш да

знаеш истината, и според моите разбирания също. Запомни това.

— Ще се опитам — обеща Уесли. — Но не е лесно. Защото мисля, че това си беше едно безсмислено похабяване. Безумно, демонстративно похабяване.

— Мисля, че засега ти казахме всичко, което можахме, и то съвсем откровено — въздъхна Рудолф. — Забавните спомени ще ги оставим за друг път. Ти сигурно си уморен. Ще ти изпратя списък с имена на хора, с които може би ще искаш да говориш и които вероятно ще ти бъдат по-полезни от нас. Дояж си вечерята и ще те закарам в общежитието.

— Няма нужда — бързо отвърна Уесли. — Ще мина през парка.

— Никой не минава през парка в Ню Йорк вечер сам — каза Гретхен.

— Аз ще мина — отвърна той и я изгледа студено.

Божичко, помисли си Рудолф, докато наблюдаваше как момчето дояжда пържолата си, та той изглежда съвсем като баща си. Господ да му е на помощ.

Рудолф стоеше на тротоара в слънчевата утрин заедно с Инид и бавачката и чакаше Джони Хийт и жена му да дойдат с техния линкълн континентъл, за да отидат заедно в Монтаук. Бавачката носеше куфар. Тя заминаваше при семейството си в Ню Джърси за една седмица. Все така става, че семействата на бавачките никога не живеят в същия щат, помисли си мимоходом Рудолф. Инид носеше учебници, за да подготвя домашните си през ваканцията. Бавачката ѝ бе приготвила нещата в една чанта. Рудолф също носеше малка чанта с тоалетни принадлежности, пижама и чиста риза.

Предишната вечер, след като се разделиха с Уесли, Рудолф изпрати Гретхен до апартамента ѝ. Покани я да дойде с него и семейство Хийт в Монтаук. Тя го погледна някак особено и това му напомни, че някога тя имаше връзка с Хийт.

— Искаш да има много свидетели, когато се виждаш с бившата си съпруга, така ли? — каза тя.

Той изобщо не бе мислил по този въпрос, но като чу думите ѝ, си даде сметка, че е вярно. Джийн го бе посетила веднъж заедно с едрата масажистка, която ѝ правеше компания в Рено, ала гостуването мина неловко, макар Джийн да беше трезва, разбрана и тиха, дори когато си играеше с Инид. Тя каза, че живеела мирно и кротко в малка къща, която си купила в Монтаук. В Мексико не ѝ харесало. Атмосферата там била неподходяща за мъже пиячи, което не се отразявало добре на нервите ѝ. И добави с лека усмивка, че изобщо не пиела, че дори започнала да прави снимки. Но не се опитвала да ги предлага в списания. Снимала за себе си и се гордеела с факта, че ръцете ѝ вече не треперят. Като се изключи натрапливото присъствие на масажистката, в неговите очи Джийн пак беше жената, за която се бе оженил и която бе обичал толкова дълго — с лъскава коса, с нежно, порозовяло лице, свежо и младо, — и той взе да си мисли притеснено дали е постъпил правилно, като се е съгласил с развода. Изпитваше съжаление, включително към себе си. Когато преди няколко дни се обади и го помоли Инид да прекара седмицата с нея, не можа да ѝ откаже.

Не се страхуваше за Инид, страхуваше се за себе си — да не би да се наложи по някое време да остане насаме с Джийн в

уютната малка къща, както я бе описала тя, изпълнена с шума на неуютния голям океан. Покани го да преспи в стаята за гости, но той си запази легло в близкия мотел. А като поразмисли, покани и съпрузите Хийт. Не искаше семейният живот да го изкушава — една спокойна вечер пред пламтящата камина в тихата къща, сред приспивната музика на морето... Нека миналото си остане в миналото. Ето защо покани съпрузите Хийт. Ето защо Гретхен зададе своя проникателен въпрос.

— Нямам нужда от никакви свидетели — отвърна той. — С Джони имаме да говорим за много неща, а не ми е приятно да ходя в кантората му.

— Ясно — каза Гретхен, без да е убедена, и смени темата. — Какво ти е мнението за момчето? За Уесли?

— Сериозен младеж — отговори Рудолф. — Може би... прекалено затворен в себе си. Какво ще стане с него, зависи от това, дали ще издържи при майка си и нейния съпруг, докато стане на осемнайсет.

— Много красив младеж — отбеляза тя. — Не мислиш ли?

— Не съм се замислял.

— Прекрасно лице за киното — продължи Гретхен. — Изсечени черти, приятна усмивка, морална сила и, с малко повече въображение, нежни очи.

— Ти може би долавяш по-добре от мене тия неща — отговори Рудолф.

— А може би съм по-уязвима — усмихна се тя.

— Като говорихме по телефона, ми се стори, че искаш да ми кажеш нещо. Неприятности ли имаш?

— Нищо особено — отново се усмихна Гретхен. — Ще ти разкажа, като се върнеш.

Той я целуна за лека нощ и я проследи с поглед, докато влизаше в осветения вход, охраняван от пазач. Изглеждаше елегантна, умна, привлекателна, способна да се грижи за себе си. Но от време на време, помисли си той. Само от време на време.

Колата пристигна, карана от Джони Хийт, чиято съпруга Елейн седеше до него. Бавачката целуна Инид за довиждане и каза:

— Нали ще бъдеш добро момиченце?

— Не, ще бъда ужасно момиченце — отговори Инид и се разкиска.

Рудолф се засмя и бавачката укорително го погледна.

— Извинявай, Ана — каза той и направи сериозна физиономия.

Елейн Хийт слезе от предната седалка, помогна на Инид да се настани отзад и седна до нея. Беше висока жена с безупречна фризура, с твърд, интелигентен поглед — подходяща съпруга за съдружник на една от най-преуспяващите фирми на Уолстрийт. Съпрузите Хийт нямаха деца.

Рудолф седна до Джони. Инид махна с ръка на бавачката, която стоеше на тротоара с куфара си.

— Пълен напред към оргиите в Монтаук с омари и миди, които ще ядем по белите плажове — каза Джони зад волана. Лицето му беше отпуснато и закръглено, очите — измамно кротки, ръцете, хванали волана, бяха бледи, леко затлъстяващи, а коремът му под карираното спортно сако издайнически напомняше за себе си. Той шофираше агресивно и ловко. Останалите шофьори бяха принудени да се съобразяват с неотстъпчивостта му, както и адвокатите бяха принудени да се съобразяват с неговата твърдост и упоритост в заседателната или в съдебната зала. Рудолф не се виждаше често с Джони; след като Хийт се ожени, двамата се поотдалечиха един от друг и когато видеше стария си приятел веднъж на няколко месеца, Рудолф си мислеше без съжаление, че и той би могъл да изглежда така.

Рудолф чу как Инид щастливо бърбори зад гърба му. Чу как Елейн ѝ шепне нещо в ухото и как Инид се смее. На пръв поглед човек би помислил, че Елейн за нищо на света не би прегърнала дете от страх, че то ще измачка или изцапа костюма ѝ от туид. Но когато се обърна назад, Рудолф видя, че Инид разрошва идеално сресаната коса на Елейн, а Елейн щастливо се усмихва. Никога не може да се съди за хората по външността им — помисли си Рудолф, сетне отново се обърна напред и се загледа в пътя. Прекосяваха Трибъро Бридж и Ню Йорк се простираше пред тях по течението на реката със своите високи сгради от стъкло, с пушеците си, а цялото това старо, огромно, невероятно съоръжение блестеше на пролетното утринно слънце. Само в определени моменти, подобни на този,

когато виждаше града като голямо, предизвикателно, реално съществуващо единство, чиято сурова, внушителна красота оформя цялостния му стил, Рудолф изпитваше тръпката на задоволство, че принадлежи към този град — задоволство, което изпитваше всеки ден, докато беше по-млад.

Долу сред бързо течащата река една малка яхта смело се бореше с течението. Може би през лятото ще се кача на „Клотилд“ и ще отплавам за Италия, каза си той. Поне да използвам яхтата. Веднъж бяхме тръгнали за Портофино, но така и не стигнахме дотам. Трябва вече да прогоня призраците. Да измъкна Жана по някакъв начин от съпруга и децата ѝ и две седмици да се любя с нея сред морето край топлите брегове, да пия от гарафа студеното местно вино в кафенета по Лигурийското крайбрежие. Не бива да допускам да се превърна в ненужен старец. Фантазия италиана!

Той се отърси от мечтите си и се обърна към Джони:

— Джони, нали ми каза по телефона, че искаш да говориш с мен. За какво?

— Имам един клиент — отговори Джони, — всъщност той е покойник, но трябва да се уредят имуществените му въпроси. — Джони изкарва от мъртвите повече пари, отколкото всички погребални агенти в този град, помисли си злобно Рудолф. Това е да си адвокат. — Наследниците се карат, както обикновено става. Тия неща са ти ясни — добави Джони.

— Вече съм специалист по този въпрос — каза Рудолф.

— За да се избегнат съдебни дела — продължи Джони, — една част от имуществото е обявена за продан на много приемлива, ниска цена. Става дума за голямо ранчо в Невада. С обичайните данъчни облекчения. Няма нужда да ти обяснявам.

— Няма нужда — потвърди Рудолф.

— Ти не правиш нищо в Ню Йорк — продължи Джони. — Не изглеждаш добре, по всичко личи, че не си щастлив, и аз изобщо не мога да си представя с какво, за бога, си запълваш времето.

— Свирия на пиано — отговори Рудолф.

— Напоследък не съм виждал афиши с името ти пред Карнеги Хол.

— Скоро може и да видиш — каза Рудолф.

— Тук направо ще изгниеш — не спираше Джони. — Вече нищо не правиш. Човек не може да те види дори на някое

парти.

— В Невада как е в това отношение?

— Там се правят джамборета — зае отбранителна позиция Джони. — Това е един от най-бързо развиващите се щати в Америка. Хората там масово стават милионери. За да ти докажа, че не се шегувам, ако приемеш, ще се включа в сделката наравно с тебе — ще уредя ипотеките, ще намеря хора, които да поемат работата в ранчото. Не си мисли, че ме водят само алтруистични чувства, драги, аз самият имам нужда от място, където от време на време да мога да се усамотя. Освен това нямам нищо против да си спестя някои данъци в златния Запад. Не съм видял ранчото, но видях документацията. Вдъхва надежда. Ако се направят още някои разумни капиталовложения, надеждата ще се оправдае. Има прекрасна голяма къща, която след малък ремонт ще стане къща мечта. Няма по-хубаво място от това за деца — без замърсявания, без наркотици, на сто и петдесет километра от най-близкия град. В политическо отношение нещата там са стабилни; прекрасна, сигурна сделка, можеш да се впуснеш в нея без всякакво колебание. Освен това в Невада никога не са чували за Уитби, Ню Йорк. Макар че тази история вече е забравена дори в Уитби, независимо от гадното писание в „Тайм“. Така че след десет години можеш и сенатор да станеш. Слушаш ли ме, Руди?

— Разбира се — отговори той, макар последните няколко секунди да не слушаше внимателно. Думите на Джони, че мястото е подходящо за деца, го заинтригуваха. Трябваше да мисли за Инид, разбира се, но също така за Уесли и Били. Една плът и кръв. Тревожеше се за тях. Били беше непостоянен, още като ученик цинично и презрително бе обърнал гръб на обществото, нямаше амбиции. Уесли, доколкото Рудолф можеше да прецени, нямаше изявиени способности и каквото и образование да получише, шансовете му да преуспее в живота едва ли щяха да се увеличат. А в едно съвременно ранчо, където винаги има проблеми, свързани със суша, наводнения, добри и лоши реколти, където е необходимо да се борави умело с техниката, с работната ръка, с пазара, винаги щеше да се намери достатъчно работа за тях двамата, за да не им остава време за глупости. Докато не си създадат семейства. А и той самият може пак да се ожени — защо не? — и да има още деца.

— Мечтата на патриарха — додаде на глас.

— Това пък какво значи? — озадачи се Джони.

— Нищо, говорех си сам. Представях си как съм заобиколен от стадата и от потомството си.

— Не си въобразявай, че ще се озовеш накрай света — каза Джони, приел думите на Рудолф в ироничен смисъл. — На ранчото има малка самолетна писта. Може да използваш собствен самолет.

— Американската мечта — подметна Рудолф. — Да имаш собствена писта за излитане и кацане на самолети.

— Че какво ѝ е лошо на американската мечта? — учуди се Джони. — Възможността да се придвижваш бързо не е смъртен грях. За един час можеш да бъдеш в Рено или в Сан Франциско, когато си поискаш. Какво ще кажеш? Хем не се оттегляш от активен живот, хем печелиш много предимства. И най-важното — започваш да правиш нещо, нещо ново...

— Ще си помисля — каза Рудолф.

— Защо не се уговорим... двамата... да отидем там другата седмица и да видим нещата на място? — настояваше Джони. — От това вреда няма да има, нали така? А пък аз ще имам извинение да се махна от проклетата кантора. Дявол да го вземе, дори да се окаже безсмислено, ще ни остане поне разходката. Можеш да си вземеш и пианото.

Каква убийствена ирония, помисли си Рудолф. Той знаеше, че Джони приема оттеглянето му от работа като капризно отклонение от правия път, нещо като преждевременен симптом на мъжки климактериум. Самият Джони би се оттеглил само в гробищата. Издигнаха се заедно, спечелиха много пари заедно, нито веднъж единият не измами другия, разбираха се и Рудолф знаеше, че Джони иска в името на тяхното приятелство да го тласне отново към активен живот.

— И без това винаги съм си мечтал да яздя през пустинята — каза Рудолф.

— Не е пустиня, а ранчо — раздразнено уточни Джони. — И е в подножието на планините. През ранчото минава рекичка с пъстърва.

— Тази седмица мога да отсъствам няколко дни, докато Инид е с Джейн. Ти можеш ли? — попита Рудолф.

— Аз ще купя билетите — каза Джони.

Докато преминаваха бързо край безкрайните гробища на

Лонг Айланд, където поколения нийоркчани погребваха мъртвите си, Рудолф затвори очи и си представи високите скалисти плата и планини на сребърния щат Невада.

Гретхен обичаше да работи в събота заедно с помощничката си Айда Коен, когато двете оставяха сами в монтажната зала сред пустата, смълчана сграда. Днес обаче Айда виждаше, че на Гретхен изобщо не ѝ доставя удоволствие да върти мувиолата, да прехвърля раздражено филма през ръцете си, облечени в бели ръкавици, и да натиска лостчето с остро прищракване. Тя или си подсвиркуваше мрачно, или отчаяно въздишаше. Айда знаеше защо тази сутрин Гретхен е в лошо настроение. Режисьорът Евънс Кинсела пак се бе върнал към старите си навици — снимаше мързеливо, неразбираемо и докато се бореше с махмурлука си, оставяше актьорите да правят каквото си искат, като разчиташе на Гретхен да извлече нещо смислено от разточително използваната филмова лента, която ѝ подхвърляше. Освен това Айда се случи в залата, когато предния ден Кинсела се обади по телефона, за да каже на Гретхен, че не може да я заведе на вечеря, както са се уговорили.

Предаността на Айда към жената, с която работеше, бе станала безгранична, а ненавистта ѝ към Кинсела не отстъпваше по сила на страстта, която се бе отдала на каузата на Женското движение, чиито събрания тя фанатично посещаваше и разнообразяваше с пламенни и доста объркани речи. Ниска и дебела, тя бе стигнала дотам, че да се откаже да носи сутиен, докато един ден Гретхен не ѝ се скара:

— Божичко, Айда, с тези цици връщаш развитието на Женското движение с един век назад.

Четирийсет и пет годишната грозновата Айда без мъж, който да я тормози, смяташе, че красивата и талантлива Гретхен позволява на мъжете да я използват. Тя успя да убеди Гретхен да отиде на две събрания, но Гретхен се отегчи и подразни от пискливите ораторки и си тръгна рано с думите:

— Като излезете на барикадите, можете да разчитате на мен. Преди това — не.

— Но ние имаме нужда от жени точно като теб — умолително отвърна Айда.

— Може би, но аз нямам нужда от *тях* — категорично заяви Гретхен.

Айда въздъхна безнадеждно и каза на Гретхен, че това е престъпна политическа абдикация.

Освен за качеството на филма, върху който работеше тази сутрин, Гретхен се ядосваше и за още нещо. Предишната седмица Кинсела ѝ подхвърли един сценарий и я помоли да го прочете. Сценарият беше написан от млад автор, неизвестен и на двамата, но агентът му настояваше Кинсела да го прочете.

Гретхен го прочете и реши, че е прекрасен, а когато Кинсела ѝ се обади следобед, за да отмени срещата им за вечеря, тя му съобщи какво мисли.

— Прекрасен? — каза той по телефона. — Аз мисля, че е пълен боклук. Дай го на секретарката ми и ѝ кажи да го върне. — И затвори, преди тя да се опита да го опровергае.

Гретхен стоя до два часа през нощта, за да препрочете сценария. Макар че авторът беше млад мъж, главната героиня беше решителна, млада, работеща жена, притисната от скуката и безизходицата на хората около нея, но единствена от своето поколение в малкото, мрачно градче, осмелила се и успяла да скъса с всичко това и да заживее според собствените си представи.

Това би могло да се окаже стимулиращо противодействие, каза си Гретхен, на цялата поредица от нови филми, които за разлика от трогателно щастливите истории, бълвани в миналото от Холивуд, представят всичките си герои като хора, безцелно понесени от течението на живота, безпомощно и вяло негодуващи от съдбата си, които след това бързо изпадат в апатия и оставят зрителите с блудкав вкус в устата. Ако старите холивудски филми с техния задължителен захаросан оптимизъм са фалшиви, днешните скапани погребални истории са не по-малко фалшиви, помисли си Гретхен. Герои се раждат всеки ден. Може и да е вярно, че невинаги се появяват едновременно със собствената си класа, но не е вярно, че всички те загиват със собствената си класа.

Когато прочете за втори път сценария, тя се убеди още повече, че първото ѝ впечатление е вярно и че ако Кинсела успее да се върне към някогашния си стил на работа, ще направи блестящ филм. Дори му се обади в хотела в два и половина през нощта, но телефонът му не отговаряше.

Всичко това ѝ минаваше в този момент през главата като заплетена филмова лента, в която действието се повтаря отново и отново, докато оправяше нескъпосната работа на Кинсела от последната седмица.

Гретхен внезапно изключи машината и каза:

— Айда, искам да те помоля да ми направиш една услуга.

— Да? — Айда спря да подрежда и описва филмовия материал.

Гретхен носеше сценария в голямата си чанта, с която винаги ходеше на работа. Стана да я вземе и каза:

— Ще отида в някой музей за около един час.

Междувременно искам да оставиш тия глупости, с които се занимаваш, и да прочетеш това. — И подаде сценария на Айда. — Като се върна, ще отидем да обядваме по женски само двете и ще поговорим за сценария.

Айда я погледна подозрително. Гретхен никога не прекъсваше работата по средата, освен за да изпие едно кафе.

— Разбира се — отвърна тя. После си намести очилата и погледна сценария в ръцете си, сякаш се страхуваше, че в него може да има скрито взривно устройство.

Гретхен си облече палтото, слезе долу и се озова сред оживеното Седмо Авеню, където се издигаше сградата. Бързо закрачи и влезе в Музея на модерното изкуство, където неоснователно се надяваше, че ще успокои нервите си с истински произведения на изкуството. Когато излезе от музея, беше все така неспокойна. Не можеше да си представи, че ще се върне при мувиолата, след като бе прекарала повече от час в компанията на Пикасо, Реноар и Хенри Мур. Затова се обади по телефона в монтажната зала и каза на Айда, че ще я чака в един близък ресторант.

— Сложи си малко грим и си оправи чорапите — злобно нареди тя на Айда. — Ресторантът е френски, луксозен, но не е лош. Аз черпя, защото имам неприятности.

Докато чакаше Айда в ресторанта, Гретхен изпи едно уиски на бара. Никога не пиеше през деня, но сега дръзко си каза, че няма закон за тази работа. А освен това беше събота.

Когато влезе и видя Гретхен на бара, Айда подозрително попита:

— Какво пиеш?

— Уиски.

— Значи наистина имаш неприятности. — Макар да споделяше най-авангардните идеи на съвременната философия, във всекидневния живот Айда беше строга пуританка.

— Две уиски, моля — поръча Гретхен на бармана.

— Не мога да работя, след като съм пила, нали знаеш — примоли се Айда.

— Няма да работиш този следобед — отсече Гретхен. — Никой няма да работи този следобед! Мислех, че си против експлоатацията на женския труд. Особено в събота. Нали непрекъснато ми опяваш, че трябва да се въведе двайсет и четири часова работна седмица.

— Теоретично е така — заоправдава се Айда и погледна с отвращение чашата, която барманът постави пред нея. — Но аз лично *предпочитам* да работя.

— Днес обаче няма да работиш — заяви твърдо Гретхен и даде знак на оберкелнера. — Маса за двама, моля. И изпратете питиетата.

Тя остави щедро два долара бакшиш на бармана.

— Това е ужасно голям бакшиш за три питиета — прошепна Айда, докато следваха оберкелнера към дъното на ресторанта.

— Размерът на бакшишите е една от предпоставките да се постигне равнопоставе между мъжете и жените — каза Гретхен.

Оберкелнерът ги настави на една маса до кухнята.

— Видя ли — възмутено се огледа Айда. — Ресторантът е почти празен, а той ни сложи точно до кухнята. Само защото с нас няма мъж.

— Изпий си уискито! Един ден ще си отмъстим горе на небето — каза Гретхен.

Айда отпи и направи гримаса.

— Като си почнала да поръчваш, защо не поръчаш нещо сладко — попита тя.

— По пътя към барикадите няма сладки неща — отговори Гретхен и добави: — А сега ми кажи какво мислиш за сценария.

Лицето на Айда светна. Тя можеше да изпада във възторг от добре изпипана сцена в някой филм или от прекрасен откъс в книга.

— Чудесен е — заяви тя. — Божичко, какъв филм ще излезе от него!

— Само дето никой не иска да го направи — отговори Гретхен. — Мисля, че е обиколил вече всички и нашият любим Евънс Кинсела е бил последната надежда на литературния агент.

— Евънс чел ли го е вече?

— Да — каза Гретхен. — И смята, че е пълен боклук. Цитирам точно. Каза ми да дам сценария на секретарката му, за да го върне.

— Простак — ядоса се Айда. — А като си помислиш само за колко важен се пише. Колко ще струва филмът, върху който работим сега?

— Три милиона и половина.

— Има нещо страшно нередно в киното, а следователно и в света, след като на един глупак му се дават три милиона и половина да си играе с тях — отсъди Айда.

— През последните три години е направил два много успешни филма — отговори Гретхен.

— Въпрос на късмет, това е всичко — заяви Айда, — късмет!

— Не съм сигурна, че е само това — каза Гретхен. — Понякога има гениални хрумвания.

— Само че не струват три и половина милиона долара — упорстваше Айда. — И не мога да разбера защо продължаваш да държиш на него след като се отнася така с тебе. Нямам предвид само в службата.

— О, малко мазохизъм никога не е вреден за жената — отговори безгрижно Гретхен, без изобщо да се чувствава безгрижна.

— Понякога направо ме вбесяваш, Гретхен, честна дума — заяви строго Айда.

Келнерът стоеше до масата им с бележник и молив в ръка.

— Време е да поръчаме — каза Гретхен и зачете менюто. — Има печена патица с маслини. За двама. Искаш ли да си разделим порцията?

— Добре — съгласи се Айда. — Аз не обичам маслини. Можеш да ги изядеш всичките.

Гретхен поръча патицата и бутилка вино.

— Не цяла бутилка — разтревожи се Айда. — Моля те. Аз няма да изпия повече от половин чаша.

— Цяла бутилка — поръча Гретхен на келнера, без да ѝ

обръща внимание.

— Ще се напиеш — предупреди я Айда.

— Толкова по-добре — отговори Гретхен. — Трябва да взема важни решения, а сигурно няма да мога да ги взема, ако съм трезва.

— Днес гледаш някак странно — констатира Айда.

— Странно, и още как — отвърна Гретхен и допи второто уиски на един дъх.

— Какво си намислила да правиш? — поинтересува се Айда. — Не бъди неразумна, моля те. Сега си ядосана и след като си изпила толкова алкохол...

— Ядосана съм — повтори Гретхен, — глътнала съм мъничко уиски и съм намислила да изпия сама цялата бутилка вино, ако ти не ми помогнеш. А след това... — Тя замълча.

— След това какво?

— След това не съм съвсем сигурна — каза Гретхен и се засмя. Смехът ѝ прозвуча толкова странно, че на Айда всичко ѝ стана ясно: Гретхен се намираше в първия стадий на пагубен алкохолизъм. — След това ще си поговоря малко с Евънс Кинсела. Ако мога да го намеря, в което се съмнявам.

— Какво ще му кажеш? — попита разтревожена Айда.

— Някои неприятни елементарни истини. Като начало — заяви Гретхен.

— Бъди разумна — посъветва я загрижено Айда. — В края на краищата освен всичко друго той все още ти е началник.

— Айда, казвал ли ти е някой някога, че имаш болезнен страх от хората, които притежават власт?

— Не бих казала болезнен — засегна се Айда.

— А какво би казала? Прекомерен, робски, благоговееен?

— Естествен, щом искаш да знаеш. Както и да е, остави ме мене сега. Кажи какво точно ще му кажеш?

— Ще му кажа, че филмът, който сега правим, е отвратителен. Това ще бъде увертюрата — отговори Гретхен.

— О, моля ти се, Гретхен... — Айда вдигна ръце, сякаш да я възпре физически.

— Някой трябва да ти купи пръстени — реши Гретхен. — Имаш красиви ръце и пръстените много хубаво ще ти стоят. Следобед, ако не открием онзи мръсник Кинсела, ще отидем да ти потърсим пръстени.

Айда се огледа притеснено. Ресторантът вече се бе

напълнил и на една от съседните маси седяха двама мъже.

— Хората те слушат — предупреди я тя.

— Нека да ме слушат — отговори Гретхен. — Искам всички да чуят тази хубава вест!

Келнерът ловко разрязваше патицата на масата. Виното се изстудяваше.

— Не ми слагайте маслини — каза Айда. — Дайте ги всичките на дамата.

Гретхен се любоваше на келнера, който сръчно режеше патицата на парчета.

— Обзалагам се, че този човек не пие през работно време — подметна тя. За Кинсела такова нещо не можеше да се каже.

— Шшт — отвърна Айда и се усмихна на келнера, извинявайки се за ексцентричната си приятелка.

— Е, какво, пиете ли? — попита Гретхен келнера.

— Не, мадам — засмя се той. — Но не бих отказал, ако някой ми предложи.

— Ще ви изпратя една бутилка още утре сутринта — щедро обеща Гретхен.

— Гретхен, никога не съм те виждала такава — оповести Айда. — Какво ти е станало?

— Хванал ме е бяс — отговори Гретхен. — Обикновен здравословен бяс. Ммм — възхищаваше се тя, докато опитваше патицата, а после жадно отпи от виното.

— Ако бях на твое място — започна Айда, ровейки из чинията си, — щях да изчакам да мине уикендът и тогава да предприемам каквото и да е.

— Хване ли те бяс, никога не го отлагай! Това е стар семеен девиз — проучи я Гретхен. — Особено през уикенда. Много е трудно да си бесен в понеделник сутрин. Цяла седмица е нужна, за да изпаднеш в бясно настроение.

— Кинсела никога няма да ти прости, ако постъпиш така с него — предрече Айда.

— ... След увертюрата минаваме към същинската част на представлението — продължи Гретхен, все едно, че Айда нищо не бе казала. — А именно как аз съм се съгласила да се занимавам с неговите глупости само защото съм искала да продължавам да се възползвам от услугите на непорочното му бяло тяло.

— Гретхен, ти веднъж ми каза, че го обичаш — укори я

Айда. Като повечето стари моми тя отдаваше голямо значение на любовните истории.

— Веднъж — повтори Гретхен.

— Той ще побеснее.

— Точно това ми е намерението — отговори Гретхен. — И ще продължа, като му кажа, че съм прочела сценария, който ми е наредил да върна на литературния агент, и че според мен този сценарий е оригинален, духовит и твърде хубав, за да може той да го оцени. Но тъй като той е единственият режисьор, с когото аз в момента живея и за когото, бидейки в близки отношения, знам, че може да осигури пари за един филм, залагайки на името си, би следвало, ако все още се смята за толкова умен, колкото се е родил, да се заеме с този сценарий още утре, дори и само защото аз го моля за това!

— Знаеш, че ще откаже — каза Айда.

— Може би.

— Какво ще направиш тогава? Ще избухнеш в сълзи и ще го помолиш за прошка?

Гретхен я погледна изненадано. Айда обикновено не беше саркастична. Гретхен разбираше, че този разговор я смущава.

— Скъпа Айда — започна нежно тя, — не бива да се тревожиш толкова много. В края на краищата аз ще водя сражението.

— Не искам да си навлечеш неприятности — каза Айда.

— Понякога това е неизбежно, а моментът сега е точно такъв... Попита ме какво ще направя, ако той откаже.

— *Когато* откаже — поправи я Айда.

— Ще му кажа, че от този момент... прекратявам работата по филма.

— Но ти имаш договор... — извика Айда.

— Нека ме съди. Ако иска, да ме съди и за това, че отказвам да се върна в леглото му.

— Нали знаеш, че ако ти напуснеш, напускам и аз — заяви Айда и гласът ѝ се разтрепери от силата, която вложи в изречените думи.

— В една война понякога трябва да се жертва войската — отсече рязко Гретхен.

— Това не е война — възрази Айда. — Това е един филм като хиляди други.

— Точно там е въпросът. Не искам цял живот да създавам

филми, които са като хиляди други. — Гретхен видя, че Айда всеки миг ще се разплаче, защото кротките ѝ тъмни очи плувнаха в сълзи. — Ти не бива да плащаш заради моите ексцентрични идеи, Айда — каза. — Няма защо да напускаш, ако аз напусна.

— Не искам да говоря за това — заяви Айда.

— Добре — съгласи се Гретхен. — Въпросът е приключен! Дояж си патицата. Нищо не си хапнала. Не ти ли харесва?

— Много... много ми харесва — проплака Айда.

Известно време ядоха мълчаливо и Гретхен си наля още вино. Виждаше, че Айда прави усилие да възвърне спокойния израз на закръгленото си кротко лице, което напомняше лицето на топчесто дете, и за миг съжали, че ѝ е дала да прочете сценария и я е натоварила със собствените си проблеми. Но понеже не се съмняваше в безкомпромисната почтеност на Айда и в непокварения ѝ вкус, искаше ѝ се да получи потвърждение за качеството на сценария. Без това потвърждение нямаше да се чувства достатъчно уверена, за да се изправи срещу Кинсела. На Евънс Кинсела, помисли си мрачно тя, му предстои тежък следобед, ако си е вкъщи, все едно какво казва Айда Коен. Ако си е вкъщи.

— Измислих нещо — проговори най-сетне Айда и гласът ѝ прозвуча боязливо. — Нещата могат да се решат по друг начин. Не е нужно да се хвърляш с главата напред.

— Сигурно не е нужно, но както знаеш, не умея да върша нещата по заобиколен път.

— Не умееш — изсмя се Айда, — но може би този път поне ще ме послушаш. И двете знаем, че той никога няма да се съгласи. Особено ако вземеш да спориш с него.

— Ти откъде го познаваш толкова добре? — попита Гретхен с престорена подозрителност. — Да не би да си имала любовна връзка с него зад гърба ми?

Айда високо се разсмя, защото настроението ѝ вече се бе подобрило, и каза:

— Няма начин. Той дори не е евреин.

Сега и двете се разсмяха, но Айда бързо стана сериозна.

— Идеята ми е следната — каза тя, — довърши монтажа на филма...

— О, господи — прекъсна я Гретхен.

— Шшт. Чуй какво ще ти кажа. Аз те изслушах, нали така?

— Така е — призна Гретхен.

— Изобщо не му споменавай повече за сценария. Направи се, че си забравила за него.

— Но аз съм не съм забравила. Мисълта за филма направо ме е обсебила. Дори в този момент си представям как вървят кадрите...

— Казах „направи се, че си забравила за него“ — повтори ядосано Айда. — Осигури си пари и го купи!

— Дори да намеря пари, после какво? — попита Гретхен, като веднага си помисли за горкия Руди.

— После снимай филма — тържествуващо заяви Айда.

Гретхен се облегна на стола. Знаеше, че в главата на Айда могат да се родят всякакви идеи, но точно такова нещо не бе очаквала.

— Мили боже, каква идея! — извика тя.

— Защо не? — енергично каза Айда, като за пореден път забрави, че трябва да яде. — В миналото повечето режисьори са тръгвали от монтажната зала.

— В миналото. И всичките са били мъже — отговори Гретхен.

— Нали знаеш, че не обичам такива приказки — укори я Айда.

— Извинявай. За момент просто забравих. Но можеш ли все пак да ми изброиш имената, да кажем, на двайсет и пет жени режисьори.

— В миналото и в армията не е имало двайсет и пет жени. — Събранията, които Айда посещаваше, я бяха научили как се водят спорове и тя се възползваше прекрасно от това. — Ти не ходиш по събрания, не четеш дори листовките, които разпространяваме, но може би, ако направиш един хубав филм, ще бъдеш много по-полезна, отколкото ако от сутрин до вечер висиш по събрания. А ако имаш някакви съмнения за това, дали можеш, или не можеш да направиш филма, нека ти кажа, че ти знаеш за киното повече, отколкото Евънс Кинсела знае или някога ще знае.

— Това е идея! Сега, след като първият шок премина, мисля, че това наистина може да се окаже добра идея — замислено отговори Гретхен.

— Такъв филм няма да струва скъпо — продължи бързо Айда. — Малко градче, ще се снима главно извън студиото,

вътрешните снимки са лесни, персонажът е малък, главно деца: дори и да имаш пари, пак не можеш да намериш актьори с утвърдено име за тези роли. Аз познавам някои хора, които влагат пари в киното. Мога да се свържа с тях. Ти можеш да говориш с брат си...

Горкият Руди, помисли си отново Гретхен.

— Колко струваше първият филм на Евънс Кинсела? — попита Айда.

— Сто дваайсет и пет хиляди — веднага отговори Гретхен. Кинсела непрекъснато се хвалеше, че първият му филм, požънал голям търговски успех, е сниман почти без пари, и винаги съобщаваше точната сума.

— Сто дваайсет и пет хиляди. А сега му дават три милиона и половина — каза Айда.

— Това е шоубизнесът — отвърна Гретхен.

— Днес времената са други, със сто дваайсет и пет хиляди е невъзможно да направиш нещо — продължи Айда. — Но се обзалагам, че този филм няма да глътне повече от седемстотин и петдесет хиляди. Повечето от хората ще работят на надница, а главните изпълнители ще си замразят заплатите, за да вземат проценти. Всички пари ще се вложат само в снимането и в нищо друго!

— Скъпа Айда, ти взе да говориш като филмов магнат — засмя се Гретхен.

— Обещай ми само едно — каза Айда.

— Какво е то? — попита подозрително Гретхен.

— Не се обаждай на Кинсела днес или утре. Обмисли всичко поне до понеделник.

— Добре — поколеба се Гретхен, — но ме лишаваш от една прекрасна битка.

— Представи си само каква физиономия ще направи Кинсела, когато филмът излезе, и какво удоволствие ще изпиташ ти, като му кажеш, че е пълен глупак!

— Добре, обещавам — съгласи се Гретхен. — Хайде сега да си поръчаме един разкошен френски десерт, а след това ще продължим да се отдаваме на нови следобедни удоволствия. Я ми кажи колко пъти си гледала Бергмановите „Диви ягоди“?

— Пет пъти.

— Какво ще кажеш да се направим на ученички, избягали от училище, и да го гледаме за шести път.

Настанил се на задната седалка на луксозния континентъл зад Елейн и Джони Хийт, който преодоляваше напрегнатото движение по пътищата в неделя следобед, Рудолф си мислеше за уикенда. Смяташе, че всичко бе минало чудесно. Къщата на Джийн се оказа наистина уютна, а гледката към океана — прекрасна. Масажистката, изглежда, не беше лесбийка, но се прояви като много добра готвачка. Въпреки предвижданията на Джони, нямаше никакви оргии, нито пикници с миди край морето, но всички заедно дълго се разхождаха по твърдия пясък след отлива, а Инид през цялото време държеше майка си за ръка. Двете бяха щастливи, че са заедно, и Рудолф си помисли, без да казва нищо, че може би няма да е лошо Инид да живее с майка си и да учи в малко провинциално училище, вместо да се излага на опасностите, които крият нюйоркските улици. Той винаги можеше да вижда детето през уикендите и ваканциите. Разбира се, ако приемеше сериозно безумната идея на Джони за Невада, щяха да последват усложнения. Но това все едно нямаше да стане нито утре, нито другата седмица, а вероятно не и догодина.

Джийн изглеждаше в добра форма. Двете с масажистката правеха всяка сутрин спартански упражнения, а Джийн извървяваше сама цели километри по брега, за да търси подходящи обекти за снимки. Изглеждаше щастлива по един замечтан и сдържан начин, като дете, току-що събудило се от приятен сън. Зарадва се, като видя съпрузите Хийт, и краткият уикенд, прекаран в тяхна компания, ѝ достави удоволствие. Нито тя, нито масажистката, която се казваше Лорен, не се опитаха да разговарят с Рудолф насаме.

Може би Джийн имаше приятели от околността, но те не се появиха нито в събота, нито в неделя. Когато Рудолф поиска да види снимките ѝ, тя каза:

— Още не съм готова. Може би след около месец.

Седнал отзад в удобната кола, която летеше към града, той осъзна с лека тъга, че през този уикенд Джийн изглеждаше по-щастлива от когато и да било през брака им.

На масата имаше вино, но не и концентрати. Джийн не протегна ръка към бутилката, а и Рудолф не улови нито един предупредителен поглед към нея от страна на Лорен.

Постигнала е душевен мир, помисли си Рудолф. За себе си обаче не можеше да каже същото.

Докато навлизаха в Ню Йорк по моста, сградите сякаш се издигнаха като бойни стени на мелодраматичния фон на залязващото слънце. Зад прозорците се появиха светлинки — малки мигащи точки, също като свещи в бойниците на крепост по здрач. Той обичаше тази гледка и този час на деня — пустите неделни улици, по които се движеха, изглеждаха чисти и приветливи. Ако можеше всеки ден в Ню Йорк да е неделя, никой нямаше да напуска града.

Когато колата спря пред жилището му, той покани съпрузите Хийт да се качат горе да пийнат по нещо, но Джони каза, че са канени на коктейл и че вече са закъснели. Руди благодари на Джони за пътуването, наведе се и целуна Елейн по бузата. През уикенда тя му бе станала още по-симпатична.

— Сам ли ще бъдеш тази вечер? — попита Елейн.

— Да.

— Защо не се качиш пак в колата и не прекараш вечерта с нас? — предложи тя. — След коктейла отиваме на вечеря в „Джино“.

Той се изкушаваше да приеме, но имаше да обмисли много неща и смяташе, че ще бъде по-добре, ако е сам. Не й обясни, че напоследък става нервен, когато наоколо има много хора. Беше сигурен, че това е временно състояние, но трябваше да се съобразява с него.

— Благодаря — каза Рудолф, — но имам цял куп писма, на които трябва да отговоря. Хайде да се видим през седмицата. Само тримата.

— Ще ти се обадя утре, като организирам пътешествието в Невада — каза Джони.

— Ще си бъда въкъщи целия ден — отговори Рудолф. Но докато гледаше как колата се отдалечава, съжали за тези думи. Страхуваше се, че в този момент един от двамата съпрузи пояснява: „Ще си бъде въкъщи целия ден, защото не знае какво да прави с времето си.“

Взе си чантата и изкачи стъпалата пред входа. Не беше нужно да си вади ключа, за да отвори входната врата. Ех, тия хора от долния етаж. Ще трябва да говори с тях. Щом влезе в тъмния коридор, един мъжки глас извика:

— Не мърдай и нито звук! В гърба ти е опрян пистолет!

Чу как вратата се затръшна зад него.

— Кой е твоят апартамент, мистър? — каза гласът.

Рудолф се поколеба. Ако Инид беше горе, нямаше да отговори. Благодарни на бога, че тя беше на сигурно място при майка си, на двеста километра отук. А бавачката — в Ню Джърси. Горе нямаше никого. Усети, че някакъв предмет, вероятно пистолет, го мушка в ребрата.

— Попитахме те нещо, мистър — повтори гласът.

Рудолф усети и друг човек до себе си и отвърна:

— Втория етаж.

— Качвай се! — изкомандва гласът. Рудолф тръгна по стълбите. През процепа на вратата на долния апартамент не се виждаше светлина. Явно нямаше никого. Неделя вечер е, помисли си той, качвайки се машинално по стълбите, следван от тежките стъпки на двамата зад гърба си.

Щом отново извади ключовете, ръцете му затрепериха. Отвори вратата и влезе.

— Запали лампата! — каза същият глас.

Рудолф заопипва стената, намери електрическия ключ и го завъртя. Лампата в антрето светна и той се обърна да види двамата мъже, които го бяха издебнали долу във входа. Бяха млади, чернокожи, единият висок, другият среден на ръст, и двамата спретнато облечени. Лицата им бяха изпити, напрегнати, преливащи от ненавист. Наркомани, помисли си той. Високият държеше насочен пистолет, чийто синьо-черен цвят мрачно проблясваше на светлината на лампите.

— Във всекидневната! — нареди той.

Последваха го във всекидневната и вторият мъж намери електрическия ключ. Всички лампи светнаха. Стаята изглеждаше уютна и подредена, със спуснати завеси на прозорците. Бавачката беше разтребила, преди да заминат предишната сутрин. Часовникът върху камината силно тиктакаше. Рудолф забеляза, че е пет и половина.

— Дай сега да ти видим портфейла, само че без номера — каза високият мъж.

Рудолф бръкна в самото си и извади портфейла.

Мъжът с пистолета го сграбчи грубо и го подхвърли на приятеля си с думите:

— Виж какво има вътре.

Приятелят му претърси портфейла.

— Трийсет долара — съобщи той, държейки банкнотите в ръка.

— Шибана работа — изруга мъжът с пистолета. — Какво имаш в джобовете?

Рудолф извади всичките си банкноти и две монети по четвърт долар. Вторият мъж протегна ръка и ги сграбчи.

— Пак шибана работа. Тук има само осем долара — каза той, като изпусна на килима двете монети по четвърт долар.

— И ти имаш нахалството да пристигнеш тук с линкълн континентъл и само с трийсет и осем долара в джоба, така ли? — каза мъжът с пистолета. — Много си хитър, а? Страх те е да не те нападнат, така ли, мистър Рокфелер?

— Съжалявам — каза Рудолф. — Това е всичко, което имам. Плюс тези кредитни карти. — Кредитните карти се бяха разпилели по пода.

— Нашата фирма не приема кредитни карти, нали, Елрой? — заяви мъжът.

— Само това оставаше — каза Елрой. Дватамата се изсмяха пресипнало.

Рудолф имаше чувството, че се намира много далеч и че всичко това не се случва с него, а с някаква малка, безчувствена фигура, отдалечена от него на голямо разстояние.

— Къде си държиш парите? Къде е сейфът? — попита мъжът с пистолета.

— Не държа пари въщи. И нямам сейф — каза Рудолф.

— Ставаш все по-хитър и по-хитър, така ли? — ядоса се мъжът. Със свободната си ръка той удари Рудолф силно през очите. За миг Рудолф ослепа от рукналите сълзи и отстъпи назад. — Това ще те накара да си припомниш истината, мистър.

— Погледнете сами — подкани ги Рудолф невиждащ.

— Давам ти последна възможност да ни покажеш къде са парите, мистър — викна мъжът.

— Съжалявам. Нищо не мога да направя.

Мъжът с пистолета дишаше тежко, неравномерно и очите му святкаха, отразявайки светлината ту на една, ту на друга лампа.

— Какво ще кажеш, Елрой? — попита той.

— Дай му на тоя мръсник да се разбере — каза Елрой.

Мъжът здраво стисна пистолета, замахна и удари Рудолф

в слепоочieto. Докато се свличаше, Рудолф имаше чувството, че се спуска дълго време бавно и приятно, а когато се строполи на пода, все едно, че се отпусна в красиво меко легло. След известно време един далечен глас се обади:

— Стига толкова, Елрой, нали нямаш намерение да го убиваш.

Той сънуваше. Но докато сънуваше, знаеше, че това е сън. Търсеше Инид на плажа. Вълните се разбиваха с трясък. Неизвестно защо на плажа бяха паркирани автобуси в неправилни фигури и разни хора ту влизаха, ту излизаха от тях, но той не знаеше какви са тези хора, не ги познаваше, а те не му обръщаха внимание и понякога му препречваха пътя, друг път се стопяваха като сенки, докато той си пробиваше път сред тях и крещеше: „Инид! Инид!“ Макар да си даваше сметка, че е сън, силно се измъчваше, защото знаеше, че никога няма да я намери. Чувството, че я е загубил, беше непоносимо.

След това се събуди. Лампите още светеха. Силният им блясък прободеше очите му. Той лежеше на пода и всичко го болеше, главата, слабините. Беше цяло мъчение да се помръдне. Лицето му беше мокро. Като го докосна, ръката му почервения от кръв.

Стаята беше опустошена. Всички тапицирани столове и канапето бяха нарязани с ножове, а тапицерията беше покрила пода като пресли сняг. Разбит, часовникът бе паднал на прага на камината. Всички чекмеджета на бюрото, скриновете и бюфета бяха извадени, а съдържанието им — разхвърляно навсякъде из стаята. Огледалото над камината беше натрошено на остри парчета. Дървените столове, масичката за кафе и малкият бюфет бяха изпочупени с ръжена от камината, а самият ръжен — изкривен под невероятен ъгъл. Всички бутилки от бюфета бяха счупени в стената, всичко наоколо бе посипано със стъкла и отвсякъде се разнасяше миризма на уиски. Прекатуреното върху канапето пиано зееше със скъсани струни, които се изсипваха върху клавишите като животински черва. Рудолф се опита да погледне часовника си, за да разбере колко време е лежал в безсъзнание, но часовникът беше изтръгнат от китката му и на мястото му зееше грозна кървяща рана.

С неимоверно усилие, пъшкайки, той допълзя до телефона. Вдигна слушалката и се послуша. Апаратът работеше. Слава богу! Дълго време му трябваше да си спомни номера на Гретхен. С мъка го набра. Телефонът зазвъня. Той лежеше на пода и държеше слушалката до бузата си. Най-накрая някой отсреща вдигна.

— Ало — чу се гласът на Гретхен.

— Гретхен — каза той.

— Къде беше? — попита тя. Гласът ѝ звучеше ядосано. — Обадох ти се в пет часа, нали каза, че ще се върнеш в...

— Гретхен — изхриптя той, — ела тук. Веднага. Ако вратата е заключена, извикай полицаи да я разбие. Аз... — И отново усети, че пропада. Повече не можеше да говори. Лежеше на пода, а Гретхен крещеше в ухото му.

— Руди! Руди! Руди, чуваш ли ме...?

После настъпи тишина.

Той се остави болката да го зашемети и отново припадна.

Рудолф престоя в болницата две седмици и не можа да отиде в Невада с Джони Хийт.

Част трета

Той донесе на мисис Уъртам бакалски стоки от супермаркета за седемнайсет долара и мисис Уъртам го покани да изпие чаша кафе. Мистър Уъртам работеше във фабриката за бутилиране, собственост на мистър Крейлър, и според Уесли мисис Уъртам тъкмо поради това не отчиташе социалната и възрастова разлика между една материално обезпечена домакиня и един шестнайсетгодишен младеж, който разнася стоки по домовете. Той прие кафето. Това беше последната поръчка за деня, а освен това в къщата на семейство Крейлър не се сервираше кафе.

След кафето мисис Уъртам му каза престорено свенливо и през смях, че е много красив, и го покани в леглото си. Освен кафе в къщата на семейство Крейлър и други неща не се сервираха, а мисис Уъртам беше пищна дама с изрусена коса. Та Уесли прие и тази нейна покана.

Кафето му хареса, но сексът още повече му хареса. Той трябваше да действа бързо, тъй като велосипедът на магазина заедно с кошницата за стоки, закрепена между дръжките, беше отвън, а в този квартал имаше много деца, които не биха се поколебали да откъмнат дори един велосипед, белязан с големите инициали на супермаркета.

Това се случи точно преди месец. Оттогава Уесли бе ходил десет пъти у мисис Уъртам. Необходимостта от бакалски стоки в дома на семейство Уъртам зависеше от сексуалната енергия на стопанката.

Последния път, докато той се обличаше, мисис Уъртам си сложи пенъора и седна усмихната срещу него, сякаш току-що бе изляла голям сметанов десерт.

— Наистина си мъж здравеняк — каза тя с възхищение. — Сигурно можеш да вдигнеш съпруга ми с една ръка.

— Благодаря, мадам — отвърна Уесли, докато си навличаше пуловера. Нямаше никакво желание да вдига мистър Уъртам с една ръка.

— Аз обикновено не правя такива неща — продължи мисис Уъртам, която, изглежда, бе забравила, че Уесли може да брои. — Но... — въздъхна тя — това е едно приятно разнообразие през деня, нали така?

— Да, мадам — потвърди Уесли.

— Ще бъде много мило от твоя страна, ако следващия път, когато трябва да носиш продукти тук, сложиш някое малко подаръче в пакета — подсказа мисис Уъртам. — Например половинка шунка или нещо друго. Az съм си винаги вкъщи между три и пет.

— Да, мадам — повтори вяло Уесли. Мисис Уъртам нямаше да го види повече в леглото си. — Сега трябва да си тръгвам. Колелото ми е отвън...

— Разбирам — каза мисис Уъртам. — Няма да забравиш за шунката, нали?

— Да, мадам — отвърна Уесли.

Колелото все още беше долу. Той го яхна и, отворен от себе си, се понесе към пощата. Половинка шунка! Значи според нея това му е цената. Какво падение! Имаше чувството, че е настъпил повратен момент в живота му. Отсега нататък няма да приема каквото и да е само защото му е предложено. Америка е пълна с прекрасни момичета. Например онова симпатично, срамежливо момиче от редакцията на „Тайм“ в Ню Йорк, независимо на колко години е. С отрепки повече няма да се занимава. Извън Индианаполис все трябва да има някое момиче, с което да може да разговаря и да се смее, на което да се възхищава и да разказва за баща си и за себе си, момиче, което да обича и с което да се гордее, а не да се чувства като свиня, след като се измъкне от леглото му. Сега-засега просто ще изчакам, реши той.

В пощата имаше две писма за него — едното от Бъни, другото от чичо Рудолф. Откак възприе съвета на чичо Руди да си получава пощата до поискване, писмата от Бъни и от Кейт пристигаха редовно. Благодарение на тях животът в Индианаполис стана по-поносим. Уесли ги пхна в джоба си, без да ги прочете, защото мистър Ситрън, управителят на супермаркета, винаги го поглеждаше строго, ако се забавеше и пет минути повече, отколкото той смяташе, че е допустимо, а заради мисис Уъртам бе поизостанал от графика. Тоя мистър Ситрън сигурно има часовник в главата си, помисли си Уесли, когато влезе в магазина, и се усмихна невинно на управителя. Винаги гледай да си бъдеш сам господар, това е единственият начин да победиш всички гадове, бе казал баща му. Чак в склада, в дъното на супермаркета, той извади писмата от джоба си. Отвори първо писмото на Бъни. Решителният, четлив

почерк принадлежеше сякаш на човек с тегло над сто килограма.

Скъпи Уесли,

Голямата новина е, че „Клотилд“ е продадена за сто и десет хиляди долара. Това означава допълнителни средства за теб, за Кейт и за детето. Поздравявам те. Сега вече мога да ти кажа, че истинският собственик на яхтата не е Джони Хийт, както пише в документите, а чичо ти Рудолф. Предполагам, че е имал причини да крие това. Бях започнал да мисля, че никога няма да я продам. Опитах се да убедя чичо ти да ѝ сменим името, но той не пожела и да чуе за това. Има си принципи. Може би твърде много принципи. Новите наематели са германци, много симпатични хора; таят какво се е случило, но това не ги тревожи. Германците, изглежда, не са суеверни. Съпругата каза, че се влюбила в „Клотилд“ от пръв поглед. Предложиха ми да остана като капитан, но аз отказах. Има много причини и смятам, че не е нужно да ти ги изброявам.

Запознах се с едно американско семейство с две момченца — на единайсет и девет години, които се мотаеха из Сен Тропе. Имат яхта и ми предложиха да работя при тях. Аз съм единствен член на екипажа, но децата ще ми помагат, а майка им разправя, че няма нищо против да готви. Бащата твърди, че умее да разчита карти и да върти кормилото. Ще види дали е така. Както виждаш, още съм на доброто старо Средиземноморие. Дано всичко да е наред. Приятно е, че на борда има две деца.

Получих вест от Кейт. Намерила си е работа като барманка в едно заведение недалеч от дома ѝ, така че постоянно прескача да си вижда детето. Сигурно знаеш, че то се казва Томас Джордах.

Съжалявам, че в Индианаполис е толкова гадно. Според чичо ти, щом навършиш осемнайсет години, можеш да се махнеш. Това значи, че не ти остава да чакаш толкова дълго, а и времето тече бързо, така че

стисни зъби и карай умната.

Новата ми яхта се казва „Долорес“, по името на майката, и е на пристан в Сен Тропе, така че можеш да пишеш до управлението на пристанището.

Това са новините засега, приятел. Ако имаш път насам, отбий се да ме видиш.

Au revoir,

Бъни

Уесли сгъна внимателно писмото и го сложи обратно в плика. И в двете си писма до Бъни бе питал дали не е чувал нещо за Данович, но Бъни не споменаваше нищо по този въпрос. Пишеше, че времето тече бързо. На Средиземно море може и да е така. Но в Индианаполис не беше. Много малко неща му харесваха в този град. Едно от тях беше големият стар покрит пазар с висок таван и сергии, отрупани с плодове и зеленчуци, и миризмата на прясно опечен хляб, която проникваше навсякъде. Често ходеше там, защото това място му напомняше за пазара край пристанището на Антиб.

Когато отвори писмото на чичо си, от него изпаднаха две дваисетдоларови банкноти. Взе ги и ги пхна в джоба си. Никога не искаше пари, но беше благодарен, когато се сдобиеше с тях. Чичо му имаше навика от време на време да се изявява по този начин. Не е лошо, стига да можеш да си го позволиш. А чичо Рудолф очевидно можеше. За такова нещо не биваше да му връзва кусур. Писмото гласеше:

Драги Уесли,

Обърни внимание на адреса. Най-сетне се изнесох от Ню Йорк. След обира в дома ми градът загуби очарованието си за мен и аз започнах да се тревожа, може би не съвсем основателно, за безопасността на Инид. Наех тази къща в Бриджхамптън на Лонг Айланд за една година пробен период. Мястото е тихо и приятно с изключение на летните месеци, когато се оживява от тълпи художници и писатели, а освен това къщата е близо до плажа и на петнайсетина минути с кола от къщата на бившата ми съпруга. Инид живее през

седмичката с майка си, а през уикендите идва при мен, така че няма нужда от бавачка. Чувства се щастлива в провинцията и това е напълно достатъчно, за да се оправдае преместването ми. Аз вече се възстанових след двете операции на лицето и макар че пръхтя като стар боен кон, когато тичам по плажа, което се дължи на известна лекарска намеса в оформянето на носните ми кухини след инцидента, се чувствам добре. Лекарите искаха да ми направят още една операция на носа, този път козметична, но аз прецених, че няма нужда. Гретхен разправя, че със сплескан нос приличам повече на баща ти.

Между другото Гретхен ще прави нова кариера. Другата седмица свършва монтажа по филма на мистър Кинсела и се захваща с режисьорство. Откупила е един сценарий, който ѝ харесва. Аз го прочетох и също много ми хареса. Тъй като и без това не знам какво да правя с парите си, влагам известна сума във филма и давам съвети на Гретхен, колкото се може по-тактично, по финансовата страна на тази авантюра. Внимавай, когато се видите следващия път. Тя смята, че ще имаш голям успех в една от ролите на филма. В нашето семейство е имало какви ли не изяви, но с филмова звезда никога не сме могли да се похвалим и аз не съм сигурен как ще се отрази такова нещо на името ни.

Съжалявам, че в цялата бъркотия след побоя забравих за обещанието си да ти изпратя имената на някои хора, които биха могли да ти разкажат за баща ти. Единият е Джони Хийт, разбира се, който е летувал на „Клотилд“ с жена си. Не мога да си спомня дали тогава ти вече си бил на яхтата, или не. На „Клотилд“ освен това са били мистър и мисис Гудхарт, но по друго време. Адресите им прилагам на отделен лист. Ако искаш да се върнеш още по-назад в миналото, когато баща ти беше на твоите години, може да потърсиш едно момче, сега вече мъж, разбира се, на име Клод Тинкър от Порт Филип, който беше съучастник на баща ти в някои от неговите приключения. Доколкото знам, семейство

Тинкър все още живее в Порт Филип. Има още един човек, казва се Тиодор Бойлан, който сигурно вече е много стар. Той обаче имаше близки връзки с нашето семейство.

Един-единствен път съм гледал баща ти на професионалния ринг — противник му беше един негър на име Върджил Уолтърс, който може би си спомня нещо. Менажерът на баща ти се казваше Шулц и веднъж, когато исках да се свържа с Том, открих мистър Шулц чрез списание „Ринг“.

Ако се сетя за други имена, ще ти ги изпратя. Съжалявам, че не можа да ми дойдеш на гости това лято, но се надявам да се видим друг път.

Изпращам ти един малък подарък за началото на новата учебна година. Ако имаш нужда от по-голям подарък, не се колебай да ми кажеш.

С обич,

Рудолф

Уесли сгъна писмото и го сложи обратно в плика, както направи и с писмото на Бъни. Тоя човек не само говори, сякаш има сливи в устата си, но и пише така, помисли си Уесли. А всъщност не е лош човек, само че оставя у хората съвсем друго впечатление за себе си. На Уесли му се искаше да харесва повече чичо си Рудолф.

Когато Джими влезе да мете, Уесли му даде двете писма. Джими също разнасяше стоки по домовете. Беше негър, връстник на Уесли. Съхраняваше снимката на Томас по спортни гащета, която дамата от „Тайм“ беше дала на Уесли, както и всичките му писма, защото Тереза ровеше из стаята на сина си най-малко два пъти в седмицата, за да открие доказателства за прегрешения и кой знае какво друго. Писмата от вуйчо му, от Кейт и от Бъни щяха да се възприемат като улики за чудовищна конспирация, организирана от всички с цел да я лишат от синовна обич, нещо, за което тя често говореше. Редките ѝ прояви на нежност бяха отблъскващи. Тереза обичаше да го целува, да го прегръща, да го нарича мое

сладко мъничко момченце и да му повтаря, че ако се подстриже, ще стане красавец, а ако вкуси от сладостта на религията, тя ще бъде блажено щастлива и двамата с мистър Крейлър ще направят всичко за него. И не се преструваше. Уесли знаеше, че майка му наистина го обича и иска той да бъде щастлив, само че според нейните представи, а не според неговите. Нейната излиятелност го смущаваше и притесняваше. Затова си спомняше с копнеж за Кейт.

Никога не приказваше с Джими за майка си или за мистър Крейлър, макар че Джими беше единственият му приятел в града. Избягваше всякакви опити за сближаване, като се изключи случаят с мисис Уъртам но той всъщност не беше важен. Уесли не искаше да съжалява за нищо, когато един ден напусне Индианаполис.

Не му се прибираще къщи за вечеря, първо, защото знаеше, че яденето ще бъде отвратително, и второ, защото къщата, която и бездруго не беше приветлива, бе станала мрачна като гроб, откакто мистър Крейлър получи телеграмата, че синът му Макс е загинал във Виетнам. Всеки момент тялото на покойника трябваше да пристигне и това очакване се бе превърнало в едно безкрайно дълго погребение.

Уесли покани Джими да вечерят заедно.

— Тази вечер мога да се поизхвърля. Богатият ми чичо пак се изяви — обясни той на Джими.

Седнаха в едно малко ресторантче близо до супермаркета, където човек можеше да си поръча пържола за долар и половина и да изпие една бира, без да удостоверява възрастта си пред съдържателя.

Джими искаше да стане рокмузикант и понякога водеше Уесли в дома си да му посвири на кларнет. Едната му сестра акомпанираше на пиано, а другата през това време ги черпеше с бира. Сестрите на Джими боготворяха брат си и понеже той харесваше Уесли, те бяха готови на всичко за Уесли. При това и дума не можеше да става, че някой иска да измести любовта им към Джими или неговата любов към тях. Шумната, уютна къща на Джими с двете хубави, засмени момичета беше още едно място в Индианаполис, което му харесваше. Защото иначе градът със своите фабрики, които сутрин и вечер бълваха работници с бледи лица, и със скучните равнинни терени, застроени с еднакви къщи, и с мръсните си улици правеше

Антиб да изглежда като градче от рая.

Уесли не бе споменавал на майка си за Джими. Тя се държеше учтиво с негрите, но смяташе, че „те“ трябва да си знаят мястото. Това, изглежда, бе свързано с принадлежността ѝ към мормонската църква.

След като се навечеряха, Уесли не пропусна да каже на Джими, че ще бъде много доволен, ако от следващия ден Джими се заеме с доставките в дома на мисис Уъртам. Не обясни защо, а и Джими не го попита. Джими притежаваше още едно хубаво качество — не задаваше глупави въпроси.

Прибра се бавно въщи. Според едно неписано правило, ако се прибереше въщи до девет часа, нямаше да има истерични сцени за това, че скитори из града и излага семейството си също като баща си. Обичайните приказки, които се издумваха в такива случаи, бяха ужасни, но сцените, особено нощните, направо му късаха нервите и му разбиваха съня. Често си мислеше просто да се махне, но всеки път решаваше да даде на майка си още една възможност. Все пак у нея сигурно имаше нещо. Някога баща му я бе обичал.

Когато влезе въщи, видя във всекидневната, че мистър Крейлър държи снимката на сина си и плаче. Макс Крейлър беше сниман в униформа на редник. Имаше слабо лице и тъжни очи, сякаш знаеше, че ще бъде убит, преди да навърши двацет и една години. Тереза извика Уесли в коридора и му пошепна, че тялото на Макс ще бъде докарано след два дни и мистър Крейлър цял следобед е уреждал погребението.

— Моля те, бъде внимателен с него — каза тя. — Той обичаше сина си. Иска утре да се подстрижеш и да отидем да ти купим един нов тъмен костюм за погребението.

— Нищо ѝ няма на косата ми, мамо. Нямам намерение да се подстригвам — заяви Уесли.

— В такъв момент... — продължи шепнешком майка му, — можеш поне този път да проявиш уважение към мъртвите.

— Мога да проявя уважение към мъртвите и без да се подстригвам.

— Значи отказваш да направиш дори едно толкова дребно

нещо за майка си, така ли? — разплака се тя.

— Аз си харесвам косата такава, каквато е — отговори Уесли. — Само ти и той — посочи Уесли към всекидневната — ме тормозите за това.

— Твърдоглав и непокорен си ти — проплака отново тя и сълзите ѝ се стекоха по бузите. — Никога не отстъпваш, нали?

— Отстъпвам за смислени неща — каза той.

— Мистър Крейлър няма да ми позволи да ти купя нов костюм с тая дълга коса.

— Значи ще отида на погребението със стария костюм. На Макс ще му е все едно — отвърна Уесли.

— Отвратително е да се шегуваш с тези неща — укори го тя през сълзи.

— Не се шегувам.

— Ще станем за срам в църквата, ако се явиш със стария костюм и с тая дивашка коса.

— Добре, няма да ходя в църквата. И на гробищата няма да ходя. Аз изобщо не познавам Макс. Така че все едно.

— Тереза, можеш ли да дойдеш за малко? — извика мистър Крейлър от всекидневната.

— Идвам, мили — каза Тереза, изгледа гневно Уесли и му зашлеви плесница.

Уесли не направи нищо. Остана в коридора. След като майка му влезе във всекидневната, той се качи в стаята си.

Повече не говориха по този въпрос. Докато погребваха Макс Крейлър, Уесли разнасяше стоки по домовете.

Сержант Хийли, който също служеше във Виетнам, но не познаваше сина на мистър Крейлър, придружаваше мъртвото тяло до Индианаполис. Мистър Крейлър, ветеран от Корейската война, покани младия сержант като другар по оръжие да преспи в дома му, вместо да отседне в хотел. Вечерта след погребението Хийли трябваше да спи при Уесли, защото омъжената дъщеря на мистър Крейлър, Дорис, която живееше в Чикаго, бе настанена в гостната от другата страна на коридора. Дорис беше дребна, невзрачна млада жена и според Уесли приличаше на мистър Крейлър.

Хийли беше нисък, приятен младеж, около двайсет и три годишен, награден с медала „Пурпурно сърце“. Мистър

Крейлър, който бе служил в интендантството в Токио по време на Корейската война, бе дотегнал на Хийли цял ден да му разправя за *собствените си* войнишки преживелици. Хийли го изслушваше учтиво, но по едно време даде знак на Уесли, че иска да се измъкне. В една пауза Хийли се изправи и каза, че би желал да се поразходи, като попита ще имат ли нещо против, ако Уесли го придружи, за да не се изгуби в града. Мистър Крейлър, в знак на войнишка солидарност, веднага се съгласи: „Разбира се, сержанте“, а Тереза кимна. След сцената в коридора тя не бе продумала на Уесли и той беше благодарен на Хийли, че го измъква от къщи.

— Пфу, ама че тежка задача ни се падна! — каза гостът, като излязоха на улицата. — Какво представлява тая Дорис?

— Не знам — отговори Уесли. — Вчера я видях за първи път.

— Непрекъснато ме заглежда — додаде Хийли. — Смяташ ли, че има предвид нещо?

— Не знам.

— Понякога такива грозновати дамички се оказват страхотни — каза Хийли. — Имаш ли нещо против, ако си опитам късмета?

— Че защо да имам нещо против? Само внимавай. Майка ми обикаля къщата като полицейски патрул.

— Ще видим как ще се развият нещата — заяви Хийли. Той беше от Вирджиния и говореше меко и провлачено. — Ама и тоя мистър Крейлър си го бива. Като го слушаш какви ги приказва, излиза, че в Токио всеки ден се е водел ръкопашен бой. А като му разправам, и то с най-кървави подробности, как са ме ранили, направо примира от удоволствие... В едно съм сигурен — няма да се запиша в Американския легион. Аз моята война си я изкарах и не желая да слушам повече нито за нея, нито за нечия друга война. Къде можем да пийнем по една бира?

— Тук наблизко. Знаех си, че ще имаш нужда да пийнеш нещо — каза Уесли.

— Да придружаваш мъртвец и да не ти предложат една глътка, поне за ободряване. Дори кафе не дават, боже мой — оплака се Хийли.

— Те са мормони.

— Ама че мрачна религия — отвърна Хийли. — Аз ходя не

църква всяка неделя, когато мога, но такава чудо никъде го няма. В края на краищата бог е създал и уискито, и бирата, и виното, създал е дори кафето и чая. За какво мислят те, че ги е създал!

— Попитай мистър Крейлър.

— Да — печално отвърна Хийли.

Седнаха в едно сепаре в ресторанчето, където Уесли бе водил Джими да вечерят и да пият бира. Уесли обясни на Хийли, че това е единственото място, където е сигурен, че никой няма да го пита дали е навършил осемнайсет години.

— Ти си едро момче и сигурно се чувстваш добре, защото никой не те закача. Искам да ти кажа, че човек с моя ръст често си пати — подзе Хийли.

— Човек може често да си пати независимо от ръста си — отвърна Уесли.

— Да — съгласи се Хийли. — Забелязах, че мистър Крейлър и майка ти не преливат от топли чувства към тебе.

— Аз си свиркам и се примирявам — сви рамене Уесли.

— На колко години си всъщност?

— На шестнайсет.

— Можеш да минеш за двайсет и една годишен.

— Ако се наложи — каза Уесли.

— Какво ще правиш с военната служба, като навършиш осемнайсет?

— Още не съм решил — отговори Уесли.

— Искаш ли съвет от човек, който е бил в армията и едва е успял да се измъкне от нея? — попита Хийли. — Каквото и да правиш, не допускай да им влезеш в списъците. Животът там не е приятен, Уесли, никак не е приятен.

— Какво може да се направи?

— Всичко. Само не се оставяй да те вкарат в армията.

Никога в живота си не си виждал толкова отчаяни и отвратени хора, които загиват от куршуми, от избухнали мини, които се поболяват от всички възможни болести, които джунглата обрича на пълно разкапване и които в крайна сметка не знаят какво правят там... Не съм сигурен дали ще ми повярваш, Уесли, но аз сам се записах. Сам се записах, боже мой!

— Веднъж баща ми каза никога да не се записвам доброволец в никакви войни.

— Баща ти е знаел какво приказва. В армията много бързо

ти се изпарява патриотизмът, но това съвсем не е свързано с бойните действия, поне в моя случай не беше така. Върхът на всичко бе, когато с един приятел слязохме от самолета в Сан Франсиско, пременени в парадни униформи, накичени с ордени и така нататък. На летището пред нас вървяха две хубави мацки, ние се забързахме, настигнахме ги и аз казах: „Момичета, свободни ли сте довечера?“ Те спряха и ме изгледаха, сякаш бях змия. Не казаха нито дума, но момичето, което беше по-близо до мен, ме заплю право в лицето, и то съвсем спокойно. Представяш ли си! Заплю ме. След това и двете се обърнаха и си продължиха по пътя. — Хийли поклати глава. — Връщахме се от война с нашите „Пурпурни сърца“, едва от десет минути си бяхме у дома и ето как ни посрещнаха. Привет на героя победител! — горчиво се засмя той. — Би ли си рискувал живота за такива хора, Уесли? Не се застоявай никъде, обикаляй насам-натам, за да не могат да те пипнат. Момчетата разправят, че най-добре човек може да се скрие в Европа. Париж е най-подходящ за тази цел. Дори ако трябва да се регистрираш в посолството, никой няма да си направи труда да те гони.

Разговори около лагерния огън, помисли си Уесли. Спомени за стари битки и за любимия роден дом. Но все пак отговори:

— Аз съм бил в Европа. И говоря френски доста добре.

— На твое място, Уесли, няма да чакам дълго. Гледай само на осемнайсетия си рожден ден да бъдеш във веселия Париж — каза Хийли и поръча още две бири.

Ковчегът, който бе придружил до Индианаполис, беше покрит с американското знаме, с него го пренесоха в църквата, а оттам на гробищата. Мистър Крейлър запази знамето и на вечеря каза, че ще го окачи в стаята на Макс, която сега беше на Уесли.

Когато се прибраха, къщата беше тъмна и Уесли се зарадва. Ако майка му не си беше легнала и бе подушила, че миришат на бира, пак щеше да има сълзи и скандали.

Качиха се тихо горе и тъкмо бяха почнали да се събличат, когато на вратата леко се почука и влезе Дорис. Беше боса и по нощница, която прозираше. Усмихна им се и сложи пръст на устните си, докато внимателно затваряше вратата.

— Чух ви, че се връщате, момчета, и си рекох, че няма да е

лошо да си поприказваме малко. Да се поопознаем, така да се каже — обясни тя. — Случайно да ви се намира една цигара? — Тя изговаряше думите някак накъсано, сякаш едва след завършване на гимназията бе спряла да използва бебешка реч.

Макар че се опитваше да не я гледа, Уесли видя, че има увиснали гърди и дебел смъкнат задник. Ако аз изглеждах така, помисли си той, щях да се разхождам в този тоалет само при пълен мрак. Но Хийли широко се усмихваше и в очите му проблясваха палави пламъчета. Хийли вече си бе съблякъл ризата и беше гол от кръста нагоре. И той няма кой знае каква фигура, забеляза Уесли.

— Разбира се, уважаема госпожо — имам един пакет в джоба си — каза Хийли като истински джентълмен от Вирджиния и прекоси стаята да си вземе ризата, метната на един стол. Извади цигарите и кибрита и взе да си облича ризата.

— Няма нужда да се обличаш заради мен — каза Дорис, като разкърши слабите си рамене и се усмихна кокетно на Хийли. — Аз съм омъжена жена и знам как изглеждат мъжете.

Наистина е имала предвид нещо, когато е мятала погледи на Хийли, помисли си Уесли.

Хийли галантно запали цигарата на Дорис. После предложи и на Уесли. Уесли не обичаше да пуши, но си взе цигара само защото се намираше в къщата на мистър Крейлър.

— Божичко — възкликна Дорис, като всмукна от цигарата и издуха дима на кръгчета, — отново съм в страната на живите. Горкият Макс. Не беше кой знае какво, когато беше жив, та трябваше да умре, за да си осигури малко почести и слава. Само дето на свещеника му беше доста трудно да измисли какво да каже за Макс в речта си.

Тя поклати съчувствено глава, после изгледа строго Уесли:

— Толкова ли си лош, колкото разправят?

— Опасен съм — отвърна Уесли.

— Сигурно. С тази външност — каза Дорис. — Разправят, че всяваш ужас сред омъжените жени.

— Какво? — извика изненадан Уесли.

— За твоє сведение, а и защото смятам, че си симпатично момче — продължи Дорис, — най-добре предупреди тази мисис У. да прибира сутрешната поща сама, а не да я оставя на

съпруга си.

— Какви ги приказваш, дявол да го вземе? — попита Уесли, макар че се досещаше. Кварталните клюкарки сигурно са забелязали, и то неведнъж, колелото с емблемата на супермаркета пред къщата на мисис Уъртам и са издрънкали на майка му.

— Докато те нямаше, разговорът се въртеше около теб. Беше изтъкнато колко си различен от Макс, но не в положителен смисъл, в това мога да те уверя.

— Предполагам...

— Майка ти не се изказа много ласкаво и за баща ти — продължи Дорис. — Само половината от това, дето го разправяше, да е вярно, значи е бил страхотен. А ти следваш неговия пример, както каза тя — във Франция те арестували, защото за малко не си убил човек в някаква пиянска разправия.

— Браво на тебе, приятел — извика Хийли.

— И на всичкото отгоре си бил истински сексуален маниак като баща си — продължи Дорис. — Освен при онази отвратителна мисис У., която можела да ти бъде майка, господ знае още в колко къщи ходиш и оставяш не само хранителни стоки. — Тя взе да се хили и увисналите ѝ гърди се разклатиха под прозрачната нощница.

— Вижте какво, имам една идея — каза Уесли. Чувстваше, че се задушава в малката стая, където тютюневият дим се стелеше на вълни, пък и не можеше да понася кокетизиращото, полуголо злобно момиче и похотливо хилещия се войник. — Вие двамата очевидно имате много да си говорите.

— Ако знаеш само колко си прав, Уесли — каза Хийли.

— На мен не ми се спи и искам да глътна малко въздух — продължи Уесли. — Ще бъда тук след около час — предупреди той. Не искаше, като се върне в стаята, да ги намери и двамата в леглото си.

— Аз може да изпуша още една цигара — каза Дорис. — И на мен не ми се спи.

— Значи и на трима ни не ни се спи — обади се Хийли.

Уесли понечи да угаси цигарата си, но в този момент вратата широко се отвори. На прага със смразяващ поглед стоеше майка му. Никой не каза нищо, Тереза изгледа първо него, после Хийли и накрая Дорис, от която сякаш не можеше да откъсне очи. Дорис се изхили.

— Уесли, за поведението на мистър Хийли или на дъщерята на мистър Крейлър, която е омъжена жена, не съм отговорна — заяви майка му, — но съм отговорна за твоето поведение. — Тя изговаряше думите шепнешком, съскайки. — Не искам да събудя мистър Крейлър, затова те моля, каквото и да направиш или кажеш, да бъде тихо. И бъди така любезен да слезеш долу с мене.

Когато се държеше официално както сега, а не истерично, беше още по-лошо. Той я последва през тъмната къща до всекидневната. Знамето от ковчегата беше сгънато върху една маса.

Тя се обърна към него с разкривено лице.

— Нека да ти кажа нещо, Уесли — започна тя със същия съскащ шепот. — Току-що видях най-отвратителното нещо в живота си. Онази малка проститутка. Кой я вкара в стаята — ти ли? Кой щеше пръв да легне с нея — ти или войникът? — В гнева си тя забрави много от набожните евфемизми, с които речникът ѝ изобилстваше. — Да направиш такова нещо в деня, в който сме изпратили сина на семейството да почива в мир, след като е дал живота си за страната. Ако кажа на мистър Крейлър какво се върши в къщата му, ще те напердаши с бейзболната бухалка.

— Няма да ти обяснявам нищо, мамо — отговори Уесли. — Но можеш да кажеш на мистър Крейлър, че само ако се опита с пръст да ме докосне, ще го убия.

Тя отстъпи назад, сякаш я бе ударил.

— Чух какво каза. Каза, че ще го убиеш, нали?

— Точно така казах — потвърди Уесли.

— Ти имаш душа на убиец! Трябваше да те оставя да изгниеш в онзи френски затвор! Там ти е мястото!

— Я си припомни фактите — грубо каза Уесли. — Ти нямаш нищо общо с освобождаването ми от затвора. То се дължи на чичо ми.

— Нека тогава чичо ти да си носи последиците — пристъпи Тереза напред с разкривено лице. — Аз направих всичко, каквото можах, и се провалих. — Тя внезапно се наведе, хвана пениса му през панталоните и ожесточено го дръпна. — Искам да го отрежа!

Уесли сграбчи китката ѝ и грубо я отблъсна:

— Ти си луда, мамо, знаеш ли това?

— Искам да напуснеш тази къща още сега. Завинаги — извика майка му.

— Това е добра идея. Отдавна беше време — каза той.

— И искам да те предупредя — продължи тя, — че моят адвокат ще направи всичко възможно, за да не получиш нито цент от мръсните пари на баща си. С твоето поведение всеки съдия лесно ще се убеди, че няма никакъв смисъл да предоставя цяло състояние в ръцете на един отявлен убиец. Върви, махай се оттук, иди при твоите проститутки и хулигани. Баща ти ще се гордее с теб.

— Дано се задавиш с тия пари — каза Уесли.

— Това ли са последните ти думи към майка ти? — мелодраматично попита тя.

— Да. Това са. — Той я остави посред всекидневната да диша хрипливо, сякаш всеки момент щеше да получи сърдечна криза. Влезе в стаята, си без да чука. Дорис я нямаше, но Хийли, все още гол от кръста нагоре, беше полегнал на леглото и пушеше.

— Ама че свинщина, тая жена нахлу в най-неподходящия момент — каза той.

— Да. — Уесли взе да събира нещата си в една малка чанта.

Хийли го загледа с любопитство.

— Къде си тръгнал, приятел?

— Все някъде. Махам се оттук — отговори Уесли.

Погледна в портфейла си, за да провери там ли е списъкът с имената, които събираше, откакто излезе от затвора. Винаги криеше портфейла си, за да не го намери майка му.

— Посред нощ? — изуми се Хийли.

— На мига.

— Не те обвинявам — каза Хийли. — Като си представя само какво щастие ще цари утре на закуска. — И се разсмя. — Следващия път, като ме изпратят да придружавам ковчег, първо ще поискам пълни сведения за семейството. А ти ако някога попаднеш в Александрия, обади ми се.

— Добре — отвърна Уесли и се огледа да види дали не е забравил нещо важно. Нямаше нищо. — Довиждане, Хийли — каза той.

— Довиждане, приятел. И не забравяй какво ти казах за Париж. — Хийли изтърси пепелта от цигарата на пода.

— Няма да забравя. — Вдигнал ципа на старото си яке да го пази от нощния студ, той безшумно излезе от стаята, спусна се по тъмните стълби и напусна къщата.

И докато крачеше по ветровитата тъмна улица, понесъл малката чанта, си припомни думите на баща си, че един от най-прекрасните дни в живота му е бил денят, когато си дал сметка, че вече не мрази майка си. Но това ми отне много време, бе казал баща му.

И на сина ще отнеме много време, помисли си Уесли.

Един ден по-късно той пристигна в Чикаго. Предната нощ бе прекарал една денонощна закусвалня в предградията на Индианаполис и чу някакъв шофьор на камион да разправя на момичето зад щанда, че пътува за Чикаго. Чикаго, каза си Уесли, не е по-лош град от другите градове за едно ново начало, независимо с какво ще се заема, и попита шофьора дали ще го вземе със себе си. На шофьора му беше приятно да си правят компания и като се изключи необходимостта да изслушва оплаквания от неприятностите, които му създавала седемнайсетгодишната му дъщеря у дома в Ню Джърси, пътуването мина леко и удобно.

Шофьорът го свали близо до Ригли Фийлд и, като прегледа списъка с адресите, Уесли се спря на адреса на Уилям Абът. Все с някого трябва да за почна, каза си той и отиде на посоченото място. Беше обедно време, но Абът го посрещна по пижама и измачкан хавлиен халат в мизерно едностайно жилище, претъпкано с бутилки, вестници, термоси за кафе и смачкани листове около пишещата машина.

Уилям Абът не му направи добро впечатление, защото се преструваше, че знае за Томас Джордах повече, отколкото в действителност знаеше, и Уесли побърза да си тръгне.

През следващите два дни се опита да си намери работа в два-три супермаркета, но тази седмица в чикагските супермаркети нямаша нужда от работници, а и навсякъде искаха да видят профсъюзната му карта. Парите му бяха на свършване и той реши, че Чикаго не е за него. Обади се на чичо си Рудолф в Бриджхемптън за негова сметка, за да го предупреди, че ще го посети, тъй като не знаеше къде другаде да отиде.

Гласът на Рудолф по телефона звучеше странно и неловко, сякаш се страхуваше, че някой може да подслушва разговора им.

— Какво има? — попита Уесли. — Ако не искаш да дойда, няма да дойда.

— Не става дума за това — долетя разтревоженият глас на чичо му. — Работата е там, че майка ти се обади преди два дни да провери дали си при мен. Има заповед за арестуването ти.

— *Какво?*

— За арестуването ти — повтори Рудолф. — Смята, че аз те крия някъде.

— Арестуване? За какво?

— Твърди, че вечерта, когато си заминал, си откраднал сто и петдесет долара, които държала в една кана над печката в кухнята за домакински нужди. Разправя, че добре щяла да те нареди. Взел ли си парите?

— Де да ги бях взел — мрачно отвърна Уесли. Тоя проклет Хийли, помисли си той.

В армията се е научил на тия работи. А още по-вероятно е да е била оная грозотия Дорис.

— Ще уредя въпроса по някакъв начин — побърза да го успокои Рудолф. — Но засега смятам, че не е разумно да идваш тук. Имаш ли нужда от пари? Съобщи ми къде си и ще ти изпратя чек.

— Нямам нужда от нищо. Ако дойда в Ню Йорк, ще ти се обадя — отговори Уесли и затвори, преди чичо му да каже още нещо.

Само това ми липсваше — каната в Индианаполис, помисли си.

И реши да отиде в Ню Йорк. Рудолф не беше единственият човек, когото познаваше там. Спомни си за онова симпатично момиче от „Тайм“, което му каза да се обади, ако има нужда от помощ. Кой ще се сети да го търси в списание „Тайм“.

На другата сутрин той беше вече на път.

След телефонния разговор от Чикаго той не се чу с чичо си близо два месеца.

Като пристигна в Ню Йорк, Уесли отиде направо при Алис Ларкин. Сигурно е изглеждал ужасно след толкова дни, прекарани по пътищата, защото, като влезе в малкия катокутийка кабинет, тя извика, сякаш я бяха заляляли с кофа студена вода. Той не помнеше откога не беше ял и колко нощи бе преспал в кабините на разни камиони; имаше нужда да се избърсне, яката му беше смачкана, панталоните му — изцапани с масло, защото бе помагал на един шофьор да смени гумата на големия камион с ремарке след Питсбърг; а в джоба си имаше само четирийсет и пет цента.

Първоначалният шок обаче отмина, мис Ларкин искрено се зарадва, че го вижда, и преди той да ѝ разкаже за какво е дошъл, тя настоятелно го покани да слязат долу да обядват.

Като се нахрани и се почувства отново човек, той ѝ разказа в общи линии всичко. Опита се да омаловажи нещата и да ги представи откъм смешната им страна, за да не си помисли симпатичното момиче, че той е едно голямо хленчещо бебе. С нея се говореше лесно — седнала срещу него на масата, тя го гледаше съсредоточено през очилата си, а дребното ѝ личице с розови бузи беше цялото внимание, докато той обясняваше защо е напуснал Индианаполис, защо има заповед за арестуването му, как е поделено наследството и така нататък.

Алис не го прекъсна, той ѝ разказа всичко на един дъх, само от време на време тя току въздъхваше или поклащаше глава в знак на съчувствие или възмущение.

— А сега какво смяташ да правиш? — попита момичето, когато той свърши да говори.

— Ами, както ти казах и първия път — започна той, — иска ми се да издиря хората, които са познавали баща ми, и да си създам представа какъв е бил той в техните очи, нали разбираш, различни хора, различни периоди от живота му... Аз го познавах по-малко от три години. — Вече говореше сериозно, без да се опитва да бъде ироничен или да изглежда възрастен. — Имам чувството, че в главата ми се е отворило едно голямо празно място — там, където би трябвало да е баща

ми, — и искам да го запълня колкото се може по-добре.
Сигурно ти звучи глупаво...

— Не, съвсем не — възпротиви се тя.

— Обясних ти, че имам списък на хора... — Той извади портфейла от джоба си и сложи на масата избелелия, смачкан лист с имената. — Твоето списание, изглежда, може да открие всичко за когото си поиска — каза Уесли, — затова си помислих, че ако няма да те затрудни много, може би в свободното си време...

— Естествено, ние не сме вездесъщи, както би могло да... — започна мис Ларкин и спря, като видя озадачения израз на лицето му. — Искам да кажа всезнаещи, както би могло да си помисли човек, но сме доста добри при откриването на хора. — Тя погледна листа и продължи: — Тази работа ще отнеме известно време, пък и няма гаранция, че ще мога да открия всички, но... — Тя го изгледа с любопитство: — В Ню Йорк ли ще останеш?

— Сигурно.

— Къде точно?

Той притеснено се размърда на стола си.

— Още не съм решил. Дойдох направо тук.

— Уесли, кажи ми истината, с колко пари разполагаш? — попита мис Ларкин.

— Какво значение има това? — зае отбранителна позиция Уесли.

— Приличаш на бостанско плашило — каза тя. — Все едно, че не си ял от една седмица. Колко пари имаш в себе си?

— Четирийсет и пет цента — усмихна се леко той. — Един наследник на богатството на Джордах. — И побърза да добави: — Разбира се, винаги мога да се обадя на чичо си да ми прати пари, но засега предпочитам да не му се обаждам.

— Нали нямаш нищо против, ако задържа списъка? — каза мис Ларкин. — Ще трябва да ми обясниш кои са тези хора и къде смяташ, че могат да бъдат намерени...

— Разбира се.

— Това може да отнеме седмици.

— Аз не бързам.

— Но очакваш да преживееш през тези седмици с четирийсет и пет цента? — Гласът ѝ прозвуча обвинително, сякаш му се беше ядосала.

— Все нещо ще изскочи — неопределено отвърна той. — Винаги така става.

— Ще се обидиш ли, ако ти кажа, че нещо вече е изскочило? — И кой знае защо се изчерви.

— Какво е то?

— Аз — каза тя и гласът ѝ прозвуча по-високо, отколкото искаше. — Аз изскочих. Слушай сега внимателно. Имам две стаи и кухня. Имам и много удобно канапе, на което можеш да спиш. Не съм кой знае каква готвачка, но няма да гладуваш...

— Не мога да приема такова нещо — възпротиви се Уесли.

— Защо?

— Не знам защо — отново се усмихна той.

— Имаш ли други дрехи?

— Имам чиста риза, един чифт чорапи и бельо. Оставих ги долу на пропуска.

— Една чиста риза... — кимна строго тя. — Както разбирам, тези хора в списъка са пръснати из цялата страна...

— Сигурно. Баща ми не е стоял на едно място.

— И ти смяташ да обикаляш цяла Америка, да влизаш в къщите на разни хора и да ги разпитваш за най-интимни неща с една чиста риза в чантата си?

— Не съм мислил много по този въпрос — отново зае отбранителна позиция той.

— Късмет ще имаш, ако успееш да прекрачиш нечий праг в този си вид — каза тя. — Цяло чудо е, че са те пуснали да се качиш при мен.

— Вярно, че не съм се поглеждал в огледало през последните няколко дни.

— Сега ще ти кажа какво смятам да направя с теб — гласът ѝ прозвуча сигурно, макар че вътрешно съвсем не се чувстваше сигурна.

— Ще останеш при мен и ще ти дам малко пари на заем, за да си купиш дрехи...

— Не мога да приема такова нещо.

— Разбира се, че можеш — настоя тя. — Нали чу — казах „на заем“!

— Един господ знае кога изобщо ще си получа парите.

— Мога да почакам.

Уесли дълбоко въздъхна и тя видя как му олекна.

— Не мога да разбера защо се отнасяш толкова добре с мен. Познаваш ме съвсем малко...

— Познавам те достатъчно, за да се отнасям добре с теб — отвърна тя и на свой ред въздъхна. — Трябва да бъде честна с теб и да ти кажа още нещо. Не правя всичко това от случайни благотворителни подбуди. Поставила съм си дефинитивна цел. Знаеш ли какво значи дефинитивен?

— Попрочел съм някои книжки, мис Ларкин — засегна се той.

— Алис.

— Искях само да кажа, че не съм толкова глупав, колкото изглеждам.

— Мисля, че изобщо не си глупав. Както и да е — продължи тя, поемайки дълбоко дъх, — аз си имам лични, егоистични причини за това, което правя, и най-добре да ти ги кажа още сега. Надявам се само, че няма да се засегнеш.

— Как мога да се засегна, когато някой иска да ми даде подслон и да ме облече като нормален човек?

— Ще ти обясня как — отговори тя. — Миналия път, като си тръгна оттук... Не. Трябва да се върна по-назад. Като всички други в това списание и аз искам да бъда писателка. Въобразявам си, че съм романистка. Когато ти дойде за първи път тук, бях изписала шейсет страници от един роман. Но след като си тръгна, аз се прибрах вкъщи и ги изгорих.

— Защо си направила това? Какво общо има то с мене?

— Всичко. След като проучих материалите за твоя случай и изслушах разказа ти, прецених, че съм съчинила куп глупости — познати, изтъркани, банални глупости. Реших да напиша роман за едно младо момче, чийто баща е бил убит...

— О — възкликна тихо Уесли и я изгледа предпазливо.

— Младото момче — продължи тя, вперила очи в масата, за да избегне погледа му — иска да открие няколко неща, кой е извършил убийството, защо, и какъв е бил животът на баща му. Той не е познавал баща си, родителите му са се развели, когато е бил още дете, и баща му е изчезнал. За да не се тревожиш, трябва да ти кажа, че убийството не се извършва в Европа — аз не знам нищичко за Европа, никога не съм била там. Но нещата в общи линии не са много по-различни от това, което правиш ти...

— Ясно.

— Сега вече можеш да разбереш каква е дефинитивната ми цел.

— Да.

— Ти ще ми бъдеш на разположение, ще мога да те изучавам, ще ти помагам да откриеш всички тези хора... В известен смисъл това е една почтена сделка. Има ли нещо, което да те смущава?

— Не, защо? — сви рамене Уесли. — Само че не се виждам като герой на книга.

— И не е нужно — отговори мис Ларкин. — Ти ще бъдеш герой в моето въображение, аз ще вземам от теб онова, от което имам нужда и което мога да използвам, и ще се надявам да постигна нещо.

— Ами ако се окаже, че не си струва да залагаш на мен?

— Това е рискът, който поемам.

— А как свършва книгата? — любопитства Уесли. — Момчето намира ли убиеца?

— Накрая го намира.

— И какво прави?

— Отмъщава си.

— На хартия е много лесно, нали? — усмихна се мрачно Уесли.

— Нямам намерение да го правя лесно.

— А с момчето какво става?

— Убиват го — каза тя, след като си пое дълбоко дъх.

Уесли разсеяно барабанеше с пръсти по масата, без да поглежда мис Ларкин. Накрая каза:

— Звучи логично.

— Разбира се, всичко е художествена измислица.

— Само донякъде...

— Ако човек се хване с писатели — продължи сериозно тя — или дори с такива като мен, които само се *мислят* за писатели, поема риск. Писателите ще се опитат да откраднат част от душата му.

— Не знаех, че имам душа — каза Уесли.

— Остави на мен да преценя — отвърна Алис. — Виж какво, ако цялата тази история ти се струва ужасна или абсурдна, не се чувствай длъжен да я приемаш.

— Ти ще напишеш ли книгата независимо от всичко?

— Да, ще се опитам да я напиша.

— Дявол да го вземе — засмя се той. — Ако наистина имам душа, сигурно ще мога да прежаля нещичко от нея в полза на няколко страници от една книга.

— Добре тогава — каза тя енергично, макар че ръцете ѝ трепереха, и взе да се рови в тефтерчето си. — Трябва да се връщам на работа. Ето сметката ми в „Блумингдейл“. Магазинът е на ъгъла на Петдесет и девета улица и Лексингтън Авеню. — Докато му обясняваше, тя пишеше нещо върху бланка на списание „Тайм“. — Ще им покажеш и тази бележка, за да разберат, че аз съм съгласна да пазарувам за моя сметка. Иди следобед там да си купиш две ризи и няколко чифта спортни панталони. Кажй им да ги изпратят вкъщи, за да се уверят, че поръчката е моя. Не можеш да се движиш в този вид. Върни се тук към шест часа, за да отидем вкъщи. Чакай, ще ти трябват пари за автобусни билети и разни дребни неща. — Тя пак взе да рови в чантата си и извади пет долара в банкноти и монети.

— Благодаря — каза Уесли. — Не забравяй, че всичко, което ми даваш, е на заем. Полагат ми се трийсет хиляди долара, щом навърша осемнайсет години.

— Няма да забравя — нетърпеливо отвърна тя.

— Запиши си — настоя той. — Пет долара на днешна дата.

— Е, щом толкова искаш.

Тя направи гримаса. Извади химикалката и тефтерчето и записа нещо. После му го подаде и попита:

— Доволен ли си?

Уесли погледна сериозно написаното и каза:

— Да.

Тя прибра тефтерчето в чантата си.

— Сега, след като съм герой от книга, трябва ли да се държа по някакъв специален начин? — попита той. — Трябва ли да си меря думите, да спасявам девизи, изпаднали в нещастие, или да правя разни други изключителни неща?

— Дръж се, както си искаш — отговори тя. Но като видя, че той се усмихва и се опитва да се шегува с нея, също се разсмя. — Само не се прави на по-умен, отколкото си.

Пътуваше към Порт Филип. Защо да не тръгна оттам,

откъдето всичко е започнало, каза си той, когато Алис установи, че Тиодор Бойлан е още живи се намира в Порт Филип. Баща му Томас му бе разказал нещичко за връзката на Бойлан със семейството, а до Порт Филип имаше само два часа път с влак.

Сега Уесли беше спретнато облечен с тънки вълнени панталони, спортно сако и хубави кафяви обувки от „Блумингдейл“. Алис настоя да си подстриже косата, немного късо, но да я изравни. Изглеждаше доволна, че се е настанил в малкото ѝ апартаментче в Уест Сайд, близо до парка. Разправяше, било тъжно да живее човек сам и с нетърпение чакала да го види, като се прибере след работа. Когато вкъщи идваха млади мъже, с които излизаше, представяше го за свой братовчед от Средния запад, дошъл да ѝ погостува за няколко седмици.

Докато чакаше Алис да му съобщи нови сведения за хората, от които се интересуваше, Уесли обикаляше града и се забавляваше. Ходеше често на кино, разглеждаше забележителности като Рейдио Сити Мюзик Хол, сградата на Обединените нации и ослепително пъстрия карнавал на Бродуей. Понякога вечер Алис го водеше на театър, където пред него се разкриваше цял нов свят, тъй като никога дотогава не бе присъствал на живо представление.

Когато и двамата оставаха в апартамента, Уесли се стараеше да не ѝ се пречка, за да може тя да пише спокойно на машината в стаята си. Тя нито веднъж не му предложи да прочете нещо, което е написала, а и той не я разпитваше за това. Понякога се чувстваше странно, като седеше във всекидневната, четеше списания и слушаше пишещата машина, а в същото време знаеше, че някой пише за него или измисля някакъв образ, който би могъл да бъде неговият образ. От време на време Алис излизаше от стаята си, започваше да го гледа мълчаливо и продължително, сякаш го изучаваше и се опитваше да проникне в съзнанието му, после се връщаше и пак седеше пред машината.

Всеки път, когато го заведеше на театър или на вечеря, той я караше да си записва в тефтерчето цената на билетите или на вечерята.

Влакът потракваше край река Хъдсън, отправен на север. Беше ясен слънчев ден, реката изглеждаше бистра и чиста и Уесли си помисли, че би било много хубаво, ако сега имаше една малка лодка — да я подкара по широките завои, покрай зелените скали и сънливите градчета, а вечерта да я остави край брега и тръгне да обикаля из тези градчета.

Видя голямата заплашителна сграда на затвора Синг Синг в Осининг и изпита чувство на близост към затворените там мъже, които броят годините, докато голямата река тече свободно под прозорците с решетки. Никога, каза си той, никога няма да попадна там. Каквото и да се случи.

Като пристигна в Порт Филип, взе такси и каза на шофьора:

— Имението на Бойлан.

Шофьорът любопитно го изгледа през страничното огледало, докато палеше мотора, и каза:

— От десет години не съм качвал пътник за там. На работа ли ще се хващаш?

— Не — отвърна Уесли. — Ще правя светско посещение.

Шофьорът издаде звук, за който беше трудно да се прецени дали е кашляне, или смях.

Докато минаваха през града, Уесли се загледа през прозореца. Градчето беше запуснато, улиците — зле поддържани, сякаш хората, които живееха в него, отдавна се бяха убедили, че са обречени на провал, и се бяха отказали да направят последен опит за разкрасяването на града си. Странно защо тази гледка напомни на Уесли за скитниците по пейките в парковете, които, след като се събудят, проговарят като културни, добре образовани хора.

Портата на имението беше счупена, вратите висяха на пантите, алеята с чакъл, водеща по хълма към къщата, беше осеяна с дупки, тревата наоколо бе избуяла, а живият плет отдавна не беше подкастриан. Самата къща приличаше на умалено копие на Синг Синг.

— Изчакай малко — каза Уесли на шофьора, след като слезе от таксито и му плати. — Искам да видя дали ще ме приемат.

Натисна звънеца на входната врата. Не чу никакъв шум отвътре, изчака и пак натисна звънеца. Докато чакаше, взе да оглежда наоколо. Бурените по поляните бяха високи до кръста,

а оградата — обрасла с дива лоза.

Изминаха няколко минути и тъкмо се канеше да се качи в таксито и да се върне в града, вратата се отвори. На прага се показва приведен стар човек с раирана жилетка на иконом, който се взря в Уесли.

— Да?

— Бих искал да говоря с мистър Бойлан, моля.

— За кого да съобщя?

— Мистър Джордах — отвърна Уесли.

Старият човек напрегнато се взря в него, дори се наведе напред, за да го види по-добре.

— Ще проверя дали мистър Бойлан е тук — каза и затвори вратата.

Шофьорът нетърпеливо натисна клаксона.

— Изчакай само една минутка — извика Уесли.

След трийсет секунди вратата отново се отвори.

— Мистър Бойлан ще ви приеме — изрече старият човек.

Уесли махна с ръка на шофьора да тръгва, таксито заобиколи дупките пред къщата и се спусна по хълма.

Старият човек поведе Уесли по дълъг тъмен коридор и отвори една врата.

— Заповядайте, сър — каза и го пропусна да мине.

Уесли се озова в голяма стая, също тъмна поради спуснатите тежки завеси, макар че навън грееше слънце. Един мъж седеше в голямо кожено кресло и четеше книга. Две млади жени седяха на маса пред един от големите прозорци към терасата, откъдето проникваше слънчева светлина, и играеха карти. Когато Уесли влезе, те го изгледаха с любопитство. Макар че беше рано следобед, и двете бяха по нощници, наметнали пенъари, украсени с волани.

Мъжът в коженото кресло бавно се изправи, остави внимателно книгата, както бе разтворена, на страничната облегалка с корицата нагоре и каза:

— Мистър Джордах значи? — Гласът му прозвуча сухо.

— Да, сър — отговори Уесли.

— Джордах — повтори мъжът. — Знам това име — пискливо се изсмя той. — Аз съм Тиодор Бойлан. Седнете. — И посочи второто кресло с широки странични облегалки, разположено точно срещу неговото. Не протегна ръка за поздрав. Светлоруса коса, явно боядисана, увенчаваше

покритото с бръчки, потреперващо старческо лице с остър нос и воднисти очи.

Уесли седна сковано, чувстваше се неловко, усещайки върху си вперените погледи на двете жени.

— Чие отроче сте вие? — попита Бойлан и отново седна.
— На търговския принц или на разбойника?

— На Томас — отговори Уесли. — Баща ми е Томас Джордах.

— Вече покойник — кимна Бойлан одобрително. — Престоят му на този свят не беше дълъг. Картите го показаха. Убит — обърна се той към жените до прозореца. — В една красива част на света. — Сетне злобно присви очи и попита: — Какво искате?

— Ами... — започна Уесли. — Знам, че сте познавали семейството...

— Отблизо — каза Бойлан. — Твърде отблизо. — И отново се обърна към жените до прозореца. — Лелята на този младеж беше невинна девойка, когато се запознах с нея. Когато ме остави, вече не беше такава. Ако искате вярвайте, в един момент аз ѝ предложих да се омъжи за мен. А тя отказа. — Той се обърна към Уесли и го попита: — Казвала ли ви е?

— Не — отвърна Уесли.

— Сигурен съм, че има много неща, които не са ви казали. Леля ви и чичо ви с удоволствие идваха в тази къща. Тогава тя беше в по-добро състояние. Както и аз. — Той отново се изсмя тихо и дрезгаво. — Научих ги на много неща, когато бяха млади и жадни за знания. Усвоиха ценни уроци в тази къща. От толкова години не са идвали да видят стария човек. Но, както виждате, млади човече, аз си имам компания... — И той махна небрежно с ръка към двете жени, които отново се бяха заели с картите. — Млади красавици — продължи с ирония той. — Това е преимущество да си богат. Можеш да си купиш младост. Те идват и си отиват. Престояват по два-три месеца, подбира ми ги една дискретна дама, моя стара и високо ценена позната от големия град Ню Йорк, която всеки път се изненадва, като чуе от техните рубинени устни какъв ненаситен апетит има старият човек.

— О, стига, Теди — каза една от жените, размесвайки картите.

— Скъпи мои, ще ви бъде благодарен, ако оставите за

малко мъжете да си довършат разговора — обърна се към тях Бойлан.

Жената, която се бе обадила, въздъхна и се изправи.

— Хайде, Ели — каза тя, — пак е изпаднал в едно от неговите проклетни настроения.

Другата жена също се изправи и двете излязоха от стаята, като полюляваха ханшовете си и потракваха с високите токове на пантофките си по лъснатия под.

— Човек, който може да плаща някому за положен труд, има големи предимства — каза Бойлан, когато двете жени излязоха от стаята и затвориха голямата врата зад себе си. — Онези, които се трудят, са послушни. Когато остарее, човек започва да цени послушанието повече от всички добродетели. Та вие, млади човече, искате да научите за благородния произход на вашето семейство...

— Всъщност баща ми най-много ме... — започна Уесли.

— Аз го познавах само от деянията му — каза Бойлан, — но с Гретхен и Рудолф се знаехме много добре. Чичо ви Рудолф за съжаление от ранна възраст страдаше от една типична американска болест — интересувахе се само от пари. Опитах се да го насоча, да му покажа пътя към величието, да го науча да цени по-изисканите неща в живота, но заразата на всемогъщия долар бе проникнала в кръвта му. Предупредих го, че ще се погуби, но съзнанието му вече беше деформирано... — Бойлан недвусмислено потри пръсти. — Звънът на монетите беше за него като божествена музика. И понеже богатството, което сам бе натрупал, не му стигаше, ожени се за много богата жена и накрая това го погуби. Той беше предварително осъден на гибел и аз го предупредих, но музиката на златото го бе направила глух за всичко друго. — Бойлан се изсмя тържествуващо, после заговори по-сериозно. — Беше лишен от една основна добродетел — признателността. Но в края на краищата си плати за това и аз лично не съжалявам за него.

— Мистър Бойлан, аз дойдох, за да... — започна решително Уесли.

— Колкото до Гретхен — продължи Бойлан, сякаш Уесли нищо не бе казал, — тя беше най-хубавото момиче в града. Като напъпил божур, който всеки момент ще разцъфне след пустошта. Беше скромна, гледаше все надолу, и срамежлива. В началото. После вече не беше такава. Сега можеше да живее

безгрижно, да се ползва с уважение, да пътешества; бях готов всичко да ѝ дам. Веднъж ѝ купих една яркочервена рокля. Когато се появеше някъде, цялата сияеща в червено, и всички мъже изтръпваха, сякаш някаква мъка ги стискаше за гърлото. — Той сви рамене. — Но тя отхвърли презрително предложенията ми. Искаше евтини млади мъже, те я омайваха с лъжовни думи, а тя ги сменяше един след друг. Погуби я нейната необуздана чувственост. Запомнете тези думи и ако я видите, повторете ги внимателно пред нея.

Изкуфял е, каза си Уесли, напълно изкуфял и затова говори такива шуротии. Опита се да не мисли за леля си Гретхен, която влиза в някаква стая с червена рокля, купена от този побъркан старец.

— Бих искал да разбера баща ми какво е... — упорито се опита да се намеси той.

— Баща ви — отвърна презрително Бойлан — беше престъпник и подпалвач и мястото му беше в затвора. Идваше тук да шпионира сестра си и веднъж запали един кръст отвън на хълма, защото при поредната си мародерска обиколка открил, че сестра му е горе в леглото ми, а мене ме видял гол в същата тази стая, докато съм ѝ приготвял нещо за пиене. Горещ кръст. Символ на фанатизъм и невежество! — Бойлан изрече ядно и злобно тези думи, все още възмутен от обидата, нанесена му с горящия кръст. — Всичко това се изясни много години по-късно, съучастникът му, едно момче на име Клод Тинкър, сега уважаван гражданин на Порт Филип, ми призна всичко по време на една разкошна вечеря в собствената ми трапезария. Баща ви... — Бойлан сбърчи дългия си тънък, червен старчески нос. — Слава богу, че се отървахме от него. Следях как се развива и както можеше да се очаква, провали се във всичко, не можа дори да остане жив.

— Много ви благодаря, мистър Бойлан — изправи се Уесли, който вече бе намразил този човек. — Мисля, че това е достатъчно. Вече ще тръгвам.

— Както желаете — отвърна небрежно Бойлан. — Нали можете сам да си излезете. Смятах, че ще искате да чуете истината — на вашата възраст истината може най-добре да ви посочи какво поведение да следвате. Аз съм вече твърде стар, за да лъжа или да лаская разни случайно срещнати младоци, само защото някога съм проявил любезност към техни

роднини. — Той взе книгата от облегалката на креслото и се зачете.

Уесли излезе от стаята и закричи бързо към входната врата. Баща ми е трябвало да подпали не само кръста, каза си той, ами и цялата проклетата къща. Заедно с този негодник в нея.

Измина пеша няколкото километра от хълма до гарата и се зарадва, като видя, че точно в този момент пристига влак.

Вкъщи Алис го чакаше, приготвила вечеря. Видя свитите му устни, стиснатите му челюсти. Двамата вечеряха мълчаливо. Тя не го попита за Порт Филип.

Доминик Джоузеф Агостино, който в спортната си кариера през двайсетте и трийсетте години се бе прочул под името Джо Агос, Бостънския красавец, и който по-късно работеше във физкултурния салон в клуб „Ревере“, когато и Томас Джордах работеше там, бил още жив и се намирал в същия клуб — това съобщи Алис на Уесли. Том Джордах бе разказал на сина си, че Агостино се е държал добре с него, че не е допуснал да го уволнят от работа, когато веднъж заподозрели Том, че тършува из шкафчетата на членовете на клуба, и дори го убедил, че е достатъчно добър, за да участва в любителски турнири. Все пак Томас беше доволен, че се е позабавлявал на ринга, макар накрая да се бе провалил с гръм и трясък. „Дявол го взел, беше ми приятно да се бия“, бе казал Том „Хубаво беше да ти плащат за такова нещо. Поне за известно време.“ Том бе споменал на сина си, че в едно отношение Агостино бил прекрасен — държал се по-учтиво и от камериерка с членовете на клуба в спаринг-срещите, обсипвал ги с комплименти за спортните им качества и за усъвършенстването в бокса, който той наричал изкуство, но нито за миг не допуснал да разберат, че в действителност му се иска да им види сметката на всичките, заедно с клуба им и с неговите луксозни зали, украсени с маслени портрети на старата бостънска аристокрация.

„Беше пример за изрядно поведение и ме научи на много неща“, бе казал Томас с възхищение.

Уесли взе самолета за Бостън от Ла Гуардия — трийсет и шест долара отиване и връщане. Той записа сумата в тефтерчето, което носеше със себе си, за да е сигурен, че Алис

няма да бъде оцетена, пропускайки да си води точна сметка. Пътуването щеше да бъде приятно, ако до него не седеше един бивш военен парашутист, който, щом самолетът се засили по пистата, взе да се поти и да забива нокти в дланите си, а когато самолетът излетя — да повтаря: „Чуй звука на този мотор. Не ми харесва звукът на този мотор, боже мой, ей сега ще се разбием, а тия приятели в кабината пет пари не дават.“

Колкото повече разбираш от нещо, толкова по-малко ти харесва то, помисли си Уесли.

Самолетът не се разби и щом се приземи, бившият военен парашутист спря да се поти. И вече по нищо не се отличаваеше от останалите пътници, които слязоха от самолета.

Старият човек на регистрацията в клуб „Ревере“ погледна особено, когато Уесли попита може ли да говори с мистър Агостино.

— Аз съм мистър Агостино. — Говореше с пресипнал, шептящ, дрезгав глас, имаше дребно, кльощаво тяло, униформата висеше на раменете му като на закачалка, а голямата му адамова ябълка играеше нагоре-надолу по жилестата му шия.

— Имам предвид човека от физкултурния салон — каза Уесли.

— Аз съм — изгледа го подозрително мъжът. — Само че от петнайсет години не работя във физкултурния салон. Много съм стар. А за артрит да не говорим. Направиха ме портиер. Нали сърцата им са златни! За какво ти е мистър Агостино?

— Аз съм синът на Томи Джордан — представи се Уесли.

— Ама че работа — отвърна вяло Агостино. — Помня го. Убиха го, нали? Четох някъде за това. — В шепнещия, дрезгав глас с бостънски акцент нямаше и следа от вълнение. Ако току-що чутото име бе събудило някакви приятни спомени в оплешивялата глава, украсена с няколко тънки сиви косъма, той не искаше това да се разбере. — Работа ли търсиш? — попита Агостино с обвинителен тон и огледа Уесли с професионално око. — Имаш добра физика. На ринга ли смяташ да излизаш, или нещо друго ще правиш?

— Не съм боксьор — каза Уесли.

— Толкова по-добре — отговори Агостино. — В тоя клуб

вече не се боксират. Решиха, че това не е спорт за джентълмени. Практикуват го разни негри и тем подобни. Сега, като имат да разрешават някакъв спор, отиват в съда. — Той се засмя и дъхът му излезе със свистене през дупките между зъбите.

— Искях само да поговорим няколко минути за баща ми, ако имате време — обясни Уесли.

— Баща ти. Хмм. Баща ти можеше да нанася страхотни удари с дясната ръка. И да му вържеха лявата на гърба, все едно. Веднъж го гледах как се бие професионално. Нокаутира онзи негодник. Но след това му казах: „Никога няма да стигнеш до върха, ако не се научиш да използваш и лявата си ръка.“ Сигурно не се е научил. Макар че положението сега е такова, че би могъл да печели добри пари, като се има предвид, че е бял и тъй нататък... Добро момче беше баща ти. Подозирах го, че е склонен да върши дребни кражби, ама не го обвинявах, защото знаех, че стените на тая дупка са облепени целите с доларови банкноти. Какви ли не истории се разправяха, след като напусна. По едно време се разчу, че изнудил един от членовете на клуба, адвокат, за пет хиляди долара. Бащата на адвокатчето разбра за тая работа и каза, че нещастният му син бил болен, бил клептоман. Оттук непрекъснато изчезваха пари и твоят човек сигурно е пипнал някой път адвоката на тясно и го е изнудил, за да мълчи. Разправял ли ти е за това?

— Да — отвърна Уесли. — Каза, че този ден е имал късмет.

— Хубава сумичка — отбеляза Агостино. — Пет хиляди долара! Какво ли е направил с тях?

— Вложил ги е — отговори Уесли. — По-точно брат му е направил това на негово име. Накрая се е сдобил с една яхта.

— И това го пишеше в списанието — каза Агостино. — Яхта. Дявол да го вземе. Де да имах и аз такъв брат. Какъв хлапак беше, пък след това да стане собственик на яхта — поклати той глава. — Аз се разбирах добре с него, от време на време го черпех по някоя бира. Не се изненадах много, като прочетох, че са го убили. Да, ще си поприказвам с теб, щом само това искаш... — Гласът му прозвуча подозрително. — Но нямам намерение да правя дарения за някакъв фонд „Том Джордан“ или нещо от този сорт, да си знаеш.

— Искам само да поприказваме — повтори Уесли.

— Добре — кимна Агостино. — След малко ще имам петнайсет минути почивка. Оберкелнерът от ресторанта ме замества през това време. На ъгъла има един бар. Ще се срещнем там. Тоя път бирата ще е от тебе.

В този момент пристигна един внушителен господин в черно палто с кадифена яка, който каза:

— Добър ден, Джо. Има ли поща за мен?

— Добър ден, мистър Сондърс — отговори Агостино и леко се поклони. — Радвам се, че отново ви виждам. Окончателно ли ви изписаха от болницата?

— До следващия път — засмя се внушителният господин. Агостино също се засмя и гърдите му изсвистяха.

— Старост, Джо, нали знаеш? — каза мъжът.

— Това е горчивата истина — съгласи се Агостино.

И докато Уесли излизаше от клуба, той се обърна да провери дали има писма в преградката, обозначена с буквата С.

— Най-добре си спомням деня, когато трябваше да тренирам с един от членовете на клуба — каза Агостино, седнал пред бирата в дъното на тъмния бар, — беше едър мъж, млад, двайсет и пет, двайсет и шест годишен, от стар, гаден бостънски род — омразата ясно се долавяше в гласа му и в свирепия поглед на черните като въглен сицилиански очи. — Беше спечелил някакъв скапан колежански шампионат, хубаво момче, казваше се Грийнинг, помня му името и до ден-дневен; Грийнинг смяташе, че е страхотен, като си сложи ръкавиците, а аз по онова време вече не бях във форма; тоя мръсник гледаше винаги студено и надменно и с такава сила ми нанесе аперкот, че си помислих дали не ми е счупил челюстта. Бях настинал този ден, не можех да дишам, а във физкултурния салон човек трябваше не да се бие с членовете на клуба, а да ги гали с перце, защото не дай боже да рукнеше кръв от красивите им аристократични носове, изхвърляха те, преди да успееш да си отвориш устата, само че тоя мръсник ме размаза, зъбите ми се разклатиха, устата ми се напълни с кръв, не можех да дишам, а той щеше да отиде после на бара и да си прави смях с мене пред ония превзети пикльовци, дето смучат кръвта на бедните, големи мръсници са! — Агостино поклати глава, тънките косъмчета по плешивото му теме се залюляха, той вдигна ръка и опипа костеливата си челюст, сякаш още проверяваше дали е счупена.

Хрипливият, гневен старчески глас притихна. Уесли го гледаше и просто не можеше да си представи какъв е бил като млад, как се е движел леко по ринга, как е нанасял и получавал удари. Наблюдаваше как Агостино шумно отпива от бирата и си каза, че е сигурен в едно — не искаше никога да остарява толкова много.

— След това обаче беше истинско удоволствие — продължи Агостино. — Грийнинг се нацупи, понеже не можа да си направи тренировката, каза, че нямало никакъв смисъл да се съблича, и попита баща ти иска ли да си премерят силите в един рунд. Дадох знак на баща ти да приеме и му завързах ръкавиците. Честна дума ти казвам, момче, това беше радост за очите. Тоя аристократичен, колежански фукльо не можа да стресне баща ти, макар че отначало му нанесе няколко истински силни удара по главата, след което обаче Томас му видя сметката. Направо го смаза — нито направиха почивка след първия рунд, нито си поеа дъх, само се нападаха един друг. По едно време помислих, че баща ти си отмъщава за мен, за целия ми скапан живот. Най-сетне му нанесе удара, който бележеше началото на края; аристократичната бостънска издънка взе да гледа с невиждащ поглед и да се движи в кръг като пияна. Том беше готов да нанесе и последния решителен удар, но аз се намесих и прекратих тренировката. За Том не се тревожех, той знаеше какво прави, но аз трябваше да си пазя службата. Мистър Грийнинг се съвзе, цялото му гадно лице на харвардски възпитаник беше омазано с кръв. Излезе от салона, без изобщо да благодари. Баща ти нямаше никакви съмнения. „Отиде ми службата“, каза той. „Сигурно така ще стане, отвърнах му аз. Но си струваше. Заради мен.“ — Агостино весело се разсмя при спомена за този прекрасен миг. — Четири дни по-късно ми наредиха да го уволня. Спомням си, че последното нещо, което му казах, беше: Никога не се доверявай на богатите. — Той погледна часовника над бара. — Ще трябва да тръгвам. Хубаво направи, че дойде да се видим, синко. Благодаря за бирата. — Взе униформената си фуражка, която бе оставил на бара, и внимателно я нагласи на главата си. Беше му голяма и под нея бледото, костеливо лице изглеждаше като лице на гладуващо дете. Тръгна да си върви, но спря и се върна: — Ще ти кажа нещо, синко: има много хора, които ми се искаше да видя мъртви преди баща ти.

Прегърбен и схванат от артрит, той се затътри към вратата, за да заеме мястото си на рецепцията в клуба: там щеше да раздава пощата и отдаден на сицилиански мечти за отмъщение и смърт, да се смее угоднически на шегите на господата до края на дните си.

Когато Уесли се върна в Ню Йорк вечерта, Алис видя, че е прекарал деня по-различно, отколкото при Бойлан в Порт Филип.

— Този приятел Агостино — започна той, докато ѝ помагаше в кухнята да приготвят вечерята, което се изразяваше главно в слагане на чинии и прибори — е страхотен, изумителен старец. Наистина си струваше да отида при него. — И ѝ разказа всичко, което бе запомнил от думите на стария боксьор.

Тя го караше да повтаря цели изречения — „използвай неговите думи, ако можеш, Уесли“, — сякаш се опитваше да ги запамети, да улови интонацията в гласа на човека, ритъма на речта му, да си представи как точно е изглеждал.

— В родната Сицилия сигурно е щял да опожарява ниви и да отвлича девойки. Горкият човек, да стои в Бостън и да раздава пощата — каза тя и добави: — Днес получих в службата новини за тебе. Бях писала писмо до един журналист в Елизиум, Охайо, който от време на време ни сътрудничи, когато се случи нещо интересно в този край на страната. Мисля, че е открил онази „Клотилд“, на баща ти.

— Как е успял, дявол да го вземе? — смая се Уесли, макар че след като Алис бе открила Доминик Джоузеф Агостино, той не виждаше как някой би могъл да се изплъзне от „Тайм“, ако списанието реши да го засече.

— Изглежда, в Елизиум е имало доста скандален развод преди години — предположи Алис. — Един уважаван гражданин на име Харолд Джордах — името, вярвам, ти е познато? — усмихна се тя над чинията със студени закуски.

— О, хайде, продължавай — подкани я той.

— Та, съпругата му завела дело за развод, защото го хванала в леглото с прислужницата. В Елизиум, Охайо, се вдигнал голям шум и нашият сътрудник, казва се Фаръл и ако имаш време, можеш да му се обадиш, е отразявал събитието в

местния вестник, Фаръл разправя, че съпругата си осигурила голяма сума пари, къща, половината от семейния бизнес плюс издръжка и наказала с публично презрение една жена. И всичко това в някакво си благочестиво градче Елизиум! Досещаш ли се как се казва жената, хваната *flagrante delicto*?

— Ти ми кажи — отвърна Уесли, макар че се досещаше за името, както и за значението на *flagrante delicto*.

— Клотилд — извика победоносно Алис. — Клотилд Девро. Държи пералня на същата улица срещу редакцията на Фаръл. Записала съм адреса ѝ. Как ти се струва?

— Утре тръгвам за Охайо — отсече Уесли.

Той стоеше пред пералнята на заспалата уличка. От автогарата се обади по телефона в гаража на Джордах с намерението да види за няколко минути прачичо си Харолд, преди да потърси Клотилд Девро. Искаше първо да приключи с грозната част. Когато най-сетне вдигна телефона и чу кой се обажда, Харолд Джордах се разкрещя в слушалката:

— Не искам да имам нищо общо с теб. Или с когото и да е от семейството. — Като крещеше, немският му акцент се усещаше много силно и думите му звучаха смешно. — Достатъчно неприятности съм имал от тия проклетци Джордах, та ще ми държи влага за цял живот. Да не си посмял да си пъхаш носа тук или в къщата ми, защото ще извикам полицията. Не искам да имам нищо общо със сина на човека, който ми оскверни дома. Единственото хубаво, което мога да кажа за баща ти, е, че е мъртъв. Чуваш ли ме?

— Чувам — каза Уесли и затвори телефона.

Излезе от кабината, клатейки глава. Докато пътуваше с автобуса, му направи впечатление колко подреден и красив е градът — с грижливо поддържани тревни площи пред боядисаните в бяло двуетажни къщи в типичния за Нова Англия стил, с дървени църкви със заострени кули — и чак се зачуди как е възможно в такова приятно градче човек да се сърди толкова дълго време, колкото прачичо му Харолд. Разводът очевидно не се бе отразил благотворно на нрава му. И докато крачеше към пералнята, чийто адрес Алис му бе дала, той разсеяно си мислеше колко добре биха се сработили прачичо му Харолд и собствената му майка.

Пералнята беше част от верига ателиета за услуги и не се отличаваше по нищо от други сродни заведения — през голямата остъклена витрина се виждаха редица перални машини и столове пред тях, на които седяха жени и си говореха, докато чакаха да им се изперат дрехите.

Уесли се поколеба, преди да влезе. Баща му говореше за Клотилд с такава тъга и копнеж по нейната красота и доброта, че му се струваше глупаво да мине покрай въртящите се машини и увлечените в разговор жени, да застане пред щанда, където стоеше една набита, ниска жена и подаваше прането на хората, и да каже: „Аз съм синът на баща си. Той ми каза, че много ви е обичал, когато е бил на моите години.“

Но нали не бе дошъл от Ню Йорк чак в Охайо, за да зяпа през витрината на някаква пералня. Изправи рамене и влезе, без да обръща внимание на любопитните погледи на жените, които млъкнаха, за да го огледат, докато минаваше покрай тях.

Жената зад щанда беше с гръб към него; подреждаше на лавиците увити в хартия пакети с чисто пране. Ръцете ѝ бяха голи и той забеляза, че са пълни и яки, с мургава кожа. Косата ѝ беше черна като смола, небрежно вързана на тила, така че се виждаха силните мускули на врата ѝ, когато подхвърляше пакетите. Беше облечена с широка басмена рокля, от която гърбът и раменете ѝ изглеждаха още по-широки. Изчака, докато тя нареди пакетите.

— Кажете — обърна се любезно жената.

Имаше широко лице с високи скули и бакърен тен, а като видя черната като смола коса и хлътналите черни очи, на Уесли му се стори, че пред него стои индианка. Спомни си как баща му разправяше, че тя сигурно имала индианска кръв, останала от някакво племе в канадската пустош. Жената му се стори много стара.

— Търся мисис Девро, мисис Клотилд Девро — каза той.

Тя се взря в него, без да се усмихва, изучавайки го леко намръщена, сякаш се опитваше да си спомни нещо.

— Познах те. Ти си синът на Том Джордах.

— Да.

— Велики боже — извика тя и се засмя. — Помислих, че виждам призраци. Че в пералнята ми бродят духове. — И отново се разсмя. С плътен, гърлен глас. С този смях тя му стана симпатична, но, честно казано, не можеше да види

красотата в тази застаряваща, пълна жена, която баща му някога бе открил.

— Наведи се, моля те — каза тя.

Уесли се наведе, а тя хвана лицето му с две ръце в меките си силни длани, вгледа се в него внимателно, отблизко и после го целуна по челото. Той чу зад гърба си как една от жените се изхили.

Клотилд го пусна и той се изправи, но продължаваше да усеща докосването на меките ѝ устни по челото си. Тя се усмихна замечтано и тъжно и каза тихо:

— Боже мой, синът на Том да дойде в този град. — И взе да си сваля престилката, която носеше над басмената рокля. — Сега ще излезем. Тук не можем да говорим. Сара, ела, моля те! — извика тя към дъното на помещението, зад лавиците с пакетите.

Една руса млада жена с чорлава коса пристъпи бавно напред и Клотилд ѝ каза:

— Сара, приключвам с работата за днес. И без това остава един час, докато затворим, а имам важна среща. Замести ме тук и после заключи, чуваш ли?

— Да, мадам — отвърна жената.

Клотилд закачи престилката и направи нещо на косата си, така че тя се спусна до раменете ѝ. Сега заприлича още повече на индианка. Отмести страничния плот на щанда и излезе. Имаше широк ханш, пълни гърди, дебели, яки крака и изведнъж болезнено напомни на Уесли за Кейт.

Докато минаваха край седналите жени, които сега открито ги гледаха, изкривили устни в злобна усмивка, Клотилд го хвана под ръка. Като излязоха навън, тя каза:

— Откакто се гледа делото за развода, дамите в града ме зяпат, сякаш съм Вавилонската блудница. — Тръгнаха по улицата, но тя не му пусна ръката. Пое си дълбоко дъх и продължи: — Божичко, колко е хубаво да излезеш на чист въздух, след като цял ден си мирисал мръсно пране. — И го погледна косо. — Нали си чул за делото?

— Да. Чрез него открих къде си — каза той.

— Така е, всяко зло за добро — отвърна Клотилд. — Знам, че баща ти е умрял — продължи тя с равен глас, сякаш страданието, което този факт ѝ бе причинил, отдавна е било изживяно. — Прочетох, че два пъти се е женил. Беше ли

щастлив?

— Втория път.

— Страх ме беше, че никога вече няма да може да бъде щастлив. — Тя поклати глава. — Отвсякъде го гонеха като куче...

— Той имаше яхта — каза Уесли. — На Средиземно море. Обичаше морето.

— Не мога да си представя Том на Средиземно море — замислено отвърна Клотилд. — Аз все исках да пътувам, но... — не довърши тя.

— Беше кръстил яхтата „Клотилд“.

— О, господи — възкликна тя, като продължаваше да крачи все така енергично и да го държи под ръка. — „Клотилд“. — И тогава Уесли видя, че плаче — сълзите се стичаха незабелязано от тъмните очи и блестяха по гъстите ѝ черни мигли.

— Когато го питаха защо е кръстил яхтата си „Клотилд“, отговаряше, че така се казвала една стара френска кралица. Но на мене ми каза истината.

— След толкова години — промълви замислено тя със сподавен глас. — След всичко, което се случи... — Сега гласът ѝ прозвуча сурово. — А за това разказвал ли ти е?

— Знам достатъчно — отвърна Уесли. — Чичо му ви е намерил двамата... заедно... и заплашил, че ще те върне обратно в Канада за развращаване на малолетни...

— А за останалото казвал ли ти е? — Този път гласът ѝ прозвуча още по-сурово.

— Знам достатъчно. За теб и за чичо му. Известно ми е от вестниците, които писаха за делото — отговори смутено Уесли.

— Този противен, лигав човек — продължи ожесточено „Клотилд“. — Бях прислужница в дома му. Не можех да рискувам да ме върнат в Канада, където мъжът ми щеше да ме убие. Опитах се да го обясня на Том. Той отказа да разбере. Искаше двамата да избягаме. Шестнайсетгодишно момче... — Тя се засмя и смехът ѝ отекна тъжно сред слънчевата улица, опасана от двете страни с дървета.

— Накрая е разбрал — отвърна Уесли. — Той ми каза. А и самото име на яхтата е доказателство за това, не е ли тъй?

— Сигурно е тъй. — Известно време тя вървя мълчаливо, като бършеше грубо сълзите с опакото на ръката си. После пак

заговори: — А каза ли ти, че един ден, като тръгна за работа, му сложих в сандвичите бележка?

— Мисля, че не.

— Написах му: „Обичам те“ — спомни си тя. — Така започна всичко — добави и рязко се засмя. — Божичко, ама какъв апетит имаше. Не познавам друг мъж или момче, който така да яде. Какви неща само му готвех! Печено агнешко, зеленчуци от градината, най-хубавото от всичко — това беше, когато чичо му и ужасното му семейство отидоха в Саратога и ние останахме сами в къщата. Следобедите, докато готвех на печката и го чаках да се върне вкъщи, си пеех. Цял живот ще ги помня тези две седмици. — Тя изведнъж спря да върви, сякаш невидима ръка я бе приковала на място, обърна се към Уесли, хвана го с две ръце и се взря в очите му: — Защо си дошъл тук? Имаш ли нужда от мене?

— Не — отговори той. — Дойдох само да поговорим за него и точно това правим в момента.

Сред настъпилата тишина, в която тъмните ѝ очи опипваха лицето му, Клотилд отново го целуна по челото.

— Просто е невероятно колко много приличаш на него — каза тя. — Той беше красив младеж, казах му, че прилича на Свети Себастиан, той потърсил това име в енциклопедията в библиотеката и там научил откъде идва и моето име. Трудно е да си представиш как такова буйно момче като него ще тръгне да се рови из енциклопедии.

Докато говореше, чертите на лицето ѝ се смекчиха, а Уесли си помисли, че сигурно е погледнала баща му със същия израз, когато се е върнал от библиотеката и е разказал какво е научил там.

— Разочарован ли си? — попита тя.

— От какво?

— След всичко което баща ти сигурно ти е разправял за мен, след като е кръстил яхтата си на мен, след като съм била кралица на Франция. — Тя се изсмя. — А сега виждаш една дебела стара жена зад щанда на една пералня.

— Не, не съм разочарован — отвърна Уесли.

Но не беше съвсем сигурен, че казва истината. И си помисли, че тя сигурно е изглеждала много по-различно, когато е била млада.

— Ти си свястно момче — каза тя, като продължиха да

вървят. — Надявам се, че ще ти е по-леко в живота, отколкото беше на баща ти.

— Добре ми е — отвърна Уесли.

— След като се разделихме, така да се каже, макар че продължихме да живеем в една къща, той се ожесточи, сякаш нещо силно го измъчваше — аз му слагах да яде с цялото семейство в трапезарията, но не си говорехме, освен когато си казахме довиждане. Вечери наред той се връщаше вкъщи разкъравен след побоища, хората взеха да се отнасят към него като към бездомно, опасно куче, изреждаше всички леки жени в града. Разбира се, всичко това стигаше до мен, изглежда, беше някакъв вид отмъщение — не му се сърдех, но знаех, че един ден това гадно, лицемерно градче ще му го върне. Вкараха го в затвора за изнасилване, представяш ли си, изнасилване, след като всички по-засукани момичета и жени търчаха подире му като деца след хвърчило. Разказвал ли ти е за това?

— Да.

— А за близначките, които уж бил изнасилил, и баща им заведе дело?

— Да, разказвал ми е.

— Сигурно много те е обичал, щом ти е разправял такива неща — отсъди „Клотилд“.

— Сигурно. Обичаше да си приказва с мен. Вечер на палубата под звездите или в тъмната кабина.

— Естествено беше да обвинят него, с такава слава се ползваше и всички вярваха, че е по-лош и от дявола — горчиво каза Клотилд. — Близначките можеха да посочат за бащи на бебетата си поне петдесет души! Сред тях беше и полицаят, който арестува Том. Виждам ги близначките, те са още в града, вече са възрастни жени. При тях те съветвам да не ходиш. С едно от децата си приличате, като да сте братя — Клотилд весело се разсмя. — Нека и малко сваятна кръв да тече във вените на тоя град. Ех... — тихо продължи тя, — понякога късно вечер си мисля какво ли щеше да стане, ако се бях поддала на безумните му молби и бях избягала с него, двайсет и пет годишна прислужница с шестнайсетгодишно момче, и двамата без пукната пара. Можех ли да постъпя така с него? — попита умолително тя.

— Не, мисля, че не — отвърна Уесли.

— Ох, аз само за себе си говоря. И за отдавна минали

неща. — Клотилд нетърпеливо тръсна глава. — Кажи ти нещо. Добре ли си?

— Не се оплаквам.

— Проблеми имаш ли?

— Не бих казал, че нямам.

— Все пак, като те гледам, някой сигурно се грижи за теб — имаш хубави дрехи, изобщо си като млад джентълмен.

— Извадих късмет, поне в известен смисъл. Има някой, който, така да се каже, се грижи за мен.

— Ще ми разкажеш всичко, докато вечеряме. Нали не бързаш да си заминаваш?

— Не бързам особено. Смятах да тръгна утре.

— Ще опека свинско филе с гарнитура от картофи, ябълково пюре и червено зеле. Това беше едно от любимите яденета на баща ти. — Тя се поколеба. — Трябва да ти кажа нещо, Уесли — започна тя. — Не съм сама. Живея с един симпатичен човек, работи в мебелната фабрика. Не сме женени. Той има съпруга и две деца, но са католици... Ще се върне за вечеря. Нали нямаш нищо против? — тревожно попита тя.

— Това не ме засяга, нито мен, нито баща ми — отвърна Уесли.

— Странно нещо са хората — каза Клотилд. — Никога не знаеш как ще реагират — въздъхна тя. — Една жена не може да живее сама. Аз поне не мога. Но живея два живота — единия с мъж, който всяка вечер се връща вкъщи, сяда да си чете вестника и да си пие бирата, без много-много да приказва, а другия — със спомените за онези прекрасни дни с едно буйно момче, когато бях по-млада. Трябва да ти кажа, Уесли, че баща ти беше най-внимателният и най-нежният мъж, който една жена може да се надява, че ще срещне на този свят. А имаше толкова мека кожа, като коприна, опъната по младите му мускули. Нали не се сърдиш, че говоря така?

— Напротив, искам да го чуя — каза Уесли и усети, че очите му се наливат със сълзи не заради себе си, не заради мъртвия си баща, а заради тази мургава като индианка възрастна жена с широки рамене, която цял живот е работила и изпитвала само разочарования.

— Искаш ли да пиеш вино на вечеря? — попита Клотилд.

— Не бих отказал една чаша. Доста дълго съм живял във

Франция — отвърна Уесли.

— Ще се отбием в магазина — каза весело Клотилд — и ще купим една бутилка прекрасно червено вино, за да отпразнуваме идването на красивия син на моята любов, посещението му при една стара жена. Франк, така се казва моят човек от мебелната фабрика, днес по този случай няма да пие бира.

Алис му съобщи, че Шулц, някогашният менажер на баща му, се намира в Еврейския дом за възрастни хора в Бронкс.

— Онзи дебел старец в салона, дето седи с шапка и палто, сякаш се кани да излиза — каза санитарят на Уесли. — Само че никога не излиза. Седи така по цял ден, всеки ден, и никога нищо не казва. Не знам дали ще иска да говори с теб. С никого не говори.

Уесли прекоси голия салон, където един ужасно дебел човек, едва напъхал се в костюма и палтото си, нахлупил на главата си бомбе, с лице, губещо се в необятните гънки на плътта, седеше на дървен стол с права облегалка, вперил поглед в отсрещната стена, с полузатворени очи, и тежко сумтеше.

— Мистър Шулц, може ли да поговорим малко? — обади се Уесли.

Сбръчканите клепащи на дебелия човек тежко се вдигнаха и очите бавно се извърнаха към Уесли, а главата с бомбето остана неподвижна.

— Какво значение има за теб дали съм Шулц, или не съм Шулц? — каза дебелият човек. Имаше гърлен глас и като говореше, изкуствените му челюсти потракваха.

— Казвам се Уесли Джордах — представи се Уесли. — Преди много години сте били менажер на баща ми. Том Джордан.

Очите бавно се върнаха към първоначалното си положение и се спряха на ронещата се мазилка от стената в коридора.

— Том Джордан — повтори дебелият човек. — Не позволявам в мое присъствие да се споменава това име. Чух, че са го убили. Може и да си му син, но не се надявай старият Шулци да каже, че много му е мъчно за него. Той можеше да

стигне далеч, но си проигра шанса. След всичко, което направих за него, взе, че се запиля за две седмици с някаква английска проститутка, и през цялото това време яде и пи като свиня. Въпреки че се провали, пак му намерих работа в Лас Вегас. Получаваше по петдесет долара на ден като спаринг-партньор на Фреди Куейлс, а той беше момче на място, единственият шанс в целия ми скапан живот да бъде менажер на шампион, обаче какво мислиш направи Том — залюби се с жената на Куейлс и когато Куейлс отиде при него да му иска сметка, той за малко не го уби. След това Куейлс вече и с пеленаче на можеше да се бие. И ако не бях съжалил твоя загубен баща и не му бях дал колата си да се измъкне от Вегас, тълпата щеше да го разкъса на парчета. Нищо свястно не е свършил баща ти, момче, в това можеш да си сигурен, само в хотелската стая нямаше равен на себе си. Ако искаш да се биеш за пари обаче, трябва да го правиш на ринга в присъствието на рефер. Тоя негодник, баща ти, щеше да е световен шампион, ако го бяха оставили да се подвизава из хотелските стаи. Моят единствен шанс беше Фреди Куейлс, той се движеше като танцьор на ринга, но една курва го съсипа. А щом искаш да чуеш за баща ти, ще ти кажа за него, че заради оная работа сам се провали.

— Но вие сте го познавали и преди това — каза Уесли, — нали е имало и други неща...

— Заради оная работа се провали — повтори дебелият човек, потраквайки с изкуствените си челюсти, и се загледа право пред себе си. — Казах, каквото имах да казвам. А сега се разкарай отгук, аз съм зает човек.

Уесли понечи да каже още нещо, но разбра, че няма смисъл. Сви рамене и излезе, а старият човек с палтото и бомбето на главата продължи да гледа втренчено стената.

Уесли подробно разказа на Алис за посещението си при Шулц и докато говореше, не знаеше да плаче или да се смее. Като свърши, каза:

— Вече не знам дали искам да говоря с още някой, който го е познавал, поне от тази страна на Атлантика. Може би има някои неща, които един син не бива да знае за баща си. А може би много неща не бива да знае. Какъв смисъл има да слушам

как разни хора го хулят. Сигурно е бил друг човек, докато е живял в Америка. Защото няма нищо общо между човека, когото познавах, и човека, за когото те разправят. Ако още някой ми каже колко гаден е бил баща ми и колко е хубаво, че е умрял, сигурно ще се върна в Индианаполис, ще оставя майка ми да ме подстриже и да ме заведе на църква и веднъж завинаги ще забравя за баща си... — Млъкна, като видя разочарованието по лицето на Алис.

— Това е дезертьорство — заяви тя.

— Може и така да се нарече. Поне в моя случай — каза той.

— Клотилд не е говорила така за баща ти — възрази Алис и очите ѝ гневно светнаха зад очилата.

— Една дебела жена в една пералня — безпощадно изрече Уесли.

— Признай, че съжеляваш за тези думи — подкани го Алис с тон на учителка.

— Добре, съжелявам — повтори апатично той. — Но имам чувството, че само пилея време и пари. Моето време и твоите пари — усмихна се кисело.

— Не се тревожи за моите пари — отвърна тя.

— Предполагам, че героят в книгата ти е прекрасен почтен младеж — каза Уесли, — който никога не изпада в мрачно настроение и установява, че баща му е бил един от най-благородните хора на земята, че цял живот е вършил добрини, помагал е на бедните, почитал е старите дами и никога не е спал с жените на приятелите си...

— Стига, Уесли — прекъсна го Алис. — Достатъчно. Не ми обяснявай какво пиша. Когато книгата излезе, ако изобщо излезе, ще си я купиш и тогава ще ми говориш какви са героите. Но не преди това.

Бяха във всекидневната, Алис седеше в креслото, а Уесли стоеше прав пред прозореца и гледаше тъмната улица. Алис се бе приготвила да излиза и чакаше да дойде кавалерът ѝ.

— Мразя го този проклет град — каза Уесли, загледан в безлюдната улица. — Ако можеше сега да съм на хиляди километри от тук в открито море. По дяволите! — Той се дръпна от прозореца и в цял ръст се просна на канапето. — Господи, ако можех да се върна във Франция само за една нощ, да се видя с хората, които обичам и които знам, че ме обичат...

— Свали си обувките от канапето. Не се намираш в обор — каза рязко Алис.

— Извинявай — отвърна той и си свали краката на пода. — Държа се като простак, всички ми го повтарят.

И тогава Уесли чу, че тя плаче. Но продължи да лежи неподвижно със затворени очи и с надеждата, че задавените, неравномерни звуци ще спрат. Ала те не спряха и той скочи от канапето и отиде при нея — бе хванала главата си с две ръце, а раменете ѝ конвулсивно потръпваха. Той коленичи пред нея и я прегърна. Усети, че под красивата черна рокля тялото ѝ е дребно, крехко и меко.

— Съжалявам — каза тихо. — Честна дума, това, дето го казах, не беше сериозно. Просто ме е яд на себе си, затова така се получи. Не си мисли, че не ценя всичко, което правиш за мене. Не искам да те разочаровам, само че понякога, като тази вечер например...

Тя вдигна глава с мокро от сълзи лице и промълви:

— Извинявай, че плача. Мразя жени, които плачат. И аз имах ужасен ден, през цялото време разни хора ми крещяха. Можеш да си слагаш обувките на канапето, когато си поискаш. — И се засмя през сълзи.

— Никога вече — каза той, без да я пуска, зарадван, че тя се засмя, решен да я предпазва от разочарования и от хора, които по цял ден и крещят, от този град и от собствения си зъл характер.

Двамата се погледнаха мълчаливо. Очилата уголемяваха ясните и още влажни очи. Тя му се усмихна несигурно. Уесли нежно я придърпа към себе си и я целуна. Тя го прегърна с една ръка и го задържа. Той не си бе представял, че може да има нещо по-меко от устните ѝ, те бяха възплъщение на мекотата. Накрая Алис се освободи от прегръдката му. Сълзите вече ги нямаше и тя каза през смях:

— Значи това трябвало да направи едно момиче, за да получи целувка.

Звънецът на входа иззвъня. Тя скочи от креслото и извика:

— Това е момчето, с което ще излизам. Позабавлявай го, докато си оправя лицето. Той се занимава с археология. — И се скри в банята.

На вратата се почука и Уесли отвори. На прага стоеше висок, слаб млад мъж с изпъкнало чело и очила с метални

рамки.

— Здравейте. Алис тук ли е? — каза той.

— Ей сега ще дойде — отвърна Уесли и затвори вратата, след като младежът влезе. — Ще ви забавлявам, докато се приготви. Казвам се Джордах. Братовчед съм й.

— Робинсън — представи се младежът. Двамата си стиснаха ръцете.

Уесли взе да се чуди как да забавлява госта.

— Искате ли да послушате радио? — попита.

— Няма нужда. Може ли да седна? — каза младежът.

— Разбира се.

Робинсън седна в креслото, кръстоса дъгите си крака и извади пакет цигари.

— Пушите ли? — предложи той пакета на Уесли.

— Не, благодаря — отвърна Уесли и загледа как Робинсън си пали цигарата. За какво да си говори с човек, който се занимава с археология. — Във Франция съм виждал някои археологически забележителности — започна с надежда той и несигурно добави: — Арената в Ним, Арл, такива неща...

— Така ли? Интересно — отвърна Робинсън, издихвайки дима.

Уесли си помисли, че Робинсън едва ли щеше да се държи толкова безцеремонно, ако знаеше, че точно преди да звънне на звънеца, Уесли бе целунал Алис Ларкин, момичето, с което Робинсън се готвеше да излиза, и то докато тя седеше в същото кресло, в което сега седеше той, и че преди това Уесли я бе разплакал. Той почувства снизходително превъзходство над дългнестия младеж, облечен с провиснали памучни панталони и пъстро сако от туид с кожени кръпки на лактите, макар че нищо чудно всички археолози да се обличаха така — може би точно тази „униформа“ вдъхва уважение в определени среди.

— Къде сте копали? — рязко попита Уесли.

— Моля? — Робинсън задържа във въздуха цигарата, която точно се канеше да захапне.

— Питам къде сте копали — повтори Уесли. — Алис ми каза, че сте по тая част. Археолозите нали копаят?

— О, разбирам какво искате да кажете. Главно в Сирия. И малко в Турция.

— И какво изкопахте? — Алис му бе поръчала да забавлява госта и той се стараяше.

— Главно отломки.

— Ясно — каза Уесли и си помисли, че трябва да провери какво значи тази дума.

— Интересувате ли се от археология?

— Средна работа — отвърна Уесли.

Последва мълчание и Уесли остана с впечатлението, че на Робинсън не му е много забавно.

— Как изглежда Сирия? — попита.

— Мрачна — отговори Робинсън. — Мрачна и красива. Трябва да отидете там един ден.

— Имам такова намерение — отвърна Уесли.

— В кой колеж учите? — попита Робинсън.

— Още не съм решил в кой да уча — каза Уесли.

— Аз бих отишъл в Станфорд — заяви Робинсън. — Стига да ви приемат. Прекрасни хора има там.

— Ще запомня.

Робинсън присви късогледите си очи зад очилата с метални рамки.

— Значи сте братовчед на Алис, така ли?

— Да.

— Не знаех, че има братовчед — каза Робинсън. — Откъде сте?

— Индианаполис — бързо отговори Уесли.

— Отвратителен град. Какво правите в Ню Йорк?

— Гостувам на Алис.

— Ясно. Къде сте отседнали в Ню Йорк?

— Тук — отговори Уесли и се почувства така, сякаш някой му ровеше в душата.

— О — огледа навъсено Робинсън малката стая. — Доста тесничко ми се вижда.

— Оправяме се.

— Кварталът е хубав. Близко е до Линкълн Сентър и въобще... — Робинсън изглеждаше обезкуражен. — Къде спите?

— На канапето.

Робинсън угаси цигарата си и запали нова.

— Е — каза той още по-обезкуражено, — щом сте братовчеди... сигурно...

Алис се появи свежа като роза, сложила контактни лещи, за да не прилича на архиварска мишка, както бе обяснила на Уесли при други свои излизания.

— Е, надявам се, че хубаво сте си поговорили, господа — весело каза тя.

— Страхотно — отвърна мрачно Робинсън и се надигна от креслото. — Трябва да тръгваме. Вече е късно.

Алис сигурно доста е закъсала, щом го е докарала дотам, да излиза с човек като Робинсън, който цял живот копае отломки, помисли си Уесли. Защо не съм на двайсет и седем години, отчаяно си каза той. Добре поне, че няма да присъства, когато Алис започне да обяснява на археолога какви братовчеди са двамата.

— Уесли, ако огладнееш, в хладилника има два сандвича с говеждо месо и бира — каза Алис. — О, за малко да забравя, намерих адреса и телефона на човека, когото търсиш — мистър Ренуей, който е бил с баща ти на един кораб. Днес му се обадох и той каза, че с нетърпение ще чака да се видите. Открих му адреса чрез Националния съюз на моряците. Живее съвсем наблизо, на Деветдесета Западна улица, заедно с брат си, когато не е на плаване. Беше страшно любезен по телефона. Ще му се обадиш ли? Каза, че утре целия ден ще си бъде вкъщи.

— Зависи как ще се чувствам утре — тросна се Уесли и Алис го погледна укорително.

Робинсън помогна на Алис да си облече палтото и на излизане каза на Уесли:

— Не забравяйте за Станфорд.

— Няма — отвърна Уесли и си помисли, че Робинсън настоява за Станфорд само защото е на три хиляди мили далеч от Алис Ларкин.

Беше заспал на канапето под одеялото и нямаше представа колко е часът, когато се събуди от приглушен разговор зад входната врата. После чу превъртането на ключ в ключалката и Алис, която влезе тихичко, сама. Тя се приближи до канапето и той усети как го гледа, но продължи да лежи със затворени очи и да се преструва на заспал. Алис въздъхна и си тръгна. Миг по-късно той чу как тя затвори вратата на стаята си и започна да пише на машината.

Кой знае какво е очаквала да направя, помисли си той, преди да заспи отново.

Калвин Ренуей му приличаше на Бъни Дуайър. Кожата му имаше цвят на кафе, също като на Бъни, след като цяло лято е бил на слънце, беше нисък, с дребен кокал и мускулите на ръцете му изпъкваха рязко под шарената риза с къси ръкави, говореше тихо с подчертано учтив тон и покани Уесли да влезе в дома на брат му с думите:

— Колко е хубаво, че синът на Том Джордах идва на гости. Влизай, влизай, момче. Симпатичната дама, която се обади по телефона, каза, че ще дойдеш.

Той въведе Уесли във всекидневната, придърпа леко към него най-големия стол и каза:

— Настанявай се удобно, момче. Да ти донеса ли една бира? Сега е точно време за бира.

— Не, благодаря, мистър Ренуей — отговори Уесли.

— Наричай ме Калвин, Уесли — каза Ренуей. — Да знаеш колко се изненадах, когато онази симпатична дама се обади и каза, че ще ме потърсиш — от толкова години не съм виждал баща ти, живееш на кораб с един човек, който значи много за тебе, и го носиш в себе си през цялото време, после той тръгва по неговия си път, ти — по твоя си, като кораби, които се разминават в нощта, и в един момент на вратата ти звъни едно голямо момче... Божичко, как минава времето, аз не се ожених и за жалост нямам син, моряшки живот, пристанище след пристанище, нямаш време да ухажваш някоя жена, а онези, които са готови на брак — засмя се от сърце той и белите му зъби лъснаха на широкото добродушно лице, — не са подходящи да бъдат майки на децата ти, ако човек изобщо може да бъде сигурен за такова нещо, нали ме разбираш. Но за теб няма грешка, момче, още щом те видях, разбрах, че няма грешка — момчето на Том Джордах, той сигурно се гордее с такъв голям, силен син, дето му е одрал кожата...

— Мистър Ренуей... Калвин — започна притеснено Уесли, — дамата по телефона нищо ли не ви каза?

— Какво да ми каже? — погледна озадачено Ренуей. — Каза ми само, вие ли сте мистър Ренуей, който някога е бил на един търговски кораб заедно с Том Джордах, и като казах, да, мадам, същият, тя каза, синът на Том Джордах е тук и иска да поговори няколко минути с вас, това е всичко, и попита дали адресът ми е същият, който са й дали от Съюза на моряците.

— Калвин, баща ми умря. Убиха го в Антиб — каза Уесли.

— О, господи — прошепна Ренуей. Не каза нищо повече, извърна мълчаливо лице към стената и дълго време стоя така, преглъщайки болката, сякаш се страхуваше, че ако даде израз на мъката си, щеше да се прояви като зле възпитан. Само ръцете му с дълги черни пръсти несъзнателно се свиваха и отпускаха, сякаш единствено те не бяха научили урока колко е безсмислено да показваш пред света, че изпитваш голяма мъка.

Най-сетне той се обърна към Уесли и каза с равен глас:

— Убит. Най-добрите ги ликвидират, нали така? Не ми разказвай как е станало, момче. Друг път ще го чуя. Тази работа може да почака, не съм се разбързал да узная подробностите. Хубаво е, че дойде да ми кажеш какво се е случило, можеше да не разбере това още години, можех да попадна в някой бар в Марсилия или в Ню Орлиънс, или някъде другаде и на чаша бира да взема да разправам за едно време, когато бяхме заедно на „Елга Андерсен“, най-гадният кораб не само в Атлантическия, а и във всички други океани, и когато той, така да се каже, ми спаси живота, и някой да каже: „Том Джордах ли, че той умря много отдавна.“ Така е по-добре и аз ти благодаря. Ти сигурно искаш да поговорим за него, както разбирам, за това си дошъл...

— Ако нямаш нищо против — отвърна Уесли.

— Едно време беше друго. Поне на корабите — каза Ренуей. — Не ни наричаха чернокожи, нито се обръщаха към нас с „мистър“, ами си бяхме негри и нито за миг не трябваше да забравяме това. Не искам да кажа, че баща ти ми беше голям приятел или че се държеше като светец, няма такова нещо, но като минеше сутрин край мен, винаги казваше: „Здрасти, приятел, как е положението“, нищо особено, просто обикновен човешки поздрав, ала в онези дни, на онзи гаден кораб, като се има предвид как се държаха всички останали, то си беше музика за душата. Споменава ли е някога баща ти името Фалконети?

— Знам нещичко за него.

— Най-гадният човек и сред бели, и сред черни, когото съм имал нещастieto да познавам — каза Ренуей. — Огромна мъж, тероризираше моряците, пребиваше хората, защото това му доставяше животинско удоволствие и защото беше проклет по душа; каза, че няма да допусне негр да стои в

каюткомпанията, когато той е там, а аз бях единственият негър на кораба и това означаваше, че щом влезе, аз трябва да се изнеса, дори ако не съм си свършил вечерята. И тогава баща ти го взе на мушка, единствено той има смелостта сред цял екипаж от двацет и осем души — не го направи само заради мен, Фалконети тормозеше и Бъни Дуайър — и му хвърли такъв бой, не е за разправяне, може и да е попрекалил, както смятаха другите моряци, а после всеки ден го унижаваше — щом го видеше някъде, казваше: „Ела тук, гадино“, и го удряше силно в корема в присъствието на други моряци, и оня оставаше там, превит и със сълзи в очите. Една нощ морето беше бурно и непрогледно, вълните стигаха до десет метра, Фалконети си стоеше кротък като агънце в каюткомпанията, баща ти дойде в моята каюта и ме заведе в каюткомпанията, където свиреше радиото, и каза: „Просто ще седнем като джентълмени до този джентълмен и ще послушаме музика.“ Седнах до Фалконети, ама сърцето ми ще изскочи, защото още ме беше страх, обаче никой не изрече нито дума, накрая баща ти каза: „Сега вече можеш да си вървиш, гадино“, и Фалконети стана, изгледа моряците в каюткомпанията, които отбягваха да му срещнат погледа, излезе на палубата и скочи през борда. С това обаче баща ти не спечели симпатиите на другите моряци; те смятаха, че едно е да набиеш някого, а друго — да го тласнеш към смъртта по този начин. Аз не съм отмъстителен човек, Уесли, но не можех да се съглася с тия приказки — все си припомнях как седях до тоя гаден човек, докато радиото свиреше, а той не обелваше нито дума. Казвам ти, че това беше най-великият, най-прекрасният момент в живота ми и ще си спомням за него с удоволствие, дължа го на баща ти и никога няма да забравя това.

През цялото време Ренуей говореше, сякаш изпълняваше монотонна песен, с притворени очи, сякаш изживяваше отново всичко това, сякаш не се намираше в уютната малка всекидневна на Деветдесета Западна улица в Ню Йорк, а в притихналата каюткомпания сред мълчаливите, смутени моряци, вкусвайки още веднъж от рядкото удоволствие да се чувства сигурен и защитен от смелия баща на момчето, седнало сега срещу него.

Той отвори очи и замислено погледна Уесли.

— Знаеш ли какво ще ти кажа, момче, дори само

наполовина да приличаш на баща си, трябва да благославяш бог всеки ден за този ти късмет. Чакай малко. — Той стана и влезе в една от другите стаи. Уесли чу, че някакво чекмедже се отваря и затваря. Ренуей се върна във всекидневната, понесъл нещо, увито в тънка хартия. Махна хартията и Уесли видя, че държи малка кожена кутия, инкрустирана със злато. — Купих тази кутия в Италия — каза Ренуей, — във Флоренция, там ги правят, типичен флорентински предмет. Ето, вземи я — подаде той кутията на Уесли.

— Но тя е твоя, Калвин — дръпна се Уесли. — Сигурно струва страшно много пари. Защо ще ми я даваш на мен, та ти до вчера дори не си знаел за моето съществуване.

— Вземи я — каза рязко Ренуей. — Искам синът на човека, който е направил толкова много за мен, да притежава нещо, което ценя. — И внимателно положи кутията в ръцете на Уесли.

— Много е красива. Благодаря — каза Уесли.

— Запази си благодарностите за друг път, когато ще потрябват — отвърна Ренуей. — А сега ще си облека палтото и ще те заведа на Сто дваисет и пета улица, където е най-хубавото заведение в цял Харлем.

Обядът беше обилен — пържено пиле и сладки картофи, пийнаха си доста бира, Ренуей забрави за мъката и взе да разправя на Уесли за Глазгоу и Рио де Жанейро, за Пирея и Триест, разказа му и как брат му все му повтаря, че трябва да се откаже вече от морето, но той не може да си представи, че ще живее на сушата и пред погледа му няма да се разкриват очертанията на някой нов град, докато корабът се насочва към пристанището, знае си, че няма да се откаже да скита от кораб на кораб и да кръстосва нашир и надлъж океаните.

Казаха си довиждане и Ренуей накара Уесли да му обещае, че пак ще се видят и ще обядват заедно, когато Ренуей отново се върне в Ню Йорк.

Пътувайки с метрото към центъра на града, сложил в джоба си твърдата кожена кутия, инкрустирана със злато, Уесли реши да захвърли списъка с имената. Ще се откажа, докато още не е станало късно, каза си той и усети как от плещите му се свлича тежко бреме.

Рудолф седеше на терасата пред къщата, която бе наел, с изглед към масивната дюна сред безбрежния бял плаж и грамадните вълни на Атлантика. Беше мека септемврийска утрин и слънцето грееше приятно, хвърляйки сянка върху ръкописа със сценария на Гретхен, който той препрочиташе. На един дюшек до него се бе изтегнала по бански Хелън Морисън, която също имаше къща на плажа, но няколко нощи от седмицата прекарваше с Рудолф. Беше разведена. Запознаха се на един коктейл, даден от техни съседи. Беше приятелка на Гретхен. Двете се познаваха от феминистките събрания на Айда Коен, където по думите на Гретхен чувството за хумор и деловитостта, с които Хелън Морисън излагаше факти и идеи, ярко контрастираха с бурните излияния на Айда по отношение на коварния мъжки пол. Хелън не беше враждебно настроена към мъжете. „Тъкмо обратното“, бе отбелязал Рудолф и тя със смях се бе съгласила с него. Фактът, че живееше от издръжката на мистър Морисън и пращаше тринайсетгодишния си син да учи в първокласно епископално училище за момчета, изглежда, не я тревожеше. Рудолф, който знаеше колко често собствените му постъпки противоречат на принципите му, никога не повдигаше този въпрос пред нея.

Тя беше висока, елегантна жена, чието лице в мигове на покой добиваше строг израз. Нямаше нужда от сутиен и носеше дългата си червеникавокестенява коса спусната, но вечер, когато Рудолф я водеше на вечеря, често я вдигаше на кок. Заобиколена от непримирими републиканци, тя взимаше присърце проблемите на Демократическата партия, поради което бе загубила много от приятелите си. Беше от онези жени, на които може да се разчита повече, отколкото на мъжете, че ще проявят решителност в случай, че някой изпадне в беда.

И тази сутрин тя не се откажа да поплува, макар че всяка нощ морето все повече изстиваше и въздухът беше хладен. Полагаше грижи за тялото си и не криеше факта, че са любовници.

Рудолф държеше много на нея. Дори нещо повече. Но не беше човек, който бърза да даде израз на емоциите си или да прави декларации, за които по-късно би съжалявал — първо подреди фактите, после допусни емоциите.

В момента беше погълнат от филмовия проект на Гретхен. Като препрочете сценария, той го хареса още повече. Казваше се „Комедия на реставрацията“ — особена игра на думи, — тъй като според сюжета младата героиня заплашваше, ласкаеше, умоляваше и убеждаваше жителите на едно замиращо градче в Пенсилвания — въображаемо място, наречено Лаундстон — да реставрират пет улици с прекрасни стари къщи, обречени на разруха след закриването на фабриката. Сценарият преливаше от енергията на момичето, което със своята находчивост, красота, кокетливост и удивително чувство за хумор, съчетано с практично, типично женско отношение към някои непочтени прояви, покоряваше цинични банкери, нечестни политици, мизерстващи млади архитекти, самотни секретарки, безпомощни бюрократи, неуспели предприемачи и необуздани студенти и ги подтикваше да се заловят за работа, за да превърнат еснафското градче в красиво, приятно и финансово стабилно селище, което благодарение на новата магистрала би било лесно достъпно от Филадельфия и Камдън. Макар че всичко това бе плод на художествена измислица и градчето не съществуваше на географската карта, според Рудолф, който разсъждаваше трезво и здравомислещо като типичен бизнесмен, идеята беше напълно разумна.

Две неща обаче го смущаваха: заглавието, което му напомняше за курс по английска литература, и способността на Гретхен да осъществи този проект. Въпреки всичко обаче решението му да поеме една трета от разходите по филма и да се препира часове наред с Джони Хийт за разни договори, сключени от името на Гретхен, не можеше да се обясни само с роднинска снизходителност. Айда Кoen и Гретхен бяха намерили хора, които поеха останалата част от разходите, и ако двете разполагаха с достатъчно време, можеха и сами да уредят финансовата страна на нещата дори без негова помощ.

Ангажиментите по филма му доставяха удоволствие, а пътуването до Ню Йорк два пъти в седмицата не го дразнеше, напротив — вече не казваше на приятелите си да му се обаждат по всяко време, тъй като непрекъснато си е у дома.

Откак започна да се занимава с това, бяха минали месеци; Рудолф бе научил много неща за филмовата индустрия, някои от които не особено приятни. Сега обаче Гретхен го викаше в Ню Йорк не в ролята на ангел спасител, а като „човек на

идеите“, както тя се изрази, защото, когато обсъждаха къде е най-подходящо да се снима филмът, той предложи полу на шега родния им град Порт Филип, където вече двацет години цял квартал с хубави стари къщи стоеше напълно изоставен. Гретхен ходи там с архитекти и с художника на филма и всички казаха на Рудолф, че мястото е прекрасно и че Гретхен е на път да се споразумее с кмета и с градската управа, които ще ѝ окажат пълно съдействие при снимането на филма. Рудолф не смяташе да присъства на снимките. В края на краищата нямаше особено приятни спомени от Порт Филип и съседното градче Уитби.

Той довърши сценария и весело се засмя.

— Все още ли ти харесва? — попита Хелън.

— Още повече! — Знаеше, че според Хелън сценарият не е достатъчно ангажиран политически. Тя твърдеше същото и по адрес на Рудолф.

— Станал си безчувствен, което се дължи на студената война, корупцията във Вашингтон и Виетнам, а също и на втвърдяването на артериите ти. Кога за последен път си гласувал?

— Не си спомням — отговори той, макар че си спомняше: за Джонсън през 64-а. След това всякакво гласуване бе станало безсмислено.

— Срамота — каза Хелън. Тя гласуваше страстно и пламенно винаги когато имаше такава възможност. Хелън Морисън не страдеше от втвърдяване на артериите. — Не мислиш ли, че Гретхен има нужда от политически съветник? Мога да ѝ свърша тази работа безплатно.

— Мисля, че това е последното нещо, от което има нужда. Независимо дали срещу заплащане, или гратис — отвърна Рудолф.

— Накрая все ще успея да те покръстя — увери го Хелън.

— В какво?

— В демократичните идеи на Джеферсън. Каквито и да са те — каза тя.

— Моля те, спести ми демократичните идеи на Джеферсън. Каквито и да са те — отговори Рудолф.

Хелън се засмя. Имаше приятен, открит смях.

— Защо? Това място е най-подходящо за политически разговори. Тук на плажа, под слънцето, след като добре си

поплувал. Никога вече няма да има война.

Рудолф се наведе и я целуна. Кожата ѝ беше солена от морската вода. Той не можеше да си обясни защо толкова време след раздялата с Жана е живял сам. Къщата на Хелън беше през няколко дюни надолу по плажа и нямаше нужда да се прекосява океанът. Напоследък лекарите открито препоръчваха редовни сексуални занимания като профилактика на сърдечните заболявания. Хелън като средство за здравословен живот, помисли той и вътрешно се усмихна, представяше си как ще се вбеси тя, ако той изрече на глас мислите си.

— Ти си прекрасна посвоему — каза безгрижно Рудолф.

— Правил ли си някога комплимент на жена без уговорки? — попита тя.

— Не помня — отговори той. — Не помня никоя друга жена.

— Излиза, че съм голяма прелъстителка, а в Ню Йорк и не подозират за това — засмя се присмехулно тя.

— Само защото не ти е изписано на челото — отвърна той.

— Ако сега решим да се любим, както цялата съм в сол и пясък, а ти, както мислиш за пари и договори, дали ще скандализираме съседите?

— Съседите не, но мене — да.

— Ех, колко много има още да учиш.

— Сигурно. Само дето няма да го науча.

— А след като се наобядваме? Аз ще готвя.

— Какво ще готвиш?

— Нещо леко, питателно и еротично — отговори тя. — Например задушени миди с лук и сланина. И ще видиш как ще се чувстваш в два часа следобед... Телефонът звъни. — Хелън имаше силно развит слух и Рудолф винаги се забавляваше, когато тя му повтаряше дума по дума разговори на ухо по неин адрес, обикновено злобни, които бе дочула в шумно помещение, докато говореше разпалено на някоя от любимите си теми пред други двама-трима души, хванати за слушатели. — Да се обадя ли? Ще кажа, че съм икономката и че ти си правиш горе йогийските упражнения, затова не мога да те извикам.

— Аз ще се обадя — отвърна той. Все още изпитваше

неудобство, когато тя вдигнеше телефона и даваше да се разбере, че се чувства в къщата му като у дома си. — Но искам да те намеря тук, като се върна.

— Не се бой. Това слънце ми действа приспивателно — успокой го тя.

Той стана и отиде в къщата. Прислужницата идваше три пъти в седмицата и днес имаше свободен ден. Всеки път му ставаше приятно, когато влезеше през голямата остъклена врата, обърната към морето, и видеше мебелите от светло дърво, удобните канапета с кадифена тапицерия и широките лъснати дъски на пода във всекидневната.

— Рудолф — каза Гретхен. — Имам проблем. Зает ли си?

Той потисна въздишката си. Всяка седмица Гретхен имаше поне по един проблем, заради който му се обаждаше. Ако си имаше съпруг, помисли си Рудолф, телефонната ѝ сметка щеше да бъде наполовина по-малка. Миналата седмица проблемът беше вуйчото на Айда Коен, бивш холивудски продуцент, пенсиониран се по болест след прекаран мозъчен удар. Беше опитен възрастен човек, който си разбираше от работата, и когато Айда му показала сценария, предложил да помогне; настанил се в малкия офис в Ню Йорк и започнал да се разправя с агентите на актьорите, да дава идеи за разпределението на ролите, да върши ежедневната мръсна работа по подписването на договорите с актьори и технически персонал и учтиво да отклонява кандидати за работа. Но след като три дни бил зле, Гретхен се страхуваше, че ще получи поредния удар, затова помоли Рудолф да ѝ каже какво следва да направи за вуйчото на Айда Коен. Рудолф ѝ каза да се обади на лекуващия го лекар и така Гретхен разбра, че става дума само за простуда.

Следващият проблем беше свързан с Били Абът, заради когото Гретхен се обади на Рудолф посред нощ с развълнуван глас. Бащата на Били ѝ позвънил от Чикаго. „Този път трезвен“, поясни тя, за да подчертае сериозността на положението. Били писал на баща си, че ще остане на свръхсрочна служба. И аз, и Уили сме против това. Професионален военен, представяш ли си! Точно такъв не сме мечтали да видим сина си! Уили иска двамата да отидем в Брюксел, за да го разубедим, но аз сега не мога да отсъствам от Ню Йорк нито ден, ти знаеш. Тогава Уили каза да предложи на Били работа във филма като трети

помощник-режисьор или нещо друго от този род. Само че Били си няма понятие от филми, кой знае дали и три филма е изгледал през живота си, той изобщо не е роден за нашето време, а освен това е мързелив и некоректен, взема ли го на работа при мен, значи да приложи същата онази семейственост която провали старите холивудски студии. Дори и да не е свързано с много пари, пак е злоупотреба с доверието на нашите спонсори, включително и с твоето. Казах на Уили, че не мога нито да дам работа на Били, нито да отида в Брюксел, и го попитах защо той не отиде и не се опита да направи нещо, а той ми каза, че нямал пари за билет — не съм ли могла да му дам на заем. Да му дам на заем! Представяш ли си! Всичко, което имам, го събирам за филма и освен това му казах, че абсолютно забранявам да говори с теб по този въпрос. — Колкото повече приближаваше датата за начало на снимките, толкова по-припряно говореше Гретхен и гласът ѝ достигаше все по-високи тонове. Рудолф смяташе, че това е лош признак, който след време може да доведе до нервни изблици.

— А ти? — попита колебливо Гретхен. — Нямах работа в Европа, нали?

— Не — отговори Рудолф. — Засега съм приключил с Европа. Но какво толкова ужасно има синът ти да е в армията?

— Знаеш не по-зле от мен, че рано или късно ще има нова война — каза Гретхен.

— Да, но нито ти, нито аз можем да направим нещо, за да го предотвратим. Не е ли така? — попита Рудолф.

— Лесно ти е на тебе. Защото имаш дъщеря — отговори тя и затвори телефона.

Следващият проблем беше с ролята на по-малкия брат във филма — роля, за която Гретхен искаше да изпробва Уесли. Героят беше хубаво, тъжно момче, настроено цинично, охлаждащо постоянно ентусиазма на сестра си и вечно повтарящо: „Няма начин да се справиш с мошениците, мой човек!“ Според сценария той беше много интелигентен за годините си, с големи възможности, но съзнателно пропиляваше живота си — работеше без всякаква амбиция като техник на летището, играеше всяка неделя футбол в полупрофесионален отбор и се събираше с най-долните, най-пропадналите и най-безнадеждните типове в града. Гретхен беше сигурна, че Уесли ще бъде чудесен в тази роля само

заради външността си, без да е необходимо да полага особени актьорски усилия, още повече че момчетата, участвали в пробни снимки до този момент, не я задоволяваха; тя писа многократно на Уесли, но всички писма се връщаха от пощата в Индианаполис, тъй като получателят го нямало и новият му адрес не бил известен. Тя искаше да разбере от Рудолф къде може да открие Уесли, но Рудолф ѝ обясни, че няма връзка с него след телефонния разговор от Чикаго. Не бе казал на Гретхен, че в Индианаполис е издадена заповед за арестуването на Уесли. Беше сигурен, че рано или късно Уесли ще се появи, но това нямаше да помогне на Гретхен. Пък и малко се съмняваше в актьорските способности на Уесли. Единственото му безспорно качество беше, че не даваше израз на емоциите си, но това едва ли е голямо предимство за човек, тръгнал да прави филмова кариера. Не можеше да се пренебрегне и неизреченият, но вкоренен предразсъдък на Рудолф към актьорската професия. Ако се не можеше да изрази мнението си по този въпрос, той щеше да каже, че актьорите са високо платени, влюбени в себе си възрастни хора, които просто се забавляват като деца.

Докато говореше по телефона във всекидневната, той видя как Хелън става от дюшека и започва да прави бавни и трудни упражнения с протягане и навеждане на тялото като балерина, чийто силует е очертан на фона на проблясващото море. Гласът на Гретхен дразнеше слуха му.

— Какъв е проблемът този път?

— Този път е сериозен — увери го Гретхен. Всеки път така казваше, но той си замълча. — Евънс Кинсела ми се обади тази сутрин — продължи Гретхен. — Върнал се е снощи от Калифорния. И е размислил. Исква да снима „Комедия на реставрацията“. Твърди, че разполагал с два милиона, с мрежа за разпространение и с две филмови звезди. Готов бил да откупи всички права и да предложи десетпроцентова печалба на инвеститорите.

— Мръсник. Ти какво му каза? — попита Рудолф.

— Казах му, че ще си помисля. Имаме среща в хотела му след половин час — отговори Гретхен.

— Говори с него и ми се обади пак — поръча Рудолф. — Ако искаш, откажи му, но не приемай нищо, преди да говориш с мен. — Той затвори телефона.

Десет процента върху сумата, която съм вложил, помисли си той, и то само за два месеца. Не е лошо. Въпреки това обаче не се зарадва. На плажа Хелън продължаваше да прави упражнения. След разговора с Гретхен имам нужда от еротичен обяд, каза си Рудолф.

Гретхен внимателно се гримира, оправи си косата, избра най-елегантния си костюм и се напарфюмира обилно с „Фам“, парфюма, който Евънс харесваше Айда Коен не би одобрила това, помисли си Гретхен, но продължи да подсилва и подчертава своята женственост и съблазнителност, преди да отиде на деловата среща, защото в края на краищата срещата беше точно такава, при това с неприятни подробности. На моята възраст става все по-трудно и по-трудно да се правя на съблазнителна самка, помисли си Гретхен, оглеждайки се в голямото огледало. Напоследък спеше лошо, вземаше хапчета за сън и това се отразяваше на външността ѝ. Евънс Кинсела да върви по дяволите, каза си тя и си сложи още парфюм.

Когато влезе в апартамента в хотел „Риджънси“ на Парк Авеню, Евънс Кинсела я посрещна избръснат, със сако и вратовръзка. Обикновено я приемаше по риза или халат. Този път бе решил да използва всички си чар. Тя усети как по цялото ѝ тяло преминава тръпка, когато я целуна първо по едната буза, после по другата — бе научил този поздрав в Париж, докато снимаше един от филмите си. Тя се ядоса на тялото си, че реагира така на целувката му.

В претенциозния салон беше и Ричард Санфорд, младият автор на „Комедия на реставрацията“, облечен както обикновено с вълнена риза с отворена яка, яке, джинси и високи ботуши, които не бяха лъснати. С небрежната си външност, пренебрегваща всички условности, той афишираше произхода и философските си идеи. Интересно как ще се облича, след като направи три филма в Холивуд, помисли си Гретхен. Той беше приятен млад човек с широка, спокойна усмивка и почтително държане и при всички срещи с Гретхен се отнасяше с нея най-приятелски. Но макар че двамата се виждаха почти всеки ден, изобщо не бе споменавал, че познава Кинсела. На Гретхен ѝ мина мисълта за конспирация.

Днес обаче по всичко личеше, че Ричард Санфорд не

възнамерява да се държи приятелски. Далеч щеше да стигне тоя Ричард Санфорд.

Внимание, млади мъже, каза си Гретхен. Макар че трийсет и три годишният Евънс Кинсела с натрупания опит и всичко онова, което беше копирал и откраднал, трудно би могъл да мине за млад мъж. Трябваше да доведе Айда Коен, за да уравнил компанията, но това би означавало да сложи наред стаята един малък вулкан, готов всеки миг да изригне. Още не бе казала на Айда за обаждането на Кинсела. Имаше достатъчно време за това.

— Икаш ли да пийнеш нещичко? — Кинсела посочи към масата, където грижливо бяха подредени бутилки с чаши и лед. В хотели като този, помисли си Гретхен, сигурно има специално обучен келнер, който препуска от стая в стая, за да разпредели грижливо бутилките веднага щом телекът съобщи за предстоящото пристигане на видните гости — разнообразието и качеството на напитките зависи от мястото, което съответният виден гост заема в момента в списъка на управителя. Гретхен злобно забеляза, че барът на Кинсела е средна категория. Последният му филм беше пълен провал и това очевидно бе отразено в алманаха на управителя. — Ние с младия гений се почерпихме. Съвсем скромно — уточни Кинсела. — За да бъдем в съответното празнично настроение, когато ти пристигнеш. Какво ще обича дамата?

— Ще се въздържа, благодаря — каза Гретхен. — Много е рано за работеща жена като мене. — Бе решила да поддържа весел и спокоен тон дори с риск да се пръсне от вътрешно напрежение. — Младият гений — усмихна се мило тя на младежа. — Евънс, изглежда, си е променил мнението за теб, Ричард.

— Прочетох отново сценария — побърза да се намеси Кинсела. — Първия път, изглежда, съм го чел в лошо настроение.

— Доколкото си спомням — продължи Гретхен мило, — ти ми каза, че е пълен боклук. — На удара се отговаря с удар. Тя видя със задоволство как Санфорд се изчерви, остави чашата си и погледна Кинсела.

— Творците непрекъснато правят грешки, Дик — каза Кинсела. Гретхен забеляза употребата на фамилиарното умалително име. — Хиляди хора те дърпат на хиляди страни.

Но човек може да изкупи грешката си. — Той се обърна към Гретхен, усмихвайки се с насила. — Една от причините за тази среща е, че двамата с Дик обсъдихме сценария и преценихме, че трябва да се направят някои полезни промени. Доста решителни промени. Нали, Дик?

— Да — отвърна Санфорд. Лицето му още беше червено.

— Преди два дни — обърна се Гретхен към младия човек — ти ми каза, че си готов да започваме и че не искаш нито дума да се променя.

— Евънс ми обърна внимание на някои неща, които бях пропуснал — отвърна Санфорд. Приличаше на малко момченце, което се инаги и знае, че ще бъде наказано за това. Конспирацията бе започнала преди седмици, а може би и месеци.

— Нека да говорим честно, Гретхен — каза Кинсела. — При положение, че залагам два милиона, Санфорд има три пъти по-големи шансове с мен, отколкото с теб. Не забравяй, той не е богат човек. Има да издържа жена и малко дете...

— Може ли малко по-спокойно, маестро?

Кинсела се намръщи и продължи:

— Ти си забравила какво значи да си бедна и да се чудиш как да събереш пари за месечния наем, мила моя. С твоя богат брат винаги си имала на какво да разчиташ. Обаче Дик няма на какво да разчита.

— Искам да забравиш, Евънс, че имам брат — каза Гретхен. — Богат, беден или какъвто и да е. А ти искам да *не забравяш*, Ричард — подчерта името тя, — че имаш договор с мене.

— Точно дотук бях стигнал — каза Кинсела с мазен глас. — В никакъв случай не искам да изолирам теб или малката ти приятелка Айда Коен, еврейската Жана д'Арк, от този проект. Винаги съм възнамерявал да те покана като помощник-режисьор, напълно равноправен, разбира се. И да повиша Айда в главен монтажист. Така че — широко се усмихна той — какво по-справедливо от това?

— Ричард, предполагам, че си съгласен с всичко това, което казва Евънс? — обърна се Гретхен към младежа. — Но искам да го чуя от твоите уста. Съгласен си, както виждам, и Айда Коен, която работи като грешен дявол, за да бъде филмиран сценарият ти, да бъде наричана еврейската Жана

д'Арк?

— Не, с това не съм съгласен — отново се изчерви Санфорд. — Но съм съгласен с твърдението, че с два милиона долара може да се направи по-хубав филм, отколкото със седемстотин и петдесет хиляди долара. И ще ти кажа честно, че преди да ми се обадиш, никога не ми бе минавало през ум, че една жена може да направи този филм...

— А сега...?

— Ами... — Младежът се обърка. — Знам, че си умна и че имаш голям опит, но не и като режисьор. Това е първият ми филм, Гретхен, и просто ще се чувствам по-добре с човек като Евънс Кинсела с неговите страхотни филми и с репутацията му...

— Репутацията му е фалшива — заяви Гретхен с равен глас. — И онези, които трябва да знаят това, го знаят. Аз например. Ако направи още един филм като последния си, повече никой няма да го погледне в Калифорния.

— Видя ли, Дик, нали ти казах, че ще се държи като отмъстителна представителка на своя пол — намеси се Кинсела. — Била е жена на един режисьор, който си въобразяваше, че е Станиславски, макар че, меко казано, аз бих могъл да преживея и без неговите филми. Откакто той е умрял, тя иска да си разчисти сметките с някого, по-точно с всекия, с всички режисьори и се е обявила за най-великата жена на двайсетия век. А старата полякиня Айда, розата на гетото, дете не може да си намери мъж, който и с пръст да я докосне, ѝ втълпява, че на нея се е паднала честта да осигури за женското съсловие най-голямата филмова награда.

— Ужасен, гаден интригант — каза Гретхен. — Заслужавах да ти дам сценария, та наистина да направиш от него един филм боклук, както смяташе в самото начало.

— Когато я взех на работа — продължи Кинсела, който вече не можеше да се въздържа, — един приятел ми каза никога да не вземам на работа богати хора. Особено богатата жена. И да не спя с нея. Защото никога няма да ми прости, ако погледна друго момиче. Махай се оттук, кучко — изкрещя пронизително той. — Ще дойда на премиерата ти да се посмея!

— Гретхен... — започна жално Санфорд. Той изглеждаше ужасен и сякаш дълбоко съжаляваше, че изобщо се е докосвал до пишеща машина. — Моля те...

— Ричард — заяви спокойно Гретхен, чувствайки се нравствено пречистена и блажено свободна, — като започнем снимките, ако желаеш, можеш да дойдеш. Приятен ден, господа — добави тя и царствено се оттегли от претрупания с цветя, бутилки и проклетия хол.

В асансьора ту се смееше, ту плачеше, без да се интересува от другите пътници. Ах, как ще опиша на Айда тази среща.

Но на улицата тя взе решение: никога вече няма да се захваща с по-млади мъже. Независимо колко ясни са очите им, колко бели са зъбите им, колко неудържима е енергията им, колко обещаващи са обещанията им, колко чиста е кожата им, колко сладък е дъхът им. Отсега нататък хареса ли някой мъж, той ще бъде по-възрастен от нея и ще ѝ бъде благодарен, а няма да очаква от нея тя да му бъде благодарна. Нямаше представа и не я интересувахе как се вместиат тези разсъждения във философията на Айда Коен.

Бяха по средата на обяда от задушени миди и топли бисквити, които Хелън бе приготвила и поднесла с думите: „Обичам да готвя за мъж, който не трябва да си следи теглото“, когато звънецът на вратата иззвъня.

— По дяволите — каза Хелън.

Обядът вече бе прекъсван веднъж от телефонно обаждане на Гретхен. Бяха ѝ нужни цели петнайсет минути, за да опише на Рудолф какво се бе случило между нея и Кинсела сутринта, и накрая изказа увереност, че Рудолф одобрява постъпката ѝ. Ала той не беше толкова уверен, колкото тя предполагаше.

А сега се звънеше на вратата. Рудолф стана от масата и отиде да отвори. На прага, под океанското септемврийско слънце, стоеше Уесли, спретнато облечен с памучни панталони и спортно сако, с изпито лице и изпъкнали скули, с грижливо сресана, изравнена коса, нито дълга, нито къса, и както винаги със замислен, прикрит поглед.

— Здравей, Уесли — каза Рудолф. — Знаех, че рано или късно ще се появиш. Идваш точно навреме за обяд. Влизай.

Били наблюдаваше с интерес Джордж, чието истинско име не беше Джордж, как внимателно сглобява на масата взривното устройство. Моника, която Джордж наричаше Хайди, стоеше права от другата страна на масата над ярката триъгълна светлина на работната лампа, със скрито в сянка лице.

— Дотук всичко ясно ли е, Джон? — попита Джордж на английски с испански акцент и погледна Били. В групата Били се казваше Джон. В присъствието на други членове на групата Моника също му казваше Джон. На него всичко това му напомняше за въображаемите тайни общества, на които играеха като малки деца в двора на началното училище в Гринич Вилидж. Но Джордж не беше малко момченце, а Моника не беше малко момиченце. Само да се засмея и ще ме убият, помисли си той.

Били познаваше още двама съучастници на Джордж и Моника-Хайди, но тях ги нямаше този следобед в малката стаичка в един от крайните квартали на Брюксел, където Джордж правеше бомбата. От някои намеци на Джордж Били бе разбрал, че и в други европейски градове са създадени подобни групи, но засега нямаше представа точно къде и с какво се занимават.

Заради собствената си безопасност не държеше да знае повече, отколкото му казваха, но все пак му беше неприятно, че продължават да се отнасят към него като към непроверен и незаслужаващ доверие външен човек, макар на два пъти да им бе осигурявал камион от гаража и дори лично го бе закарал в Амстердам през нощта, когато Джордж осъществи там акцията в испанската туристическа агенция. Не знаеше какви други акции са дело на Джордж и Моника, но вестниците съобщаваха за експлозии в един клон на американска банка в Брюксел и в представителството на Олимпик еървейс. Ако Моника и младежът, когото наричаха Джордж, имаха пръст във всичко това, значи Моника бе удържала на обещанието си — жертви нямаше нито в Амстердам, нито в Брюксел.

— Смяташ ли, че можеш да го направиш сам, ако се наложи? — попита Джордж.

— Мисля, че да.

— Добре — каза Джордж. Той винаги говореше тихо и се

движеше предпазливо. Беше мургав, дребен, с кротки тъжни очи и изглеждаше напълно безопасен. И Били, като застанеше пред огледалото, смяташе, че изглежда напълно безопасен.

За Моника с нейната рошава коса и очи, от които изскачаха искри, когато се ядосаше, не можеше да се каже същото. Но той живееше с Моника, тя му бе взела страха и той я обичаше все повече и повече. И тя поиска от него да остане на свръхсрочна служба. Когато Били отговори, че не може да издържа повече в армията, тя побесня и заяви, че това е заповед, а не предложение и че ще се изнесе от апартамента, ако той не направи каквото тя му казва.

— Следващия път ще го направиш сам, за да се упражниш — каза Джордж и продължи заниманието си, местейки внимателно жичките с нежните си малки ръце. Нито той, нито Моника бяха казали на Били къде, кога или с каква цел ще използват бомбата, а Били вече знаеше, че е безсмислено да им задава въпроси.

— Готово. Всичко е наред — каза Джордж и се изправи. Малкото пластмасово устройство с часовников механизъм и детонатор лежеше невинно на масата под силната светлина. — Приключихме с урока за днес. Сега тръгвай, Джон. Хайди ще остане още малко тук. Иди пеша да автобуса. Вземи го в посока, *обратна* на твоя апартамент. Слез на осмата пресечка. Върви направо и след три пресечки вземи такси. Кажи на шофьора адреса на хотел „Амиго“. Влез в хотела. Изпий нещо на бара и след това се върни пеша вкъщи.

— Добре, Джордж — отговори Били. Рядко си разменяше повече думи с младежа. — Ще се видим ли за вечеря? — попита той Моника.

— Зависи от Джордж — отговори тя.

— Джордж? — обърна се Били към него.

— Не забравяй, че трябва да останеш най-малко десет минути в хотел „Амиго“ — каза Джордж.

— Добре, Джордж — отвърна Били.

Седнал в автобуса, който го отвеждаше в посока, обратна на дома му, заобиколен от жени, които се прибираха вкъщи да приготвят вечерята, след като бяха напазарували, от деца, които се връщаха от училище, и от възрастни мъже, които

четяха вечерния вестник, той вътрешно се разсмя. Ако можеха да се досетят какво е правил досега този дребен, приятен американец с хубав тъмен костюм... в една от крайните улички на техния град... Докато наблюдаваше как Джордж прави бомбата, Били усети, че го обхваща силна възбуда, но не допусна Джордж и Моника да разберат това. Сега обаче, успокоен в клатушкащия се автобус, си даде сметка, че всъщност е изпитал удоволствие. Същото странно усещане, обзело го в деня, когато бързо се отдалечаваше от туристическата агенция в Амстердам, а на шест пресечки зад него тъмният град бе разтърсен от експлозия.

За разлика от Моника той не вярваше, че системата се руши и че наслуки хвърлените бомби тук и там ще я срутят, но поне не се чувстваше вече като дребно, лесно заменимо винтче в цялата тази гадна нечовешка машина. Действията му бяха обект на внимание, важни хора се опитваха да разберат кой е той, какво е наумил да прави и къде ще действа следващия път. Презрението, с което го гледаха другарите му по оръжие, заради това, че е любимец на Полковника, сега само го размиваше и беше доказателство единствено за иронията на съдбата, тъй като те нямаха представа какво всъщност представлява той. А и Моника трябваше да признае, че не е била права, когато каза, че нищо не струва. Накрая, мислеше си Били, ще ми дадат оръжие и ще ми заповядат да убивам. И аз ще го направя. А на другия ден ще прочета вестниците и ще отида кротко на работа, тайно преливащ от радост. Не вярваше, че Моника, Джордж и техните илюзорни съучастници ще постигнат някога илюзорните си цели. Но това няма значение. Той вече не беше оставен на произвола на съдбата, не беше потопен в дребнавото всекидневие на военнослужещите, които, за да си изкарат хляба, трябва само да повтарят „Да, сър“ и „Разбира се, сър“. Сега това всекидневие зависеше от него, той решаваше какво ще стане, той беше горящият фитил, който никой не можеше току-така да подмине.

Докато автобусът се клатушкаше, Били броеше пресечките. Слезе на осмата. Закрачи бързо под ситния дъждец и като се усмихваше леко на минавачите, стигна до третата пресечка, както му бе наредил Джордж. Точно на ъгъла имаше такси, сякаш поръчано специално за него. Намести се удобно на задната седалка и пристигна в хотел „Амиго“.

Тъкмо си допиваше бирата в тъмния малък бар, където освен него имаше само двама руси мъже, увлечени в разговор на една маса в ъгъла, когато влезе Моника.

Тя кацна на бара до него и каза на бармана:

— Една водка с лед.

— Джордж ли ти нареди да дойдеш? — попита Били.

— Дойдох, защото ми се полага да вода и частен живот — каза тя.

— Моника или Хайди си сега? — прошепна той.

— Млъкни.

— Говориш за частен живот, но не е така. Изпратена си тук, за да видиш дали спазвам инструкциите — додаде той.

— Тук всички разбират английски — прошепна тя. — Говори за времето.

— Времето — повтори той. — Ами беше доста топло този следобед, нали?

— Доста топло — отвърна тя и се усмихна на бармана, който сложи водката пред нея.

Били държеше чашата си с останалата на дъното бира.

— Какво ще направиш, ако ме отзоват в Америка? — попита той.

Моника го погледна рязко:

— Местят ли те? Да не би да криеш нещо от мен?

— Не — отвърна той. — Само че Полковника започва да се изнервя. Много отдавна вече е тук. В армията никога не знаеш...

— Използвай си връзките. Уреди нещо за Германия — каза тя.

— Не е толкова лесно — отвърна той.

— Може да се уреди — отсече тя. — Знаеш това не по-зле от мен.

— Но ти все пак не отговори на въпроса ми — каза той. — Какво ще направиш?

— Ще зависи — сви тя рамене.

— От какво?

— От много неща. Къде ще те изпратят. Каква ще ти бъде работата. Къде ще има нужда от мен.

— Любовта включваш ли я в този списък?

— Никога не я включвам.

— Който задава глупави въпроси, получава глупави

отговори — засмя се Били.

— Приоритети, Джон — каза тя, наблягайки иронично на „Джон“. — Никога не бива да забравяме приоритетите, нали така?

— Никога — отвърна той и си поръча още една бира. — Има вероятност другата седмица да отида в Париж.

— Само вероятност? Или е сигурно? — изгледа го рязко тя.

— Почти сигурно. Полковника смята, че трябва да отиде, и ще издаде заповед да го придружа.

— Трябва да се научиш да не ми съобщаваш подобни неща в последния момент — каза тя.

— Разбрах едва тази сутрин — защити се той.

— Веднага щом разбереш нещо със сигурност, съобщи ми. Ясно ли е?

— О, господи, спри да се държиш като ротен командир — ядоса се той.

Тя се направи, че не го е чула, и продължи:

— Не ти говоря празни приказки. Другата седмица трябва да се занесе един пакет в Париж. Как ще пътуваш? С пътнически самолет ли?

— Не. С военен. Ще има някаква церемония във Версай и изпращат почетна стража.

— О, добре — зарадва се тя.

— Какво ще има в пакета?

— Когато му дойде времето, ще разбереш — отвърна тя.

Той въздъхна и отпи половината бира, а после каза:

— Винаги съм имал слабост към хубави, прями и невинни момичета.

— Ще се опитам да ти намеря такова момиче... в близките пет-шест години — усмихна се тя.

Той мрачно кимна. В ъгъла двамата руси мъже говореха високо, сякаш се караха.

— Онези двамата на еврейски ли говорят? — попита той.

Тя се заслуша и каза:

— На финландски.

— Близки ли са еврейският и финландският?

— Не — засмя се тя и го целуна по бузата. Явно бе решила да бъде Моника, а не Хайди.

— Значи работното време свърши — каза той.

— За днес.

— За днес — повтори Били и допи бирата си. — Знаеш ли какво ми се иска да направя?

— Какво?

— Да отида вкъщи и да се любя с теб.

— О, господи, що за войнишки приказки — възмути се тя с престорено благоприличие.

— Днешните занимания ми поддържаха възбуждащо — каза той.

— На мене също — прошепна тя и се засмя. — Хайде плащай и да тръгваме.

Докато стигнаха улицата, на която живееха, стана тъмно. Спряха на ъгъла да видят дали някой не ги следи. Доколкото можеха да преценят, никой не ги следеше. Тръгнаха бавно по отсрещния тротоар към къщата на Били. Пред сградата стоеше мъж и пушеше цигара. Продължаваше да ръми и мъжът бе нахлупил шапката си ниско на челото. Тъй като нямаше достатъчно светлина, не можеха да преценят виждали ли са друг път този човек.

— Продължавай да вървиш — каза тихо Моника.

Минаха покрай къщата, свиха зад ъгъла и влязоха в едно кафене. Били искаше да изпие още една бира, но Моника поръча две кафета.

Когато се върнаха след петнайсет минути от другата страна на улицата, мъжът все още беше там и пушеше.

— Ти продължавай да вървиш — каза Моника. — Аз ще мина покрай него и ще се кача горе. Върни се след пет минути. Ако всичко е наред, ще запаля лампата в предната стая, което ще означава, че можеш да се качиш.

Били кимна, целуна я по бузата, все едно че си казваха довиждане, и се запъти към ъгъла. Като стигна до края на улицата, се обърна. Рисковете на професията, помисли си той. Вечното подозрение. Мъжът още стоеше там, но Моника бе изчезнала. Били сви зад ъгъла, влезе в кафенето и си поръча бирата, която Моника не му бе позволила да изпие. Когато излезе от кафенето, закрачи бързо по улицата. Видя, че лампата в предната стая свети. Продължи да върви с наведена глава по тротоара, на който стоеше мъжът, после пое по

стълбите, изваждайки ключовете си, тогава човекът извика:

— Здравей, Били.

— Божичко, татко! — каза Били в изненадата си изпусна ключовете и двамата с Уилям Абът за малко не си удариха главите, като едновременно се наведоха да ги вземат. И едновременно се засмяха. Бащата подаде ключовете на сина си. После се прегърнаха. Били забеляза, че миризмата на джин, с която свързваше баща си от ранно детство, отсъстваше.

— Влизай — каза той. — Откога чакаш?

— От два часа.

— Сигурно си съвсем мокър.

— Няма значение — отговори Абът. — Използвах времето за размишления.

— Хайде да се качим горе — каза Били и отвори вратата.

— Но... няма да сме сами, татко. Ще бъдем с една дама — добави той и пое по стълбите.

— Тогава ще внимавам какво приказвам — каза Абът.

Били отключи вратата и двамата влязоха в малкото антре. Били помогна на баща си да съблече мокрото палто. Когато Абът свали шапката си, той видя, че косата на баща му е металносива, а лицето му — подпухнало и жълтеникаво. Спомни си една снимка на баща си в униформа на капитан Бил е красив млад мъж, мургав, усмихнат, с черна коса и весели очи. Но вече не беше красив. Тялото, някога изправено и стройно, сега беше отпуснато под вехтия костюм, а около колана се очертаваше малко шкембе. Няма да допусна да изглеждам така на неговите години, помисли си Били и въведе баща си във всекидневната.

Моника беше там, в малката разхвърляна всекидневна. Тя не си губеше времето с домакинска работа. Когато двамата влязоха, тя стана от креслото, където четеше.

— Моника, това е баща ми — представи го Били.

Моника се усмихна и очите ѝ приветливо светнаха. Разполага с огромен запас от настроения, помисли си Били, докато Моника се здрависваше с Абът.

— Добре дошли, сър — поздрави тя.

— Видях ви, когато влязохте. Погледнахте ме много особено — каза Абът.

— Моника винаги гледа особено мъжете. Сядай, сядай. Мога ли да ти предложа нещо за пиене? — попита Били.

— Това ще бъде възнаграждение за голямото чакане. —
Абът потри ръце и потрепера.

— Ще донеса чаши и лед — каза Моника и отиде в
кухнята.

Абът огледа одобрително стаята.

— Уютно е тук. Изглежда, в армията си намерил дом,
Били.

— Може и така да се каже.

— Временно или постоянно? — посочи с глава Абът към
кухнята.

— Временно постоянно — отвърна Били.

Абът се засмя. Смехът му прозвуча по младежки в
контраст с металносивата коса и подпухналото лице.

— Историята на рода Абът — каза той.

— Какво те води в Брюксел, татко?

— Една проучвателна мисия — отговори Абът и погледна
замислено Били. — Мисля, че можем да поговорим за това по-
късно.

— Разбира се.

— С какво се занимава младата дама?

— Преводачка е в НАТО — каза Били. Не се чувстваше
длъжен да съобщи на баща си, че Моника подготвя
унищожаването на капиталистическата система и сигурно е
допринесла за неотдавнашното убийство на един съдия в
Хамбург.

Моника се върна с три чаши, лед и бутилка скоч. Били
видя, че баща му жадно погледна бутилката.

— На мен съвсем малко, моля — каза Абът. — След
пътуването и след цял ден обикаляне из Брюксел имам
чувството, че не съм спал от седмици.

Били видя, че ръката на баща му леко потрепери, като пое
чашата от Моника. Стана му жал за този дребничък човек,
смалил се физически, загубил някогашната си увереност.

— За бащите и синовете — вдигна чашата си Абът и се
усмихна някак криво. Разклати леда на дъното, но не отпи. —
От колко години не сме се виждали?

— Шест, седем... — каза Били.

— Толкова време, а? Ще спестя и на двама ви клишетата.
— Той отпи и въздъхна дълбоко и облекчено. — Възмъжал си,
Били. Изглеждаш в добра форма.

— Играя много тенис.

— Отлично. За съжаление трябва да кажа, че аз изоставих тениса напоследък. — И отново отпи от чашата. — Кое то е грешка. Човек прави грешки веднъж на шест-седем години. Коя от коя по-ужасни. — Той се взря в Били, присвивайки очи като човек, който си е изгубил очилата. — Променил си се.

Естествено. Станал си по-зрял, както се казва. Лицето ти е добило волеви израз. Много привлекателно, нали, Моника?

— Средно привлекателно — засмя се Моника.

— Били беше хубаво дете — продължи Абът. — Но прекалено сериозно. Трябваше да донесе някои бебешки снимки. Когато се опознаем по-добре, ще ви накарам тайничко да ми кажете какво говори за баща си. От чисто любопитство. Бащите винаги се тревожат, че синовете им не ги ценят достатъчно. Терзанията на бащинството — би могло да се каже и така.

— Били винаги говори с обич за вас — отбеляза Моника.

— Много предано от ваша страна — каза Абът. — Както вече заявих, възможностите да недооцениш някого са безкрайни. — Той отново отпи от уискито. — Ако правилно съм разбрал, Моника, вие държите на сина ми.

— Бих казала, да — отговори предпазливо Моника. Били разбра, че баща му не ѝ е направил добро впечатление.

— Тогава сигурно ви е казал, че смята да остане на свръхсрочна служба. — Абът отново разклати чашата си.

— Казал ми е.

О, ето какво го води в Брюксел, помисли си Били.

— Американската армия е благородна и необходима институция — започна Абът. — Ако паметта не ме лъже, аз също съм служил веднъж в нея. Вие одобрявате ли оставането му на свръхсрочна служба в тази необходима и благородна институция?

— Това си е негова работа — отговори спокойно Моника. — Сигурна съм, че си има причини.

— Ако мога да проявя любопитство, Моника, искам да кажа, използвайки правото си на баща, който се интересува какви приятели си избира синът му — надявам се, не се засягате...

— Разбира се, че не, мистър Абът — отвърна Моника. — Били знае всичко за мен, нали, Били?

— Знам твърде много — засмя се Били, смутен от насоката, която вземаше разговорът.

— Както казах, ако мога да проявя любопитство... долавям съвсем лек акцент. Бихте ли ми казали откъде сте. Къде сте родена?

— В Германия. По-точно в Мюнхен — отговори тя.

— Аа, Мюнхен — кимна Абът. — Бях веднъж в един самолет, който бомбардираше Мюнхен. Щастлив съм, че бидейки твърде млада, не сте били в прекрасния Мюнхен в този момент. Това беше в началото на четирийсет и пета.

— Аз съм родена през четирийсет и четвърта.

— Моите извинения — каза Абът.

— Нямам никакви спомени — отвърна рязко Моника.

— Колко е прекрасно да можеш да кажеш: „Нямам никакви спомени“.

— Татко, войната е свършила — намеси се Били.

— Така разправят всички. Сигурно е вярно — Абът отпи бавно от уискито.

— Били, надявам се, че ти и очарователният ти баща ще ме извините — каза Моника, като остави чашата си недопита.

— Налага се да изляза. Трябва да се видя с едни хора...

Абът галантно се изправи, но движенията му бяха някак сковани като на възрастен човек, страдащ от ревматизъм, който с мъка става от леглото сутрин.

— Надявам се, че ще имаме удоволствието да вечеряме заедно, мила моя.

— Страхувам се, че не, мистър Абът. Имам ангажимент за вечеря.

— Може би друг път...

— Разбира се — каза Моника.

Били излезе с нея в антрето и ѝ помогна да си облече шлифера. Тя метна един шал над чорлавата си коса.

— Ще те видя ли по-късно? — прошепна той.

— Сигурно не — отговори тя. — Не се оставяй баща ти да те разубеди за каквото и да е. Сигурна съм, че знаеш защо е дошъл.

— Предполагам. Не се тревожи — тихо каза той. — И се върни тази вечер. Няма значение по кое време. Обещавам ти да бъда все още любовно настроен.

Тя тихичко се изсмя, целуна го по бузата и излезе. Той

въздъхна беззвучно и със застинала усмивка на лицето се върна във всекидневната.

— Интересно момиче — констатира Абът. Ръката му вече не трепереше, докато си наливаше газирана вода в чашата. — Реши ли си изобщо косата?

— Тя не обръща внимание на тези неща — отговори Били.

— Така си и мислех — каза Абът, като отново седна в креслото. — Не ми вдъхва доверие.

— О, стига, татко — каза Били. — От десет минути я познаваш. Защо? Защото е германка ли?

— Съвсем не. Познавам много симпатични германци — възрази Абът. — Е, това не е вярно, но в такива случаи се говори така. Истината е, че не познавам *никакви* германци и нямам специално отношение към тях. Но имам специално отношение към жените, които познавам по-добре от германците. И както вече казах, тази жена ме погледна много особено, когато мина покрай мен и влезе в къщата. Това ме смути.

— Е, да, но *мене* не ме гледа особено — каза Били.

— Сигурно — отвърна Абът и изгледа Били, сякаш го преценяваше. — Ти си дребен — жалко, че в това отношение приличаш на мен, а не на майка си, — но с тези хубави очи и маниери сигурно будиш нежни чувства у много жени.

— Повечето дами успяват да прикриват чувствата си в мое присъствие — отговори Били.

— Възхищавам се на скромността ти — засмя се Абът. — На твоите години аз не бях толкова скромен. Имаш ли вести от майка си?

— Да. Писа ми, след като си й казал, че искам да остана на свръхсрочна служба. Не знаех, че поддържате толкова тесни връзки.

— Ти си неин и мой син — напомни му Абът със сериозно лице. — И двамата не забравяме това, макар че успяваме да забравим много други неща. — Той отпи голяма глътка уиски.

— Татко, моля те, не се напивай тази вечер.

Абът загледа замислено чашата в ръката си и внезапно я захвърли срещу малката тухлена камина. Чашата се разби, а уискито остави тъмно петно в огнището. За миг настъпи мълчание Били чу шумното и неравномерно дишане на баща си.

— Съжалявам, Били — каза Абът. — Не се ядосвам на думите ти. Напротив. Точно обратното. Ти говориш като грижовен и добре възпитан син. Трогнат съм от интереса, който проявяваш към здравето ми. Ядосвам се на себе си — горчиво поясни той. — Синът ми е на път да направи огромна и може би непоправима грешка. Парите за пътуването от Чикаго до Брюксел взех на заем от последния човек, който съм мислел, че бих могъл да убедя да ми услужи дори с един долар. Дойдох тук, за да се опитам... за да те накарам да размислиш. Обикалям цял ден под дъжда из тоя град и преповтарям разни аргументи, с които да те накарам да промениш решението си. Не си поръчах нищо за пиене в самолета, докато прелитахме океана — усмихна се кисело той, — само защото исках, като се видим, да бъда в отлична форма, която обаче съвсем не се оказа отлична... Настроих се враждебно към приятелката ти, която, както ти отбеляза, не познавам, само защото ме погледна особено долу пред вратата, и започнах разговора, като си налях двойно уиски, което неизбежно ти напомни за неприятните уикенди с баща ти, когато майка ти те пращаше при мен, за да получиш бащински напътствия. Уили Абът отново се проявява. — Той рязко се изправи. — Хайде да отидем да вечеряме. Обещавам, че тази вечер няма да пийна нито капка повече, докато не се разделим пред хотела. След това ти обещавам, че ще се напия до забрава. Утре няма да бъда в прекрасна форма, но ти обещавам, че ще бъда трезвен. Къде е тоалетната? Сума време стоях под дъжда и сега мехурът ми ще се пукне. За твое добро и за доброто на американската армия реших, че не бива да се излагам на улицата пред добрите еснафи на Брюксел.

— Трябва да минеш през спалнята — каза Били. — Страхувам се, че там е доста разхвърляно. С Моника излизаме рано сутрин и се прибираме чак вечер. — Не искаше баща му да си помисли, че Моника е лоша домакиня, макар самият той от време на време да се оплакваше, че живеят в такава неразбория. Неотдавна ѝ бе казал, че никъде в произведенията на Маркс, Мао или Че Гевара не пише, че добрите революционери трябва да хвърлят бельото си на пода. — Разтребваме в събота и неделя — добави той.

— Няма да коментирам начина ви на живот, Били — каза Абът. — И аз не съм много прибран, но парадоксалното е, че

смятам тази черта за полезна добродетел у жената. Няма значение. Трябва да се примиряваме с каквото се случи. — Той огледа въпросително Били. — Защо не си в униформа, войнико? Как е възможно да не си униформен, след като си в благородната и необходима армия на Съединените щати?

— Извън службата може да ходим цивилни — отговори Били.

— По мое време не беше рака — каза Абът. — Четири години не бях обличал цивилни дрехи. Но войните сега са различни. — И се запъти с твърда крачка към банята. Този костюм сигурно му е от десет години, помисли си Били. Дали ще ми позволи да му купя нов?

По време на вечерята баща му говори много и на различни теми. Настоя Били да си поръча вино, но обърна чашата си, когато келнерът дойде да им налее. Каза, че храната е първокласна, но само ровеше из чинията си. Беше ту словоизлиятелен, ту почтително мълчалив, разкайващ се, циничен, оптимистичен, агресивен, самоукорителен и самоизтъкващ се.

— С мен още не е свършено, независимо как изглеждат нещата на пръв поглед — каза той. — Имам един милион идеи: мога да стана цар на рекламата, ако се откажа от алкохола. Това са ми го казвали десет от най-големите специалисти в тази област в Чикаго; предлагат ми работа със заплата от шест цифри, ако стана член на „Анонимен алкохолик“, само че аз не мога да си представя, че ще правя публични излияния пред разни жалки типове. Ако се откажеш от тази безумна идея да останеш в армията — просто не мога да се примиря с това, наистина не мога, интелигентен млад човек като тебе, с твоето образование, който дори не е офицер... какво, дявол да го вземе, правиш по цял ден — следиш движението на колите като диспечерка в таксиметрова служба...? Ако дойдеш с мен в Чикаго, ще отворим рекламна агенция — Уилям Абът и син. Чета писмата ти — навсякъде ги нося със себе си, щом тръгна да се местя, първо вземам кутията с писмата, — чета ги и искам да ти кажа, че можеш да пишеш, наистина те бива. Ако имах твоя талант, бюрото ми нямаше да е затрупано с недовършени пиеси, не, в никакъв случай нямаше да е така.

Двамата можем чудеса да направим, чудеса, аз знам тайните на тая професия от А до Я, остави на мен да поема нещата и ще видиш как ще потекат заявките. И не си мисли, че в Чикаго ще си губиш времето, нали там е рожденото място на рекламата.

— Знам много добре какво си мислиш за рекламния бизнес — проститутката на консуматорското общество и други подобни глупости. Но независимо дали ти харесва, или не, това е нашето общество и законът на джунглата гласи: консумирай или ще бъдеш консумиран. Ако посветиш на това две години от живота си, после ще можеш да правиш, каквото си поискаш. Да напишеш книга или пиеса. Като се върна в Чикаго, ще преснимам писмата ти и ще ти ги изпратя, ще се учудиш сам на себе си, като ги прочетеш наведнъж едно след друго. Виж какво, майка ти се издържаше, и то доста добре, като пишеше за списанията, но в твоите съчинения до мен, които ти нахвърляш за няколко минути, има повече — коя е точната дума? — повече атмосфера, повече настроение, повече разбиране за това, какво представлява писането, отколкото в нейните най-добри статии. И нека ти кажа, че тя беше високо ценена от много интелигентни хора — редакторите непрекъснато я търсеха, аз така и не разбрах защо се отказа от тази дейност. И редактори, и читатели харесваха статиите ѝ, само тя не ги харесваше. Тя е жертва на някакъв безумен стремеж към перфекционизъм — пази се от такова нещо, защото в края на краищата то може да те доведе до състояние на органична инертност — каква фраза само се получи, — тя затова и се оттегли. Боже мой, все *някой* от семейството трябва да успее. Тя се оплаква, че почти не ѝ пишеш. Аз, естествено, се радвам, че на мен често ми пишеш, но в края на краищата тя ти е майка, нищо няма да ти стане, ако от време на време ѝ драсваш по *някой* ред. Знам, че се държах отвратително с нея, че я разочаровах, че бях лош съпруг. Истината е, че тя ме превъзхождаше във всяко едно отношение — физически, интелектуално, нравствено. Направо ме потискаше, но това не ми пречи и след толкова години да ценя способностите ѝ. Кой знае колко далеч можеше да стигне с друг мъж и с повече късмет... само че Колин Бърк загина.

— Това семейство Джордах... старият се самоуби, единия брат го убиха, а безгрешния Рудолф за малко да го пребият до смърт в собственото му жилище. Само това ѝ липсваше на

майка ти — и той да умре. Та да станат общо трима. Двама братя и един съпруг. Ама че бройка! А момчето — Уесли, — писах ли ти, че дойде при мен в Чикаго? Искаше да му разкажа какво знам за баща му, преследва го бащиният образ — боже мой, замъкът в Елсинор, — човек не може да го кори за това, но има много странен вид и гледа страховито, един господ знае докъде ще стигне. Аз дори не съм виждал баща му, но взех да се преструвам, че съм чувал добри думи за него, и да поукрасявам нещата, а той ме прекъсна по средата на изречението и каза: „Благодаря, сър. Страхувам се, че и двамата си губим времето.“

— Ти си половин Джордах, а може и да си повече от половин, няма жена с по-силни гени от Гретхен Джордах, така че внимавай, никога не разчитай, че ще имаш късмет, нито от едната страна на семейното дърво, нито от другата...

— И чуй какво ще ти кажа, побързай да приключиш с тая проклета армия и ела в Чикаго да работим заедно, обещавам ти, че до края на живота си няма да пийна нито капка алкохол. Знам, че ме обичаш — ние сме зрели мъже и можем да си го кажем, — и сега ти се предоставя възможност, каквато много малко синове получават: можеш да спасиш живота на баща си. Не е нужно да казваш нищо в момента, но като се върна в Чикаго, искам да намеря от теб писмо, в което ми съобщаваш кога пристигаш. Аз ще си бъда у дома след около седмица. Утре отивам в Страсбург. Там трябва да се срещна с един човек. Ще водя деликатни преговори във връзка с един мой стар ангажимент. Към една химическа компания. Искам да разбера дали този французин е съгласен да получи възнаграждение, хонорар или направо да го кажем — подкуп, за да прехвърли интересите на моя клиент към собствената си компания. Няма да ти казвам за каква сума става въпрос, но като разбереш, ще ахнеш. Ако успея да свърша работа, ще си получа дела. Не е особено приятно да си изкарваш прехраната по този начин, но само така успях да взема пари на заем, за да дойда да те видя. Нали помниш какво ти казах за консуматорското общество. Вече е късно и приятелката ти сигурно те чака, пък и аз съм капнал от умора. Ако държиш поне малко на баща си и на живота, който му е останал, ще напишеш писмото, което ще пристигне преди мен в Чикаго. Знам много добре, че това е изнудване. И накрая искам да ти кажа, че вечерята е от мен.

Били качи баща си в такси и бавно закрачи по мокрите улици на Брюксел, под лампите с мъгливи сияния, прибра се вкъщи, седна зад бюрото си и се загледа в пишещата машина.

Непоправим, непоправим, помисли си той. Нещастен, непоправим, овехтял, любим фантазър. А аз така и не успях да му кажа, че искам да му купя нов костюм.

Легна си много късно в празното легло.

Тази нощ Моника не се прибра.

На сутринта, преди Били да тръгне за работа, Моника се върна с пакета, който той трябваше да предаде на улица „Гро Кайю“ в седми парижки район, когато отиде в столицата на Франция заедно със своя полковник. Съдържанието на пакета беше сравнително безобидно — десет хиляди френски франка в стари банкноти и един пистолет калибър 45, снабден със заглушител.

В три без двайсет следобед, когато слезе от таксито на ъгъла на авеню „Боск“ и улица „Сен Доминик“, допълнителните пачки патрони за пистолета калибър 45 се намираха в сака му за тенис. Бе разучил картата на Париж и бе открил, че „Гро Кайю“ е малка уличка между улиците „Сен Доминик“ и „Грьонел“, недалеч от Военната академия. Десетте хиляди франка, сгънати в плик, се намираха във вътрешния джоб на якето му.

Беше подранил. Моника му каза, че ще го чакат в три и половина. Той отново измърмори под носа си адреса, който тя го бе накарала да запамети. Крачеше бавно, заглеждаше се във витрините и се надяваше, че има вид на шляещ се американски турист, който се чуди как да запълни минутите преди срещата с партньорите си за тенис. Беше все още на трийсетина метра от арката, която водеше към улицата, когато край него в обратна посока мина полицейска кола с пусната сирена, продължи по „Сен Доминик“, спря и блокира „Гро Кайю“. От колата изскочиха петима полицаи с пистолети в ръце и се втурнаха по малката уличка. Били ускори крачка и стигна до арката. Погледна през свода и видя, че полицаите тичат към една сграда, под която имаше още трима техни колеги, дошли

от другия край на улицата. Чуха се викове и първите трима полицаи се вмъкнаха във входа. Миг по-късно се разнесоха изстрели.

Били се обърна и тръгна по посока на авеню „Боск“, стареейки се да крачи бавно. Денят не беше студен, но той трепереше от студ и в същото време се обливаше в пот.

На ъгъла имаше банка. Били влезе в нея. Само да не е на улицата. Едно момиче седеше зад бюро досама входа и той му каза, че иска да наеме сейф. С мъка произнесе френската дума *coffre-fort*. Момичето се изправи и го заведе при един служител, който му поиска личните документи. Той си показа паспорта и чиновникът попълни някакви формуляри. Когато го попита за адреса му, Били за миг се замисли и съобщи името на хотела, където двамата с Моника бяха отседнали веднъж в Париж. Този път беше настанен в друг хотел. Разписа се на два документа. Собственият му подпис му се стори странен. Предплати за една година. Чиновникът го заведе в хранилището на банката и даде ключа от сейфа на пазача. Пазачът му посочи сейфа в дъното на хранилището, отвори едната ключалка с ключа на Били, а другата — със собствения си ключ, след което се върна на бюрото си и остави Били сам. Били отвори сака за тенис и сложи в сейфа оръжието, допълнителната пачка с патрони и плика с десетте хиляди франка. Затвори сейфа и извика пазача. Човекът дойде, превъртя двата ключа и върна единия на Били.

Били излезе от хранилището. В банката никой не му обърна внимание. Озова се на улицата, където вече не се чуваха изстрели и не се виждаха полицаи. Излиза, че баща му е бил неоснователно песимистичен, когато го бе предупредил да не разчита на късмета си. Току-що бе извадил най-големия късмет в живота си!

Спря едно минаващо такси и каза на шофьора да го закара в хотела му близо до Шанз-Елизе.

Когато пристигна в хотела, попита дали го е търсил някой. Никой не го бе търсил. Качи се в стаята, вдигна телефона и съобщи на телефонистката номера на апартамента си в Брюксел. След няколко минути момичето се обади и каза, че никой не отговаря.

Този следобед и вечерта Полковника го бе освободил. Били остана в стаята си до полунощ, докато работеше централата, и звънеше през половин час в Брюксел. Никой

обаче не отговаряше.

Опита се да поспи, но щом задремеше, се стресваше, плувнал в пот.

В шест часа сутринта отново позвъни в Брюксел, но и този път никой не отговори.

Излезе и си купи сутрешните вестници „Фигаро“ и „Хералд трибюн“. Докато пиеше кафе и ядеше кифла в едно кафене на Шанз-Елизе, потърси подробности за вчерашния инцидент. И в двата вестника се съобщаваше съвсем малко. Неизвестно лице, заподозряно, че пренася наркотици, било застреляно в седми район, тъй като оказало съпротива на полицията. Полицията правела опити да установи самоличността му.

Правят се на много скромни, каза си Били, докато четеше съобщенията. Не издават какво знаят.

Като се върна в хотела, пак позвъни в Брюксел. И този път никой не му отговори.

Два дни по-късно се върна. Апартаментът беше празен, от Моника нямаше и следа. Никъде не можа да открие бележка от нея.

Няколко седмици по-късно, когато Полковника го попита ще остане ли на свръхсрочна служба в армията, той отговори:

— Не, сър, реших да не оставам.

Като пристъпи в сенчестия коридор направо от яркото слънце на плажа, Уесли трябваше да присвие очи, следвайки чичо си. Една жена седеше на подредената за двама маса пред големия прозорец, който гледаше към дюните и Атлантическия океан. На слънчевата светлина лицето ѝ беше като размазано петно, за момент той я взе за бившата съпруга на чичо си и съжали, че е дошъл. Не я бе виждал от деня, в който баща му умря, и оттогава все се стараяше да я забрави. Но скоро очите му се приспособиха към светлината и той видя, че това не е Джийн Джордах, а някаква висока жена с дълга, червеникавокафява коса. Рудолф я представи.

Жената му се усмихна любезно, стана, отиде в кухнята и се върна с табла, на която бе сложила чаша, няколко чинии и прибори, подреди ги на масата и го покани да седне. Миризмата от голямата глинена тенджера на масата, примесена с аромата на току-що опечени бисквити, беше зашеметяваща. Уесли бе тръгнал на автостоп в седем часа сутринта и бе изминал пеша двете мили от главното шосе до плажа, без да хапне нещо. Трябваше да преглътне, защото устата му се изпълни със слюнка.

Жената беше по бански, силно загоряла и с нищо не му напомняше за мисис Уъртам. Задушените миди бяха прекрасни и той трябваше да си наложи да яде бавно. Алис го хранеше прилично, но беше толкова заета в редакцията на „Тайм“, че можеше да приготви вечеря само от студени закуски, които успяваше да купи на връщане от работа. Приятните спомени за угощенията, които Кейт предлагаше на „Клотилд“, избледняваха пред настъплението на рибните консерви и студените сандвичи с печено говеждо. Но той беше благодарен на Алис за гостоприемството ѝ, знаеше, че тя работи много и в редакцията, и въщи, където по цели нощи пишеше на машина, и искрено желаше тя да успее като писателка, защото като готвачка едва ли би получила някакво признание.

Когато изяде задушените миди и четири бисквити, напоени с краве масло, мисис Морисън настоя отново да му напълни чинията и да донесе още топли бисквити от фурната.

— Изглежда, съм дошъл точно навреме — каза Уесли засмяно, след като приключи и с втората порция.

Докато обядваха, чичо му не го попита нищо съществено, освен как е стигнал до Бриджхамптън и как е намерил къщата. Уесли от своя страна също не пожела да му каже нещо повече. Щеше да отговаря на въпросите му, когато останеха сами.

— Не сме предвидили нищо за десерт — каза мисис Морисън, — но мисля, че можем да измъкнем нещо от хладилника за един млад член на семейството. Аз също имам син и знам какво значи младежки апетит. Сигурна съм, че снощи остана малко пай с боровинки, а в замразителя има и сладолед.

Уесли хареса жената и се замисли дали чичо му нямаше да е по-различен, ако я бе срещнал и се бе оженил за нея, преди да се обвърже с първата си жена.

След обяда жената каза, че трябва да върви, и си облече една хавлиена рокля. Рудолф я изпрати до колата и Уесли остана сам в къщата.

— Господи, какво хубаво момче — каза Хелън, като влезе в колата.

— Гретхен разправя, че приличал на млад принц от флорентинска картина — отвърна Рудолф. — Иска да го изпроба за една роля във филма си.

— А той какво смята?

— Още не съм го питал — каза Рудолф. — Само това липсва в нашето семейство — филмов актьор.

— Той обаче наистина дойде не навреме — каза Хелън.

— Права си. Както обеща, обядът беше еротичен.

— Винаги може да разчитаме на утрешния ден — засмя се Хелън.

— А защо не на вечерта?

— Защото съм заета — каза тя. — Ще подкопавам устоите на Републиканската партия. А и смятам, че момчето ще иска да поговори надълго и нашироко с чичо си. Не е изминал толкова път само за един обяд. — Тя се наведе, целуна го и запали колата.

Жена, която има цел в живота, замислено си каза Рудолф. Кой знае дали самият аз някога ще имам отново цел в живота, въздъхна той и се върна в къщата.

Уесли стоеше пред големия прозорец и гледаше морето.

— Ако един ден се установя някъде — съобщи Уесли, — искам да бъда на такова място — с изглед към целия океан.

— Имах късмет, че намерих тази къща — каза Рудолф.

— Даа. Късмет — повтори Уесли. — Ама какъв обяд само! Симпатична жена, нали?

— Много симпатична — каза Рудолф. Отношенията му с Хелън Морисън и нейните качества можеха да се обсъдят и по-късно. — А сега не искаш ли да поплуваш? Тук хората все си забравят банските, та сигурно ще мога да ти намеря един чифт. — Съзнаваше, че иска да отложи заниманията с проблемите на Уесли, каквито и да са те. — Водата е доста студена, но целият океан е на твоє разположение.

— Чудесно — каза Уесли. — Ще поплувам.

Излязоха на терасата и по стъпалата се смъкнаха в съблекалнята, където висяха четири-пет чифта бански. Рудолф остави Уесли да се преоблече и отиде на плажа.

Уесли дойде по бански с праметната през врата хавлиена кърпа и Рудолф отиде с него до морето. Уесли хвърли кърпата на пясъка и се поколеба, преди да влезе във водата. Имаше силни, полегати рамене, стегнат корем като на спортист и дълги мускулести крака. Лицето му, помисли си Рудолф, е облагородено копие на лицето на баща му, но тялото му, макар и по-високо, е същото като на Томас. И докато момчето тичаше към големите вълни и пяната го заливаше, Рудолф си каза, че може би Гретхен е права. Видя как Уесли се гмурна под една вълна и после бързо заплува навътре в морето. Инид все още се страхуваше от водата и само предпазливо шляпаше по брега. Той не я подтикваше да проявява по-голяма смелост. Не беше от онези бащи, които, разочаровани, че нямат син, искат да превърнат дъщерите си в момчета. Познаваше някои мускулести дами и знаеше, че каквото и да говорят за бащите си, дълбоко в себе си те ги проклинат.

Уесли се отдалечаваше все повече и повече, докато главата му се превърна в малка точкица далеч сред блестящата синева. Рудолф се разтревожи. Възможно ли е момчето да е дошло тук с единствената цел да се удави пред очите му? Притеснението, което някога изпитваше в присъствието на племенника си, чувството, че всеки момент момчето ще направи или каже нещо непредсказуемо или най-малкото смуцаващо, отново го връхлетя... Ако можеше да прекарва повече време с него, може би щеше да преодолее чувството, че Уесли непрекъснато го преценява и претегля според някаква

своя собствена, неразбираема скала на ценности. Трябваше да се въздържи да маха с ръка или да вика на Уесли да се върне. Той рязко се обърна и влезе в къщата.

На петстотин метра навътре в морето Уесли се обърна по гръб, наслаждавайки се на приятното усещане, докато вълните плавно го подхвърляха. Загледан в безоблачното синьо небе, той си представи, че Алис е с него, че потъват под водата, целуват се, а олекналите им тела се преплитат сред талазите, после двамата се издигат и се поглеждат в очите, замаяни от ласката на океана, оповестявайки любовта си пред земята и морето. Истината беше, че след единствената им целувка, когато тя се бе разплакала, двамата не се бяха докосвали и между тях се бе породило ново напрежение — срамежливо се бяха отдръпнали един от друг, а всичко това се отразяваше зле на отношенията им.

Но сега, подхвърлян леко от вълните, той мислеше за Алис с копнеж, който не би се осмелил да признае нито пред нея, нито пред някой друг.

Спомни си как баща му разказваше, че се любил веднъж с едно момиче, докато се къпели във ваната, и че било изключително преживяване. След като във ваната е било изключително, какво ли би било в Атлантическия океан?

Ако сега баща му беше на плажа, Уесли нямаше да се осмели да влезе толкова навътре в морето, защото баща му би се разкрещял до бога, че се перчи и рискува живота си, съвсем сам, независимо колко добър плувец е. „Рискувай само когато има смисъл“, каза му веднъж той. „Не прави нищо само за да се покажеш или да докажеш на себе си, че си прекрасен.“

Усети, че му става студено, обърна се и заплува към брега. Настъпваше отлив и трябваше да плува енергично, за да стигне прибой. Една вълна го пое и го понесе в прегръдката си от пяна. След малко усети с краката си гладкия пясък и излезе на брега. Докато бършеше лицето и тялото си с хавлиената кърпа, гледаше океана, по който не се виждаше нито един кораб чак до хоризонта. Каквото и да правя, помисли си той, накрая ще се върна при морето.

Сух и преоблечен, след като си взе душ в малката съблекалня, той се качи на терасата и влезе в къщата, праметнал през рамо самото си. Чичо му говореше по телефона във всекидневната.

— ... ако не е стигнал с плуване до Португалия — чу той думите на чичо си, който му се усмихна. — Чакай малко. В момента влиза — продължи Рудолф. — Изглежда, доста се е нагълтал с морска вода. — Той подаде слушалката на Уесли и му каза: — Леля ти Гретхен. Искате да те чуе.

— Как си? — попита я Уесли.

— Заета — отвърна Гретхен. — Радвам се, че най-сетне се появи. От месеци се опитвам да се свържа с теб. Къде беше?

— Насам-натам — отвърна Уесли.

— Виж какво, утре Рудолф ще идва при мен в града. Можеш ли да дойдеш с него? Нямам търпение да те видя. Той ще ти обясни защо.

— Ами... — поколеба се Уесли. — Не ме е поканил да преспя при него.

— Смятай, че съм го направил — обади се Рудолф.

— Добре, ще се опитам да дойда — каза Уесли.

— Не се опитвай, а ела. И няма да съжаляваш — заяви Гретхен.

— Искаш ли пак да говориш с Рудолф?

— Нямам време. Довиждане, скъпи — каза Гретхен.

— Сигурен ли си, че не ти развалям плановете за вечерта? — попита Уесли, като затвори телефона.

— Няма такова нещо. Точно обратното — каза Рудолф.

— Тя каза, че ще ми обясниш всичко. Да не би да се е случило нещо лошо? — попита Уесли.

— Не. Сядай. Дай да се разположим удобно.

Седнаха един срещу друг на масата пред прозореца. На силната светлина промените в лицето на Рудолф се виждаха по-ясно. Счупеният нос и белегът над едното око придаваха на лицето му повече топлина и сърдечност. Това лице вече е изстрадало, станало е по-човешко, каза си Уесли. За първи път чичо му изглеждаше съвсем като баща му. До този момент не бе забелязвал приликата между братята.

— Ония двамата май добре са те обработили — каза той.

— Не изглеждам много лошо, нали? — попита Рудолф.

— Не — отвърна Уесли. — На мен ми харесва. Сигурно

съм свикнал със счупени носове. Познато ми е. — Връзката с баща му бе направена толкова леко и естествено, че и двамата се засмяха.

— Гретхен настояваше да се оперирам — обясни Рудолф, — но аз ѝ казах, че искам да имам собствена физиономия. Радвам се, че и ти така мислиш.

— Какво трябва да ми обясниш? Тя каза по телефона...

— О, нали ти писах, че леля ти се опитва да снима филм?

— Да.

— Най-накрая успя да уреди всичко. След около месец започват снимките. Кой знае защо — продължи небрежно Рудолф, — тя смята, че ти си много красив младеж...

— О, стига, моля те — прекъсна го смутено Уесли.

— Както и да е. Всеки си има вкус — каза Рудолф. — Но така или иначе тя мисли, че ти си подходящ за една определена роля, и иска да те пробва.

— Аз? Във филм? — зачуди се Уесли.

— Аз не мога да преценя — отвърна Рудолф, — но Гретхен разбира от филми. Щом смята, че...

Уесли поклати глава и добави:

— Много искам да се видя с Гретхен, но няма да приема нищо от този род. Имам да свърша много неща и не искам да си губя времето. Освен това не искам хората да ме срещат по улицата и да ми казват: „Познах ви, мистър Джордах.“

— И аз разсъждавам точно като теб — отговори Рудолф, — но мисля, че е по-учтиво първо да изслушаш Гретхен и после да ѝ откажеш. А името ти все едно няма да е Джордах. В киното сменят имената на всички, особено ако се казваш Джордах. Ще ти обяснят, че никой няма да знае как се произнася името ти.

— Това може и да се окаже добра идея. Имам предвид смяната на името — уточни Уесли. — И то не само за филма.

Рудолф изгледа сериозно племенника си. Това, което каза, беше странно. Той не го разбираше напълно, но то го смути, без да знае защо. И си помисли, че е време да смени темата.

— Разкажи сега какво правиш — подкани го той.

— Напуснах дома — каза Уесли.

— Да, ти ми съобщи това, когато се обади по телефона.

— Но не ти съобщих, че бях поканен да напусна.

— Така ли?

— От майка ми — продължи Уесли. — Може да се каже,

че двамата просто не се разбираме. Не я обвинявам. Двамата не можем да живеем под един покрив. Може би и под едно небе... Тормози ли те заради мен... заради оная заповед за арестуване и така нататък?

— Всичко това е уредено — отвърна Рудолф.

— Предполагам, че от теб. — Гласът на Уесли прозвуча почти обвинително.

— Колкото по-малко говорим за това, толкова по-добре — небрежно каза Рудолф. — Между другото къде беше през цялото това време?

— На много места — уклончиво отвърна Уесли. — Във и извън Ню Йорк...

— Не ми съобщи къде си — Рудолф се опита гласът му да не прозвучи обидено.

— Ти си имаш достатъчно неприятности.

— Може би щях да ти помогна.

— Ще се възползвам от услугите ти, когато наистина имам нужда от помощ — засмя се Уесли и веднага стана сериозен. — Имах късмет. Намерих си приятел. Добър приятел.

— Не изглеждаш зле — отбеляза Рудолф. — Имаш вид на преуспяващ. Облечен си с хубав костюм... — Внезапно му хрумна мисълта, че някой може би използва Уесли, възлага му съмнителни поръчения, като например да подмамва бедни момичета по автобусните спирки и да ги праща при разни сводници или да изпълнява куриерска служба за пренасяне на наркотици. След побоя Ню Йорк бе придобил за него зловещ вид и се бе превърнал в място, където всеки преследва някого, всички са жертви и никой не е в безопасност. А едно младо, неопитно момче, което се скита из Ню Йорк без пукната пара... — Надявам се, че не си се замесил в нещо незаконно.

— Не — засмя се Уесли. — Или поне още не. Приятелят е една дама. Работи в редакцията на „Тайм“. Помогна ми, когато отидох в Ню Йорк да науча нещо за баща си. Мислех, че може да открие и други хора, които са го познавали. Адреси и така нататък. В това списание, изглежда, знаят всичко за всеки. Сигурно ѝ е станало жал за мен. Във всеки случай обаче оказа се, че правилно съм постъпил. Тя ме насочи по верни следи.

— Тя ли ти купи този костюм?

— Тя ми даде парите на заем — защити се Уесли — и избра костюма заедно с още няколко неща.

— На колко години е? — Рудолф си представи някоя стара мома, която дебне младежи от провинцията, и тази картина го разтревожи.

— Две-три години по-голяма от мен.

— Щом е под трийсет години, значи всичко е наред — засмя се той.

— Много време има още, докато стигне до трийсет.

— Имаш ли любовна връзка с нея? — попита Рудолф и добави: — Извинявай, че питам направо.

Уесли не изглеждаше засегнат от въпроса.

— Не — отговори той. — Спя на канапето. Тя ме представя за свой братовчед.

— Бих искал да се запозная с тази млада дама.

— Ще ти хареса. Много е симпатична — каза Уесли. — Голямо ровене му хвърли заради мен.

— С кого се срещна? — попита любопитно Рудолф.

— С четири-пет души — отвърна Уесли. — Някои приятни, други — не. Предпочитам да не говорим за тях, ако не възразяваш. Трябва още да помисля, да се опитам да разбера какво означава всичко това.

— Смяташ ли, че сега познаваш по-добре баща си?

— Не — каза сериозно Уесли. — Знаех, че като млад е имал ужасни неприятности. Сега просто установих някои конкретни факти за тези неприятности и може би му се възхищавам повече, като знам откъде е почнал и докъде стигна — не знам. Знам обаче, че сега си го *спомням* по-добре. А се страхувах, че ще започна да го забравям. Сега той е с мен през цялото време — каза убедено Уесли. — Все едно, че е в главата ми и ми говори, ако разбираш какво искам да кажа.

— Мисля, че да — отговори Рудолф. — А сега ми кажи за какво всъщност дойде. Освен за обяда — засмя се той.

Уесли се поколеба и накрая, вперил поглед в масата, изрече:

— Дойдох да те помоля за една услуга. Всъщност за две.

— Какви са те?

— Искам да се върна в Европа. Искам да видя Кейт и детето ѝ. И Бъни. И Били Абът, искам да видя как е оцелял другият син на фамилията. И да се срещна с още няколко души в Антиб. В Америка не се чувствам у дома си. Откакто съм тук, не съм имал нито един хубав ден. — Гласът му беше прекалено

развълнуван и думите му не можеха да се възприемат като оплакване. — Може би всичко това ще премине, но засега е така. Ти ми каза веднъж, че адвокатът в Антиб обещал след една година да се опита да уреди нещо, та да се върна във Франция. Би ли му писал... да видим какво може да се направи.

Рудолф стана и закрачи бавно пред камината.

— Пак ще говоря направо, Уесли — каза той. — Това ли са истинските причини, поради които искаш да отидеш в Европа, или... — и замълча.

— Или какво? — попита Уесли.

— Или смяташ да издириш човека, с когото баща ти се сби?

Уесли се поколеба. Накрая каза:

— Тази мисъл ми е минавала през ума.

— Това би било глупаво, Уесли — заяви Рудолф. — Много глупаво. И много опасно.

— Обещавам да бъда внимателен — отвърна Уесли.

— Надявам се, че няма да се наложи да ти припомням това обещание — каза Рудолф. — Каква е другата услуга?

— За нея ми е по-трудно да говоря — отвърна Уесли и отправи поглед към морето. — Свързана е с пари. Има още една година, докато стана на осемнайсет и получа дела от наследството. Исках да те помоля, ако не те затруднява много, да ми дадеш на заем хиляда долара, ще ти ги върна на осемнайсетия си рожден ден...

— Въпросът не е в парите — каза Рудолф и веднага си помисли, че всъщност всяко решение, което взема, е свързано с пари — пари, за да убеди майката на Уесли да даде развод, пари, за да помогне на Гретхен в новата ѝ професия, пари, за да се сдобри с бащата на Уесли, пари, за да се премести да живее тук, на брега на Атлантическия океан, защото, когато двамата мъже го нападنا във входа на кооперацията в Ню Йорк, в джоба му имаше само няколко долара и дребни монети. Пари бяха нужни и за да измъкне Уесли от затвора, как иначе щеше да плати на хитрия стар адвокат в Антиб с банкова сметка в Швейцария. — Не, въпросът не е в парите — повтори той. — Аз си мисля за твоето бъдеще.

— Аз също си мисля за моето бъдеще — горчиво го прекъсна Уесли. — Искам да бъда във Франция, когато навърша осемнайсет години и ме извикат да отбивам военната си

служба. Не искам бъдещето ми да бъде един гроб във Виетнам.

— Това може да се уреди, без да заминаваш от Америка — каза Рудолф, като застана до Уесли и се загледа с него в морето. — Писах ти за Търговската морска академия...

— Помня — каза Уесли. — Идеята ми се видя добра.

— Как си по математика? Това е важно, за да те приемат.

— Доста добър съм. Удава ми се — отговори Уесли.

— Чудесно — каза Рудолф. — Но трябва да имаш средно образование. И да бъдеш препоръчан от конгресмен. Сигурен съм, че мога да го уредя... Освен това... — внезапно му хрумна една идея — би могъл да живееш тук с мене, това място не е лошо за живеене, нали?

— Върховно е!

— Откровено казано, аз много бих се радвал. Вероятно тогава ще можеш да кажеш, че най-сетне живееш добре в Америка. Можеш да завършиш тук гимназия. Ако леля ти не направи от теб филмова звезда...

— Не се тревожи за това.

— Докато завършиш академията, войната ще е приключила. Това все някога трябва да стане.

— Кой го казва? — попита Уесли.

— Историята — отговори Рудолф.

— Точно тази книга не съм я чел — отвърна язвително Уесли.

— Ще ти я намеря. Не е нужно веднага да решаващ. Междувременно ще пиша на адвоката. Приемаш ли?

— Приемам — каза Уесли.

Докато си стягаше багажа, преди да замине от Брюксел, Били погледна документа. Уволнен след достойно изпълнен дълг, пишеше на него. Той кисело се усмихна и го пхна в дебел плик. Човек не бива да вярва на всяко напечатано слово.

В същия плик сложи и едно писмо от баща си. Баща му се радваше, че така благоразумно напуска армията, но не се радваше, че е решил да не се връща в Чикаго, макар да съзнаваше колко съблазнителна е Европа за един млад човек. Чикаго можеше да почака една-две години. Писмото съдържаше също и новини за майка му. Снимала филм. Баща му смяташе, че трябва да ѝ пише и да я поздрави. И отгоре на всичко, добавяше той, една от главните роли във филма се изпълнявала от братовчед му Уесли. Според Уилям Абът Уесли бил мрачна личност. Но фамилията Джордах се грижела за своите хора. Жалко, че той, Били, не бил в по-добри отношения с майка си.

Следващото, което Били сложи в сака си, беше испано-английският речник. Един белгийски бизнесмен, с когото играеше тенис и който бе построил комплекс от бунгала в Ел Фаро, близо до Марбела, Испания, с шест тенис корта, му предложи едногодишен договор като треньор по тенис. След Брюксел идеята за Испания беше привлекателна и не можеше да се сравнява с Чикаго, и в края на краищата единственото, което умееше да върши добре, беше да играе тенис, това беше чиста и добре платена работа, при това на открито, и той прие. Имаше нужда от малко слънце. Пази се от сеньоритас, го предупреждаваше баща му.

Следващият документ не носеше дата. Беше подписан с името Хайди. Един лист, пхнат в плик без марка и пуснат в пощенската кутия. „Наложи се внезапно да замина поради смърт на приятел. Разбрах, че няма да останеш на свръхсрочна служба. Остави си адреса, макар че и без него мога да те намеря. Трябва да довършим започнатата работа.“

Били не се усмихна, докато четеше бележката. Накъса я на малки парченца и я хвърли в тоалетната. Не остави адрес, на който да му препращат писмата.

Взе влака за Париж. Беше продал колата си. Моника я познаваше твърде добре — знаеше модела, годината на

производство, регистрационния номер. Кой знае колко много хора имат описанието на колата му и я търсят по пътищата на Европа?

Във Франция можеше да си купи нова кола. Можеше да си го позволи. Една скромна, но достатъчно голяма сума му бе останала в наследство в хранилището на банката на ъгъла на авеню „Боск“ в седмия район на Париж.

— Последен дубъл — каза Гретхен и снимките за деня приключиха. Шумът от гласовете на актьорите и на снимачния екип веднага се усили. Сцената бе снимана пред голяма порутена къща с бутафорна фасада и морава, която извеждаше на улицата. В тази сцена Уесли и момичето, което играеше ролята на сестра му, спореха ожесточено за това, какъв живот води Уесли. Снимките продължиха от сутринта до вечерта. Чичо му Рудолф, който също бе дошъл и прекара деня на снимачната площадка, само махна с ръка на Уесли, но присъствието му го смути и Уесли игра по-сковано от обикновено. Това нямаше особено значение, тъй като неговият герой беше мълчаливо и затворено момче и партньорката му трябваше да поеме почти всичко върху себе си.

След първите няколко дни, в които се държеше сковано и се опитваше да прикрие смущението си, че играе пред толкова много хора, Уесли разбра какво се иска от него — леля му Гретхен го отведе настрана и му каза да не се опитва да се прави на актьор — и цялото занимание му стана приятно. Гретхен го увери, че се справя много добре, и макар да бяха сами и никой не чу думите ѝ, той знаеше, че тя не е жена, която лъже.

Харесваше му атмосферата на снимачната площадка. Повечето от хората бяха млади, дружелюбно настроени, постоянно се шегуваха и бяха готови да си помагат. Уесли никога не бе имал много приятели сред връстниците си и сега му беше приятно, че не е нужно непрекъснато да се съобразява с присъствието на много по-възрастни от него хора.

Гретхен му позволи да използва името Уесли Джордан. В края на краищата баща му вече бе използвал тази фамилия професионално, така че Уесли имаше право на претенции към нея. Той склони да участва във филма, защото за един месец

щеше да получи три хиляди долара, а това означаваше, че ще може да върне парите на Алис и няма да зависи от чичо си, за да отиде в Европа, но скоро след това се улови, че всяка сутрин отива с нетърпение на снимачната площадка, дори когато самият той не участваше в снимките. Привличаше го всичко, свързано със снимането на филма — възможностите на камерата да отразява светлината и звука, предаността на актьорите, спокойствието и твърдостта, с които леля му организираше всичко. С отношението си към хората тя му напомняше за баща му. Според Франсис Милър, неговата сестра във филма, която беше само на двацет и две години, но от четиринайсетгодишна възраст участваше в шоу бизнеса, атмосферата в много снимачни екипи съвсем не била такава. Там се редували истерични кризи с изблици на гняв и тя предпочиташе Гретхен като режисьор пред всички останали мъже режисьори.

Франсис беше красиво момиче със странна, дива хубост — тъловато, изпъстрено с лунички, с големи, дълбоки очи, замислено, младо лице, дребно, изящно оформено тяло и кожа, обещаваща върховна наслада. Говореше без задръжки и понякога ставаше вулгарна. Обичаше от време на време и да си попиява. Но много по-често обичаше да се люби с Уесли — още като пристигнаха в Порт Филип, тя дойде в стаята му в хотела, уж за да прегледат репликите си за следващия ден, и остана при него цялата нощ. Уесли бе замаян от красотата ѝ и от факта, че тя е избрала точно него. Когато непознати млади жени го заглеждаха, той се притесняваше, че е сбъркал нещо или че не се е облякъл както трябва. Известно време се чувстваше виновен, защото си мислеше, че е влюбен в Алис Ларкин. Но Алис Ларкин продължаваше да го нарича братовчед и той продължаваше да спи на канапето във всекидневната, когато отидеше в Ню Йорк. Освен това Франсис се любеше с такава щастлива всеотдайност, че в нейно присъствие беше трудно човек да изпитва угризения.

Франсис беше омъжена за млад актьор, който беше в Калифорния, където живееше и тя. Уесли се опита да не мисли за съпруга ѝ. Доколкото му бе известно, никой в екипа не подозираше какво има между него и изпълнителката на главната роля. Когато бяха сред хората, Франсис се отнасяше към него, както във филма — като към по-малък брат.

Леля му Гретхен, естествено, беше разбрала. Той отдавна бе установил, че тя разбира всичко. Една вечер двамата вечеряха заедно и тя го предупреди, че когато снимките приключат, Франсис ще се върне в Калифорния и ще започне нов филм, и почти сигурно ще се залюби с друг млад мъж от екипа, който ѝ хареса, защото тя е известна с това си поведение, поради което Уесли не бива да приема нещата на сериозно.

— Искам тази работа да бъде едно прекрасно преживяване за теб — каза Гретхен. — Не искам да ме намразиш за това, че съм те забъркала в нещо, след което не знаеш как да се справиш.

— Знам как да се оправя — каза той, макар че не беше сигурен.

— Запомни какво ти казах за момичето — продължи Гретхен. — Тя е объркала живота и на по-възрастни от теб мъже. — Гретхен премълча, че Франсис Милър бе имала шестмесечна връзка с Евънс Кинсела, който бе поискал от нея да се разведе и да се омъжи за него. И че в деня след приключването на снимките по неговия филм Франсис бе спряла да отговаря на телефонните му обаждания. Премълча също така, че все още изпитваше ревност към Франсис и съжеляваше, че тя се е оказала най-подходяща за ролята в нейния филм. Съдбата на един филм не бива да зависи от нечии любовни истории, макар че в много случаи ставаше точно така, за което после всички се проклинаха. — Просто запомни — каза Гретхен.

— Ще запомня — отговори Уесли.

— Ти си един патилян, добър и уязвим — каза Гретхен. Наведе се и го целуна по бузата. — Пази се. Обкръжението, в което си попаднал, е много по-опасно, отколкото предполагаш.

Цялата тази нощ той люби страстно Франсис, докато накрая трябваше да затисне лицето ѝ с възглавница, за да не разбуди с писъците си целия хотел. Тя беше момиче, което държеше всички да научат, че изпитва удоволствие.

Когато, изтощени, двамата се отпуснаха един до друг, той тържествуващо си помисли, че след тази нощ тя няма да го изостави.

Както обикновено Уесли вечеряше с останалите актьори в ресторанта на хотела. Гретхен и Айда Коен заедно с вуйчото на Айда, художника и чичо Рудолф вечеряха горе в апартамента на Гретхен. След вечеря Уесли и Франсис решиха да се поразходят. Беше хладна есенна вечер, на небето грееше кръгла луна и двамата вървяха хванати под ръка като обикновена влюбена двойка.

Главната улица беше почти безлюдна, осветена от неоновите лампи на самотни търговски витрини. Гражданите на Порт Филип гледаха телевизия и си лягаха рано. Франсис поглеждаше разсеяно изложените стоки.

— Тук няма нищо, което бих купила — каза тя. —

Представяш ли си да живееш в такъв град. Уф!

— Моето семейство е от тук — каза Уесли.

— О, господи. Горкичкият — отвърна Франсис.

— Аз никога не съм живял тук. Баща ми, дядо ми... — За малко да добави „и леля ми Гретхен“. Не беше казал нито на Франсис, нито на другите си колеги, че Гретхен му е леля, а и Гретхен се държеше с него като с обикновен начинаещ актьор.

— Виждаш ли се с роднините си, искам да кажа, сега, докато си тук? — попита Франсис.

— Никой не е останал тук. Всички са заминали.

— Напълно ги разбирам — отсъди Франсис. — Този град сигурно е започнал да запада от деня, в който са построили сградата на пощата.

— Баба ми е разправяла на баща ми, че когато за пръв път дошла тук като младо момиче, градът бил прекрасен — каза Уесли. Той крачеше по улиците на града, където баща му се бе родил и израснал, и не му беше приятно едно момиче от Калифорния да си мисли, че това е ужасно, затънтено място. Сигурно някъде из града баща му е оставил знак, следа, че е бил тук някога. Нали тук е подпалил един кръст. Тиодор Бойлан поне си спомня за това. Кой знае какво щеше да си помисли баща му, ако видеше сега как синът му се разхожда по същите стари улици, хванал под ръка една красива, прочута филмова актриса. И ако разбереше, че за четири седмици ще изкара три хиляди долара за работа, която беше по-скоро забавление. — Навсякъде имало дървета — продължи Уесли — и всички тези големи къщи били боядисани, чисти и с големи градини. Баща ми плувал в Хъдсън, реката тогава била чиста,

имало платноходки, хората ловели риба... — той замълча, защото иначе щеше да каже на момичето, че освен да кара лодка и да лови риба, дядо му е използвал реката и за да се удави в нея.

— Нещата навсякъде отиват на зло, не е ли така? — каза Франсис. — Хващам се на бас обаче, че в тези големи градини е кипяла любов. Какво друго да прави човек вечер? Пък и хотели не е имало.

— Предполагам, че който каквото е търсил, го е намирал.

— И която каквото е търсила, си го е намирала — разсмя се Франсис. — Като мене например. Никак не е хубаво, че участваш в този филм — добави тя.

— Защо? — засегна се Уесли.

— Ако не участваше, досега да съм изчала „Война и мир“, какво друго щях да правя през дългите нощи.

— Моля?

— „Война и мир“ може да почака — каза тя и му стисна ръката. — Между другото все искам да те питам в кое театрално училище си учил.

— Аз ли? — поколеба се Уесли. — В никое.

— Играеш, сякаш имаш зад гърба си дългогодишна школа — каза тя. — А на колко си години?

— На двайсет и една — отговори той, без да се колебае. Веднъж бе направил грешка, като каза на Алис точно на колко години е, и оттогава тя се държеше с него като с дете. Втори път нямаше да допусне такава грешка.

— А защо не си в армията?

— Заради контузено коляно при футбол — веднага отговори той. Откакто се бе върнал в Америка, се бе научил да лъже, без да му мига окото.

— Ясно — каза тя и гласът ѝ прозвуча подозрително. — А къде другаде си играл?

— Аз ли? — попита той все така глуповато. — Ами... никъде. — Франсис беше осведомена по тези въпроси, така че тук не можеше да рискува с лъжи.

— Дори и в летни трупи?

— Дори и в летни трупи.

— Как получи тази роля тогава?

— Мисис Бърк... — досмешаваше го, когато наричаше леля си мисис Бърк. — Видя ме на гости у едни приятели и ме

попита дали съм съгласен да ме изпробва. Защо задаваш тия въпроси?

— Не е ли естествено едно момиче да знае някои факти за мъжа, с когото има връзка?

— Сигурно е така. — Изразът „с когото има връзка“ му прозвуча приятно. Караше го да се чувства по-зрял. Тийнейджърите имаха гаджета и приятелки, а не връзки с жени.

— Въпросът е там — каза решително Франсис, — че не мога да спя с мъж, когото не уважавам. — Уесли се смущаваше, когато Франсис говореше така направо и като цяло за мъжете, които бе познавала. Все пак тя е актриса от четиринайсетгодишна възраст, утешаваше се той, какво друго може да се очаква от нея? Но въпреки това реши, че много скоро ще ѝ каже да запази разсъжденията по този въпрос за себе си.

— Трябва да призная, че за мен си една изненада — подметна весело тя. — Като погледнах списъка с имената на актьорите, си помислих, че ме очаква един месец на строго въздържание.

— И кое те накара да промениш решението си?

— Ти — засмя се тя. — Познавах почти всички останали, само Уесли Джордан беше ново име за мен. Не подозирах, че ще бъдеш героят на деня. Между другото това ли ти е истинското име?

— Не — отговори Уесли, след като помълча малко.

— А какво е?

— Дълго и сложно — неопределено отвърна той. — Нямах да изглежда добре, изписано на екрана.

— Това е първият ти филм, но бързо схващаш — отново се засмя тя.

— Схватлив съм си — ухили се той. Работата в киното му харесваше все повече и повече и това си личеше дори по начина му на изразяване.

— Какво смяташ да правиш след този филм?

— Не знам — сви рамене той. — Да отида в Европа, ако мога.

— Ти играеш страхотно — каза тя. — И не само аз мисля така. Фреди Кан, операторът, е гледал първото копие и е във възторг от тебе. Няма ли да си опиташ късмета в Холивуд?

— Може би — отговори предпазливо той.
— Хайде ела. Обещавам ти сърдечно посрещане.
Уесли пое дълбоко дъх и каза:
— Разбрах, че си омъжена.
— Кой ти каза? — рязко попита тя.
— Не си спомням. Някой. Някой спомена, докато

говорехме.

— Не мога да разбера защо хората не си мълчат. Това си е моя работа. За тебе има ли някакво значение?

— Какво ще направиш, ако ти кажа, че има?

— Ще ти кажа, че си глупак.

— Тогава няма да го казвам.

— Така е по-добре. Влюбен ли си в мен? — попита тя.

— Защо ми задаваш този въпрос?

— Защото ми е по-приятно, когато хората са влюбени в мен. Затова съм актриса — добави тя.

— Добре — влюбен съм в теб — отвърна той.

— Хайде да пием по този случай. На съседната улица има бар.

— Аз не пия — каза Уесли. Не искаше барманът да го пита пред Франсис на колко години е.

— Аз пък обичам пиенето... и мъжете, които не пият — каза тя. — Ела, ще те черпя една кола.

Като влязоха в бара, видяха в едно сепаре Рудолф и художника на филма, червенобрад млад мъж на име Донъли, погълнати в разговор.

— Охо, големите мангизи са тук — прошепна Франсис.

Всички в продукцията знаеха, че Рудолф е поел финансовата страна на филма и че той е човекът, който преговаря с градските власти в Порт Филип, когато възникнат трудности около издаването на разрешителни, когато трябва да се правят нощни снимки или се наложи да се ползват услугите на местната полиция за блокирането на някои улици. Хората обаче не знаеха, че той е чичо на Уесли; в малкото случаи, когато разговаряше с Рудолф в присъствието на други хора, Уесли се обръщаше към него с мистър Джордах, а Рудолф сериозно и учтиво се обръщаше към племенника си с мистър Джордан.

Франсис и Уесли трябваше да минат покрай масата на двамата мъже. Рудолф ги погледна, усмихна им се, стана и

каза:

— Добър вечер, дами и господа.

Уесли смотолевы някакъв поздрав, но Франсис се усмихна с най-чаровната си усмивка и попита:

— Какъв нов заговор срещу бедните актьори замисляте в тази шумна бърлога, господа?

Уесли се сепна, като видя фалшивата, престорена усмивка и като чу колко превзето говори Франсис. Изведнъж си даде сметка, че тя може да говори по най-различни начини с различните хора.

— Седим тук и се възхищаваме от изпълнението на двама млади хора в този филм — каза Рудолф.

— Ах, колко сте любезен — разсмя се Франсис. — Каква прекрасна лъжа.

Донъли изсумтя.

— Моля ви, седнете — подкани ги Франсис. — В Холивуд никой не става на крака пред подчинените си.

Уесли отново се сепна. Освен че щедро раздаваше очарователни усмивки, Франсис успяваше и да напомни на хората, които смяташе, че са важни, за блестящата си кариера в Холивуд.

Двамата мъже седнаха. Донъли загледа навъсено чашата пред себе си. До този момент никой от продукцията не го бе виждал да се усмихва.

— Мистър Донъли — продължи Франсис със същия превзет глас, — досега все не смеех да ви кажа, но понеже филмът вече е почти готов, искам да ви кажа, че вашите декори са прекрасни. Не съм видяла още нищо от филма — направи гримаса тя, — на простосмъртните актьори не се полага да решават съдбата на героите си в прожекционната зала, така че нямам представа как изглеждат нещата на екрана, но искам да ви кажа, че що се отнася до мен, никога не съм се чувствала по-удобно пред камера, както в тази постановка, която е ваше дело. — Тя се засмя, сякаш се бе смутила, че се е изказала толкова смело.

Донъли отново изсумтя.

Уесли видя, че лицето на Франсис застина.

— Няма да ви преча повече, докато решавате нашите съдби — каза тя. — С малкия Уесли — продължи тя, сякаш Уесли беше на десет години — си имаме наши проблеми за

утрешните снимки и трябва да си подготвим урока.

Уесли я дръпна за ръката и отправяйки последна ослепителна усмивка, тя тръгна с него. Понечи да седне на съседната маса, но Уесли решително я насочи към най-отдалеченото сепаре в дъното на бара, където чичо му и Донъли не можеха да ги чуят.

— Ама че представление изнесе — укори я той, като се настаняха на масата.

— Мухите кацат на мед, а не на оцет, скъпи — каза ласкаво тя. — Знаеш ли кога тия двамата ще се хванат да правят нов филм и ще решават кой да участва в него и кой да върви по дяволите.

— Толкова много роли играеш, че сигурно само майка ти може да каже коя е истинската ти същност — отговори Уесли.

— Така е в изкуството, мили — хладно заяви Франсис. — Научи го, ако искаш да постигнеш нещо.

— Не искам да постигам нищо на такава цена — отговори Уесли.

— И аз така разправях, когато бях на четиринайсет години. Но като станах на петнайсет, си промених мнението. Ти си просто бавноразвиващ се, драги — каза тя.

— И слава богу — отвърна Уесли.

Келнерът дойде при тях и Франсис поръча за себе си джин с тоник, а за Уесли — кока-кола.

— Предпочитам да не пиеш джин — вметна Уесли, когато келнерът отиде на бара.

— Защо?

— Защото, като пиеш джин, дъхът ти...

— Тази вечер няма защо да се тревожиш — каза хладно Франсис. — Утре рано сутринта имам час при фризьорката и затова нямам никакво намерение да правя гимнастика през нощта.

Уесли изпадна в мрачно мълчание, докато келнерът донесе напитките.

— Ти може и да си безкомпромисно критичен към някои безобидни момичешки номера, но трябва да знаеш, че има хора, които ги смятат за очарователни — подзе Франсис, отпивайки от джина с тоник. — Онзи сладур мистър Джордах например, който има толкова много пари. Очичките му светват, щом ме види.

— Не съм забелязал — каза Уесли, дълбоко потресен, че някой може да нарича чичо му „онзи сладур мистър Джордах“.

— А аз съм забелязала — заяви твърдо Франсис. — И се обзалагам, че е страхотен. Под строгата маска на типичен янки сигурно тлее вулкан. Познавам този тип мъже.

— Господи, та той може да ти бъде баща.

— Само ако е започнал много млад. А се обзалагам, че е точно така — отвърна Франсис.

— Нямам намерение да седя тук и да слушам подобни глупости — заяви Уесли и стана от масата. — Връщам се в хотела. А пък ти се оправяй с тоя сладур мистър Джордах и всичките му пари.

— Боже, боже, колко сме докачливи тази вечер — възкликна Франсис, без да мръдне от мястото си.

— Лека нощ — каза Уесли.

— Лека нощ — спокойно отговори тя. — И не си прави труда да плащаш сметката.

Уесли мина покрай масата на чичо си. Двамата мъже не го погледнаха. Той излезе на улицата, чувствайки се обиден като дете и дълбоко разстроен.

Пет минути по-късно Франсис стана и се запъти към вратата. Спря се пред двамата мъже и поговори малко с тях, но те не я поканиха да седне. Като се върна в хотела, не продължи по коридора към стаята на Уесли, както правеше всяка друга вечер, а влезе в собствената си стая и дълго време се гледа в огледалото над тоалетката.

Двамата мъже в бара не говореха за филми. Донъли беше архитект, насочил се към филмови постановки, тъй като бе установил, че единственото, което му се предлага като архитект, са неизгодни поръчки за посредствени малки сгради, за които той смяташе, че са под достойнството му. Докато обикаляха да търсят подходящи места за снимки, двамата се сприятелиха и отначало плахо, а след това по-ентузиасирано Донъли разказа на Рудолф за един свой амбициозен проект, за който не можеше да си осигури средства. И сега го запознаваше с подробностите.

— Живеем в епоха на излишества, не само поради новите технологии или движението на населението, но и поради

излишествата в горната възрастова група. Хората се оттеглят от работа или защото им омръзва да работят и могат да си го позволят, или защото не издържат на напрежението, или защото по-млади от тях заемат техните места. Децата им вече са пораснали и са се отделили. Изведнъж къщите им се оказват прекалено големи, градът, в който живеят, ги плаши или пък е изгубил своята привлекателност за тях. Пенсиите или спестяванията им не позволяват да имат прислужници както едно време, а кварталите, където могат да си намерят малки апартаменти, са населени с млади семейства с малки деца, които ги възприемат като нашественици от миналия век. Далече са от приятели на тяхната възраст и с проблеми като техните, защото всички са потърсили разрешение на други места. Искат да запазят независимостта си, но ги плаши самотата. Това, от което имат нужда, е нова среда, нова атмосфера, която да съответства на положението им — да бъдат заобиколени от хора приблизително на тяхната възраст, с приблизително същите проблеми и нужди, хора, на които могат да разчитат, когато се наложи, и в същото време да се чувстват полезни, като знаят, че и те ще се притекат на помощ на съседа си, когато той има нужда от тях — Донъли говореше настойчиво като генерал, който чертае план за освобождаването на обсаден гарнизон. — Това трябва да бъде едно истинско градче — продължи той, красноречиво жестикулирайки с големите си ръце, сякаш от тухли, хоросан и цимент извайваше сгради, удобни за живеене и населени от хора — с магазини, кина, малък хотел, където да се канят гости, игрище за голф, плувни басейни, тенис кортове, зали за лекции... Нямам предвид бедните хора. Не знам кой друг може да се погрижи за тях, освен държавата и не съм чак толкова суетен, та да си мисля, че мога да преобразя американското общество. Имам предвид хората със средни доходи, онези, чийто начин на живот рязко се променя, когато главата на семейството спре да ходи на работа. — В гласа му прозвуча горчивина. — Знам всичко това от личен опит с майка ми и баща ми. Имат малко пари, аз също им помагам, но от енергични, сърдечни хора те се превърнаха в потиснати, заядливи съпрузи, които отегчено се чудят какво да правят с последните години от живота си. Идеята ми съвсем не е нова. Приложена е успешно по цялата страна, но досега аз все не

мога да привлече съдружници с пари, защото печалбата от всичко това не е голяма, ако изобщо има печалба. Като начало трябва да се купи голям парцел земя в някой приятен провинциален район, но не съвсем изолиран, за да могат хората лесно да стигат до града, когато поискат да си припомнят градския живот, а после да се построи едно малко, но напълно завършено селище от скромни, добре замислени и евтини къщи на групи от по четири-пет, разпръснати сред пейзаж, който напомня за парк, къщи, които лесно могат да се поддържат от двама възрастни хора. С автобусна линия, лекари и сестри на разположение, с подходяща, но дискретно действаща местна управа. Това няма да са старчески домове с типичната атмосфера на безнадеждност, защото няма да секва потокът от млади хора — синове, дъщери и внуци, оптимистични и жизнерадостни, които ще бъдат техният мост към бъдещето. Сестра ви ми каза, че сте човек с вкус към общественополезна дейност, че имате пари и търсите с какво да запълните времето си. Впечатленията ми дотук са, че заниманията с киното не отговарят напълно на вашата представа за общественополезна дейност.

— Не, не отговарят напълно — засмя се Рудолф.

— Тя каза освен това, че сте роден строител — продължи Донъли, — че като млад сте успели да осъществите идеята си да построите търговски център сред някакъв пущинак и да го превърнете в градче. Отидох да го разгледам онзи ден — комплекса „Колдъруд“, — направи ми голямо впечатление, смятам, че е изпреварил много времето си и е доказателство за проява на истинско въображение...

— Като млад... — повтори замислено Рудолф. Докато Донъли говореше, той не показва какво мисли, но усети, че го обзема вълнение, едновременно познато и непознато. Беше чакал нещо, без да знае какво точно. Може би тъкмо това бе чакал.

— Имам цяла серия от скици — каза Донъли, — планове на къщите, които искам да построя, приблизителни изчисления за разходите... всичко...

— Бих искал да им хвърля един поглед — каза Рудолф.

— Можете ли да бъдете утре в Ню Йорк?

— Няма причина да не бъда.

— Добре. Ще ви ги покажа.

— Разбира се, всичко зависи от това, какъв терен може да се осигури, за какво е бил използван, каква ще му бъде цената и така нататък — добави Рудолф.

Донъли огледа празния бар, сякаш искаше да провери дали няма шпиони, и като сниши глас, каза:

— Избрал съм мястото. Прекрасно е. Изоставена, запустяла земя, която сега е евтина. В Кънектикът, хълмист терен, на един час от Ню Хейвън, на два — от Ню Йорк. Подходяща точно за тази цел.

— Може ли да ми я покажете?

Донъли свирепо го изглежда, сякаш внезапно го заподозря в някаква пъклена цел.

— *Наистина* ли се интересувате?

— Наистина се интересувам.

— Добре — каза Донъли. — Знаете ли какво — продължи той с по-сериозен глас, — мисля, че съдбата се намеси и ме накара да приема поканата на сестра ви да работя в този филм... Ще ви заведа утре на мястото, за да видите сам.

Рудолф остави една банкнота на масата, изправи се и каза:

— Става късно. Няма ли да се връщаме в хотела?

— Ако не възразявате, аз предпочитам да остана тук и да се напия — каза Донъли.

— Вземете два аспирина, преди да си легнете — посъветва го Рудолф.

Още преди той да излезе от бара, Донъли си поръча поредното уиски в знак на благодарност към съдбата, която го бе събрала с Рудолф Джордах.

Рудолф вървеше бавно, сам по познатите улици. Те бяха остарели, откак бе обикалял из тях на велосипеда всеки ден в ранни зори, за да разнася кифли от бащината си пекарница, но тази вечер той изпитваше нелепото чувство, че отново е млад, че в главата му има грандиозни планове, че му предстоят големи постижения. За втори път след разходката по плажа в Ница той се изкушаваше да се затича в тъмнината, за да преживее отново опиянението от младостта си, когато бе поставил рекорд в гимназията на двеста метра бягане с препятствия. И се засили предпазливо по улицата, но видя

приближаващите се фарове на една кола и пое с обичайната си горда походка.

Мина покрай големия универсален магазин на Колдъруд и като се загледа във витрините, си припомни нощите, прекарани в подреждане на стоките. Не другаде, а тук му се бе усмихнал късметът. Сега витрините изглеждат занемарени, помисли си той, като небрежно гримирана стара жена, червилото — сложено накриво, очната линия — размазана, уморено и неубедително подражание на младостта. Старият Колдъруд би изревал, ако можеше да види това. Тук беше събран целият живот на един мъртъв човек. Полезен или безполезен живот?

Спомни си също как маршируваше и свиреше на тропет начело на група ученици в деня, когато войната свърши и бъдещето изглеждаше прекрасно. Предишния ден бе прочел в местния вестник за друга младежка демонстрация, този път в знак на протест срещу войната във Виетнам — младежите скандирали неприлични лозунги, осквернявали знамето, подигравали се на полицията. Единайсет от тях били отведени в затвора. Навремето — Труман, сега — Никсън. Упадък. Той въздъхна. По-добре да не си припомня нищо.

Когато каза на Гретхен, че Порт Филип му се струва подходящо място да се снима филмът — западнало градче, простило се с охолното си достойно минало край бреговете на голямата река, — той смяташе, че изобщо няма да се занимава с техническите въпроси на филма, нито дори, че ще отиде в Порт Филип. Но възникнаха проблеми. Гретхен го помоли за помощ и той неохотно дойде тук, за да разговаря с разни чиновници, страхувайки се, че те ще си припомнят падението му, когато пак студенти се бяха опълчили срещу него и го бяха прогонили.

Колко красива беше Джийн тогава.

Но чиновниците се държаха почтително, готови да му услужат. Скандалите бяха останали в миналото. Идваха нови хора. Спомените избледняваха.

Донъли му напомняше за самия него на младини — ентузиазирани, изпълнени с надежди, енергични, амбициозни, самоуверени. Кой знае как ще се чувства Донъли след десет години, когато много неща ще са постигнати, когато улиците на родния му град, където и да е той, ще са се променили,

когато всичко ще се е променило. Донъли му харесваше. Знаеше, че Гретхен също го харесва. Интересно дали между двамата има нещо. Интересно и дали идеята на Донъли е практична, приложима. Дали Донъли не е прекалено млад, прекалено амбициозен? Каза си, че трябва да действа бавно, да проверява всичко, както проверяваше всичко, когато беше на възрастта на Донъли.

Ще обсъди въпроса с Хелън Морисън. Тя е трезвомислеща жена. На нея може да се разчита. Но тя отиде във Вашингтон. Предложиха ѝ работа в екипа на един конгресмен, когото уважаваше, и тя замина. Ще трябва по някакъв начин да я догони.

Замисли се за Жана. Беше получил няколко писма, но в тях вече нямаше какво да си кажат — вълненията от седмицата на Лазурния бряг постепенно заглъхнаха. Може би когато Уесли отиде във Франция, той ще използва този повод, за да я навести. Адвокатът от Антиб най-сетне бе отговорил, че е уредил връщането на Уесли, но Рудолф още не бе казал това на момчето. Изчакваше работата по филма да приключи. Не искаше Уесли внезапно да зареже снимките и да полети през океана. Той не беше вятърничаво момче, но призраците, които го преследваха, можеха да се появят по всяко време.

Рудолф също беше преследван от призрака на собствения си баща — отчаян неудачник, самоубиец, обезумял от бедност и рухнали надежди — и можеше да разбере племенника си. Странно, че това потайно, затворено момче се оказа такъв вълнуващ артист.

В техния род никой друг нямаше този талант, само Гретхен бе играла за кратко време на сцената, но без успех. Никой не знае откъде идва това, му каза Гретхен, след като видяха някои кадри в прожекционната зала и се изумиха от способностите на момчето. Същото важеше не само за този вид талант, а за всякакви таланти. Особено в Америка, където не съществуват карти, по които да се проследи откъде е тръгнал някой или към кое пристанище се е насочил. Няма родословни дървета, на които да се опреш.

Рудолф влезе в спящия хотел, качи се в стаята си, съблече се и легна в студеното легло. Не можа да заспи, замисли се за красивото, кокетно момиче в бара, с опънати по бедрата джинси, с професионално подкупваща усмивка. Как ли се

чувства един мъж с това прекрасно, младо тяло, готово да го приеме? Трябва да питам племенника си, той сигурно вече е при нея в леглото, със завист си помисли Рудолф. Друго поколение е това. На годините на Уесли той още не бе спал с момиче. Засрами се от завистта, която изпита, но беше сигурен, че след време момчето ще страда. Всъщност той вече страдаше, щом си беше тръгнал сам от бара. Не е свикнал да му правят номера. И Рудолф не е свикнал. Човек страда толкова, колкото страдание може да поеме, а у Уесли има нещо, което говори, че може да поеме опасна доза страдание.

Той се мятеше в полусън и искаше да докосне тялото, което го нямаше в леглото до него. Чие тяло? На Джийн, на Хелън, на Жана или на някоя друга жена, която още не познаваше, но накрая щеше да легне до него. Не можа да си отговори на този въпрос и потъна в дълбок сън.

Събуди го пианско пеене на улицата. Позна гласа на Донъли, остър и немелодичен, който пееше „Була, була“. Донъли беше завършил Йейл. Но в момента това не личи, помисли си сънено Рудолф. Пеенето спря. Рудолф се обърна и отново заспа.

Сама в стаята си, Гретхен прехвърляше сцените, които щеше да снима на другия ден. Когато беше на снимачната площадка, си налагаше да се държи спокойно и самоуверено, макар че понякога ѝ се искаше да крещи от яд и отчаяние. Но когато останеше сама, както тази вечер например, усещаше, че от време на време ръцете ѝ се разтреперват от страх и нерешителност. Толкова много хора зависеха от нея и всяко нейно решение трябваше да бъде окончателно. Същото раздвояване бе наблюдавала у Колин Бърк, когато режисираше филм или пиеса, и тогава му се чудеше как се справя. Сега се чудеше как изобщо е възможно човек да оцелее, след като цял месец и повече е разкъсван по този начин. Ала в киното е недопустимо личните терзания да се показват на обществени места.

И тогава тя чу, че Донъли пее „Була, була“ пред хотела. Тъжно поклати глава, като си помисли за връзката между талант и алкохол в Америка. И отново си спомни за Колин Бърк, когото никога не бе виждала пиан и който рядко се

докосваше до алкохол. Той беше едно изключение. Изключение в много отношения. Тези дни често си мислеше за него, докато работеше — опитваше се да си представи как той би поставил камерата, какво би казал на някой притеснен актьор, как би снимал някоя сложна сцена. Ако една жена не може да подражава на покойния си съпруг, тогава на кого да подражава, помисли си оправдателно тя.

Отвън пеенето спря. Гретхен можеше само да се надява, че Донъли няма да се чувства твърде зле на сутринта. В случая мислеше за него, а не за себе си — за утрешните снимки той не ѝ трябваше, но когато се появи на снимачната площадка след подобна вечер, винаги изглеждаше много засрамен.

Тя се усмихна, като си представи този сръчен, вечно намусен и труден човек, който ѝ приличаше на млад полковник от кавалерията на Конфедерацията. Тя го харесваше и знаеше, че го привлича. Въпреки решението никога вече да не позволи млад мъж да я докосне, си помисли, че ако не беше толкова ангажирана с филма, може би...

На вратата се почука.

— Влез — обади се тя. Никога не заключваше вратата си.

Вратата се отвори и Донъли влезе в стаята, движейки се почти по права линия.

— Добър вечер — каза Гретхен.

— Току-що прекарах един забележителен час с твоя брат — заяви тържествено той. — Аз обичам брат ти. Смятах, че трябва да ти кажа това.

— Аз също обичам брат си — усмихна се тя.

— Ние двамата заедно ще предприемем гранд...

грандиозни неща — добави Донъли. — От една мая сме.

— Възможно е — добродушно отговори Гретхен, — майка ни беше ирландка или поне така твърдеше. Баща ни обаче беше германец.

— Аз уважавам и ирландците, и германците — каза Донъли, подпирайки се на касата на вратата, — но нямах това предвид. От една мая сме, в смисъл че си приличаме по дух. Преча ли ти?

— Току-що приключвах — каза Гретхен. — Ако искаш да говорим, не смяташ ли, че е най-добре да затвориш вратата.

Бавно и с достойнство Донъли затвори вратата и отново се облегна на нея.

— Искаш ли малко кафе? — посочи Гретхен термоса на бюрото си. Тя пиеше по двајсет чаши на ден, за да издържи.

— Хората винаги ми предлагат кафе — раздразнено каза Донъли. — Това е унизително. Аз мразя кафето.

— Страхувам се, че не мога да ти предложа нищо по-силно — извини се Гретхен, макар много добре да знаеше, че в шкафа има уиски.

— Не се нуждая от питие, мадам — заяви Донъли. — Дошъл съм като пратеник.

— Чий пратеник?

— На самия Дейвид П. Донъли.

— След като предадеш съобщението, те съветвам да си легнеш — засмя се тя.

— Вече предадох половината съобщение — каза Донъли. — Обичам брат ти. Другата половина е по-трудна. Обичам сестра му.

— Ти си пиан.

— Правилно — отговори той. — Обичам сестра му, когато съм пиан, и обичам сестра му, когато съм трезвен.

— Благодаря за съобщението — изрече Гретхен, без да става, макар че ѝ се искаше да скочи и да целуне този мъж.

— Нали ще запомниш какво казах? — изгледа я свирепо той над брадата си.

— Ще запомня.

— В такъв случай аз ще се оттегля за през нощта. Лека нощ, мадам — произнесе тържествено той.

— Лека нощ. Спи спокойно — каза тя.

— Обещавам, че ще се въртя и ще се обръщам. Горкият аз!

— Горкият ти — засмя се Гретхен.

Ако беше останал още десет секунди, тя щеше да скочи от стола си и да го прегърне. Но той величествено махна с ръка за поздрав и излезе с почти твърда крачка.

Тя го чу, че запя „Була, була“, докато вървеше по коридора.

Загледа се във вратата и се замисли: Защо не, защо не, дявол да го вземе? Но поклати глава. После, после, когато приключа с работата. Може би.

Продължи да си прави бележки по сценария в тихата стая, която сега миришеше на уиски.

На долния етаж Уесли се опитваше да заспи. Ослушваше се да чуе лекото превъртане на дръжката и шумоленето на дрехи, когато Франсис влизаше в тъмната стая. Но вратата не се отвори, не се чуваше и никакъв звук, освен скърцането на пружините на леглото, докато той неспокойно се въртеше под завивките.

Беше казал, че я обича. Вярно, че малко или повече тя изтръгна това признание от него, но беше искрен. Когато обаче човек обича някого, забелязва ли, че любимата му се преструва, че играе някаква роля, и трябва ли да ѝ каже, че се държи глупаво? Хората говорят за любов, сякаш любовта е нещо цялостно, и кажеш ли веднъж, че си влюбен, нищо друго няма значение. Младият политик във филма, който се влюбва във Франсис, никога не критикува поведението ѝ, защото я обожава, а критикува само някои от безумните ѝ планове, чрез които тя иска да накара останалите герои да видят, нещата така, както тя ги вижда. Любовта е сляпа, гласи поговорката. Той обаче не беше сляп тази вечер. Почувства, че представлението на Франсис в бара беше фалшиво и отвратително, и ѝ каза какво мисли. Може би е по-добре да се научи да не споделя мненията си. Ако беше направил така, сега нямаше да е сам в леглото в два часа сутринта.

Изгаряше от желание да докосне ръката ѝ, да целуне меката ѝ гръд. Ако това не е любов, тогава какво е? Когато Франсис беше с него в леглото, той не можеше да повярва, че тя ще се върне при съпруга си, че ще хареса друг мъж. Въпреки че помнеше думите на леля си. Беше прекарал приятни минути с разни жени на „Клотилд“, докато мъжете им спяха долу в каютите или стояха в казиното, а също и с мисис Уъртам, но знаеше със сигурност, че чувството, което изпитва, не е любов. Не е нужно човек да има голям житейски опит, за да разбере каква е разликата между онова, което бе изпитвал тогава, и това, което изпитваше с Франсис.

Спомняше си как Франсис лежеше в прегръдките му в тясното легло и телата им се преплитаха в мрака и как тя шепнеше: „Обичам те.“ Какво е искала да каже с тези думи? Той тихо изстена.

Беше казал на Франсис, че сигурно само майка ѝ знае коя е истинската ѝ същност. А той кого да попита коя е неговата

истинска същност? Родната си майка? Тя сигурно ще каже, че и той като баща си осквернява почтени християнски домове. Чичо си? Чичо му вероятно го смята за досадник, когото е получил „в наследство“, при това — лишен от чувство за благодарност, който се появява само когато има нужда от нещо. Леля му Гретхен? Тя пък сигурно го смята за чудак, който по някакъв тайнствен каприз на природата е надарен с талант, но е прекалено глупав или неамбициозен, за да го използва. Алис? За нея той е непохватно, простовато момче, което има нужда от съжаление и майчински грижи. За Бъни? Добър моряк, който никога няма да стигне баща си. За Кейт? Половин брат на сина ѝ, болен, жив спомен за мъртвия ѝ съпруг. Как да съединиш всичко това и да получиш една цялостна личност?

Само защото е толкова млад ли се чувства така раздвоен, така несигурен в себе си? Бавноразвиващ се, бе казала Франсис... Но други хора на неговата възраст, изглежда, не страдаха като него и възприемаха себе си спокойно. Джими например, другият разносвач в супермаркета, със своята музика и твърдата си увереност, че сестрите и майка му имат едно-единствено, ясно отношение към него, заложено в обичта им. Неговата майка казваше, че го обича, но нейната обич бе лоша и от омраза.

Спомни си за Хийли, ранения войник, който бе придружил мъртвия син на Крейлър. Хийли живееше с убеждението, че е човек, който винаги има лош късмет и той ще го съпровожда до края на дните му, затова целият свят може да върви по дяволите.

В едно нещо обаче съм сигурен, каза си Уесли, и то е, че ще се променя. Но докато лежеше сам в тъмната стая, нямаше никаква представа в каква посока ще бъде тази промяна. Можеше ли по силата на някакво чудо да се види какво ще представлява, когато стане на двацет и една, на двацет и пет, на трийсет години, и да разбере какво ще мисли тогава за себе си?

Може би, след като скъса с Франсис, ще направи онова, което леля му иска от него, и ще стане актьор. Ще се научи да живее с всичките страни на личността си и ще ги използва, ще играе роли не само пред камера, а като Франсис — всеки миг от деня. Тя може би е разбрала, че светът това иска... и му го

дава.

На другата сутрин на снимачната площадка от него се очакваше да бъде ожесточен, безотговорен хулиган. Беше му лесно да изиграе тази роля. Може би ще трябва да я приложи и в действителност една-две години... Защо да не започне тук, на това място?

Когато най-сетне заспа, сънува, че е във всекидневната на Алис, яде сандвич с говеждо месо и пие бира, само че на масата срещу него седи не Алис, а Франсис Милър.

1971

Отново съм пред пишещата машина. Лошите навици трудно се изкореняват. Освен това тук всички лягат да си почиват, след като се наобядват, а тъй като аз никога не спя през деня и няма с кого да си говоря, защо да не си говоря сам. Във всеки случай няма основания да смятам, че полицията на Франко ще прояви интерес към хаотичните мисли на един американски професионален тенисист в това кътче за богати хора на брега на синьото море. В Белгия беше различно. Нима ще се окаже по-лесно човек да постигне уединение в държава с фашистско управление, отколкото в демократично общество? Трябва да проуча този въпрос.

След Брюксел климатът в Южна Испания ме кара да се чувствам като в рая и да се чудя как е възможно хората, при положение че имат някакъв избор, да продължават да живеят на север от Лоара.

Пристигнах с малкото спретнато открито пежо, което купих на старо в Париж на изгодна цена с френска транзитна регистрация. Още щом пресякох Пиренеите и се озовах между зелените планини и океана, изпитах особено удоволствие, сякаш започнах да разпознавам селата, полята и реките от един друг живот, сякаш се връщах у дома след дълго пътуване, сякаш това беше страната, за която бях предопределен.

Ако не си отварям устата, мога да мина за испанец. Възможно ли е мургавият тен на фамилията Абът да е резултат на еднократно прегрешение по време на испанската армада? Мъжествени андалусци, изхвърлени след коработрушение по бреговете на Англия и Шотландия?

Хотелът, в който живея, е чисто нов и му трябват поне десетина години, преди да се поддаде на влиянието на вятъра и морето. Сега обаче е здрав

и аз разполагам с удобна, просторна стая с изглед към игрището за голф и морето. Трябва да давам уроци на начинаещи и напълно безнадеждни случаи, но въпреки това тук има достатъчно добри играчи, така че почти всеки ден си осигурявам по два часа добър тенис. Непретенциозен човек съм аз, с непретенциозни вкусове.

Испанците тук са красиви, приятни и научени да се държат учтиво, атмосфера, съвсем различна от тази в американската армия. Другите хора са дошли тук на курорт и демонстрират най-добро поведение. До този момент никой не ме е обидил или извикал на дуел, никой не ме е карал да гледам борба с бикове или да окажа помощ в разрушаването на обществената система.

Винаги гледам да съм коректен с дамите, независимо от акцента. Те обикновено идват със съпрузи или придружители, които са склонни да се отнасят подозрително към един млад професионален американски спортист, който прекарва най-малко по един час на ден с партньорките им в доста оскъдно облекло. Мъжете внезапно се появяват отстрани на игрището, потънали в мрачни мисли. Нямам желание да ме изхвърлят позорно от града или да ме обвинят, че съм посрамил съпругата или любовницата на някой испански благородник. Смятам поне една година да не се забърквам в нищо.

След Моника ергенският живот е за препоръчване. Вълненията, съпровождащи вмъкването и измъкването от чуждо легло, не са по вкуса ми.

Загорял съм от слънцето, никога не съм бил в по-добра форма и се улавям, че често се заглеждам в огледалото, възхищавайки се на голото си тяло.

Плащат ми добре, дават ми щедри бакшиши. Започнал съм дори да спестявам, и то немалко, което е нещо ново и непознато в моя живот.

Тук се уреждат многобройни забави и ме канят на повечето от тях. Нали съм новото момче в града. Налагам си да не пия прекалено много и да не

говоря с никоя дама повече от петнайсет минути, вече знам достатъчно добре испански, за да следя ожесточените политически спорове, които избухват тук късно вечер. Участниците в тези спорове повдигат въпроси, засягащи заплахата от кръвопролития, експроприацията, комунизма и съдбата на страната, след като старият човек умре. В такива случаи аз си мълча и благодаря на съдбата, че съм отседнал, макар и за кратко време, в една красива страна, която толкова подхожда на темперамента ми, и че не съм длъжен да изказвам разгорещено други мнения, освен по въпроса, как се хваща дръжката на ракетата, когато биеш сервис.

Още веднъж трябва да се усъмня в предупреждението на баща ми, че в нашия род хората се раждат без късмет.

Получих няколко писма от майка си. Както обикновено узнала е адреса от баща ми, на когото аз пиша, воден от суетното предположение, че моите писма са единственото, което го възпира да не се хвърли в Мичиганското езеро. Писмата на майка ми сега са написани в по-мек тон. Тя смята, че решението ми да не остана на свръхсрочна служба е свързано с нейните протести и е доказателство за дългоочаквана проява на зрелост от моя страна. Сега писмата ѝ завършват с думите: „С обич, мама“. Години наред тя се подписваше само „Мама“, с което, както правилно съм разбрал, е искала да покаже пълното си отвращение от мене. Отвърнах на любезността ѝ, като подписах единственото си писмо до нея с думите „С обич, Били“.

Тя ми пише, че новата ѝ работа като режисьор ѝ доставя удоволствие, което никак не ме изненадва, като знам как обича да се разпорежда с хората около себе си. Пише много ентусиазирано за актьорския талант на братовчеда Уесли. Би трябвало и аз да се замисля за тази професия, тъй като не по-зле от всеки друг мога да бъда лицемерен или искрен, ала вече е много късно. Майка ми пише също, че Уесли искал да ме види. Какво ли трябва да му кажа за

поздрав? Добре дошъл, Братко Страдалецо.

Велики Боже! Два дни след като написах горните редове, се появи Моника, придружена от един германски богаташ на средна възраст, който търгува със замразени храни. Тя, изглежда, е в цвещуц период, наконтена с лъскави, скъпи на вид дрехи и със сресана коса. До този момент се преструва, че не ме познава, но това може и да е затишие пред буря. Преследват ме мисли за бягство.

Загубих на тенис от един човек, когото побеждавах в продължение на шест дни.

Операторът Фреди Кан даде тон за песента „Защото тя е добър стар приятел“ и вдигна високо ръката на Гретхен, сякаш тя бе победител в боксов мач, а не се намираше на традиционната прощална забава в нюйоркското студио след последния ден от снимките. Гласовете на артистите и на техническия персонал, ръкостисканията на поканените приятели бяха силни и сърдечни. Гретхен ту плачеше, ту се смееше, докато песента кълтеше над осеяното с кабели помещение, над камерите, над напитките и сандвичите подредени върху набързо сглобени маси, украсени с цветя. Айда Коен плачеше открито. За случая тя бе ходила на фризьор. Кан връчи на Гретхен един ръчен часовник — подарък от артистите, за който Уесли бе дал петдесет долара, и подкани Гретхен да каже нещо.

— Благодаря, благодаря на всички — започна Гретхен с леко треперещ глас. — Вие всички бяхте чудесни и аз искам да ви поздравя за това, че успяхте да превърнете първия ми опит като режисьор в толкова щастливо преживяване. Макар че в Холивуд се казва: Покажи ми един прекрасен колектив и аз ще ти покажа един мърляв филм.

Избухна смях и няколко души се провикнаха:

— Не, тоя път няма да е така.

Гретхен вдигна ръка, за да въдвори тишина, и продължи:

— За всички вас работата свърши и аз се надявам, че ще се заемете с по-големи и по-хубави роли, че всичките ви

провали ще бъдат забравени и ще се запомнят само успехите ви — поне до следващото обявяване на Академичните награди. Но за някои от нас, за монтажистите, за хората, които правят озвучаването, за композитора и музикантите и за мистър Коен, който има незавидната задача да предостави филма за разпространение, без да накърни интересите на всички нас, работата всъщност сега започва. Пожелайте ни всичко хубаво, защото ни предстоят още месеци работа и от това, което ще направим отсега нататък, зависи дали филмът ще пожъне успех, или ще се провали.

Тя говореше сдържано, но Уесли, който стоеше близо до нея, видя победоносните пламъчета в очите ѝ.

— Айда — каза Гретхен, — моля те, спри да плачеш. Това все още не е погребение.

Айда изхлипа.

Някой подаде чаша уиски на Гретхен и тя протегна ръка, за да вдигне тост.

— За всички нас — от най-възрастния до най-младия — обърна се тя към Уесли.

Уесли, който също държеше чаша уиски, което не бе докоснал, вдигна чашата си заедно с останалите. Но не се усмихваше, нито изглеждаше ентусиазиран като повечето от присъстващите, защото току-що бе видял Франсис Милър, която стоеше настрани със съпруга си — двамата си чукнаха чашите и си размениха целувки. След онази вечер в бара в Порт Филип Уесли и Франсис се бяха сдобрили, тя отново бе отишла в неговата стая в хотела, а след това той прекара няколко нощи в нейния апартамент в Ню Йорк, когато започнаха вътрешните снимки. Ала на всичко това бе сложен край преди три дни, когато съпругът ѝ пристигна от Калифорния. Уесли все още не се бе запознал със съпруга ѝ, русокос красавец с телосложение на футболист, който в интерес на истината не изглеждаше никак зле според холивудските стандарти. Но познатият маниер, по който Франсис и съпругът ѝ се гледаха, вдигайки чаши, и се целуваха нежно, накара Уесли да съжали, че присъства на това тържество.

Алис също беше тук, но в момента Уесли не я виждаше в сенките на декорите. Както винаги присъствието ѝ беше колкото може по-незабележимо. Когато той не се прибереше да спи в нейния апартамент, тя се държеше особено — сдържано и

грижовно строго. Когато я покани на забавата, тя каза, че ще дойде с удоволствие, тъй като никога не била ходила на забава по случай приключване на филмови снимки. Уесли се постара да я покани най-сърдечно, но това му струваше усилие. Когато пораснеш, каза си той, опитвайки се да не гледа към Франсис и съпруга ѝ, може би ще се научиш как да се справяш в подобни положения.

Уесли отпи голяма глътка уиски със сода и си спомни, че за последен път бе пил силен алкохол през нощта в Кан в бара „Ла порт роз“. Уискито имаше хубав вкус и той отпи още една глътка.

Гретхен минаваше от човек на човек, ръкуваше се и се целуваше с хората по бузите; доста от жените бяха с насълзени очи. Никой нямаше желание да си тръгне, всички сякаш искаха да продължат колкото може повече приятелското си общуване, постигнато през месеците на съвместен труд. Уесли дочу една жена на средна възраст, изпълнителка на характерни роли, да казва на Гретхен: „Господ да ти е на помощ, мила, оттук нататък ще става по-лошо.“

Уесли се чудеше как е възможно едно просто нещо като снимането на филм, което за всички тези професионалисти сигурно е всекидневие, да поражда толкова емоции. На него самия му беше приятно да участва във филма, но нямаше да съжالياва, ако никога вече не види другите хора с изключение на Франсис и Гретхен. Може би дълбоко в себе си не ставам за актьор, независимо какво приказва леля ми, помисли си Уесли.

Гретхен дойде при него, целуна го по бузата и каза:

— Уесли Джордан, ще ми липсваш. — Той разбра, че тя говори сериозно.

— Много хубава реч произнесе — поздрави я Уесли. — Явно знаеш как да отбележиш случая.

— Благодаря, скъпи — отвърна тя, но все надничаше през рамото му, сякаш търсеше някого. — Уесли, Рудолф казвал ли ти е, че няма да дойде или че ще закъснее?

— Не. — Единственото, което чичо му Рудолф бе казал през последните дни на снимките, беше, че адвокатът в Антиб е отговорил на писмото му и Уесли може да се върне във Франция. Още не си беше купил билет. Без да си го признава, имаше чувството, че в този момент не е готов да напусне Америка, би оставил твърде много неразрешени въпроси.

— Днес пак трябваше да отиде в Кънектикът с мистър Донъли — каза Гретхен, местейки поглед над главите на хората, — но обеща, че ще се върне до пет часа. Сега минава седем. Рудолф обикновено не закъснява. Аз не мога да се отделя от хората точно сега, затова, много те моля, обади се по телефона в хотела му да разбереш дали е поръчал да ми предадат нещо.

— Разбира се — отвърна Уесли и търсейки монети, се запъти към телефона отвън, да се обади в хотел „Алгонкуин“, където чичо му отсядаше, когато се налагаше да остане в града.

Трябваше обаче да изчака, защото Франсис водеше телефонен разговор и се смееше. Той се отдалечи, тъй като не искаше да я слуша какво говори. Франсис не бързаше да приключи и непрекъснато пускаше монети в автомата. Той бе тръгнал с чашата си и докато Франсис свърши, допи уискито. Усещаше, че мускулите му се напрягат само като чува интонацията на гласа ѝ, без да различава думите, и изпитваше неловко чувство за нарастващо напрежение в слабините. Никога вече, никога вече, каза си той, макар да знаеше, че се лъже.

Франсис се разсмя тихичко за последен път и като затвори телефона, се запъти към вратата на залата, пред която стоеше Уесли. Дългата ѝ коса се спускаше по раменете и тя женствено я отметна назад с ръка.

— Ах, момчето чудо в дебнеща поза — възкликна Франсис и отново се изсмя.

— Трябва да се обадя по телефона, но преди това искам да направя нещо друго — каза той, внезапно я сграбчи и я целуна по устата.

— Хайде по-полека — пак се изсмя тя. — Най-сетне си започнал да вземаш уроци по актьорство, научил си се как да се държиш страстно в присъствието на съпрузи. — Гласът ѝ беше леко дрезгав от пиене.

— Кога ще те видя пак? — Уесли я хвана здраво за ръцете, сякаш по този начин искаше да я задържи.

— Кой знае? — каза Франсис и се изсмя. — Може би никога. Може би като пораснеш.

— Нали не говориш сериозно? — попита той с измъчен глас.

— Кой знае дали говоря сериозно. Най-малкото аз. Искам

да ти дам един добър съвет. Поиграхме си, но играта свърши. Забрави за това.

Вратата се отвори и съпругът на Франсис изпълни осветеното от залата пространство.

— Пусни я — каза мъжът.

Уесли свали ръце от Франсис и отстъпи назад.

— Знам какво сте правили вие двамата през цялото време — каза мъжът, — не мисли, че не знам. Мръсница!

— О, по-спокойно, Джак — обади се предпазливо Франсис.

Мъжът я удари през лицето. Звукът беше силен и грозен.

— А ти, копеле — обърна се той към Уесли, — хвана ли те още веднъж да се мотаеш около жена ми, ще те пречукам!

— О, колко страшен мъж — каза подигравателно Франсис. Тя изобщо не докосна лицето си, все едно, че мъжът ѝ не я бе ударил. — Страшен навсякъде, освен в леглото.

Мъжът си пое дълбоко дъх, сякаш изпъшка, а звукът напомни за нахлуване на въздух през внезапно отворена врата. И отново удари Франсис, но този път много по-силно.

Франсис и сега не притисна с ръка лицето си.

— Свиня — каза тя на съпруга си. — Ти и твоите шпиони!

— А сега се връщай вътре — сграбчи я за ръката той. — И ще се усмихваш, защото съпругът ти, който е бил служебно задържан в Калифорния, е успял да дойде в Ню Йорк, за да прекарате заедно уикенда.

— На твоите услуги, свиня такава — отговори Франсис. Хвана го под ръка и без да поглежда Уесли, влезе със съпруга си в залата, където вече се чуваше музика от пиано, тропет и барабани и танците бяха започнали.

Уесли остана неподвижен в слабо осветения коридор, само мускулите на лицето му потреперваха. Смачка пластмасовата чаша в ръката си и я запрати срещу стената. Изчака да минат две минути, докато се увери, че няма да се втурне през вратата, между танцуващите и да хване мъжа за гърлото.

Когато почувства, че може да говори с нормален глас, се обади в хотела, откъдето телефонистката му каза, че мистър Джордах не е оставил никаква бележка. Постоя пред телефона още една минута, след това влезе в залата, намери леля си и предаде думите на телефонистката. После отиде на бара,

поръча си уиски, което изпи на един дъх, и веднага поиска още едно.

Докато изпразваше чашата, усети, че някой го потупва по ръката. Обърна се и видя Алис със същия онзи сдържан и грижовно строг израз на лицето, който бе започнал да го плаши.

— Мисля, че няма да е зле, ако си пооправиш лицето — каза спокойно тя. — Целият си в червило.

— Благодаря — безизразно отвърна той, извади си носната кърпа и изтри с нея устните и бузите си. — Така по-добре ли е?

— Много по-добре. Аз ще си тръгвам — добави тя. — Мисля, че тези кинаджийски събирания не са чак толкова прекрасни, колкото си мислех.

— Лека нощ — каза Уесли. Искаше му се да я помоли за прошка, да заличи отчуждения, студен израз в очите ѝ, но не знаеше какво да каже, нито за какво точно да поиска прошка. — Ще се видим по-късно.

— Може би — отвърна тя.

Господи, помисли си той, докато наблюдаваше дребничкото момиче с енергична твърда походка, което се отдалечаваше сред танцуващите двойки, господи, такава каша съм забъркал, трябва да се махна от този град. После се върна на бара и си поръча още едно питие. Барманът точно му го подаваше, когато Рудолф се приближи до него.

— Забавлявате ли се, мистър Джордан? — попита той.

— Чудесно се забавлявам — отговори Уесли. — Гретхен те търси. Тревожи се. Аз се обаждах в хотела ти.

— Задържаха ме — обясни Рудолф. — Ще отида да я намеря. После искам да поприказвам с теб. Къде ще бъдеш?

— Точно тук — отвърна Уесли.

— Не прекалявай, момче — намръщи се Рудолф. — Сигурен съм, че и утре ще намериш уиски в Ню Йорк, стига да потърсиш. — Той потупа приятелски Уесли по ръката и тръгна да търси Гретхен.

Встрани от танцуващите двойки Гретхен говореше с Ричард Санфорд, автора на „Комедия на реставрацията“. Рудолф забеляза, че Санфорд не е променил облеклото си по случай последния снимачен ден на първия му филмов опус. Носеше обичайната си униформа — вълнена риза и яке.

— Това, което ме тревожи — сериозно каза Санфорд, — е, че няма достатъчно снимки в едър план на момичето. А в другите кадри като че липсва емоция и...

— Скъпи Ричард — прекъсна го Гретхен, — страхувам се, че като много други автори и ти си в плен на физическия чар на актрисата и пренебрегваш таланта й...

— О, стига, моля те, аз не съм разменил и две думи с нея — каза Санфорд, като се изчерви.

— Важното е, че тя е разменила — поясни Гретхен. — А за такава дама като нея това не е никак малко. Много съжалявам, че по друг начин не е могла да прояви внимание към теб.

— Ти ме подценяваш — сърдито отвърна Санфорд.

— Това е проблемът на всички творци от пет хиляди години насам. Ще свикнеш, мойто момче — каза Гретхен.

— Ние с теб не сме приятели. Ти ме мразиш за това, че съм мъж. Разбрах го от самото начало.

— Това няма нищо общо с нашата работа и на всичко отгоре е пълна глупост — отсече Гретхен. — И ако не си го научил досега, нека ти кажа, млади човече, че изкуство не се прави с приятелство.

— Ти си една злобна, застаряваща жена! — В гласа му неприятно прозвуча натрупаната от месеци омраза. — Имаш нужда от мъж, но никой не е достатъчно любезен да си предложи услугите.

Гретхен разтърка очи, преди да отговори.

— Ти си един талантлив, неприятен млад човек. С годините ще ставаш по-приятен и страхувам се — по-малко талантлив.

— Обиждаш ме, Гретхен!

— В нашата професия няма място за обиди — каза Гретхен. — Ти ме отегчаваш. Предполагам, че и аз те отегчавам. Което също няма нищо общо с работата. Но, скъпи Ричард — докосна го тя леко по бузата, сякаш искаше да го погали, а може би да го заплаши с дългите си лакирани нокти, — обещавам, че вярно ще ти служи. Повече от това недей да искаш. Обещавам ти всички снимки в едър план, които могат да се използват, и всички емоции, на които човек може да издържи. Проблемът с това момиче е, че присъствието й е твърде силно, а не твърде слабо.

— Винаги и за всичко имаш отговор — каза Санфорд. — С

теб никога не мога да изляза на глава. Кинсела ме предупреди...

— Как е милият Евънс? — попита Гретхен.

— Добре е — Санфорд пристъпи смутено от крак на крак.
— Предложи ми да напиша сценария за следващия му филм.

— И ти отиваш в Холивуд.

— Всъщност... да.

— Браво! Браво и на него! — каза Гретхен. — Знам, че двамата ще бъдете щастливи. А сега моля те да ме извиниш, но трябва да се видя с брат си, който ме чака да поговорим.

Докато Гретхен вървеше към него, Рудолф видя как Санфорд безнадеждно поклати глава. Когато Гретхен застана пред него, той тихичко се смееше.

— Защо се смееш? — попита го тя.

— Защото видях лицето на онзи млад мъж, с когото току-що се раздели — отговори той.

— Двамата се състезавахме кой ще прояви по-голяма изобретателност в нанасянето на оскърбления. — Гретхен направи гримаса. — Един сценарий само е написал и вече си мисли, че е главен редактор на „Кайе дю синема“. Загубен човек. Но това не е трагедия. Америка е пълна с таланти, които изгряват и залязват за един ден. Разтревожих се за теб. Къде беше през цялото време?

— Показа се, че в Кънектикът се натъкнахме на голяма бъркотия — поклати глава Рудолф. — Донъли е готов да си пререже гърлото. Изглежда, целият проект ще се разпадне.

— Защо? Какво се е случило? — попита Гретхен.

— Някаква проклета организация за опазване на околната среда е завела съдебно дело срещу нас да не предприемаме строителство — обясни Рудолф. — Прекарали сме цял ден с разни адвокати.

— Аз мислех, че всичко е уредено — учуди се Гретхен.

— И аз мислех така до вчера — каза Рудолф. — Смятахме, че сме купили изоставена селскостопанска земя. А изведнъж се оказа, че сме купили част от ценния пущинак на Кънектикът, населен с редки птици, стада прекрасни сърни и красиви змии. През последните години били забелязани и три риса. Вместо да ни обявят за филантропи и благодетели на застаряващото човечество, те ни обявиха за алчни градски мошеници, тръгнали да замърсяват чистия въздух на суверенния щат

Кънектикът, и за врагове на рисовете. — Той отново поклати глава полушеговито.

— Какво казват адвокатите?

— Че ще отнеме години, дори и да спечелим накрая.

Донъли почти се разплака от угризение на съвестта, като си даде сметка колко време парите ни ще бъдат блокирани.

— Къде е Донъли? — попита Гретхен.

— Сложих го да си легне. Мъртвопиян. Утре ще се чувства още по-зле.

— Много съжалявам — каза Гретхен.

— Какво да се прави, капризите на съдбата — отговори Рудолф. — Недей да си разваляш хубавата вечер. Има и нещо друго. Обадиха ми се вчера от Калифорния. Един мой познат, филмов агент на име Боуен.

— Аз също го познавам. Добре работи — вметна Гретхен.

Рудолф кимна и продължи:

— Казва, че там се разчуло за Уесли. Смята, че може да му осигури стабилен договор. Ако продължи да играе, Уесли ще има нужда от агент, а Боуен не е по-лош от останалите. Трябва да поговоря с момчето.

— За последен път го видях, че подпира бара, целият омазан с червило — каза Гретхен.

— И аз го видях там. Ще му дам един мъдър съвет като негов чичо. — Рудолф се наведе и целуна Гретхен по бузата. — Поздравявам те за всичко. Ти свърши прекрасна работа. И не само брат ти мисли така.

— Нещата вървяха гладко. Страхувах се да не би от начало до край работата да се окаже чисто любителска.

— Недей да скромничиш, сестричке — каза Рудолф и ѝ стисна ръката. — Вече си в групата на асовете.

— Ще видим. Стискай палци! — каза Гретхен, но не можа да сдържи радостната си усмивка.

— А сега да вървя при момчето. Запази ми един танц, след като свърша да говоря с него.

— Не съм танцувала от години.

— И аз. Ще накарам момчетата да изсвирят един валс — каза Рудолф.

Отиде на бара, но Уесли го нямаше вече там. Барманът каза, че си е тръгнал преди пет минути.

Алис четеше във всекидневната, когато Уесли се върна в апартамента. По пътя се отби в два бара. И на двете места беше достатъчно тъмно, та не се наложи да обяснява на колко е години. После се оказа, че да вървиш по улиците на града съвсем не е лесна работа, защото тротоарите се накланяха под краката му под различни ъгли и той на два пъти се препъна в бордюра, когато трябваше да завие.

— Добър вечер — поздрави той сериозно Алис.

— Добър вечер — отвърна тя, без да вдигне поглед от книгата. Уесли забеляза, че канапетото не е застлано както обикновено с чаршафи и одеяла. Имаше странното чувство, че вижда не Алис, а нейно отражение в накъдрена от вълнички вода.

Не прецени добре разстоянието, когато се опита да седне, и едва се закрепил на ръба на стола. Загледа втренчено Алис, която продължаваше да блуждае пред погледа му.

— За нищо не ме бива — каза той. — Ти само си губиш времето, като се тревожиш за мен.

— Ти си пиан — отговори тя. — И аз не се тревожа за теб.

— Утре — започна той и гласът му прозвуча странно и далечно в собствените му уши — ще ти платя до последния цент всичко, което ти дължа, и ще се от... от... тегля.

— Съвсем навреме — каза Алис, все така забила поглед в книгата. — Сигурна съм, че ще си намериш друго място, където да преспиш. И недей да ми говориш за пари. Не ми дължиш нищо. Каквото съм направила за теб, не съм го направила за пари.

— Ще възразиш ли, ако кажа благодаря? — погледна я той, опитвайки се с мъка да се съсредоточи.

— Възразявам срещу всичко, което казваш. Холивудски задник — свирепо извика тя.

— Никога не съм бил в Холивуд. Нито в Калифорния — глуповато каза той.

— Ти с твоите развратници... — Тя захвърли книгата на пода. — Защо ли съм зачала тази проклета книга? Тя е ужасна.

— Мислех, че ти си ми... — объркано заговори той, — че си ми сестра.

— Не съм ти сестра.

Той взе да търси думите, които искаше да каже, но и

мозъкът, и езикът му сякаш се разпадаха. Най-накрая проговори:

— ... Нали казваш, че умирам. В твоята книга. Искаш да бъда благороден и да умра. Прекалено много искаш...

— О, боже мой — извика тя. Стана от стола, отиде при него, хвана главата му и го притисна до тялото си. — Толкова съжалявам. Не искам да умреш, Уесли. Трябва да ми повярваш.

— Всички искат от мен нещо, което не мога да дам — каза Уесли с приглушен глас през затиснатата си с роклята ѝ уста. — Не знам къде съм. Утре ме потърси в Бюрото за загубени вещи...

— Моля те, Уесли, не говори така — прошепна тя.

— Веднъж каза, че крадеш частици от душата ми... — изпъшка той. — Всяка вечер те слушам как пишеш на машината и си казвам, ето, откъсва се още една частица от душата ми...

— Моля те, моля те, скъпи — тя притисна още по-силно главата му, сякаш по този начин искаше да го възпре да говори, — сърцето ми късаш.

— Всички ме карат да се срамувам. — Той извърна глава, за да може да говори. — Това, което преживях тази вечер... Сега ти... не оправдах очакванията ти, зная, но...

— Няма, няма, скъпи — напевно го утешаваше тя.

— Обичам те — каза той.

Тя го притисна силно към себе си. След това най-изненадващо се разсмя.

— Защо, дявол да го вземе, ти трябваше толкова време, за да го кажеш? — Коленичи пред него и бързо го целуна. После отметна назад глава, за да може да го погледне в очите, и каза: — Повтори го.

— Обичам те — повтори той.

— Изглеждаш ужасно — каза тя.

— Чувствам се ужасно. За втори път през живота си съм пиян. Извинявай, но трябва да повърна. — Изправи се с олюляване и се заклатушка към банята, където изхвърли всичкото уиски от вечерта. Не се почувства по-добре, все още усещаше слабост и трепереше. Внимателно се съблече, после почна да си мие зъбите и ги ми цели две минути, накрая си взе студен душ. Докато се избърсваше, се почувства малко по-добре, макар че трябваше да си обръща главата много внимателно, а в стомаха си все едно, че имаше пирони. Облече

халата, който Алис му бе избрала, и с още мокра коса, подпирайки се с една ръка о стената, се върна във всекидневната.

Стаята беше празна и канапетото не беше оправено.

От спалнята се чу гласът на Алис:

— Аз съм тук. Не търси друго място за лягане тази вечер.

Чувствайки се все още слаб, той със залитане пристъпи в спалнята, а главата му не спираше да се върти, сякаш в нея имаше въртележка със сто пищялки. В полутъмната спалня светеше само една малка лампа, под завивките на голямото легло той пак видя не Алис, а нейното отражение.

— Ела тук. Легни при мен — подкани го тя.

Уесли поиска да се покачи на леглото, както си беше с халата.

— Съблечи това проклето нещо.

— А ти угаси лампата. — Мисълта, че Алис Ларкин, това скромно, възпитано момиче, ще го види гол, го ужаси.

Тя се засмя и угаси лампата. Той се препъна, докато халатът се свличаше на пода, и си удари пищялите в една тоалетна масичка, като се придвижваше към леглото. Тя беше дребна, а кожата ѝ мека и благоуханна. Той я прегърна, но продължи да се чувства ужасно.

— Нищо не мога да направя — прошепна. — Обичам те, а нищо не мога да направя. Трябваше да ми го кажеш по-рано, преди да изпия всичкия този алкохол тази вечер.

— Не знаех по-рано. Няма значение — каза тя, целуна го по ухото и се притисна към него. — Утре сутринта ще бъдеш добре.

И той беше добре на сутринта.

1971

Тя е още тук.

Прави се, че не ме познава. Доколкото мога да преценя, двамата с нейния производител на замразени храни от Дюселдорф не разговарят с никого. Никога не съм ги видял в компания с други хора. Той играе голф всеки ден. На събиранията, където ходя, тях никога ги няма. Открих, че е записана в хотела като сеньорита Моника Хицман, едно време фамилията ѝ беше друга. Когато случайно се срещнем, независимо дали тя е сама или с приятеля си, двамата се разминаваме като непознати, но аз усещам, че ме облъхва леден вятър, все едно че плувам край айсберг и ме настига мразовитият му дъх.

Понякога сама или с приятеля си тя минава край тенис корта. Най-често спира за малко да погледа, както правят много от гостите.

С всеки изминал ден играя все по-лошо.

Има и друга неприятност. Ухажван съм, ако мога така да се изразя, от една млада испанка на име Кармен. Няма ли спасение от това мелодично ехо от Барселона, която играе настървено и неуморно тенис и чийто баща, както разбрах, заемал висок пост в правителството на Франко в Барселона. Висок, сивокос джентълмен с безпощадно лице, той понякога я придружава, понякога — не.

Дъщеря му е двайсетгодишна с опасни тъмни очи, руса коса и походка на тигрица, независимо дали е на корта, или извън него, сякаш смята за свой дълг да се държи според либретото на известната опера. Когато двамата играем, тя ме съсипва. След двубоя намира повод да ми предложи по нещо за пиене и тогава започва да ми доверява неща, за които не желая да знам. Ходила е на училище в Англия и говори езика добре, макар и със силен

акцент. В нейно присъствие играя глуповата роля на момче спортистче, въпреки твърденията ѝ, че моите номера са ѝ ясни, което сигурно е така. Едно от нещата, които сподели с мен, е, че баща ѝ, макар и каталонец, се е сражавал в армията на Франко и житейската му философия е същата като на офицерите на Фердинанд и Изабела, които прогонили маврите и евреите от Испания. Тя вбесява баща си, когато му говори на каталонски, но го обича силно. Твърди, че няма да бъде щастлива, докато в Барселона не се развее каталонското знаме и поетите от нейната родина не започнат да пишат на родния си език. Двете с Моника, която също има мнение по въпроса за езиковото разделение на Европа, сигурно ще има за какво да си поговорят, макар че Кармен едва ли някога е виждала бомба. Тя разпространява листовки, което може би също е противозаконно. Има прекрасно, гъвкаво тяло и аз не знам докога ще мога да устоя на това изкушение, макар че ме е страх от баща ѝ, който, колкото и рядко да ме вижда, винаги ме гледа с хладна подозрителност. Кармен ме уверява, че гледал подозрително всички чужденци, особено американците, но аз не мога да се отърва от чувството, че антипатията му към мен не се дължи на шовинистични подбуди.

Тя прилича на онези млади жени от снимките по вестниците, в чиято чест матадорите убиват бикове. Не прилича на момиче, което в Америка може да разпространява листовки.

Поне в едно отношение прилича на Моника. Никога няма да стане нечия добра съпруга.

Следващият ден беше лош ден за Били Абът. Моника дойде на корта с приятеля си и се записа да играе тенис една седмица от единайсет часа сутринта.

Били проведе с нея първата тренировка. Тя беше

безнадежден случай. Той не можеше да ѝ каже нищо, тъй като приятелят ѝ стоя на корта през всичките четирийсет и пет минути. Тя наричаше Били мистър Абът, а той нея — сеньорита Хицман. Докато ѝ подхвърляше топки, повечето от които тя изпускаше, той си мислеше, че трябва да я отведе настрани и да я попита какво точно е намислила да прави; не беше възможно да се озове в Ел Фаро по чиста случайност.

Следобед Кармен за малко не го победи. Беше в особено настроение и играеше като освирепяла.

По-късно, в бара на хотела, където останаха сами, той я попита какво се е случило.

— Чете ли вестника тази сутрин?

— Не.

— На първа страница има снимка на един от вашите адмирали, когото Франко награждава.

— Адмиралите са за това — да ги награждават — сви рамене Били. — Нямам нищо против, че получава медал. Но съм против това, че е тук, и той, и корабите му, както и самолетите на нашите военновъздушни сили. Дълго време съм бил в армията и съм скептично настроен по отношение на ползата от нас, ако наистина се наложи да действаме.

— Да не би да искаш руснаците да прегазят Европа? — изгледа го гневно Кармен.

— Ако са искали да прегазят Европа, досега да са го направили — отговори той. — Нашата численост в Европа е достатъчна, за да дразним руснаците, но не и за да направим нещо. Ако се стигне до война, ракетите ще свършат работа, но войниците на земята — не. Те ще бъдат жертвани още първия ден. Аз бях сред тези войници на земята и не се чувствах особено щастлив.

— Много съм доволна, че разполагам с личен съветник по военните въпроси, който да ми разяснява фактите от живота — каза саркастично Кармен.

— Всичко е само парадност и нищо повече — продължи Били. Не знаеше защо спори с Кармен. Може би защото последният сет завърши осем на шест. Може би защото му бе омръзнало привлекателни млади жени да му четат политически лекции. — Наличието на някоя база тук или там дава възможност на военните да си раздвижат мускулите и да измъкнат пари от Конгреса, за да обикалят нагоре-надолу с

лимузините си и да живеят пет пъти по-добре, отколкото биха живели у дома. Ако свалим униформите на всички американски войници и ги изпратим по домовете им да свършат нещо полезно, за всички ще бъде по-добре, включително и за испанците — добави той, повече за да я ядоса, отколкото защото наистина мислеше така.

— Мързеливите и слабите винаги намират оправдание за мързела и слабостите си — заяви Кармен. — Слава богу, че не всички американци са като тебе. — Тя имаше сложни политически схващания. Мразеше Франко, мразеше и комунистите, а сега, изглежда, мразеше и Били, както и американския адмирал. — Американското присъствие тук е морално оправдано, но да позволиш човек като Франко да ти окачва медал на гърдите, при положение че си американец, е неморално. Едно е да си готов да защитаваш една страна, като по този начин защитаваш собствените си интереси, и съвсем друго е да поддържаш репутацията на един отвратителен режим. Ако бях американка, щях да пиша до Конгреса, до Държавния департамент, до президента, до вестниците, за да протестирам. Нали искаш да направиш нещо полезно — напиши едно писмо до „Хералд трибюн“.

— Колко време смяташ, че ще остана тук, ако това писмо бъде публикувано?

— Не повече от двацет и четири часа. Но ще си струва — отвърна Кармен.

— Човек, освен всичко друго, трябва и да яде.

— Пари — каза презрително Кармен. — Хората като теб свеждат всичко до пари.

— Може ли да ти напомня, че нямам богат баща, за разлика от някои хора, които познавам — отвърна Били.

— Това е несправедливо. Едно нещо поне им е хубаво на испанците и то е, че не измерват живота си в долари и центове.

— Тук се въртят доста богати испанци, които не правят нищо друго, освен да трупат пари — каза Били. — Купуват например маслиненни горички и ги превръщат в туристическа примамка. Всички тия големи яхти в пристанището едва ли са собственост на хора, дали обет за бедност.

— Отрепки! — каза Кармен. — Една нищожна част от населението. Хора без душа. Правят всичко, което им кажат Франко и неговите престъпници, само за да запазят своите

имоти, яхти и любовници, докато през това време страната гладува. Мразя комунизма, но като гледам какво трябва да правят обикновените хора тук, за да си изхранят семействата, разбирам защо комунизмът ги привлича. Докарани са до отчаяние.

— Да не би да искаш друга гражданска война? — попита Били. — Още един милион жертви? Улици, залети в кръв?

— Ако се стигне дотам, ще са виновни твоите приятели, собствениците на яхти — каза Кармен. — Аз, разбира се, не искам да се случи такова нещо. Това, което искам, е разумна промяна и ред. След като вие в Америка сте го постигнали, защо ние тук да не можем?

— Не съм запознат с испанския характер, но съм чувал, че, когато ги предизвикат, твоите сънародници стават кръвожадни, жестоки и склонни към насилие.

— О, толкова са ми омръзнали тия приказки — извика Кармен. — Сякаш в Испания всички участват в борби с бикове, самобичуват се или отмъщават с кръв за честта на семействата си. Защо никой не казва колко жестоки и склонни към насилие са германците като народ след всичко, което са направили в Европа? Или французите след Наполеон? А за американците и за това, което те са направили, няма да говоря с тебе, нещастен, жалък тенисист... — И Кармен презрително подписа чек за питиетата в бара на хотела. — Ето, спестил си парите си за четири джина с тоник. Не си ли доволен, че си дошъл в жестоката, склонна към насилие Испания и си станал лакей на богатите?

— Може би не трябва да се виждаме повече — засегна се Били. — Намери си някой друг, с когото да играеш тенис.

— Ще играя тенис с теб, защото на теб ти плащат да играеш тенис с мен. Утре по същото време. — Тя излезе с широка крачка от бара и го остави да седи сам в голямото празно помещение. Господи, каза си той, а аз си мислех, че ме ухажда! Първо Моника с нейните бомби, сега пък това.

На другата сутрин Моника дойде на корта сама. Били трябваше да признае, че има вид на тенисистка — дребна, стегната, с хубави крака, облечена с подходяща къса рокличка за тенис, с лента през челото, за да не се разрошва грижливо подредената ѝ коса.

Като излязоха на игрището, Били тихо каза:

— Моника, какъв е тоя номер, дето си го замислила?

— Името ми е сенъорита Хицман, мистър Абът — отвърна студено тя.

— Ако искаш парите, дето ги занесох в Париж, и другата... другата част от пакета, мога да ги взема — добави Били. — Ще отнеме известно време, но мога...

— Не разбирам за какво говорите, мистър Абът!

— О, хайде стига — раздражено каза той. — Мистър Абът! Когато се любехме по цял следобед в Брюксел, не ми викаше мистър Абът.

— Ако продължавате така, мистър Абът, ще трябва да съобщя на управителя, че губите ценно време в разговори вместо да правите това, което се очаква от вас, а именно да ме учите да играя тенис — заяви тя.

— Ти никога няма да се научиш да играеш тенис.

— В такъв случай това ще бъде поредният ви провал, за който ще си спомняте, когато остареете — отговори спокойно тя. — А сега, ако обичате, да започнем тренировката.

Той въздъхна, мина от другата страна на мрежата и взе да ѝ хвърля високи топки. Моника му ги връщаше все така несръчно, както и предишната сутрин.

Когато тренировката свърши, тя си тръгна от корта с думите:

— Благодаря, мистър Абът.

Следобед той победи Кармен шест на нула и шест на три, като редуваше злобно ту остри, ту прехвърлящи удари и я караше през цялото време да тича, докато лицето ѝ пламна. И тя си тръгна от корта с гневни думи:

— Този път игра като евнух.

И не го покани да изпие нещо с нея.

Като я гледаше как крачи към хотела с развети руси коси, Били си каза, че Испания вече не му изглежда толкова привлекателна, колкото в началото.

Уесли се качи на влака от Лондон за Бат. През прозореца се наслаждаваше на китните зелени селца на провинциална Англия. След напрежението и несигурността в Америка престоят в Лондон му действа успокояващо, защото там не познаваше никого и никой не очакваше нищо от него. Когато

отиде да обядва в една кръчма и застана пред бара, гласът на барманката му напомни за Кейт, която говореше по същия начин. Той изведнъж си даде сметка колко много му е липсвала тя. Дояде си сандвича, отиде на гарата и взе първия влак за Бат. Тя щеше да се изненада, като го види. Дано се изненада приятно.

Като пристигна в Бат, каза адреса на шофьора на таксито, седна на задната седалка и загледа с любопитство чистите улици и красивите стари къщи. Индианаполис нищо не струва, каза си Уесли.

Таксито спря пред тясна малка къща, боядисана в бяло като всички останали, построени плътно една до друга по цялото протежение на улицата Уесли плати на шофьора и натисна звънеца. След малко входната врата се отвори и една ниска жена с посивяла коса и домашна престилка го поздрави:

— Добър ден.

— Добър ден, мадам. Кейт вкъщи ли е? — попита Уесли.

— А вие кой сте, моля?

— Уесли Джордах, мадам.

— О, божичко — широко се усмихна жената. Протегна ръка и Уесли я пое. Мазолеста ръка на трудова жена. — Много съм слушала за тебе. Влизай, влизай, мойто момче. Аз съм майката на Кейт.

— Много ми е приятно, мисис Бейли — каза Уесли.

От вратата се влезаше направо в малка всекидневна. Едно бебе си играеше и гукаше в кошарка на пода.

— Това е брат ти, Уесли — каза мисис Бейли. — Е, половин брат в най-лошия случай. Казва се Том.

— Знам — отговори Уесли и загледа бебето с интерес. — Изглежда хубаво, здраво бебе, нали?

— Прекрасен е. Щастлив от сутрин до вечер! — каза мисис Бейли. — Да ти направя ли един чай?

— Не, благодаря. Искам да видя Кейт, ако е вкъщи.

— На работа е — отвърна мисис Бейли. — Можеш да я намериш в кръчмата. На няколко пресечки е оттук. Божичко, колко ще се зарадва, като те види. Ще останеш ли за вечеря?

— Ще видя как ще се разберем с Кейт. Хей, Томи, как си? — извика той и отиде при кошарката.

Бебето му се усмихна и взе да гука. Уесли се наведе, пхна ръка в кошарата и подаде пръст на бебето. То се надигна,

сграбчи пръста и докато Уесли леко вдигаше ръката си, се изправи и несигурно запристъпя. След това победоносно се засмя, а Уесли се изненада колко силна е малката ръчица, хванала пръста му.

— Томи, много здраво стискаш — възкликна той.

Бебето отново се засмя, пусна се и тежко седна. Уесли се надвеси над него, обзет от странно чувство, което изпитваше за първи път — нежност, примесена с неясна тревога... Бебето беше щастливо. Докога ли? Може би завинаги, щом Кейт му е майка.

— Ако ми кажете как да стигна до кръчмата... — обърна се той към мисис Бейли.

— Щом излезеш от къщи, свий наляво и като изминеш три преки, ще я видиш на ъгъла. — Тя отвори входната врата и застана до него. Едва му стигаше до рамото. Вдигна към него добродушното си обикновено лице и заговори със сериозен глас: — Трябва да ти кажа, Уесли, че дъщеря ми е била най-щастлива, докато е живяла с баща ти. И никога няма да забрави това. А сега може ли да те прегърна?

Уесли я прегърна и я целуна по главата. Когато тя се освободи от него, той видя, че очите ѝ са овлажнели, макар че на лицето ѝ грееше усмивка.

— Ти си свой тук, не забравяй това — каза мисис Бейли.

— Ще се върна пак — отговори Уесли. — Някой ще трябва да научи Томи да играе бейзбол вместо крикет, защото аз да не свърша тази работа.

— Добро момче си ти — засмя се мисис Бейли. — Точно както разправяше Кейт.

Тя застана на отворената врата и го загледа как се отдалечава по слънчевата улица.

„Кралското оръжие“ беше малка кръчма с тъмна дървена ламперия и с малки буренца, пълни с шери и портвайн, наредени високо зад бара. Наближаваше три часът, вече трябваше да затварят. Вътре имаше само един възрастен човек, който дремеше пред чаша бира на малка кръгла маса. Когато Уесли влезе, Кейт бършеше чаши, а един мъж с престилка слагаше по рафтовете бутилки бира.

Уесли застана на бара, без да каже нищо, и зачака Кейт да се обърне.

— Какво ще желаете, сър?

Уесли широко ѝ се усмихна.

— Уесли! — извика тя. — Откога стоиш тук така?

— От петнайсет минути. И умирам от жажда — отговори той.

— Искаш ли една бира?

— Не. Искам само да те погледам.

— Изглеждам ужасно — каза тя.

— Не, не изглеждаш ужасно. — Тя си беше същата, каквато я помнеше, може би не толкова загоряла и малко попълна в лицето и гърдите. — Изглеждаш прекрасно.

— Не е вярно — каза тя и го погледна сериозно, — но ми е приятно да го чуя.

Часовникът над бара удари три и тя извика:

— Затваряме вече, господа.

Старият човек на масата се отърси от дрямката, допи си бирата, стана и излезе.

Кейт излезе иззад бара и спря на няколко крачки от Уесли да го разгледа.

— Станал си мъж — каза тя.

— Не съвсем — отговори Уесли.

Тя го целуна и го прегърна.

— Толкова се радвам, че те виждам. Как разбра къде да ме намериш?

— Потърсих те вкъщи и майка ти ми каза.

— Видя ли бебето?

— Да. Страхотно е — каза той.

— Чак пък страхотно. Но си го бива. — Уесли видя, че тя се зарадва. — Чакай да си облека палтото и ще отидем да се поразходим. Ще ми разкажеш всичко, което ти се е случило.

На излизане тя извика на мъжа зад бара:

— Ще се видим в шест часа, Али.

Мъжът изсумтя.

— Красиво е това градче — каза Уесли. Слънцето грееше меко и Кейт го бе хванала под ръка. — Изглежда приятно за живеене.

— Бат ли? — сви рамене Кейт. — Преживял е и по-хубави времена. Тук са идвали на курорт аристократите заради минералните бани, за да сгодят дъщерите си и да играят на комар. Сега идват главно туристи. Имаш чувството, че живееш в музей. Не знам къде ходят на курорт аристократите сега. И

дали изобщо има такива.

— Мъчно ли ти е за Средиземно море?

Тя пусна ръката му и докато крачеше, се загледа замислено пред себе си.

— Мъчно ми е за някои неща от Средиземно море — отвърна. — За други — изобщо не. По-добре да не говорим за това. Кажи ми сега ти какво правиш?

Докато Уесли ѝ разказа какво е правил в Америка, обиколиха почти цялото градче. Кейт поклати тъжно глава, докато слушаше за Индианаполис, после дълбоко се замисли, докато той ѝ разказваше за хората, с които е разговарял за баща си, и накрая го погледна с почитително уважение, като чу за ролята му във филма на Гретхен.

— Актьор — каза тя. — Кой би помислил такова нещо? Ще продължиш ли да играеш?

— Може би след време — отговори той. — Имам да свърша някои неща в Европа.

— Къде по-точно в Европа? — изгледа го подозрително тя. — Да не би в Кан?

— Щом искаш да знаеш, да, в Кан — каза той.

Тя кимна.

— Бъни се страхуваше, че накрая ще се стигне до това.

— Накрая — повтори Уесли.

— И аз искам да си отмъстя на целия скапан свят — каза Кейт. — Но вместо това сервирам напитки в един бар. Отмъщението все някъде трябва да спре, Уесли.

— Отмъщението все някъде трябва да започне — отвърна той.

— А ако те убият, кой ще отмъсти за теб? — в гласа ѝ имаше горчивина и упрек.

— Някой друг ще трябва да реши това.

— Няма да споря с теб. Приличаш твърде много на баща си. Никога не успях да го разубея за нещо. Щом така си решил, мога само да ти желая доброто. Поне го направи както трябва. И ако предположим, че го направиш както трябва и се измъкнеш безнаказано — прекалено много предположения се натрупаха, — какво ще правиш след това?

— Мислил съм и по този въпрос — отвърна Уесли. — С парите от наследството и с парите, които ще спечеля за две години в киното, мога да купя една яхта, нещо като „Клотилд“,

и да обикалям с нея...

Кейт поклати нетърпеливо глава и каза:

— Ти може да си син на баща си, но не можеш да бъдеш баща си. Трябва да водиш свой собствен живот, Уесли.

— Това ще си бъде мой собствен живот — отговори той. — Мислех дори, че ти можеш да ми станеш съдружник с твоя дял от наследството и тогава заедно... Докато купим яхтата, малкият... Томи... — запъна се той на името — ще бъде достатъчно голям, ще може да живее на морето и...

— Мечти. Хубави мечти — каза тя.

Продължиха да вървят мълчаливо.

— Трябва да ти кажа нещо, Уесли — започна Кейт. — Моите пари вече ги няма. Свършиха.

— Как така свършиха? — невярващо попита той. — Като гледам как живееш...

— Знам си аз как живея — горчиво каза тя. — Живея като глупачка. Познавам един човек, който разправя, че иска да се ожени за мен. Има си малък бизнес тук, в Бат. Поиска да му дам всичко, което имах, за да не фалира предприятието му.

— И ти даде ли му?

Тя кимна.

— Мислех, че съм влюбена в него. Трябва да ме разбереш. Не съм жена, която може да живее без мъж. Виждаме се почти всеки следобед, като ми свърши работното време в кръчмата. Сега трябваше да съм при него, той ще побеснее довечера, като му кажа, че съм била със сина на Том. Когато дойде у дома, за да излезем някъде, не поглежда бебето.

— И ти искаш да се омъжиш за такъв човек?

— Не беше такъв, преди да му се провали бизнесът — каза Кейт. — Държеше се прекрасно с мене, с бебето, с майка ми... — добави тя и въздъхна. — Ти си млад и мислиш, че нещата са или черни, или бели... Само че не е така. За една жена на моята възраст, с моето семейство, която цял живот е вършила мръсна работа и не е красива, нищо не е лесно. — Тя си погледна часовника. — Наближава пет. Винаги прекарвам поне един час с Томи, преди да се върна в бара.

Двамата тръгнаха мълчаливо към къщата на майка ѝ. Отпред беше спряла кола, а зад волана седеше мъж.

— Това е той — каза Кейт. — Чака ме и беснее.

Когато Кейт и Уесли наближиха къщата, мъжът излезе от

колата. Беше висок, пълен, червендалест и миришеше на алкохол.

— Къде беше, дявол да те вземе? — извика той. — От три часа те чакам.

— Разходих се малко с този млад господин — отговори спокойно Кейт. — Хари, това е Уесли Джордах, той дойде да ме види. Хари Досън.

— Поразходила се малко, виж я ти? — Досън не счете за нужно да се запознае с Уесли, а удари силно Кейт. Направи го внезапно и Уесли не можа да реагира.

— Ще ти дам аз една разходка — извика Досън и отново вдигна ръка.

— Чакай малко, приятел — намеси се Уесли, сграбчи мъжа за ръката и го изтласка от Кейт, която стоеше наведена, вдигнала ръце да предпази лицето си.

— Пусни ме, гаден янки — каза Досън, опитвайки се да си освободи ръката.

— Днес повече няма да биеш, мистър. — Уесли изблъска Досън с рамо. Досън освободи ръката си и удари с юмрук Уесли в челото. Уесли за малко не падна от силния удар, изсумтя и замахна. Удари Досън право в устата, Досън се вкопчи в него и без да се пускат, двамата се свлякоха на тротоара. Уесли му нанесе още два удара по главата, ритна го в слабините и с две ръце го заудря по лицето. Досън безжизнено се отпусна и Уесли се изправи над него. После със злоба го ритна два пъти в главата.

Кейт, която стоеше приведена, без да издава звук, докато мъжете се биеха, сега се втурна към Уесли и взе да го тегли.

— Стига толкова — извика тя. — Нали не искаш да го убиеш?

— Точно това искам да направя — отвърна Уесли, треперещ от гняв. Но се остави Кейт да го отведе.

— Боли ли те много? — попита тя, обгърнала с две ръце раменете му.

— Не — отговори той, макар че главата му къртеше като ударена с тухла. — Нищо особено. Можеш вече да ме пуснеш. Няма да докосна гадния ти приятел.

— Уесли — бързо заговори Кейт, — трябва да се махнеш оттук. Върни се веднага в Лондон. Като се оправи, той...

— Вече няма да посяга на теб. Получи си заслуженото —

каза Уесли.

— Но той ще те намери. И няма да е сам — изплака Кейт.
— Ще доведе хората си от гаража. А те няма да дойдат с голи ръце. Върви, моля те, върви...

— А ти?

— Не се тревожи за мен — каза тя. — Аз ще се оправя. Ти върви.

— Не искам да те оставя с това гадно, крадливо копеле. — Той погледна Досън, който се размърда, макар че очите му бяха още затворени.

— Нямам повече работа с него. Между нас всичко е свършено — заяви Кейт.

— Говориш така само за да ме отпратиш — не вярваше Уесли.

— Говоря ти истината. С пръст да се опита да ме докосне, ще извикам полицията. Довиждане, Томи — каза тя и целуна Уесли по устата.

— Томи? — засмя се Уесли.

Кейт също се засмя и смутено закри с ръка лицето си.

— Много неща се случиха днес. Бъди внимателен, Уесли. Съжалявам, че се забърка в тази история. Хайде, тръгвай.

Уесли погледна Досън, който се мъчеше да седне и опипваше замаяно разкърваните си устни. После коленичи до него, хвана го грубо за вратовръзката и като доближи лице до подутото му ухо, каза:

— Слушай, маймуно, само ако чуя, че си я докоснал, ще се върна и да знаеш, че това, което стана сега, ще ти се стори песен в сравнение с онова, което ще ти се случи. Разбра ли ме?

Досън измърмори нещо неразбрано през сцепените си устни.

Като продължаваше да го държи за вратовръзката, Уесли го удари през лицето. Звукът от удара отекна остро и високо. Кейт извика и Уесли се изправи.

— Край на тази история — отсече той. Целуна Кейт по бузата и закрачи по улицата, без да се обръща. Главата още го болеше, но той вървеше леко и се чувстваше по-добре. Докато си припомняше боя, го обзе спокойствие. Във влака през целия път до Лондон се чувстваше отлично.

Били играеше с Кармен, този път без злоба, когато на корта се появи младеж с джинси, с изрусяла коса и раница на раменете. Постоя известно време прав, после свали раницата си и седна на тревата да наблюдава по-удобно играта. В Ел Фаро не се срещаха често туристи с раници и Били взе да хвърля любопитни погледи към младежа. Изразът на лицето му беше сериозен и съсредоточен, но той не показваше по никакъв начин одобрение или неодобрение, когато Кармен или Били удареха отлично топката или направеха грешка.

Били забеляза, че Кармен също не крие любопитството си и често поглежда към зрителя на тревата.

— Знаеш ли кое е това момче? — попита тя, когато си смениха местата на корта.

— Никога не съм го виждал — отвърна Били, изтривайки челото си с хавлиена кърпа.

— По-добре да ни гледа той, отколкото оная Хицман — каза Кармен. От известно време Моника се появяваше на корта след четири часа, когато Кармен и Били започваха да играят, и ги наблюдаваше. — Има нещо странно в тази жена, сякаш не тенисът я интересува, а самите ние. И то с лоша умисъл.

— Всяка сутрин имам тренировка с нея — каза Били, припомняйки си думите на баща си, че у Моника има нещо странно, когато я видя в Брюксел. — Може би е решила да овладее този спорт.

Продължиха да играят и Били завърши сета с класически удари, за да не бъде пак обвинен, че играе като евнух.

— Благодаря — каза Кармен, докато си обличаше пуловера. — Този път беше по-добре. — И си тръгна, без да го покани да пийнат нещо в хотела, а като мина край младежа на тревата, му се усмихна. Били забеляза, че момчето не отвърна на усмивката. Тъй като нямаше повече тренировки този следобед, си облече пуловера и тръгна да излиза от корта. Младежът се изправи и каза:

— Мистър Абът?

— Да. — Били се изненада, че младежът знае името му. Нямаше вид на човек, който може да си позволи да взема уроци по тенис в Ел Фаро.

— Аз съм братовчед ти Уесли Джордах — представи се младежът.

— Така ли, слушал съм много за теб — каза Били.

Двамата се здрависаха. Били забеляза, че ръката на братовчед му е силна и груба, ръка на човек, който се занимава с физически труд.

— И аз съм слушал много за теб — отговори Уесли.

— Да си чул нещо хубаво по мой адрес?

— Не съм — засмя се Уесли. — Но играеш страхотно тенис!

— Е, не застрашавам нито един шампион — отвърна Били, но комплиментът го зарадва.

— Момичето също — добави Уесли. — Добре тича, нали?

— В добра форма е — каза Били.

— В много отношения е в добра форма. Пък и красива!

— Външно — да — отвърна Били. Отношението на Кармен към него след спора им за американския адмирал още го измъчваше.

— Това е достатъчно. Ако всички хора, с които ти плащат да играеш тенис, са толкова красиви, нямаш основания да се оплакваш от работата си.

— Не са всички. Ти къде си отседнал?

— Никъде. В движение съм — отвърна Уесли.

— А защо си дошъл тук?

— Заради теб — отговори сериозно Уесли.

— Оо!

— Реших, че най-сетне трябва да видя какво представлява другият мъжки представител на това поколение Джордах.

— И какво ти е впечатлението засега?

— Че имаш добър сервис и че си като звяр пред мрежата.

— И двамата се засмяха.

— Дотук добре — каза Били. — Виж какво, умирам за една бира, искаш ли да дойдеш с мен?

— Готово — отвърна Уесли и намести раницата на гърба си.

Още докато крачеха към хотела, Били прецени, че младежът му харесва, макар да му завиждаше за ръста и за лекотата, с която метна раницата на раменете си.

— Чичо Рудолф каза, че си познавал баща ми... — започна Уесли.

— Виждал съм го само веднъж, когато бях малък — каза Били. — Една нощ спяхме двамата в къщата на баба ни.

— Какво впечатление ти направи? — попита Уесли,

стараейки се гласът му да звучи безстрастно.

— Хареса ми. Като го видях, всички останали ми се сториха скапани. Той водеше живот, какъвто и на мен ми се искаше да водя — биеше се, обикаляше моретата, посещаваше далечни места. И освен това — засмя се Били — не спеше с пижама. А всички, които познавах, спяха с пижами. За мен това, изглежда, се превърна в някакъв особен символ на свободен живот.

— Ти си бил странно дете — засмя се Уесли.

— Не кой знае колко странно — каза Били, като влязоха в бара и си поръчаха две бири.

Кармен седеше на една маса с баща си. Тя любопитно ги изгледа, но с нищо не показва, че се радва да ги види, нито, че ги познава.

— Нещата се развиха така, че нито веднъж не съм се бил, никога не съм скитал по света и винаги спя с пижама — продължи Били, докато си пиеха бирата. Сви рамене и добави: — Баща ти ми направи впечатление и с още нещо. Носеше пистолет. О, божичко, като го видях, си казах, поне един човек в това семейство знае какво иска. Нямам представа обаче какво е направил после с пистолета.

— Нищо — отговори Уесли. — Точно когато му потрябва, не му беше подръка...

— Ужасно съжалявам за това, което се случи, Уесли — каза тихо Били.

— Да — отвърна Уесли.

— Какви са ти плановете оттук нататък? — попита Били.

— Все още нямам истински планове. Ще видим какво ще изскочи — отговори Уесли.

Били остана с впечатлението, че Уесли знае точно какво иска да прави, но избягва да говори за това.

— Майка ми пише, че те чака голямо бъдеще на филмов актьор — подзе Били.

— Може и да приема някое предложение, но засега съм се оттеглил. Ще изчакам да видя какво ще стане с филма.

— Пише, че щели да изпратят филма на фестивала в Кан тази година.

— За първи път чувам — възкликна Уесли. — Радвам се за нея. Майка ти е наистина нещо изключително. Дано не възразиш, дето така се намесвам, но мисля, че е крайно време

да започнеш да се държиш по-добре с нея. Ако беше моя майка, щях да правя всичко за нея. Щом ще представят филма в Кан, защо не отидеш там да я видиш?

— Това е идея — замислено каза Били. — Ти ще отидеш ли?

— Да. аз имам и една друга работа в Кан.

— Може да пътуваме заедно с колата — каза Били. — Кога ще бъде това?

— През май. В края на месеца.

— След около шест седмици. Сезонът тогава е подходящ за пътуване.

— Ще можеш ли да се измъкнеш оттук?

— Чувал ли си някога за възпаление на лакътната става от преумора при тенис? — ухили се Били.

— Да.

— Усещам, че много лошо ще ми се възпали лакътната става. Има опасност направо да осакатя и за да се оправя, ще са ми нужни най-малко две седмици пълна почивка. А ти какво ще правиш дотогава?

— Не знам — сви рамене Уесли. — Ще се помотая тук, ако нямаш нищо против. Може да взема няколко урока по тенис от тебе. А може и да поработя две-три седмици на пристанището.

— Имаш ли нужда от пари?

— Още не съм закъсал съвсем, но ако припечеля нещо, няма да е лошо — каза Уесли.

— Момчето, което работеше тук на басейна — чистеше го, раздаваше дюшечи и други такива неща, а освен това изпълняваше и задълженията на спасител — напусна преди два дни. Можеш ли да плуваш?

— Ами, справям се.

— Икаш ли да питам дали мястото е още свободно?

— Защо не? Това е чудесно — каза Уесли.

— В моята стая има две легла. Можеш да се настаниш при мен — предложи Били.

— Нямах ли си приятелка?

— В момента — не. И доколкото виждам, на хоризонта не се очертава нищо — каза Били.

— Не искам да ти досаждам.

— Та братовчедите нали са за това — да си досаждат взаимно — засмя се Били.

На другия ден Уесли започна работа на басейна. А вечер, под светлината на лампите, Били го учеше да играе тенис. Уесли схващаше бързо, беше роден спортист и скоро се очерта като тенисистът с най-силните удари на този корт. Играеше всеотдайно, с напрегнато лице и присвити очи и биеше топките така, сякаш ликвидираше отявлени врагове. Макар че се гордееше със стабилния му напредък, Били се смущаваше от хладнокръвната ожесточеност, с която Уесли играеше, и понякога му се искаше да каже: „Не забравяй, че това е само игра.“

На Били му беше приятно, че Уесли е тук, и скоро откри, че е идеален като съквартирант, защото разтребваше стаята и поддържаше безупречен ред, а това беше много хубаво след съжителството с разпиляната Моника. Управителят на хотела беше доволен от работата на Уесли и поздрави Били, че го е довел. След като Били представи Уесли на Кармен, отношението на Кармен също се промени и тя започна да кани и двамата на вечеря в едно от малките ресторантчета на пристанището, когато баща ѝ не беше с нея в хотела. Уесли се държеше с Кармен сериозно и възпитано, а Били установи, че Кармен, която досега не беше пристрастена към плуването, много често прекарва горещите сутрини край басейна. След като Били ѝ каза, че майка му е направила филм, в който е играл Уесли, Кармен започна да зачита повече мненията на Били, а когато разбра, че в града дават филм, който ѝ се искаше да гледа, заведе и двамата на кино. Тя имаше слабост към филми с много кръвопролития и тъжен край и обичаше да излиза от такива прожекции с мокри от сълзи страни.

Най-хубавото от всичко бе, че след втората седмица Моника съобщи, че прекъсва тренировките си, защото заминавала на другата сутрин. Но щяла да се върне пак, заяви студено и му даде щедър бакшиш, без да уточни кога ще се върне.

— Ние с нетърпение чакаме да те видим отново — каза тя, но не обясни какво разбира под това „ние“.

— Не искаш ли да чуеш какво се случи на улица „Гро Каю“? — попита я Били, докато тя си събираше нещата.

— Знам какво се е случило на улица „Гро Каю“ —

отговори Моника. — Убили са не този, когото е трябвало. Заедно с още няколко души.

— Опитах се да ти се обадя — каза той.

— Ти не си остави адреса — отвърна тя. — Друг път недей да правиш тази грешка. Цял живот ли възнамеряваш да живееш в тази жалка страна като треньор по тенис?

— Не знам какво възнамерявам — каза той.

— Как се запозна с това момче от басейна?

— Той просто се появи тук един ден — излъга Били. На никого не бе казал, че Уесли му е братовчед, и не искаше той да се забърква с жена като Моника.

— Не ти вярвам — заяви спокойно Моника.

— Не мога да ти помогна.

— Има добро лице — каза Моника. — Силно и страстно. Един ден ще трябва да си поговоря надълго с него.

— Не се доближавай до него.

— Нареджания от теб не приемам — отговори Моника. — Запомни това.

— Помня много неща, свързани с теб — не ѝ остана длъжен той. — Някои от тях са прекрасни. А ти как си с паметта напоследък?

— Зле, много зле — каза тя. — Благодаря, че беше толкова търпелив с мен на корта, макар че от това нямаше голяма полза, нали?

— Не. Ти си безнадежден случай — отвърна той.

— Надявам се, че ще имаш по-голям успех с другите си ученици. Например с онази руса испанска кучка. Колко ти плаща, за да ѝ бъдеш жиголо? Нужна ли е профсъюзна карта за тази професия в Испания?

— Нямам намерение да слушам глупости — ядоса се той.

— Не е зле да свикваш, малкия, особено след като от няколко години си в играта — каза тя. — Адиос, Джони.

Той я проследи с поглед, докато тя се отдалечаваше. С треперещи ръце прибра бакшиша, който Моника му даде, и взе ракетата, за да започне следващата тренировка... Как да не се опасява след всичко случило се, че тя ще се върне, ще му съобщи номера на стаята си и ще му каже да отиде при нея след полунощ.

Две седмици по-късно Уесли пишеше писмо на бюрото в стаята, а Били се готвеше да ходи на танци. На забавата бяха поканени група цигани, които танцуваха фламенко, и гостите трябваше да се явят в испанско облекло. Били бе купил една риза с басти и волани и взе на заем от оркестрантите чифт тесни черни панталони, болеро и ботуши с високи токове. Уесли също бе поканен, но каза, че предпочита да напише няколко писма. Добави, че освен това ще се чувства глупаво, ако се премени като Били.

Сутринта той бе получил писмо от Гретхен, която му пишеше, че „Комедия на реставрацията“ ще бъде представена на фестивала в Кан, и го канеше да отиде там, за да сподели с нея почестите и славата. Рудолф и Дейвид Донъли също щели да отидат. Франсис Милър, кинозвездата във филма, щяла да се опита да присъства на фестивала поне три дни. Очертаваха се две интересни седмици. Гретхен пишеше колко се радва, че той най-сетне се е запознал с Били, че двамата са се харесали, и питаше дали Уесли не би могъл да убеди Били също да отиде в Кан.

— Били — обърна се Уесли към братовчед си, който се мъчеше да влезе в ботушите на музиканта, — пиша писмо на майка ти. Тя иска и двамата да отидем в Кан. Какво да ѝ кажа?

— Кажи й... — поколеба се Били, нахлузил единия ботуш, — кажи й... Какво пък, защо не?

— Тя ще се зарадва — отвърна Уесли.

— Дявол да го вземе — каза Били, който бе успял да обуе и втория ботуш, и се изправи, — предполагам, че веднъж на десет години човек може да си позволи да зарадва майка си. Как изглеждам?

— Смешно — отговори Уесли.

— И аз така си мислех — добродушно кимна Били. — Е, няма как, циганите ме зоват, тра-ла-ла. — Той изтропа с токове и двамата се засмяха.

— Приятно прекарване — пожела му Уесли.

— Ако не се върна до сутринта, значи са ме отвлекли. Нали ги знаеш циганите? Недей да плащаш откуп повече от тринайсет долара и петдесет цента.

И излезе, свирейки с уста песента на тореадора от „Кармен“.

Циганите бяха добри артисти, китарите и кастанетите им разпалваха кръвта, музиката и песните звучаха като тъжно и страстно ридание, танците им бяха горди и пламенни, а виното се лееше в изобилие. И Били отново си каза, както и първия път, когато прекоси испанската граница, че тази страна е само за него.

Защо да отричаме, мислеше си той, докато музиката около него гърмеше, а момичетата с рози в косите развяваха поли и настъпваха предизвикателно към партньорите си, за да ги отблъснат в последния момент с потракване на дебелиите си токове, защо да отричаме, че истинските удоволствия са удоволствията на богатите. Почти през цялата вечер Кармен седя до него, прекрасна с тъмната рокля, която откриваше разкошните ѝ рамене и пълната ѝ гръд, с блестящи от възбуда очи. Тези танци нямаха нищо общо с баловете в колежа в Уитби и Били беше щастлив, че толкова неща са останали зад гърба му.

Един от танцьорите дойде при Кармен и я издърпа от стола ѝ, за да танцува с нея. Тя танцуваше радостно и свободно, като професионална танцьорка, отбеляза Били, с развени дълги руси коси, с израз на гордо презрение, запечатан на лицето ѝ. Каквото и да си мислеше за Испания, дълбоко у нея живееше испанският дух и тази музика го възпламеняваше. Танцът свърши. Гостите, сред които и Били, шумно изръкопляскаха. Вместо да седне, Кармен дойде при него и го вдигна от мястото му. Сред общ смях и ръкопляскане Били започна да танцува с нея, подражавайки на мъжете танцьори. Танците му се удаваха и той успяваше да възпроизведе движенията на циганите, като в същото време леко пародираше собственото си изпълнение. Кармен схвана какво прави партньорът ѝ и се разсмя в момента, в който той смело се завъртя. Когато танцът свърши, тя го целуна, макар че лицето му бе обляно в пот.

— Трябва да глътна малко въздух — помоли я той. — Ела с мен навън.

Двамата незабелязано излязоха от залата на терасата. Небето беше мрачно и надвиснало ниско, с черни, разпокъсани облаци, които се движеха към луната.

— Ти беше прекрасен — каза Кармен.

Той я прегърна, целуна я и прошепна:

— Искам после да дойда в стаята ти.

За миг тя остана неподвижна в прегръдката му, но след това го отблъсна и каза с хладен глас:

— Ще танцувам с теб, ще играя тенис с теб и ще споря с теб. Обаче за нищо на света не бих се съгласила да се любя с теб.

— Но ти така ме гледаше...

— Това е част от играта — отвърна тя, изтривайки презрително устата си. — Всъщност — *цялата* игра. И нищо повече. Ако реша да се любя някога в тоя скапан курорт, ще го направя с младежа от басейна.

— Ясно. — Гласът му прозвуча дрезгаво от яд и разочарование. — Искаш ли да му кажа?

— Да — отговори тя.

Това го срази.

— Ще изпълня желанието ви. Винаги на вашите услуги, мадам — каза той.

— Номерът на стаята ми е 301. Ще го запомниш ли?

— Ще го помня до края на живота си.

Тя се засмя. Смехът ѝ прозвуча неприятно.

— Трябва да се връщам. Хората забелязаха, че излязохме заедно. Както знаеш, това е една изостанала страна и ние много държим на благоприличието. Идваш ли с мен?

— Не — отговори той. — Трябва да предам съобщението. И после ще спя.

— Приятни сънища — пожела му тя, обърна се и влезе в залата при музиката.

Били тръгна бавно към стаята си. Нощният вятър изведнъж охлади тялото му и той се разтрепера. Пази се от сензоритас, бе писал баща му. Прав е бил добрият старец.

Когато се върна в стаята, Уесли спеше. Спеше неспокойно, въртеше се, усуквайки завивките около тялото си, и от време на време стенеше, сякаш нощем го обземаше някакво неизлечимо терзание, което през деня успяваше да потисне или да избегне. Били застана до леглото и загледа братовчед си, без да може да прецени съжалява ли го, обича ли го, или го мрази.

Беше решил да се съблече, да си легне и да остави Уесли на мрачните му сънища, ала накрая се замисли: Дявол да го вземе, нали затова сме роднини, и разтърси Уесли.

Уесли стреснато се изправи.

— Какво има?

— Връщам се от забавата и имам новини за теб — каза той. — Ако отидеш в стая 301, там ще те чака една дама. Името ѝ е Кармен. Помоли ме лично да ти предам това.

— Шегуваш ли се? — попита Уесли, вече напълно разсънен.

— Никога в живота си не съм бил по-сериозен.

— Възможно ли е да е казала такова нещо?

— На твоє място не бих задавал никакви въпроси — отвърна Били. — Нали сам ми разправяше колко е красива. Аз да съм, отивам, преди да е станало късно.

— Аз не я обичам — каза Уесли. Изглеждаше раздразнен и недоволен, също като малко момченце, от което за първи път се иска да свърши нещо неприятно, и Били си даде сметка за седемгодишната разлика във възрастта им.

— Тук имаш работа с възрастни хора — отбеляза Били. — Любовта невинаги е главното съображение в подобни случаи. Отиваш ли?

Уесли се изправи и седна приведен на ръба на леглото. Спеше само с долната част на пижамата си и мускулите на ръцете му се откриха на светлината на лампата, която Били бе запалил, когато влезе в стаята. Прилича на победен боксьор, който знае, че в следващия рунд ще го нокаутират, помисли си Били.

— Не искам да изглеждам глупак, но не мога да го направя — каза Уесли. — Аз съм влюбен в друга. Чудесно момиче. От Ню Йорк. Тя ще се опита да дойде в Европа след няколко седмици, за да ме види. Не ме интересува какво ще си помисли дамата за мен, аз чакам приятелката си — предизвикателно заяви той.

— Да не съжеляваш после — предупреди го Били.

— Няма. Щом и ти смяташ, че е красива, и я познаваш много по-добре от мен, защо ти не отидеш?

— Дамата даде ясно да се разбере, че няма да се зарадва, ако отида аз в стая 301.

— Божичко, кой би си помислил, че такава като нея ще избере точно мен? — учуди се Уесли.

— Може би си пада по филмови звезди.

— Няма защо да се шегуваш с това — отсече Уесли. — Не

съм никаква филмова звезда и тя го знае.

— Аз просто се държа гадно — отвърна Били. — Е, изпълних си задължението. Сега си лягам.

— И аз. — Уесли погледна усуканите завивки и каза: — Каква бъркотия! Сутрин, като се събудя и си видя леглото, все едно че виждам бойно поле. — Пооправи завивките и легна, сложил ръце под главата си. — Един ден — продължи той, докато Били се събличаше — може би ще се науча да се оправям със секса и любовта и с други такива дребни неща.

— Не разчитай на това — каза Били, облече си пижамата и легна. — Лека нощ, Уесли. След такава страхотна вечер си заслужаваш почивката.

— Да — кисело отвърна Уесли. — Угаси тая проклета лампа.

Били се протегна и угаси лампата. Но дълго време не затвори очи, остана да лежи, вперил поглед в тъмния таван. След пет минути чу равномерното дишане на Уесли, а после и тихите му стенания, щом сънищата пак го връхлетяха. Били лежа буден, докато утринната светлина започна да се процежда в стаята. В далечината още се чуваше ритъмът на музиката. Испански утрини, каза си той, проклети испански утрини!

На другия ден точно в четири часа Кармен се появи на корта. Изглеждаше отпочинала и спокойна. Този път щяха да играят на двойки. Като пристигна, Кармен поздрави партньорите си и Били с лъчезарна усмивка. Макар че другите двама бяха мъже, Кармен играеше по-добре от тях, затова с Били бяха в противникови двойки. Били никога не я бе виждал да играе толкова добре — беше пъргава, точна, отбиваше топките и принуждаваше Били и партньора му да леят пот за всяка спечелена точка. Резултатът беше четири на четири. След дълга размяна на удари тя изпрати една висока топка над главата на Били. Той улови ироничната ѝ усмивка, докато с пълна скорост се изтегляше назад и подскачайки високо, успя в последния момент да стигне топката. Удари я злобно, опитвайки се да я забие в краката на Кармен, но Кармен се хвърли към мрежата и топката изсвистя край главата ѝ. Тя се поколеба и в същия миг топката я удари силно в окото, а после заподскача по игрището. Кармен пусна ракетата, извика от

болка и закри окото си с ръце.

О, господи, каза си Били, прескачайки мрежата, за да стигне до момичето, само това ми липсваше.

Лекарят беше мрачен. Каза, че окото е в опасност. Кармен трябваше да замине незабавно за Барселона, за да я прегледа специалист. Може би щеше да се наложи операция.

— Ужасно съжaliaвам — каза Били, когато се връщаха с колата му от лекарския кабинет в хотела.

— Няма за какво да съжaliaваш — отсече Кармен, но Били виждаше, че окото много я боли. — Ти не си виновен. Аз нямах работа при мрежата. Исках да ти отклоня вниманието, та да изпуснеш топката. Не се оставяй да те убедят, че си виновен.

Той се наведе и я целуна по бузата. Този път тя не го отблъсна.

Независимо обаче какво разправяше тя или който и да е друг, той знаеше, че е виновен, че ако предишната вечер нищо не се беше случило, никога нямаше да запрати срещу нея толкова силно топката, и то от такова малко разстояние.

На другия ден управителят на хотела го извика в кабинета си и каза:

— Млади човече, страхувам се, че си загазило лошо. Бащата току-що ми се обади. Надява се окото да се оправи; специалистът не смятал операцията за наложителна, но бащата е бесен. За себе си мога да кажа: не ти плащам, за да осакатяваш гостите ми. Бащата настоява да те уволня. Дъщерята се обади да каже, че никога няма да ми прости, ако направя това, но аз мисля да се подчиня на волята на бащата. Най-добре си стегни куфарите и заминавай. И колкото по-бързо, толкова по-добре. — Управителят извади един плик от чекмеджето на бюрото си и го подаде на Били. — Ето ти заплатата за месеца. Не съм удържал нищо.

— Благодаря — отвърна вяло Били.

— Съжaliaвам, че трябва да напуснеш. Ползваше се с добро име тук — заключи управителят и му подаде ръка.

Докато вървеше към басейна, за да каже на Уесли какво се е случило, Били си спомни думите на баща си за късмета на семейство Джордах. Нямаше никакво значение, че фамилията му беше Абът, а не Джордах.

Още същия ден тръгнаха с откритото пежо по огряното от слънце шосе за Франция. Били се опита да убеди Уесли, че е глупаво да си остави работата, но Уесли настоя да не седелят и Били бързо се съгласи. Беше обикнал момчето и го изкушаваше мисълта да пътуват двамата заедно по пролетните пътища на Испания и Франция. Караха бавно, разглеждаха природата, обядваха на открито наденица с черен хляб и бутилка вино в сянката на маслинени дръвчета или край някое лозе. Носеха си ракетите за тенис и в градовете, през които минаваха, обикновено намираха игрище, така че почти всеки ден изиграваха по няколко сета.

— Ако продължаваш така, след две години ще можеш да ме биеш — каза Били.

Докато пътуваха на север, Били си даде сметка колко се радва, че се е махнал от Ел Фаро, макар че винаги щеше да се чувства виновен за случилото се. Съжаляваше, задето оставя Испания, но не съжаляваше, че вече няма да се чуди дали Моника ще се появи отнякъде и ще му развали настроението с безнадеждния си тенис и с неясните си заплахи за предстоящи усложнения.

В сравнение с Ел Фаро сега Уесли говореше по-открито за предишния си живот и за хората, изиграли някаква роля в живота на баща му, които бе издирил. Разказа на Били за посещенията си в Бат, спомена за Кейт, но не каза нито дума за Досън и за сбиването с него. А за малкия си половин брат възкликна с обич.

— Хубаво момченце! Силно като биче. Мисля, че ще прилича на баща си — на баща ни. Истински щастливо дете!

— Ти обаче не изглеждаш щастлив — подзе Били. — Млад, силен, представителен и, както пише майка ми, с блестяща кариера пред себе си, стига да пожелаеш, но нямаш вид на щастливо момче.

— Горедолу съм щастлив — отвърна уклончиво Уесли.

— Не и когато спиш. Знаеш ли, че всъщност по цяла нощ стенеш?

— Сънища. Те нищо не значат.

— Психиатрите не смятат така.

— А ти какво смяташ? — Гласът на Уесли изведнъж

прозвуча рязко.

— Смятам, че нещо те измъчва. Нещо лошо. Ако искаш да поговорим, може би ще ти олекне.

— Може би — каза Уесли. — Но друг път. Сега нека оставим тази тема.

След като влязоха във Франция, прекараха първата нощ в един малък хотел, обърнат към морето, точно срещу границата в Порт Вандр.

— Имам страхотна идея — предложи Били. — В Кан трябва да бъдем след две седмици — защо не отидем в Париж, можем да си прекараме славно?

— Не — поклати решително глава Уесли. — Аз трябва да отида в Кан. Все отлагам, сега вече е време да отида.

— Защо?

Уесли изглежда странно Били.

— Трябва да видя Бъни, с когото бяхме заедно на „Клотилд“. Всъщност той е в Сен Тропе. Има да ми предава една информация. Важна информация. Ти иди в Париж. Аз ще се придвижа на автостоп на изток.

— Каква информация? — попита Били.

Уесли отново го изглежда странно.

— Търся един човек и Бъни може би знае къде да го намеря. Това е всичко.

— Не може ли този човек да изчака две седмици?

— Чакал е прекалено дълго.

— Кой е той?

— Онзи, заради когото не мога да спя спокойно... Всяка нощ го сънувам. Сънувам, че го намушквам с нож, много пъти един след друг, но той все не пада, стои прав и ми се смее... Като се събудя, още го чувам как се смее.

— Познаваш ли го? — попита Били. — Искам да кажа, в съня си.

Уесли бавно кимна:

— Това е човекът, който уби баща ми.

Той изрече тези думи с такъв тон, че Били настръхна като от студ.

— Какво ще направиш, като го намериш?

— Все на някого трябва да го кажа... — пое дълбоко дъх Уесли — и не виждам защо да не го кажа на теб. Ще го убия.

— Господи! — извика Били.

Двамата седяха мълчаливо, загледани в морето.

— Как смяташ да направиш това? — попита накрая Били.

— Не знам — сви рамене Уесли. — Ще реша, като му дойде времето. Може би с нож.

— Имаш ли пистолет?

— Не.

— А *той* дали има?

— Вероятно.

— Ще те убие.

— Ще гледам да не ме убие — заяви мрачно Уесли.

— Ако все пак успееш да му видиш сметката, полицията ще започне да търси първо теб, нали знаеш? — каза Били.

— Мисля, че да — съгласи се Уесли.

— Ще имаш късмет, ако се отървеш с двацет години затвор. Това знаеш ли го?

— Не.

— Но въпреки всичко искаш да отидеш в Кан и да свършиш тази работа?

— Да.

— Слушай, Уесли — каза Били. — Не мога да те оставя така да си погубиш живота. Трябва да ми позволиш да ти помогна.

— Как?

— Имам пистолет със заглушител, скрит в Париж.

— Може да се окаже полезно — кимна мрачно Уесли.

— Нека ти помогна да обмислим... — запъна се Били — убийството. В края на краищата получил съм някаква подготовка като военен. Говоря френски много по-добре от теб. Знам да боравя с пистолет. Ще ти призная нещо, което не бива да казваш на никого — докато бях в Брюксел, станах член на група терористи...

— Ти? — попита невярващо Уесли.

— Да, аз. Участвах в една акция в Амстердам срещу испанската туристическа агенция. Знам как се прави бомба. За тая работа по-добър съдружник от мен не можеш намери. Ще ти кажа какво ще направим — продължи той. — Докато ти стигнеш до Сен Тропе, аз ще отида в Париж, ще взема пистолета и двамата ще се срещнем в Сен Тропе или в Кан, където решиш. Съгласен ли си?

Уесли внимателно изгледа Били и каза:

— Будалкаш ли ме?

— О, стига, Уесли — извика Били с огорчение. — Нищо подобно! Какво ще загубиш от това? След няколко дни ще бъда на морето. С пистолета. И с достатъчно патрони, за да можеш да се упражняваш. На това будалкане ли му викаш?

— Мисля, че не — отвърна Уесли, но някак неохотно. — Добре, ще ми съобщиш къде си отседнал в Париж. Аз ще ти се обадя и ще ти кажа къде да ме намериш.

— Мисля, че можем да пийнем нещо — каза Били.

— И аз така мисля — отвърна Уесли.

На другия ден пътуваха заедно до Ним, откъдето Били щеше да продължи на север за Париж. Били седеше мълчаливо зад волана под сянката на една тополя, докато Уесли измъкваше раницата от колата и я наместваше на гърба си. Бяха се уговорили, че Били ще му изпрати телеграма до поискване в Сен Тропе, в която ще му съобщи името на хотела си в Париж.

— Е, хайде, и умната — заръча Уесли.

— Ти също — каза Били. — Нали няма да предприемаш нищо рисковано, преди да дойда?

— Няма. Обещавам. — Двамата си стиснаха ръцете. — Ще ми липсва тенисът — засмя се Уесли.

— Да знаеш, че във френските затвори се играе много малко тенис — каза Били.

— Знам — отвърна Уесли и отстъпи встрани.

Били включи мотора и махна на Уесли, а колата, предназначена за слънчеви ваканционни дни, изхвърча на шосето изпод сянката на тополата. В страничното огледало Били видя високата слаба фигура, поела бавно по пътя към Кан.

Когато пристигна в Париж и се настани в един хотел на Левия бряг. Били веднага даде поръчка за разговор с Америка. Щом Рудолф вдигна телефона, Били му каза:

— Вуйчо Рудолф, Били Абът се обажда. Аз съм в Париж, в хотел „Аламбер“. Имам нужда от помощ. Спешно. Нещо ужасно ще се случи с Уесли, а може би и с мен, ако... — замълча той.

— Ако какво, Били? — попита Рудолф.

— Ако не предотвратим някои неща — отговори Били. —
Не мога да ти кажа по телефона.

— Утре идвам в Париж — каза Рудолф.

— Бога ми, точно това исках да чуя — отвърна Били.
Легна уморен на леглото и след малко заспа.

— Обясни ми сега — каза Рудолф на Били, когато поеха по магистралата от летището за Париж.

— Става дума за Уесли — отвърна Били, шофирайки внимателно. Валеше дъжд и в късната вечер фаровете на колите се отразяваха върху мократа настилка на шосето. — В момента е в Южна Франция и търси човека, който според него стои зад убийството на баща му. — Той завъртя волана, за да влезе в дясното платно, тъй като шофьорът отзад святкаше нетърпеливо с фаровете. Колата ги задмина със свистене, обливайки ги с дъждовна вода, от което предното стъкло стана непроницаемо за няколко секунди. — Мръсник — извика Били, доволен, че може да насочи вниманието си към нещо друго.

Рудолф намести шапката си и потри с ръка челото си, сякаш да успокои някаква болка там.

— Откъде знаеш всичко това? — попита вяло той.

— Той ми каза — отговори Били. — В Испания много се сблизихме. Радвах се, че сме станали толкова добри приятели. Живеехме в една стая. Той спеше, сякаш се намира в окоп, а артилерията стреля все по-близо и по-близо до него. Виждах, че нещо го измъчва, разтревожих се, накрая го попитах и той ми каза.

— Смяташ ли, че е говорил сериозно? — попита Рудолф.

— Напълно — отвърна Били. — В репертоара му шегите липсват. Дори в начина, по който играе тенис, има нещо плашещо. Не прилича на никое друго момче, което познавам. И на никой друг мъж.

— Нормален ли е?

— За всичко останало — да — увери го Били.

— Смяташ ли, че намесата на психиатър би помогнала?

Били се замисли и каза:

— Не би му навредила. Ако успееш да го убедиш, че за тая цел трябва да седи мирен цяла година. Само че няма да можеш да го убедиш.

Рудолф изсумтя и попита с обвинителен тон:

— Защо не остана с него?

— Ами... — започна притеснено Били. — Това е другата страна на въпроса. Казах, че ще му помогна.

— Как?

Били нервно се раздвижи на тясната седалка и стисна поздравно волана.

— Казах, че ще се опитам да измисля някакъв начин да свършим заедно тази работа, някакъв начин да я свършим така, че да не ни хванат... Все пак имам известна военна подготовка.

— А ти нормален ли си? — попита рязко Рудолф.

— Винаги съм се смятал за нормален.

— *Сериозно* ли му говореше?

— Не знам дали съм говорил сериозно — тросна се Били.

— Сега обаче говоря сериозно. И няма защо да се държиш като полицаи, който разпитва затворник, Рудолф.

Рудолф раздражено въздъхна и каза:

— Събрали се двама смахнати.

— От едно семейство — засегна се Били от мнението на вуйчо си. — Добре дошъл при смахнатите си роднини в Европа, вуйчо.

— Какво търсиш в Париж, докато той се забърква кой в знае каква идиотска каша там? — повиши гневно тон Рудолф.

— Казах му, че имам в Париж пистолет със заглушител — отговори Били.

— *Наистина* ли имаш пистолет със заглушител?

— Да.

— Дявол да го вземе, Били, ти пък в какво си се забъркал през тези няколко години! — викна Рудолф.

Били отново нервно се раздвижи на седалката:

— По-добре е и за теб, и за мен да не знаеш.

Рудолф си пое дълбоко дъх и въздъхна.

— Полицията търси ли те?

— Не. Поне не ми е известно — отговори Били доволен, че не трябва да отнема очи от пътя, та да не гледа изражението на вуйчо си.

Рудолф уморено разтърка лицето си — чу се стържещ звук от небръснатите му бузи.

— Най-добре ми дай този пистолет — каза той.

— Обещах на Уесли, че ще му го занеса след един-два дни — отвърна Били.

— Виж какво, Били — започна Рудолф, старайки се да не повишава повече тон. — Извика ме тук, за да ти помогна. Взех първия самолет. Или ще правиш, каквото ти кажа, или... — Той замълча.

— Или какво? — попита Били.

— Не знам. Още не знам. Но все нещо. Къде точно се намира Уесли сега? Днес? В този момент?

— В Сен Тропе. Разбрахме се, че ще му изпратя телеграма къде да ми се обади в Париж, за да се уговорим кога да се срещнем.

— Изпрати ли телеграмата?

— Тази сутрин я изпратих.

— Защо си избързал? Защо не ме изчака? Може би е по-добре да не знае къде се намираш.

— Той и бездруго ме подозира — опита да се защити Били. — Ако не спазя уговорката, ще действа сам и това ще бъде краят на Уесли Джордах.

— Да, може би си прав. Може би — съгласи се Рудолф. — Той обади ли ти се вече?

— Не.

— Добре. Като ти се обади, не му казвай, че аз съм в Европа. И му обясни, че ще ти отнеме повече време, отколкото си смятал, да вземеш този проклет пистолет.

— Какво ще спечелим с това?

— Ще спечелим още малко време да измисля нещо, това ще спечелим — ядосано каза Рудолф. — А и ти би могъл да помислиш за нещо. Сега помълчи малко! Съсипан съм от пътуването и искам да си затворя очите за няколко минути с надеждата, че поне един от двамата ни ще бъде озарен от някоя смислена идея, докато стигнем до хотела.

Преди да си пожелаят лека нощ, Рудолф напомни:

— Не забравяй, че утре искам да получа пистолета. Едно е сигурно — той никога няма да попадне в ръцете на Уесли.

— Тогава ще използва нож или тояга, или ще тръгне с голи ръце — каза Били. — Ти не го знаеш какъв е.

— Това е истина и съжалявам, че едва сега започвам да я осъзнавам — отвърна Рудолф.

— Виж какво, ако не искаш да се замесваш в тази работа, аз ще се опитам да се оправя сам — предложи Били. — Просто забрави какво съм ти казал, нали разбираш...

Рудолф погледна замислено Били, сякаш преценяваше какви ще бъдат предимствата, ако забрави, и недостатъците, ако не забрави, и поклати глава.

— Може би аз трябваше да намеря мистър Данович. И то

отдавна! Само че това ми хрумна едва тази вечер. Не, мисля, че въпросът не е в това да забравя. Лека нощ, Били. Ако през нощта ти дойде нещо наум, обади ми се. И без това сигурно няма да мога да спя.

Той отново прокара ръце по лицето си и се запъти бавно и тежко към асансьора.

Никога досега не съм си давал сметка колко е стар, каза си Били, докато вратите на асансьора се затваряха зад вуйчо му.

На другата сутрин двамата закусиха в трапезарията на хотела. Рудолф изглеждаше изтощен, имаше торбички под очите, ядеше мълчаливо и пиеше чаша след чаша кафе.

— Отиваш следобед да вземеш... предмета и ми го даваш — каза най-накрая той.

— Сигурен ли си, че искаш да... — започна Били.

— Сигурен съм в едно — прекъсна го троснато Рудолф — и то е, че не желая повече да слушам никакви аргументи!

— Добре, ти командваш — каза Били и изпита облекчение, че отговорността за решенията вече не беше само негова.

В трапезарията влезе портиерът и се обърна на френски към Били:

— Търсят ви по телефона, мистър Абът. Кабината е във фойето.

— Благодаря — Били стана и каза на Рудолф: — Това е той. Никои друг не знае, че съм тук.

— Внимавай как говориш с него. Каквото и да кажеш, трябва да звучи убедително — каза Рудолф.

— Ще направя, каквото мога. Но с това момче няма никаква гаранция — отвърна Били и излезе от трапезарията. Докато влизаше в кабината и вдигаше слушалката, усети, че кафето, което бе изпил, изведнъж започна да горчи в устата му.

— Били, можеш ли да говориш? — достигна отдалече гласът на Уесли.

— Не съвсем.

— Аз съм в „Ле пинед“ в Сен Тропе. Ти кога ще дойдеш тук?

— След няколко дни, Уесли. Възникнаха известни

усложнения при получаването на стоката. — Докато говореше, собственият му глас му прозвуча фалшиво.

— Какви усложнения? — попита рязко Уесли.

— Ще ти кажа, като се видим.

— Ще получиш ли това, което трябва, или няма да го получиш?

— Разбира се, че ще го получа. Просто ще отнеме още малко време.

— Какво значи малко време?

— Четири-пет дни.

— Ако не дойдеш до пет дни, отивам в Кан — заяви Уесли. — Сам. Разбираш ли какво значи това?

— По-спокойно, Уесли. Правя всичко, каквото мога.

— Мисля, че го усукваш нещо, Били.

— Не го усуквам — отвърна Били. — Просто възникнаха някои неочаквани неща.

— Сигурно — тросна се Уесли и затвори.

Били се върна бавно в трапезарията, седна и каза:

— Той е в „Ле пинед“ В Сен Тропе. И никак не е доволен. Даде ми пет дни срок.

Рудолф кимна и попита:

— Нали не му каза, че съм тук?

— Не.

— Довечера ще взема влака за Антиб — реши Рудолф. — Не искам да ме проверяват на летището. Ще отседна в „Коломб д'ор“ в Сен Пол дьо Ванс, ако ти трябва, ще можеш да ме намериш там.

— Измисли ли нещо през нощта? — попита Били.

— Може би — мрачно се усмихна Рудолф.

— А ще ми кажеш ли какво е то?

— Не. По-добре е да не ти казвам. Както ти се изрази снощи, и за теб, и за мен е по-добре да не знаеш.

— Това ни е семейна черта, нали — да пазим тайна един от друг?

— До известна степен — изправи се Рудолф. — А днес ще се наслаждавам на Париж. Може дори да отида в Лувъра. Ще се срещнем тук в пет часа. Дотогава недей да вършиш никакви глупости.

— Ще се опитам. Довиждане до пет часа — каза Били.

След като вуйчо му тръгна, Били отиде с такси до банката

на ъгъла на улица „Доминик“. Не искаше никой да забележи откритото пежо и евентуално да му запише номера. Взе си сака за тенис и когато служителят в хранилището превъртя двата ключа и се върна на бюрото си, Били пхна пистолета и пачките патрони заедно с остатъка от десетте хиляди франка в сака, върна се при служителя, каза му, че освобождава сейфа, и му предаде ключа.

След това се прибра в хотела с такси и сложи чантата на леглото. Седна и не откъсна поглед от нея до пет часа.

Рудолф слезе в слънчевото утро на гарата в Антиб. Колата от Херц, която бе поръчал, го чакаше. Докато се подписваше на документа, с единия си крак притискаше заключената чанта.

Като стигна в „Коломб д'ор“, пренесе чантата в хотела и след като приключи с регистрацията, последва носача, който пое чантата.

Когато остана сам в стаята, Рудолф се обади по телефона на стария адвокат в Антиб и си уговориха среща в единайсет часа в кантората му. Избръсна се, влезе във ваната и дълго време лежа отпуснато. Сега в Ню Йорк беше два часа през нощта и тялото му го усещаше. Докато си обличаше чисти дрехи, движенията му бяха бавни и сънливи. Поръча да му донесат голяма чаша кафе. Беше в същата стая, в която бе отседнал и предишния път. Тук бе идвала Жана и спомените за нея събудиха стари желания. Той взе лист хартия и написа: „Мила Жана, аз съм пак в нашия хотел и се чудя дали си свободна...“ Спря да пише и смачка хартията. Много време бе минало оттогава. Всичко бе свършило.

В десет и половина заключи чантата, качи се на взетата под наем кола и потегли бавно към Антиб.

Старият човек го чакаше пред голямата лакирана маса, а слънчевото синьо море зад гърба му бе оградено като в рамка от широкия прозорец.

— Тук е безопасно да говорим, нали? — попита Рудолф, като седна.

— Напълно — отговори адвокатът.

— Искам да кажа, че в бюрото няма магнетофони или нещо подобно?

— Има един, но не е включен — поясни адвокатът. —

Използвам го само когато клиентът ми пожелае.

— Надявам се, че няма да се обидите, сър, ако ви помоля да го сложите отгоре на бюрото, за да сме сигурни и двамата, че не записва.

Старият човек се намръщи и студено отвърна:

— Както желаете, сър. — Отвори едно чекмедже и постави на бюрото малката машинка.

Рудолф стана и я разгледа. Магнетофонът не беше включен.

— Благодаря, сър — той се върна на мястото си. — Искам да ви помоля освен това да не си записвате нищо, нито сега, нито след като си тръгна — добави той.

— Няма да има никакви бележки — кимна старият човек.

— Дошъл съм при вас по много деликатен въпрос — подзе Рудолф. — Става дума за безопасността на моя племенник, сина на брат ми, който бе убит.

— Тъжна история — каза старият човек и пак кимна. — Надявам се, че раните донякъде са заздравели.

— Донякъде — повтори Рудолф.

— И че наследството е разделено при минимални прояви на... враждебност.

— При максимални — отбеляза мрачно Рудолф.

— Жалко. Тези семейни проблеми... — каза старият човек.

— Моят племенник в момента се намира тук, в Южна Франция — обясни Рудолф. — Той не знае, че и аз съм тук, и засега предпочитам да не разбере за моето присъствие.

— Добре.

— Дошъл е, за да намери мистър Данович.

— Ах — възкликна печално старият човек.

— Възнамерява да го убие, след като го намери.

Старият човек се закашля, сякаш нещо бе заседнало в гърлото му. Извади голяма бяла носна кърпа и избърса устните си.

— Извинете, сега разбирам какво имавте предвид, като казахте, че сте дошли по много деликатен въпрос.

— Аз не искам той да намери Данович.

— Разбирам желанието ви — каза адвокатът. — Не разбирам обаче как аз мога да ви бъда полезен.

— Ако Данович — Рудолф си пое дълбоко дъх — бъде

убит от някой друг, преди племенникът ми да го открие, въпросът ще бъде разрешен.

— Разбирам — отвърна замислено старият човек. Пак се изкашля и пак извади кърпата си. — А как смятате, че мога да ви помогна да постигнете желания от вас резултат?

— Навремето, сър, вие сигурно сте поемали дела, в които са били замесени хора от престъпния свят — продължи Рудолф.

— Навремето — да — потвърди тихо адвокатът и отново кимна.

— Ако ме представите на някой, който знае къде се намира Данович и може да бъде убеден да свърши тази работа, готов съм да заплатя много добре за... за услугата му — каза Рудолф.

— Разбирам — отвърна адвокатът.

— Естествено, готов съм да внесе значителна сума и във вашата швейцарска банкова сметка за *вашата* услуга — продължи Рудолф.

— Естествено — въздъхна адвокатът. Рудолф не разбра дали въздишката е породена от мисълта за рисковете, които трябваше да се поемат, или от мисълта за значителната сума в швейцарската банка.

— Това ще трябва да се направи много бързо — добави Рудолф. — Момчето е нетърпеливо и безразсъдно.

— Разбирам в какво положение се намирате, мосю Джордах — кимна адвокатът, — но нали ви е ясно, че такова нещо не може да се уреди от днес за утре, ако изобщо може да се уреди...

— Готов съм да предложи двайсет хиляди долара — извиси глас Рудолф.

Адвокатът отново се закашля. И отново избърса устата си с кърпата.

— Никога през живота си не съм пушил — каза раздражено той, — а тази кашлица не ме оставя на мира. — Завъртя стола си и се обърна към спокойното море, сякаш то можеше да му даде нужния отговор на въпросите, които го измъчваха.

В стаята настъпи продължителна тишина. И сред тази тишина Рудолф се размисли над това, което правеше. Той извършваше злина. Цял живот бе вярвал в доброто и в нравствеността, а сега извършваше злина. Защо? За да

предотврати друга, по-голяма злина. И нравствеността може да се окаже капан като много други благородни думи, помисли си той... Въпросът е: кое е по-важно, принципите или собствената плът и кръв? Той вече си бе отговорил на този въпрос, поне за себе си. И ако се наложеше, след време щеше да страда за това.

Мълчанието в стаята наруши адвокатът, който, без да се обърне към Рудолф, каза:

— Ще видя какво мога да направя. В най-добрия случай мога да се надявам, че ще се свържа с един господин, който евентуално би проявил интерес да ви се обади. Надявам се, разбирате, че за мен това ще бъде началото и крайт на въпроса.

— Разбирам — отвърна Рудолф. — Отседнал съм в „Коломб д'ор“ в Сен Пол дьо Ванс. Ще очаквам телефонно обаждане.

— Нищо не обещавам, скъпи мою — предупреди адвокатът, като се завъртя с гръб към морето и уморено се усмихна на Рудолф. — За да бъда напълно честен с вас, ще ви кажа, че предпочитам да убедите племенника си да се откаже от този прибързан план.

— И аз така предпочитам. Но се съмнявам, че ще мога да го разубеда — отвърна Рудолф.

— Такива са младите — мрачно кимна адвокатът и добави: — Е, ще направя, каквото мога.

— Благодаря — изправи се Рудолф. Още не беше излязъл от кабинета, когато адвокатът отново се обърна към морето. Дватамата не си стиснаха ръцете за довиждане.

Силата на парите, мислеше си Рудолф, докато пътуваше с колата покрай пристанището... Дали щеше Хамлет да плати на Розенкранц и Гилденщерн да убият вуйчо му, краля, ако имаше пари?

Като се върна в „Коломб д'ор“, той се обади в хотел „Аламбер“ в Париж. За щастие Били беше в стаята си. Рудолф не знаеше, че Били изобщо не е излизал от хотела, освен за да отиде до банката предишния ден.

— Били, има лъч надежда — каза вуйчо му. — Не мога да ти кажа за какво става дума и никога не ме питай за това. Сега просто трябва да печелим време. А ти трябва да се опиташ да укротиш Уесли. Чуваши ли ме добре?

— Чувам те прекалено добре — отговори Били. — Как предполагаш, че трябва да го укротя?

— Иди в Сен Тропе на петия ден. Измисли нещо, каквото и да е — ти си умно момче...

— Всички така разправят — каза мрачно Били.

— Просто се помотай с него. Не искам да изчезне някъде. През цялото време трябва да го държим под око. Разбра ли?

— Разбрах — отвърна вяло Били.

— Ако се наложи, можеш да му кажеш къде съм — продължи Рудолф. — Предпочитам да не знае, но ако това е единственият начин да го удържим, тогава аз ще се намеся. Дръж ме в течение.

— Колко време ще трябва да го укротявам? — попита Били.

— Колкото се наложи.

— Много точен отговор — отбеляза Били.

— Без остроумия, ако обичаш — сръза го Рудолф. — Аз съм си поел дела, ти поеми твоя дял.

— Да, сър — каза Били. — През следващите няколко дни все ще измисля някаква история.

— Браво!

— Друг е въпросът, дали лудият Уесли ще повярва на тази история.

— Желая ти късмет — каза Рудолф и затвори телефона.

„Клотилд“ беше закотвена в пристанището на Сен Тропе, недалеч от яхтата, на която работеше Бъни. Уесли и Бъни отидоха да видят „Клотилд“. Бъни тръгна неохотно.

— Стига си я гледал тази яхта.

— Не се тревожи, Бъни — успокои го Уесли. — Нито ще се разплача, нито ще ударя някого. Това беше единственият ми дом, където съм се чувствал добре. Само ще погледна и ще си припомня дните, когато баща ми беше там. Много потискащи неща ми се е случвало да видя оттогава... — Той бе прекарал последните дни и нощи в очакване на Били, като обикаляше пристанищата на Сен Тропе и Кан и надничаше из нощните клубове. Не смееше да попита Бъни дали Данович се мярка наоколо, тъй като Бъни веднага щеше да почне да спори с него. Не смееше да попита никого за Данович, защото не желаше да допусне самият Данович или в крайна сметка полицията да разберат, че той го търси. Но можеше да провери

сам. Досега не бе намерил човека, когото търсеше, ала беше сигурен, че след време Данович ще се появи. В крайна сметка разполагаше с време. Обиколките из пристанищата през този тих месец, преди да започне сезонът, за негова изненада му действаха успокояващо. Дори спеше по-спокойно и жестоките сънища, които го преследваха от толкова време, сега не го навестяваха.

Като наближиха „Клотилд“, спряха и загледаха яхтата, без да говорят. Тя изглеждаше старомодна и удобна и на Уесли му стана драго, че е толкова чиста и добре поддържана. Щеше да го заболи, ако беше мръсна и запусната.

— Добре се грижат за нея, нали? — каза той на Бъни.

— Германци са — отвърна Бъни. — На палубата можеш направо да се храниш. Искаш ли да се качиш да поразгледаш? Включили са автопилот.

Уесли поклати глава и каза:

— Не. Това е достатъчно. Доволен съм, че я видях, и това ми стига.

Върнаха се на другата яхта, където Уесли готвеше на печката задушена риба. Щяха да бъдат трима за обяд — Бъни се бе събрал с едно момиче, което работеше в някакъв бутик на пристанището и всеки ден идваше да обядва с него. Беше хубаво, дребно, чернокосо момиче, говореше доста добре английски и Бъни беше луд по нея, а доколкото Уесли можеше да прецени, и тя по него. Момичето идваше на яхтата и след работа и понякога преспиваше при Бъни. Уесли забеляза, че полека-лека Бъни се освобождаваше от своите женствени маниери. Двамата с момичето говореха, че ще се женят и ще се хванат на някоя по-голяма яхта Уесли забеляза също, че Бъни не само бе възприел маниерите на Том, но съзнателно или несъзнателно уреждаше живота си така, както бяха живели баща му и Кейт.

На Уесли му стана драго, защото почувства, че това е признание за баща му, признание от страна на човека, който го бе познавал най-добре. Сега вече много от нещата, които бе чул за баща си от Теди Бойлан и от Шулц в Еврейския дом за стари хора в Бронкс, не го смуцаваха.

Обядът, придружен от бутилка студено вино, беше хубав. Уесли бе помолил Бъни да не казва на никого, че е участвал във филм, който ще бъде показан в Кан, но когато момичето —

казваше се Надин — попита Уесли какво работи, Бъни изтърси:

— Той е филмов актьор. Как ти се струва, моят стар морски другар?

Е, каза си Уесли, щом по този начин Бъни се издига в очите на момичето си, какво лошо има?

— Наистина ли? — попита невярващо Надин.

— Ами, да — потвърди Уесли, — но след като филмът излезе, може и да се окаже, че съм бивш филмов актьор.

— Будалките ли ме вие двамата? — попита Надин.

— Ще се увериш сама — каза Бъни. — Той е звездата в един филм, който ще покажат на фестивала.

— Не съм звездата. Имам само една малка роля — възрази Уесли.

Надин внимателно го изгледа и додаде:

— Мина ми през ум, че след като си толкова хубав, все трябва да си *някакъв*.

— Такива като мен — под път и над път. Аз съм си моряк по душа и толкова — заяви Уесли.

— Аз работя с едно момиче, всъщност тя ми е най-добрата приятелка, и е луда по филми, страшно симпатична е — каза Надин, — да я доведе ли довечера да вечеряме заедно?

— Аз съм съвсем за малко в Сен Тропе — отвърна смутено Уесли. Алис бе обещала да дойде в Европа поне за две седмици и той не искаше да се изкушава от някаква страшно симпатична францужойка.

— Тя говори добре английски — продължи Надин.

— Всъщност тази вечер имам среща — каза Уесли. Днес беше петият ден и той искаше да си бъде в хотела, когато и ако изобщо Били се появи.

— А утре вечер? — не спираше Надин.

— Утре вечер сигурно ще бъда в Кан — отвърна Уесли. — Може би друг път.

— Ще се върнеш ли след фестивала? — попита Надин.

— Зависи — отвърна Уесли.

— Тя току-що скъса с приятеля си. Само ти ще можеш да я развеселиш.

— Не ме бива много да развеселявам хората. Питай Бъни.

— Той е сериозно момче — намеси се Бъни. — Първо него трябва някой да го развесели.

— Ако дойдем в Кан, ще можеш ли да ни намериш билети

за твоя филм? — попита Надин.

— Мисля, че да. Ще съобщя на Бъни къде съм отседнал. — Божичко, каза си Уесли, само това ми липсваше — две французойки да ми се увесят на врата точно когато открива онзи мръсник Данович.

— Нали няма да забравиш? — попита Надин, докато се приготвяше да се върне в своя бутик.

— Няма да забравя — излъга Уесли.

Надин целуна Бъни. Бъни и Уесли загледаха дребната грациозна фигурка, която се отдалечаваше бързо по кея с полюшваща се походка.

— Какво ще кажеш? — попита Бъни. За пръв път му задаваше този въпрос.

— По-красива от това не може да бъде — отговори Уесли.

— Не смяташ ли, че е много лекомислена, за да стане добра съпруга? — попита напрегнато Бъни.

— Мисля, че е чудесна, Бъни — успокои го Уесли. Не искаше по никакъв начин да се чувства отговорен, когато Бъни взема решение по такъв сериозен за него въпрос като брака. — Аз просто не я познавам.

— Ще ти кажа нещо — започна Бъни. — С твоята външност, с това, което си научил от баща си, а и сега, след като си станал филмов актьор, бас държа, че знаеш за жените сто пъти повече от мен. Никога не съм бил силен по тая част и не искам да се залъгвам. — Той се поколеба. — Не ти ли се стори, че тя флиртува с теб или нещо такова?

— Стига, Бъни. — Уесли беше искрено потресен.

— Не искам да се обвързвам с жена, която ще се задява с приятелите ми — реши Бъни.

— Успокой се, приятел — каза Уесли. — Дори не ми е намигнала.

— Радвам се да го чуя — отвърна Бъни. — А сега... за теб...

— Какво за мен?

— Имам чувството, че не си дошъл на Лазурния бряг само да видиш стария си другар или някакъв си филм...

— Въобразяваш си. Аз просто...

— Нищо не си въобразявам. Познавам те. Знам кога говориш искрено. И кога криеш нещо. Точно сега криеш нещо. Наблюдавам те, когато не знаеш, че те гледам, и това, което

виждам, не ми харесва, Уесли.

— Глупости — грубо каза Уесли. — Спри да се държиш като досадна бабичка.

— Знам само едно — продължи Бъни. — Баща ти никак не би искал да си навлечеш някоя беля — голяма беля — особено заради онзи тип Данович. Чуваш ли ме, Уесли?

— Чувам те.

— Той те обичаше и това, което искаше най-много, беше да живееш добре. Съвсем същото важи и за мен. Не искам да те виждам в затвор или в болница, или в морга.

— Не ме карай да съжалявам, че съм дошъл да те видя, Бъни — каза тихо Уесли.

— Хич не ме интересува дали ще ме видиш повече, стига да мога да ти наляя малко разум в главата — не отстъпваше Бъни. — Чудесен живот имаш пред себе си, не го проваляй! Баща ти е мъртъв и толкова. Уважавай паметта му — това е всичко, което искам от теб.

— Трябва да се връщам в хотела. Очаквам телефонен разговор — каза Уесли.

Бъни остана на кърмата, втренчил неодобрителен поглед в Уесли, който се качи на взетия под наем мотопед и запърпори към хотела.

Като стигна до хотела, Уесли видя откритото пежо на паркинга. Забързано влезе вътре. Портриерът му даде ключа и каза:

— Един господин ви чака в бара.

Били седеше сам в празния бар, отпиваше от бирата си и гледаше тясното заливче, край което беше построен хотелът. Както се бе отпуснал в стола си, изглеждаше дребен и нещастен. Дрехите му бяха смачкани, а косата му разрошена от вятъра по време на пътуването. След дългия път до Париж и обратно в откритата кола изглеждаше още по-мургав от обикновено. Прилича на хитър арабин, помисли си Уесли, докато крачеше към братовчед си. Били се изправи, когато Уесли наближи, и двамата си стиснаха ръцете.

— Е, братовчедо, крайно време беше — каза Уесли.

— За бога, с това ли започваш — възкликна раздразнено Били.

— Хайде да се качим в моята стая — предложи Уесли, поглеждайки към бармана, който режеше лимони в дъното на

бара. — Там ще говорим.

— Не може ли да си допия бирата — възрази Били. — Като те гледам, и ти имаш нужда от една бира.

— Аз имам нужда от още много неща. Хайде по-бързо — подкани го Уесли.

— Доста елегантен хотел — огледа се Били. — Сигурно струва цяло състояние.

— Смятах, че ще остана тук само два дни, а не целия сезон — отговори Уесли. — Изпи ли си бирата?

— Изглежда, съм я изпил, но трябва да я платя — уточни Били.

— Запишете бирата на господина в моята сметка — извика Уесли на бармана в дъното на залата.

— Благодаря — каза Били, като последва Уесли.

— Това е най-малкото, което мога да направя за моя верен братовчед — отвърна язвително Уесли.

Като влязоха в стаята, Уесли се обърна към Били и рязко попита:

— Носиш ли го?

— Чакай да ти обясня — започна Били. — Човекът, който ми го пази, се укрива. Нямаше го в Париж, приятелката му каза, че не знае къде е, но чака той да ѝ се обади и...

— Кога? — попита Уесли. — Кога ще ѝ се обади?

— Не можа да ми каже. Смята, че скоро.

— Скоро? На четвърти юли? На Коледа?

— Божичко — възкликна обидено Били, — нямаш основание да ми говориш по този начин! Направих всичко възможно! Това не е като да влезеш в магазин и да си купиш кутия бонбони.

— Знаеш ли какво мисля, Били — каза Уесли с равен глас. — Мисля, че ме лъжеш.

— Не бъди толкова подозрителен, дявол да те вземе! Аз сам си предложих услугите, нали така. Никой не ми е опирал пистолет в гърба. Искях само да ти помогна.

— Глупости — ядоса се Уесли. — Ти знаеш къде е този пистолет, ако изобщо има пистолет...

— Има. Кълна се!

— Тогава ще ми кажеш къде е. И то веднага. — С внезапен котешки скок Уесли се озова над Били и започна да го души. Били се съпротивляваше, забил нокти в ръцете, стиснали

гърлото му, и се опитваше да ритне с коляно Уесли в слабините. Но Уесли беше с осемнайсет килограма по-тежък от него. Двата се мяха безшумно из стаята. Били се подхлъзна и се смъкна на пода, а Уесли го притисна с коляно и със спокойно лице продължи съсредоточено да го души. Малко преди Били да изгуби съзнание, Уесли отпусна ръце и прошепна:

— Ще ми кажеш ли или не?

— Божичко, щеше да ме удушиш — задъхано извика Били.

— Напълно възможно. — Ръцете на Уесли отново стиснаха гърлото на Били.

— Рудолф — каза на пресекулки Били. — Той е в Сен Пол дьо Ванс... Хотел „Коломб д'ор“ Ще слезеш ли сега от гърдите ми?

Уесли бавно отпусна ръце и се изправи. После помогна на Били да стане. Били се отпусна тежко в едно кресло, опипвайки гърлото си с ръце.

— Това, че си толкова силен, няма да ти е от полза — каза той.

Застанал заплашително пред него, Уесли го попита:

— Как така се появи чичо Рудолф? Но без повече номера, Били.

— Аз му се обадох в Ню Йорк. Смятах, че само той може да ти помогне. Направих го заради теб. Нали не мислиш, че съм го направил за себе си.

— Изплашил си се — презрително изрече Уесли. — И си се обадил на дядо Коледа. Трябваше да се досетя. Какво може да се очаква от един тенисист? Връщай се при твоите превзети дамички, негодник! Да ме мотаеш по тоя гаден начин...

— Защо не отидеш в Сен Пол дьо Ванс и не опиташ да удушиш чичо си Рудолф, идиот такъв — изруга Били.

— Може би точно това ще се опитам да направя — отвърна Уесли. — А сега се махай от стаята ми. И от този град. Ако те видя да се мотаеш тук, може и да съжаля, че съм те оставил жив.

— Следващия път, като те видя, ще нося нож. Предупреждавам те — каза Били и се изправи.

— Благодаря. Ще го имам предвид — отвърна Уесли.

— Последното, което искам да ти кажа — обърна се Били на вратата, — е, че съм ти приятел, независимо какво си

мислиш.

Уесли мрачно кимна, а Били отвори вратата и излезе.

От фоайето се обади по телефона в Сен Пол дьо Ванс. Когато Рудолф вдигна слушалката, той му разказа какво се бе случило.

— О, господи, толкова ли е зле? — попита Рудолф.

— Повече от зле. Побъркан е — добави Били. — Ти по-добре се премести в друг хотел, ако не искаш да приложи номера с удушаването и на друг член от семейството.

— Никъде няма да се местя — отвърна спокойно Рудолф. — Нека да заповяда.

— Само че недей да се срещаш с него сам — попита Били, възхищавайки се на безметежното спокойствие на вуйчо си. — С това момче се разправяй само пред свидетели.

— Както той поиска, така ще се срещнем.

— Измисли ли нещо?

— Може би. Ще видим — отговори Рудолф.

— Мога ли да ти дам един съвет — каза Били. — Разкарай онова нещо, преди той да дойде при теб. Хвърли го в морето.

— Не — отвърна замислено Рудолф. — Мисля, че няма да го направя. Може да се окаже полезно. В немного далечното бъдеще.

— Желая ти късмет — каза Били.

— Ще се видим другата седмица на фестивала в Кан — отвърна Рудолф. — Запазил съм за всички ни стаи в хотел „Мажестик“. Ти ще бъдеш заедно с Уесли. Но при тези обстоятелства... — Той се изсмя странно. — При тези обстоятелства мисля, че трябва да запазя отделна стая за теб на друг етаж.

— Ти мислиш за всичко, нали, Рудолф? — подметна саркастично Били.

— Почти за всичко — отвърна Рудолф.

Били затвори, отиде при портиера и каза:

— Моля ви, запишете телефонния разговор в сметката на мистър Джордах.

Уесли не се обади нито на следващия, нито на последващия ден, но адвокатът от Антиб се обади.

— Имам да ви съобща някои новини — каза той. — Господинът, когото имах предвид за работата, за която ми споменахте онзи ден, не е на разположение в момента. Намира

се в затвора във Френ. Очаква се да излезе оттам след две седмици и много скоро след това да се прибере у дома си в Марсилия. Ще се свържа с него и ще му кажа къде може да ви намери.

— Ще бъда в Кан в хотел „Мажестик“ — каза Рудолф.

— Съжалявам за закъснението — добави адвокатът.

— Ще трябва да се примирим — отвърна Рудолф. —

Благодаря за помощта. Ще чакам да ми се обадят.

Ще трябва да се примирим, повтори мислено Рудолф, докато затваряше телефона. Хубаво описание на моя живот... Ще трябва да се примирим.

Благодарение на рекламния агент на фестивала Гретхен бе станала известна като режисьорката, чийто първи филм е сред избраните да представят американското кино в Кан, и затова, когато самолетът кацна на летището в Ница, там вече я чакаха фоторепортьори. Те снимаха Гретхен как слиза от самолета, как минава през митницата, а след това как поздравява Били и Рудолф. Като целуна Били и силно го прегърна, тя почти се разплака и прошепна:

— Толкова време...

Били се смути от изблиците на майчински чувства пред шумните светкавици на апаратите и се освободи внимателно, но решително от прегръдката на майка си.

— Мамо, нека отложим сцената със семейната среща за по-късно — каза той. Идеята, че вестниците ще разпространят негова снимка, на която той се задушава в родителските обятия, не му допадаше, независимо че рекламната кампания го изискваше.

Гретхен отстъпи назад и Били видя, че на лицето ѝ вече е изписан добре познатият студен израз със сбити устни.

— Били, бих искала да те представя на мистър Донъли — обърна се тя официално към него. — Той е художникът на нашия филм.

Били се ръкува с червенобрадия млад мъж.

— Приятно ми е да се запозная с вас, сър — каза Били. Поредният, помисли си. Тя никога няма да се откаже. Докато си пробиваха път през групата хора, струпали се на изхода на митническата зала, той забеляза колко покровителствено и собственически мъжът е хванал майка му за ръката. Беше си намислил да се държи сърдечно и дружелюбно с нея при първата им среща след толкова дълга раздяла, но като я видя, красива както винаги, с елегантен син костюм за път, придружена от кавалер, който демонстративно изпълнява задълженията си и не изглежда много по-стар от самия него, той се подразни.

После го досрамя, че е допуснал да се ядоса. В края на краищата майка му беше зряла жена и не му влизаше в работата какво прави тя през свободното си време или как подбира партньорите си. Крачейки до нея към специално

изпратената кола, той стисна с обич ръката ѝ, за да заглади впечатлението от думите си за семейната среща. Гретхен изненадано го погледна и широко се усмихна.

— Очакват ни две страхотни седмици — каза тя.

— Надявам се. Нямам търпение да видя филма — отвърна Били.

— Предсказанията са добри. Хората, които вече са го гледали, го харесват много.

— Не само го харесват много — намеси се Рудолф. — Луди са по него! Вече получих предложение за стопроцентова печалба от моя дял, но го отхвърлих.

— Верният ми брат — весело каза Гретхен. — Влага там, където го тегли сърцето. Руди — намръщи се тя, — не ми изглеждаш добре. Сякаш не си спал седмици наред. Какво има?

— Нищо — засмя се неловко Рудолф. — Може би стоя до късно в казиното.

— И печелиш ли?

— Както винаги — отговори той.

Докато носачът и шофьорът слагаха куфарите в колата, Гретхен каза:

— Малко съм разочарована.

— Защо? — попита Рудолф.

— Надявах се, че Уесли също ще дойде да ме посрещне.

Рудолф и Били се спогледаха.

— Той не е ли отседнал с вас в хотела? — попита Гретхен.

— Не — отвърна Рудолф.

— Но нали е в Кан? След премиерата на филма вестниците и телевизията ще се нахвърлят да вземат интервюта от него. Той би трябвало да се държи като актьор, дори да не смята, че е актьор.

— Гретхен, не знаем къде е — внимателно каза Рудолф. — За последен път сме го видели в Сен Тропе, но след това изчезна.

— Случило ли се е нещо?

— Ние поне не знаем да се е случило нещо — излъга Рудолф. — Не се тревожи, сигурен съм, че ще се появи.

— Дано се появи, защото иначе ще трябва да пусна обява, че се търси изчезнало момче — каза тя и влезе с Донъли в колата.

При толкова багаж в колата оказа се, че за Рудолф няма

място. Двата с Били тръгнаха към пещето, което Били бе оставил на паркинга.

— Най-добре е да измислим *някаква* история за Уесли, която да ѝ разкажем — започна Рудолф, като влязоха в пещето.

— Този път ти я измисли — отвърна Били, докато изкарваше колата от паркинга. — Последната история, която аз измислих, за малко не ми струва живота.

— Може би ще се появи, като види снимката на Гретхен във вестниците — предположи Рудолф. — Много я обикна, докато снимаха филма.

— Знам. Той ми каза. И въпреки това не храня голяма надежда. Единственото, което го вълнува тия дни, е как да намери оня югославянин. — Били се обърна и погледна любопитно Рудолф. — Нещо ново на твоя фронт?

— След няколко дни ще знам.

— И още ли не искаш да ми кажеш?

— Не — решително отговори Рудолф. — И недей да подпитваш.

В продължение на минута след това Били насочи цялото си внимание към шофирането. По случай пристигането на майка си беше поръчал да измият колата и се бе облякъл чисто и спретнато. Съжаляваше, че отсъствието на Уесли помрачи това събитие.

— Надявам се, че където и да е и каквото и да прави, няма да провали този велик момент в живота на майка ми — изрече той. — Тя изглеждаше в много добро настроение на летището.

— Освен когато ти направи неуместната забележка за семейната среща — отвърна кисело Рудолф.

— Направих я по силата на навика.

— Ами отучи се от тоя навик!

— Ще се опитам — обеща Били. — Във всеки случай, за твое сведение, аз се реабилитирах, докато отивахме към колата.

— Мислиш си, че е безчувствена — продължи Рудолф. — Но искам да ти кажа, че не е така. Особено по отношение на тебе.

— Казах, че ще опитам — усмихна се Били. — Изглежда красива, нали?

— Много.

Били пак извърна глава и погледна Рудолф.

— Какво има между нея и Донъли?

— Не знам да има нещо — рязко отвърна Рудолф. — Двата работиха заедно много добре, сега той е мой съдружник. Недей да подпитваш и по този въпрос.

— Просто се интересувах — каза Били. — Естествена синовна загриженост за майчиното благополучие. Що за човек е той?

— Възможно най-добрият. Талантлив, амбициозен, честен, има проблем с пиенето.

— Би трябвало да е свикнала с това, след като е живяла с баща ми — заяви Били. — Имам предвид проблема с пиенето.

— Тя покани и баща ти да дойде. Но той каза, че имал нова работа и не можел да напусне Чикаго. Изглежда, най-сетне се е стегнал.

— Аз не бих разчитал на това. Но поне е направил нещо полезно за сина си.

— И какво е то?

— Отказа ме от пиенето — засмя се Били. — Слушай, имам идея. Не за баща ми или за майка ми, а за Уесли.

— И каква е тя?

— Нали знаеш, че полицията събира формулярите, които попълваш, когато се настаняваш в хотел...

— Да.

— Мисля, че Уесли не познава никого в Кан, при когото да отиде — заговори сериозно Били, — затова най-вероятно е отседнал в някой хотел в града. Можем да поискаме информация от полицията. В края на краищата той играе във филма и можем да обясним, че го търсим за снимки, интервюта и така нататък.

— Можем, но няма да го направим — възпротиви се Рудолф. — Колкото по-малко се интересува полицията от Уесли, толкова по-добре за всички нас.

— Просто ми хрумна тази идея.

— Ще трябва сами да го намерим. Ще се повъртим из пристанището, ще обиколим нощните заведения, въобще ще си отваряме очите — каза Рудолф. — Междувременно можеш да обясниш на майка си, че той се притеснява от всякакви реклами, преди филмът да бъде показан, страхува се, че не играе добре и че хората ще му се смеят, и затова предпочита да го няма, ако наистина се окаже така...

— Мислиш ли, че ще повярва? — усъмни се Били.

— Може би. Тя знае, че той е странно момче. Вероятно ще каже, че от него точно такова нещо може да се очаква.

— Изненадан съм, че нито ти се е обадил, нито е дошъл да те види — каза Били.

— Бях почти сигурен, че така ще направи — отговори Рудолф. — Защото знае, че никога няма да получи от мен онова, което търси.

— Пистолетът още ли е при теб? — попита Били.

— Да.

— Хващам се на бас, че си единственият човек на този фестивал, който държи в хотелската си стая пистолет със заглушител — изсмя се отново Били.

— С удоволствие бих се отказал от тази чест — отвърна мрачно Рудолф.

Когато минаха с колата по Кроазет, Рудолф видя сред афишите, рекламиращи филмите през следващите две седмици, и афиш за „Комедия на реставрацията“, на който с големи букви бе изписано името на Гретхен.

— Майка ти сигурно много се е зарадвала, като го е видяла — отбеляза Рудолф.

— Не ми стигат всичките тревоги, които ми създава — каза шеговито Били, — ами сега трябва и да се чудя как да се държа като син на прочута жена. Какво да отговоря, ако ме попитат как се чувствам?

— Отговори, че се чувстваш прекрасно.

— Още един въпрос, мистър Абът — продължи Били. — Смятате ли, че сте били пренебрегван от майка си в името на нейната кариера? Отговор: Ами да, само десетина-петнайсет години.

— Освен с мен, с никой друг няма да се шегуваш така. Разбра ли? — остро попита Рудолф.

— Да, сър. Това беше просто една закачка...

— Пък и още не е станала прочута — продължи вуйчо му. — В Кан може да си известен един ден и неизвестен на другия. На майка ти ѝ предстои сериозно изпитание и трябва да се държим много внимателно с нея.

— Тя би могла да разчита на мен като на здрава опора — заяви Били. — Просто не ще може да познае вятърничавия си син и ще ме гледа в почуда!

— Може и да не пиеш като баща си, Били — каза Рудолф, — но, изглежда, си наследил от него неспособността да накараш хората да ти повярват, че приемаш нещата на сериозно.

— Защитна мярка — весело отвърна Били, — предадена от баща на син, която служи за прикриване на дълбоко скритата, тръпнеща, нежна душа.

— Показвай я от време на време. Нищо няма да ѝ стане — каза Рудолф.

Във фойето на хотела Рудолф попита търсил ли го е някой. Никой не го беше търсил.

В един ъгъл на фойето журналисти и фотографии бяха наобиколили Гретхен. Големите звезди още не бяха пристигнали в Кан и рекламният агент на „Комедия на реставрацията“ се възползваше от това. Рудолф видя, че Гретхен е спокойна, говори гладко и се усмихва.

Тя ги забеляза и им даде знак да отидат при нея, но Били поклати глава.

— Аз излизам — каза той на Рудолф. — Ще пообиколя пристанището да видя къде е нашето изгубено ангелче. Предай на майка ми, че я обичам, но трябва да изпълня важно поръчение.

Рудолф отиде при Гретхен и тя го представи като свой брат и спонсор на филма. Не попита къде е отишъл Били. Когато въпросите понамаляха и един фотограф поиска да снима Гретхен заедно с Рудолф, той я попита къде е Донъли.

— Хайде познай — отговори тя, усмихвайки му се пред фотографа.

Рудолф отиде на бара и намери Донъли мрачно приведен над чаша уиски.

— Как е, забавляваме ли се добре на прочутия весел фестивал? — попита Рудолф.

— Противно — намръщи се Донъли. — Не трябваше да идвам.

— Защо? — изненада се Рудолф.

— Онова момче, нейният син Били, ме погледна толкова злобно на летището...

— Въобразяваш си.

— Точно това не си го въобразявам. Страхувам се, че ще направи черен живота на майка си заради мен. Ревнува ли,

или...?

— Нищо подобно — отвърна Рудолф. — Може би се тревожи, че си много по-млад от нея и един ден тя ще страда.

— Той ли ти каза?

— Не — призна Рудолф. — Нищо не ми е казал.

— Тя ми разказа за него. — Донъли изпразни чашата си и даде знак да му донесат нова. — Още от малък бил невъзможен.

— Мисля, че е обърнал нова страница, поне така ми довери.

— Уверявам те, че на летището в Ница не беше обърнал никаква нова страница... А къде е другото момче, Уесли? Според Гретхен двамата заедно трябвало да дойдат в Кан от Испания.

— Тук някъде е — каза неопределено Рудолф.

— Къде някъде? — настоятелно попита Донъли. —

Нямаше го, когато пристигнахме, а трябваше да бъде тук след всичко, което Гретхен направи за него. — Той отпи жадно от втората чаша. — Бас държа, че този неин син има нещо общо с тая работа.

— Не се невротизирай от един поглед на летището — посъветва го Рудолф. — Гарантирам ти, че всичко ще бъде наред.

— Дано да бъде — каза Донъли. — Ако това момче провали следващите две седмици на майка си, ще му счупя врата. Предай му го! Можеш да му предадеш също, че съм предложил на майка му да се омъжи за мен.

— Тя какво каза?

— Разсмя се.

— Поздравявам те.

— Толкова съм луд по нея, че всичко друго ми е в мъгла — заяви мрачно Донъли.

— Нямаше да ти е в такава мъгла, ако се откажеше от това — Рудолф леко почука с чашата по бара.

— И ти ли ще ми опяваш?

— Предполагам, че Гретхен ти е споменала нещо по този въпрос между другото.

— Точно така. Обещах ѝ, че ако се омъжи за мен, ще мина изцяло на вино.

— И тя какво каза?

— Разсмя се.

— Е, приятно прекарване в Кан — пожела му Рудолф.

— Ще бъде приятно само ако на Гретхен ѝ е приятно — отвърна Донъли и добави: — Между другото в деня, преди да заминем от Ню Йорк, се обади адвокатът и каза, че имало шанс въпросът с Кънектикът да се уреди до края на годината.

— Всичко се нарежда, както го искаме, момче — отвърна Рудолф. — Затова се откажи от този мрачен ирландски поглед.

— На Лазурния бряг изгрява една келтска звезда — усмихна се Донъли. — Но аз съзирам демони в галския здрач. Няма значение, друже...

С успокояващ приятелски жест Рудолф потупа Донъли по ръката и излезе от бара. Видя, че пресконференцията е завършила, но рекламният агент все още се въртеше там и събираше някакви печатни материали. Беше американец, казваше се Симпсън и работеше в Париж за различни филмови компании.

— Как мина? — попита го Рудолф.

— Добре — отговори мъжът. — Успя да очарова тия момчета. Гледах филма на една прожекция в Париж и мисля, че ще спечели награда.

Рудолф кимна, макар да знаеше, че няма рекламен агент, който още в самото начало би обявил, че филмът му е неуспешен.

— Бих искал да положите специални усилия да се разпространи снимката на Уесли Джордан — започна Рудолф.

— Няма проблем — отговори мъжът. — Вече се е разчуло, че е страхотен. Снимката му в никакъв случай няма да навреди.

— Запилял се е тук някъде, а пък аз искам хората да го разпознаят, за да го използваме в рекламната кампания преди прожекцията на филма.

— Готово — каза рекламният агент. — Той и на мен ще ми трябва.

— Благодаря — каза Рудолф и се качи в стаята си. Чантата стоеше на стола, където я бе оставил. Нагласи шифъра на ключалката и я отвори. Пистолетът все още беше там. Какво грозно нещо, помисли си той, като затвори чантата и пак я заключи. Установи, че по десет пъти на ден проверява съдържанието ѝ.

Влезе в банята и взе две хапчета. Откакто бе пристигнал в

Париж, се чувстваше нервен и за първи път в живота си получаваше тик, който се изразяваше в потрепване на десния клепач. Опитваше се да го прикрие пред хората, като си търкаше окото, сякаш нещо бе влязло в него. Хапчетата му помагаха по за час-два.

Когато се върна в стаята, телефонът звънеше. Вдигна слушалката и чу женски глас:

— Мистър Рудолф Джордах, моля.

— На телефона — каза той.

— Вие не ме познавате. Аз съм приятелка на Уесли.

Казвам се Алис Ларкин — обясни жената.

— О, да — каза Рудолф. — Уесли ми е говорил за вас.

Откъде се обаждате?

— От Ню Йорк. Уесли при вас ли е? — попита Алис.

— Не.

— Знаете ли къде мога да го намеря?

— Мисля, че не.

— Той трябваше да ми се обади миналата седмица — каза Алис. — Уреждах си отпуската, за да дойда в Кан за няколко дни. Мисля, че ще мога да дойда. Утре ще разбера окончателно и бих искала да знам дали той все още иска да ме види.

— Струва ми се, че трябва да изчакате, преди да вземете някакво решение — каза Рудолф. — Да ви кажа честно, Уесли изчезна. Ако се появи, ще му предам да ви се обади.

— Случило ли му се е нещо? — разтревожи се Алис.

— Не знам да му се е случило нещо — внимателно отвърна Рудолф. — Макар че е трудно да се каже. В много отношения той е непредсказуем.

— Точно такъв е. — Сега гласът на момичето прозвуча ядосано. — Но ако го видите, предайте му, че му желая успех във всичко.

— Ще му предам — каза Рудолф и бавно затвори телефона. Дано хапчетата подействат по-бързо, помисли си той. Безумието на Уесли го изтощаваше... Като го видя, каза си той, ще взема да му дам тоя проклет пистолет и ще се оттегля от цялата тази история. Отиде до прозореца и загледа спокойното, синьо море и хората, излезли на разходка по Кроазет, за да се насладят на слънчевия ден под знамената, които се развяваха празнично от топлия вятрец. За миг изпита завист към всички тези хора долу, на широкия булевард, само

защото не беше на тяхно място.

Били се върна в стаята си привечер. Цял следобед бе обикалял старото пристанище, оглежда яхтите, наднича в барове и ресторанти. Но Уесли го нямаше на никоя яхта, в никой бар или ресторант. Поиска да го свържат със стаята на майка му, но телефонистката му съобщи, че тя не отговаря на телефонни обаждания. Сигурно е в кревата с брадатия си приятел, каза си Били. Най-добре беше да не мисли за това.

Съблече се и си взе душ. Беше обикалял в жегата цял ден и сега блаженстваше под острите като иглички студени струи, без да мисли за нищо, наслаждавайки се на приятното изтръпване на кожата.

Като излезе от душа, чу, че на вратата се почука. Уви една хавлиена кърпа през кръста си и оставяйки мокри следи по килима, отиде да отвори. На прага стоеше усмихната Моника, облечена с една от красивите памучни рокли, които носеше в Испания.

— Мили боже — извика той.

— Виждам, че си облечен за гости — каза тя. — Може ли да вляза?

Той огледа коридора, за да види дали Моника е сама.

— Не се тревожи, това е светско посещение — обяви тя. — Сама съм. — Мина покрай него и той затвори вратата. — Я виж ти, как само се издигаме. Това изобщо не може да се сравнява с Брюксел. — Тя огледа просторната, красиво мебелирана стая. — Капитализмът добре ти подхожда, малкия.

— Как ме намери? — попита Били, без да обръща внимание на забележката ѝ за Брюксел.

— Лесно — отвърна тя. — Този път си беше оставил адреса.

— Никога вече не трябва да го правя — каза той. — Какво искаш? — Чувстваше се глупаво, застанал наред стаята, целият мокър, едва успял да си увие една хавлиената кърпа.

— Исах просто да ти кажа здравей. — Тя седна, кръстоса крака и му се усмихна. — Имаш ли нещо против, ако запала цигара.

— Какво ще направиш, ако кажа, че *имам*?

— Ще си я запала. — Тя се разсмя, извади цигара от

чантата си, но не я запали.

— Ще отида да се облека — каза Били. — Не съм свикнал да забавлявам гол непознати дами. — И се запъти към банята, където бе оставил панталоните и ризата си.

Моника пусна цигарата, протегна се и го хвана за ръката.

— Няма нужда. Не съм съвсем непозната. Освен това колкото по-малко си облечен, толкова по-добре изглеждаш. — Тя придвижи ръката си надолу и я обви около краката му. После отметна глава назад и го погледна. — Целуни ме.

Той се опита да се освободи, но тя го държеше здраво.

— Какво си намислила този път? — рязко попита той, макар че усети познатото напрежение в слабините.

— Същото, каквото и по-рано — засмя се Моника.

— В Испания не беше същото — отвърна той, проклинайки се за внезапно обзелата го възбуда, която не можеше да прикрие.

— В Испания имах други грижи — каза тя. — И, ако си спомняш, не бях сама. Сега съм сама, във ваканция, и е пак същото, както по-рано. Нали ти казах веднъж, че оргазмът е рядкост в средите на Новата левица. В това отношение няма промяна. — С рязко движение тя мушна ръка под хавлиената кърпа и отново се засмя. — Както виждам, и тук няма промяна. — Погали го нежно, движейки ловко ръката си.

— О, божичко, нека поне да легнем в леглото — каза той, сигурен, че накрая ще съжалява за тези думи.

— С това намерение дойдох и аз — изправи се Моника. Целунаха се. — Липсваше ми — прошепна тя. — Изчакай само да се съблека.

Той легна на широкото легло, все още с хавлиената кърпа около кръста си, и я загледа как съблича през главата си красивата рокля. Моника не носеше сутиен и като видя прекрасните ѝ малки гърди, Били потръпна от удоволствие. Затвори очи. За последен път, дявол да го вземе, каза си. Майка му вероятно правеше същото един етаж над него. Каквато майката, такъв и синът. Галавечер на семейството. Чу как Моника пристъпва боса към леглото, как изщрака ключът, като гаси лампата. Отметна хавлиената кърпа. С тиха въздишка тя легна при него и той обви с ръце тялото ѝ.

Малко по-късно лежеше по гръб в топлия мрак, протегнал едната си ръка под шията на Моника, а тя, сгушена до него, бе

сложила глава на рамото му, праметнала крак през гърдите му.

— Колко е прекрасно — въздъхна той. — По-прекрасно от това не може. Дай боже винаги да е така.

— Винаги — повтори Моника. — И винаги си оставяй адреса.

— Добре — каза той, макар да не беше сигурен в обещанието си. Толкова много бе изпатил с Моника, че единственото място, където се чувстваше спокоен с нея, беше леглото. — А твоят адрес какъв е сега?

— Какво те интересува?

— Може случайно да минавам край хотела ти и да ме обземе непреодолимо желание — отвърна той.

— Ще се виждаме тук, когато мен ме обземе непреодолимо желание — заяви тя. — Не искам да ме виждат с теб. А ти мене ще ме виждаш достатъчно често. Но само в тази стая.

— По дяволите. — Той измъкна ръката си изпод шията ѝ и се изправи. — Защо винаги ти трябва да решаващ?

— Аз така действам — отговори тя.

— Действам. Не ми харесва тази дума — каза той.

— Трябва да свикваш, малкия — отвърна Моника и също се изправи. Затърси пакета с цигари, който бе оставила на нощното шкафче, запали цигара и малкото пламъче на кибритената клечка освети лицето и очите ѝ.

— Доколкото си спомням, каза, че си във ваканция — обади се Били.

— Ваканциите не са безкрайни.

— Ако не ми кажеш къде мога да те намеря, това е краят — заяви ядосано той.

— Ще те видя тук утре по същото време — отговори тя, всмуквайки от цигарата.

— Кучка.

— Твоят речник винаги ме е забавлявал. — Моника стана от леглото и започна да се облича. Пламъчето от цигарата ѝ беше единствената светлина в тъмната стая. — Между другото днес следобед видях братовчед ти, който излизаше от един хотел. Нали се сещаш, момчето, с което играеше тенис.

— Така ли? Кой ти каза, че ми е братовчед? — попита Били.

— Проверих в „Кой кой е“.

— Духовита си, както обикновено. Кой е хотелът?

Моника се поколеба и попита:

— Не сте ли заедно?

— Не. Кой е хотелът? Ние трябва да го намерим.

— Кои „ние“?

— Какво значение има това за теб? — Били се опита да не повишава тон.

— Никога не се знае какво значение може да има за мен. Кои „ние“?

— Забрави за това.

— Всъщност не си спомням името на хотела — додаде Моника.

— Лъжеш.

— Може би — засмя се тя. — Но ако утре вечер си тук и си послушен, може и да си го спомня.

— Говори ли с него?

— Не. Аз проявявам интерес към друг член на семейството.

— Господи, как само умееш да усложняваш секса — ядоса се Били.

— Секса? Едно време използваше думата любов — напомни тя.

— Едно време — мрачно повтори Били.

— Прави, каквото искаш, малкия — каза безгрижно Моника. — Поне засега. И един последен комплимент — в леглото си по-добър, отколкото на тенис корта.

— Благодаря.

— Your girl — за нищо, както казват французите. — Тя хвърли цигарата, върна се при леглото, наведе се и докосна с устни члена му. — Лека нощ, малкия, трябва да вървя.

Вратата зад нея се затвори, но Били остана да лежи, облегнат на възглавниците, вперил поглед в тъмния таван. Още един проблем. Трябваше да реши да каже или да не каже на Рудолф, че същия ден Уесли е бил забелязан да излиза от един хотел в Кан, чието име не знае, но може би ще го разбере утре. Това обаче означаваше, че ще трябва да обясни откъде знае и защо трябва да чака до утре. А не можеше да обясни нещо, без да спомене за Моника. Това пък означаваше, че ще трябва да му разкаже за нея. Той ядосано врътна глава на възглавницата. Вуйчо му си имаше достатъчно грижи и без Моника.

Телефонът иззвъня. Рудолф се обаждаше да му каже, че след половин час всички ще се срещнат долу в бара преди вечеря. След като затвори телефона, Били влезе в банята да си вземе пак душ. Не искаше да мирише като човек, който идва от оргия. Интересно дали и майка ми на горния етаж си взема душ, помисли си той.

— Не — каза Гретхен, — не искам никакъв банкет след прожекцията. Уморена съм до смърт и единственото, което искам, е да легна и да спя четирийсет и осем часа. — Тя беше в хола на малкия си апартамент заедно с Донъли и Рудолф. Рудолф бе предложил да отпразнуват премиерата на „Комедия на реставрацията“ с една галавечеря, на която да поканят членове на журито и представители на най-големите компании за разпространение на филми, както и неколцина журналисти, с които Гретхен и Рудолф се бяха сприятелили през последните няколко дни. С приближаването на премиерата Гретхен се напрягаше все повече. Един банкет може би щеше да ѝ подежда добре. — Ако освен нас тримата бяха дошли и други хора от участниците, тогава сигурно щяхме да организираме нещо. Но сега не искам само аз да обирам лаврите, ако изобщо ще има лаври, нито да гледам мрачните физиономии на всички тези хора, в случай че филмът се окаже провал. Ако Франсис Милър и Уесли бяха тук, щях да се съглася, но тази мръсница не си направи труда да дойде, вие не можете да откриете Уесли, а и аз съм вече твърде стара за такива събирания...

— Добре — съгласи се Рудолф. — Никакви банкети! Ще вечеряме само четиримата — ние тримата и Били — така ще отпразнуваме случая. — Погледна си часовника и добави: — Става късно. Предлагам ти да си легнеш да поспиш малко. — Той целуна Гретхен за лека нощ и тръгна към вратата.

— Ще дойда с теб — каза Донъли. — И аз имам нужда от малко сън. Освен ако искаш да остана, Гретхен...?

— Не, благодаря — отговори Гретхен. — Ще се видим утре сутринта.

— Трябва да поговорим за нея, Руди — каза Донъли, като излязоха в коридора и тръгнаха към асансьора. — Тревожа се. Тя приема всичко много навътре. Не може да спи, тъпче се с хапчета, избухва в плач, когато двамата останем сами, просто не знам как да я успокоявам.

— Жалко, че не съм жена — отвърна Рудолф. — Тогава и аз щях да си поплача.

— Мислех, че си спокоен за филма — каза изненадан Донъли.

— Спокоен съм — отвърна Рудолф. — Не става дума за

филма, а за нещо съвсем различно.

— За какво?

— Друг път ще ти кажа.

— Мога ли да ти помогна?

— Да. Грижи се за Гретхен — помоли го Рудолф.

— Мисля, че няма да е зле, ако след премиерата я заведа за няколко дни с колата на екскурзия — да се махне от тази лудница.

— Подкрепям идеята ти, стига да можеш да я убедиш.

— Ще опитам утре сутринта.

— Браво — каза Рудолф пред отворената врата на асансьора. — Лека нощ, Дейвид. Приятни сънища.

Донъли се върна обратно по коридора и спря пред вратата на Гретхен. Отвътре не се чуваше никакъв шум. Той понечи да почука, но се отказа. Помисли си, че тази вечер сигурно беше по-добре да спи сама. Качи се в асансьора, натисна копчето за приземния етаж и влезе в бара. Поколеба се, когато барманът го попита какво желае. Поръча си уиски със сода. Виното можеше да почака.

Когато Рудолф отключи вратата на стаята си, телефонът звънеше. Той побърза да вдигне слушалката.

— Мосю Джордах...? — обади се мъжки глас.

— Да.

— *L'avocat d'Antibes m'a dit que vous voulez me parler...*^[1]

— каза мъжът.

— Говорите ли английски? — попита Рудолф. Ако този мъж беше въпросното лице, което той очакваше да се обади, трябваше да разбере ясно всяка негова дума. Той и на английски едва ли щеше да може да уреди едно убийство, а да не говорим как би се справил на своя гимназиален френски.

— Малко — отговори мъжът. Имаше груб, плътен глас. — Адвокатът в Антиб каза, че двамата можем да свършим една работа...

— Кога може да се видим?

— Сега — отговори мъжът.

— Къде?

— На гарата. Ще бъда на бара в бюфета.

— Идвам след десет минути — каза Рудолф. — Как ще ви

познава?

— Облечен съм така: сини панталони, кафяво сако, дребен съм, имам голям корем.

— Добре. След десет минути — отговори Рудолф и затвори. Сини панталони, кафяво сако, голям корем. Е, в края на краищата какво го интересуваше външността на този човек или как се облича. Той отключи чантата и погледна вътре. Пистолетът все още беше там. Затвори чантата, заключи я и излезе. После слезе долу, отиде до касата и поиска да отворят сейфа му. Беше поръчал от банката си в Ню Йорк да му изпратят десет хиляди долара и ги бе сменил във франкове. Каквото и да се случеше, добро или лошо, то щеше да струва пари. Погледна подредените пачки банкноти, замисли се и взе пет хиляди франка. Остави другите пачки в сейфа и го заключи. Сетне излезе от хотела и взе такси.

— Гарата — каза той. Опитва се да не мисли за нищо през краткото пътуване до гарата. С мъка извади няколко десетфранкови банкноти от джоба си. Докато шофьорът му връщаше рестото, а той му оставяше бакшиш, ръката му трепереше.

Видя niskия пълен мъж със сини панталони и кафяво сако, изправен пред бара с чаша пастис пред себе си.

— Добър вечер, мосю — поздрави Рудолф, като отиде при него.

Мъжът се обърна и го изгледа навъсено. Беше мургав, с пълно лице и малки, хлътнали черни очи. Имаше дебели, влажни устни. На куполовидното му набръчкано теме нелепо се мъдреше яркосиня памучна шапка за голф, твърде малка за главата му. Лицето му не беше предразполагащо и при други обстоятелства Рудолф едва ли би бил склонен да му се довери.

— Може да излезем да се поразходим — предложи мъжът, който имаше силен провансалски акцент. — Светлината тук вреди на очите.

Двамата излязоха и тръгнаха покрай гарата по една тясна, тъмна, пуста уличка. Сякаш се намираха на хиляди километри от пъстрата, шумна фестивална тълпа.

— Слушам предложението ви — каза мъжът.

— Познавате ли един човек на име Данович? — попита Рудолф. — Югославянин. Побойник.

— Побойник? — повтори мъжът. — Какво значи

побойник?

— Youou — каза Рудолф.

— Аха.

— Познавате ли го?

Мъжът извървя десет крачки мълчаливо. После поклати отрицателно глава.

— Може би под друго име. Къде мислите, че е сега?

— Най-вероятно в Кан — отговори Рудолф. — За последен път са го видели в един нощен бар тук — „Ла порт роз“.

— Лошо място — кимна мъжът. — Много лошо.

— Да.

— И ако го намеря, какво?

— Ще получите известна сума пари, ако го ликвидирате.

— Ликвидирате? — повтори мъжът.

— Убийте — боже мой, помисли си Рудолф, нима аз казвам това?

— Compris — кимна разбиращо мъжът. — Сега да говорим за парите. Какво значи известна сума?

— Например петдесет хиляди франка — предложи Рудолф. — Около десет хиляди долара, ако предпочитате в долари.

— Колко в аванс? Веднага! За да намеря човека.

— Имам в себе си пет хиляди франка — каза Рудолф. — Мога да ви ги дам.

Мъжът спря и протегна едрата си ръка.

— Ще взема парите.

Рудолф измъкна портфейла си и извади банкнотите.

Гледаше как мъжът внимателно ги брои под слабата светлина на уличната лампа на стотина метра от него. Какво ли ще каже, помисли си Рудолф, ако му поискам разписка. При тази мисъл за малко не се разсмя на глас. Попаднал бе в свят, където единствената гаранция беше отмъщението.

Мъжът натъпка банкнотите във вътрешния джоб на самото си и попита:

— Като го намеря, колко ще получа?

— Преди или след като... свършите работата?

— Преди.

— Двайсет хиляди. Това ще бъде половината.

— Съгласен — отвърна мъжът. — А след това каква гаранция давате, че ще ми платите?

— Каквато пожелаете.

Мъжът се замисли и каза:

— След като съобща, че съм го намерил, дайте двайсет и пет хиляди на адвоката. Адвокатът ще прочете в „Нисматен“, че онзи е... коя беше думата?

— Ликвидиран — каза Рудолф.

— ... ликвидиран — повтори мъжът, — и тогава ще изпратя мой приятел в кантората му за останалите пари. Да си стиснем ръцете за сделката.

В миналото Рудолф неведнъж се бе ръкувал с партньори при сключването на разни сделки, след което бе празнувал. Този път обаче празненство нямаше да има.

— Ще чакате да ви се обадя по телефона — каза мъжът, после се обърна и закрачи бързо към гарата.

Рудолф пое дълбоко дъх и бавно се отправи към Кроазет, където беше хотелът му. Спомни си за двамата младежи, които го нападнаха във входа на дома му в Ню Йорк и се разбесняха, че човек като него, който изглежда толкова заможен, има у себе си само няколко долара. Ако тази вечер по тъмните улички на Кан някой го нападнеше, сигурно щеше да го убие, след като прерови джобовете му. Имаше пари само колкото да си плати таксито.

Били се събуди от чукане на вратата. Стана сънен и както беше бос и по пижама, отиде да отвори. На прага стоеше Моника с цигара в ръка, метнала като пелерина на раменете си шлифер. Тя бързо влезе, а той затвори вратата и запали лампата.

— Здравей. Чудех се кога ли ще се появиш — каза Били. Бяха минали четири дни от последното ѝ посещение.

— Липсвах ли ти? — Тя захвърли шлифера си и усмихната седна на неоправеното легло.

— После ще ти кажа. Колко е часът? — попита Били.

— Дванайсет и половина — отговори Моника.

— Странно работно време имаш.

— По-добре късно, отколкото никога — напомни тя. — Не си ли съгласен?

— И на този въпрос ще ти отговоря после — не отстъпваше той. — Работата е там, че предпочитам

следобедните часове.

— Колко си се поевропейчил.

— А ти какво правиш през следобедните часове, дявол да го вземе?

Моника срамежливо му се усмихна.

— Любопитството понякога вреди — каза тя.

— Явно, че тази вечер ще ми говориш с клишета — измърмори Били. — Спомни ли си вече името на хотела, където си видяла братовчед ми?

— Опитвам се да си го спомня — отговори Моника. — Понякога ми е на устата да го кажа, но после ми се изплъзва.

— Глупости — извика Били.

— Правилно — каза тя. Хвърли цигарата си на пода и я стъпка на килима. Били потръпна. По отношение на облеклото си тя бележеше значителен напредък, но в битовите си навици оставаше на нивото от Брюксел. Моника се изправи, пристъпи към него, прегърна го и го целуна, като плъзна леко език в устата му. Той веднага се възбуди. И се опита да мисли за други неща — не е ли време да смени маслото в колата, ще играе ли тенис на другия ден, не трябва ли да даде смокинга си за гладене, та да е готов за премиерата на „Комедия на реставрацията“, — но нищо не помогна.

— Хайде да си легнем — промърмори той.

— Чудех се колко време ще ти трябва да го кажеш — изсмя се тя, сигурна, че може да прави каквото си поиска с него.

Един час по-късно Моника каза:

— И през нощта не е толкова лошо, нали?

Той я целуна по шията. Тя се отскубна от прегръдките му, стана от леглото и отсече:

— Трябва да вървя.

— Защо, дявол да го вземе, не останеш да преспнеш? Поне веднъж? — попита разочаровано той.

— Имам предварително поети ангажменти — отвърна Моника и започна да се облича. Това не ѝ отне много време. Обу си бикините, чийто бял цвят изпъкваше на загорелите ѝ стройни крака, и облече роклята през главата си.

Докато си обуваше ниските обувки и си решише косата

пред огледалото, той я наблюдаваше с чувството, че някой му отнема нещо.

— Между другото решихме да си изплатим дълговете — каза тя.

По тялото му сякаш премина леден полъх и той придърпа одеялата.

— Какво искаш да кажеш? — попита Били, стараяйки се да говори спокойно.

— Парижкия дълг — уточни тя, продължавайки да си реши косата. — Предполагам, че си спомняш.

Той не отговори нищо. Остана да лежи неподвижно.

— Ще ти кажа какво ще направиш — продължи тя, опъвайки с гребена разрешената си коса. — След два дни в шест часа вечерта ще отидеш на улица „Антиб“ в един бар, който се казва „Воал вер“. Там ще чака един човек. Ще носи две списания със себе си — „Експрес“ и „Нувел обсерватор“. Ще чете „Експрес“, а „Обсерватор“ ще бъде на масата. Ще седнеш при него и ще си поръчаш чаша вино. Той ще извади изпод масата една шестнайсетмилиметрова кинокамера.

— Само че това няма да е шестнайсетмилиметрова кинокамера — прекъсна я горчиво Били.

— Ето че започваш да се научаваш — каза Моника.

— Ще спреш ли най-сетне да си решиш косата? — извика Били.

— Ще вземеш камерата и като отидеш същата вечер във Фестивалната зала, ще я отвориш, ще извадиш онова, което е вътре, и ще го скриеш на незабележимо място. Бомбата ще избухне в девет и четирийсет и пет минути. — Моника остави гребена, дооправи косата си с ръце и изви тялото си така, че да се види как изглежда отстрани.

— Ти си полудяла — възкликна Били, придърпал одеялата до брадичката си. — В девет и четирийсет и пет ще прожектират филма на майка ми.

— Точно така — отвърна Моника. — И никой няма да те заподозре. Там ще има десетки фотографии с най-различни камери. Ще можеш да обиколиш цялата сграда и никой нищо няма да те попита. Точно затова ти си избран за тази работа. Не се тревожи. Никой няма да пострада.

— Икаш да кажеш, че това ще бъде една симпатична, безобидна, приятелска бомба?

— Мислех, че вече си се научил да не се държиш саркастично с мен — обърна се Моника и застана с лице към него. — В девет часа полицията ще бъде предупредена, че някъде в сградата има бомба. Ще опразнят всичко за пет минути. Нямаме намерение да убиваме никого. Този път — не.

— А какво тогава ви е намерението? — попита Били и се засрами, че гласът му трепери.

— Да направим демонстрация — твърдо заяви Моника. — Демонстрация, която ще бъде най-широко отразена, там ще бъде пълно с журналисти, телевизионни екипи и световноизвестни личности, които един през друг ще гледат как да се измъкнат навън. Има ли нещо друго, което да показва по-добре загиването на цялата система от този отвратителен, самодоволен цирк?

— Ами ако откажа да го направя?

— Тогава ще се разправяме с теб — отговори тихо Моника. — След като всичко свърши, както сме го замислили, сигурно ще си спомня хотела, в който е отседнал братовчед ти. А междувременно разчитам, че ще запомниш — „Воал вер“, двете списания, шест часа вечерта. Лека нощ, малкия. — Тя си взе чантата, наметна шлифера и излезе.

Докато се качваше по стълбите на фестивалната зала заедно с Гретхен, Донъли и Рудолф за сутрешната прожекция на „Комедия на реставрацията“, Били каза:

— Аз ще седна в партера при простосмъртните. — Другите имаха запазени места на балкона. Целуна майка си и прошепна: — Merde.

— Какво значи това? — попита изненадано тя.

— Значи „на добър час“, както се казва във френския шоубизнес — отвърна той.

Гретхен се усмихна и го целуна в отговор.

— Надявам се, че филмът ще ти хареса.

— И аз се надявам — сериозно каза Били. Показа билета си на входа и влезе в залата. Вътре беше вече пълно, макар че оставаха десет минути до началото на прожекцията... Незабележимо място, помисли си той, незабележимо място. Всичко му изглеждаше прекалено забележимо. Отиде в тоалетната. Там нямаше никой. Видя едно кошче за отпадъци.

Ако останеше сам за трийсет секунди, вероятно щеше да успее да отвори калъфа на камерата, да извади бомбата и да я скрие. Ако можеше да остане сам трийсет секунди.

Вратата се отвори, влезе мъж с шарена риза и се запъти към писоарите. Били взе старателно да си мие ръцете, издърпа една книжна салфетка и се избърса. Излезе, откри едно свободно място на първите редове и седна. Намираше се в такова състояние, че не знаеше дали ще издържи да изгледа целия филм — още една причина, поради която не искаше да бъде до майка си. Но щом филмът започна, той изведнъж се потопи в него и дори взе да се смее заедно с останалата публика на хумористичните сцени. А изпълнението на Уесли го изненада. Уесли си беше Уесли, но бе успял да слее собствената си личност с личността на героя и се бе превърнал в едно потайно и измъчено момче, което само в редки, прочувствени мигове разкрива частица от същността си чрез поглед, движение на главата или едва смотолевени думи: през цялото време той изглеждаше смущаващо красив, внушавайки доброта и уязвима чувствителност дори когато сценарият изискваше от него да се държи жестоко и цинично.

След последния кадър аплодисментите бяха силни и продължителни, по-ентузиазирани, отколкото на другите филми досега. Хората взеха да търсят нещо с очи, ръкопляскайки, и Били видя, че поздравяват майка му, която, изправена до парапета на балкона, се усмихваше неуверено. Самият той щеше всеки момент да се разплаче и ръкопляскаше от сърце заедно със зрителите наоколо. Докато излизаше от залата, развълнуван от постижението на майка си, Били си зададе въпроса защо през всичките тези години се бе държал толкова гадно с нея.

Отвън, на Кроазет, видя група млади хора, които вземаха автографи от някакъв човек с гръб към него. Не можеше да го види, защото го закриваше високо, едро момче в сини джинси. Били с любопитство се приближи към групата. И спря. Човекът, който раздаваше автографи по програми, тефтерчета и листчета хартия, беше Уесли. Били се ухили. Трябваше да се сетя, каза си той, че любителят актьор няма да устои на изкушението да се види на екрана. Колкото се може по-внимателно той си проби път в тълпата към Уесли, който се бе навел да се подпише в тефтерчето на едно нисичко момиче с

циганска пола.

— Мистър Джордан — каза Били с леко фъфлещ, писклив женски глас, — ще се подпишете ли на програмата ми? Вие бяхте просто чудесен.

Уесли вдигна поглед.

— Върви по дяволите, Били — отвърна той. Но на лицето му се изписа доволна усмивка.

Били хвана здраво Уесли за ръката и каза високо:

— Засега толкова, момчета и момичета. Мистър Джордан трябва да се качи горе за пресконференцията. Елате с мен, сър. — И тръгна, без да пуска ръката на Уесли. Уесли се опита да се дръпне, но после закричи с него. — Днес майка ми има нужда точно от теб и не можеш да я изоставиш така — каза Били.

— Да — съгласи се Уесли. — Божичко, ама тя е цяло чудо, нали?

— Цяло чудо — повтори Били. — И ти ще ѝ го кажеш. Ти също си прекрасен във филма.

— Не съм се представил много зле — самодоволно отвърна Уесли. Усмивката вече не слизаше от лицето му.

Докато чакаха асансьора да се качат в залата, Били тихо попита:

— Успя ли да намериш онзи човек?

Уесли поклати глава.

— Не мислиш ли, че вече е време да забравиш цялата тази история?

— Не, не е време — спря да се усмихва Уесли.

— Филмовите звезди не убиват хора — каза Били.

— Аз не съм филмова звезда — сопна се Уесли.

— Всички в Кан вече те познават — продължи Били. — Не можеш и муха да убиеш, без да се намерят свидетели, а за човек — да не говорим. — И замълча, защото в асансьора влязоха още двама души.

Гретхен тъкмо започваше да говори в препълнената с журналисти и фоторепортери зала, когато Били и Уесли влязоха. Тя веднага ги видя и прекъсна речта си.

— Дами и господа — каза тя развълнувано, — за вас има изключително приятна изненада. В залата току-що влезе един от най-обещаващите млади актьори. Уесли, ела тук, ако обичаш.

— О, божичко — измърмори под нос Уесли.

— Хайде, идиот такъв — побутна го Били към сцената, където стоеше Гретхен.

Уесли бавно си проби път през тълпата и се качи на сцената. Гретхен го целуна и обръщайки се към публиката, обяви:

— Имам честта да ви представя Уесли Джордан.

Последваха бурни аплодисменти, камерите зашракаха и усмивката на Уесли, този път малко изкуствена, отново се появи на лицето му. Били се измъкна от залата.

Аплодисментите продължаваха, докато той крачеше бързо към асансьорите.

Мина по Кроазет, влезе в едно кафене, поръча си бира, отпи, поиска жетон за телефона и слезе долу при кабините. Намери в указателя номера на полицията и го набра. Един мъжки глас каза:

— Ало.

— Тази вечер в шест часа в кафене „Воал вер“ на улица „Антиб“ — каза Били на френски със силно подчертан южен акцент, който използваше само в компания за да разсмила хората — ще намерите един човек, седнал на маса да чете „Експрес“, а на масата пред него ще има един брой на „Нувел обсерватор“.

— Един момент. — Гласът на полицаия прозвуча възбудено и думите му не се чуваха ясно. — Кой се обажда? Какво искате?

— На пода под същата маса ще намерите бомба — продължи Били.

— Бомба! — извика мъжът. — Какво казвате? Каква бомба?

— Ще избухне в девет и четирийсет и пет тази вечер — каза Били. — Запомнете, шест часа вечерта, „Воал вер“.

— Чакайте малко. Трябва да... — изкрещя полицаят.

Били затвори телефона, върна се на бара и си допи бирата.

След вечерната прожекция на филма най-близките се събраха в хола на Гретхен да пият шампанско. Симпсън, рекламният агент каза:

— Ще вземем всички награди — за най-добър филм, за най-добра актриса, за най-добра мъжка роля. Гарантирам! —

Беше висок, мършав мъж, със скръбно, набръчкано лице и докато говореше, размахваше ръце. — Обикновено съм склонен да гледам песимистично, но този път... — Той поклати замислено глава, сякаш му беше трудно да повярва какво богатство е поверено в ръцете му. — От петнайсет години идвам в Кан, но по-ентузиасирана публика не съм виждал. А що се отнася до теб, млади човече — обърна се той към Уесли, седнал до Били на малкото канапе, облечен в прекалено къс и тесен смокинг, взет на заем за премиерата, — главата си режа, ако не се върнеш у дома с наградата.

Уесли седеше с чаша шампанско в ръка, на лицето му се бе запечатала същата изкуствена усмивка. Били стана и за пети път си напълни чашата. Бе изгледал началото на филма, вперил немиждащ поглед в екрана. Образите не му говореха нищо, а думите, излизали от устата на актьорите, стигаха до него като безсмислени звуци. До девет и четирийсет и пет непрекъснато поглеждаше часовника си, а след това се отпусна на мястото си и затвори очи.

Гретхен беше бледа и изтощена и въртеше нервно пръстена си. Шампанското, което Били ѝ наля, стоеше недокоснато на масата до нея. Цялата вечер почти не бе продумала. Рудолф, който седеше на канапето до нея, от време на време се протягаше и успокоително я потупваше по ръката. Донъли, облегнат на камината, подръпваше брадата си и изглеждаше раздразнен от изблиците на рекламния агент.

— Утре ти предстои напрегнат ден, Гретхен, а също и на теб, Уесли — каза Симпсън. — *Всички* без изключение ще искат да говорят с вас и да ви снимат. Ще ви дам програмата в девет часа сутринта и...

Рудолф и Донъли се спогледаха. Рудолф стана и прекъсна Симпсън.

— Щом предстои такъв ден, мисля, че е най-добре Гретхен да си почине. Всички трябва да я оставим сега.

— Той е прав — подкрепи го Донъли.

— Естествено — каза Симпсън. — Аз просто съм толкова развълнуван от това, че...

— Разбираме, приятелю — каза Рудолф. Наведе се и целуна Гретхен. — Лека нощ, сестричке.

Тя уморено му се усмихна. Когато всички се приготвиха да си тръгнат, тя стана, отиде при Донъли и го хвана за ръката.

— Дейвид, можеш ли да останеш за малко?

— Разбира се — отвърна Донъли и погледна строго Били. Били се опита да се усмихне, после целуна Гретхен по бузата.

— Благодаря за прекрасния ден, мамо — каза той. Гретхен го стисна за ръката и се разрида.

— Извинявай — промълви тя. — Просто... просто ми идва много. Утре ще се чувствам добре. — Уесли отвори вратата и точно преди да излезе, Гретхен извика: — Уесли, нали няма пак да изчезнеш?

— Не, мадам — успокои я Уесли. — Ако ви трябва, ще ме намерите два етажа по-долу. — Рудолф искаше да го настани в една стая с Били, но Били каза, че се страхува да спи с Уесли, тъй като никога не се знаело какво може да направи тоя безумец, дори в такава вечер. Били не каза на Рудолф от какво всъщност се страхува и ако всички вървеше добре, Рудолф никога нямаше да разбере.

Когато вратата се затвори зад четиримата мъже и те тръгнаха по коридора, Рудолф се обади:

— На мен не ми се спи, освен това имам в стаята си бутилка шампанско. Искате ли да я изпием заедно?

— Аз трябва да се срещам утре с разни хора, но вие, момчета, пийнете — каза Симпсън и се облегна на вратата на асансьора, мършав и скръбен, обречен цял живот да славослови другите, но никога себе си; после вдигна красноречиво ръка за поздрав към вуйчото и двамата племенници, които щяха да продължат празненството с бутилка шампанско, а в това време той щеше да подготвя програмата за сутринта.

Докато се мъчеше да отвори бутилката с шампанско, Рудолф забеляза, че Уесли поглежда към заключената чанта на стола близо до прозореца.

— Хващам се на бас — каза момчето в момента, в който тапата изгърмя и чичо му почна да налива виното, — хващам се на бас, че е точно там.

— Кое? — попита Рудолф.

— Знаеш какво имам предвид — отвърна Уесли.

— Изпий си шампанското — вдигна чаша Рудолф.

Уесли демонстративно остави чашата си на масата, бръкна в джоба на взетия под наем смокинг и извади малък пистолет.

— Вече нямам нужда от онова нещо — изрече той с равен глас. — Запази си го за спомен.

— Луд както винаги — каза Били.

— За тия думи си заслужава да пия — усмихна се Уесли. Вдигнаха чаши.

Уесли прибра пистолета в джоба си.

— Значи цяла вечер си седиш в залата, гледаш се на екрана и се кланяш на хората с това нещо в джоба си! — каза Рудолф.

— Ами да. Никога не се знае кога може да се появи онзи, когото търся — отвърна Уесли.

Рудолф намръщено закричи из стаята и попита:

— Уесли, какво ще направиш, ако разбереш, че въпросът ще бъде уреден без твоето участие?

— Какво значи това? Уреден?

— Значи, че сега, докато ние си пием шампанското, един професионален убиец търси твоя човек.

— Ще ти кажа, че не искам никой да върши работата ми вместо мен — отговори хладно Уесли — и не искам повече подаръци нито от теб, нито от когото и да е друг.

— Смятам да остана в Кан до края на фестивала — продължи Рудолф. — Още само десет дни. Ако дотогава работата не е приключила, връщам се вкъщи и слагам точка. Единственото, което искам да обещаеш, е, че дотогава няма да предприемаш нищо. А след това прави, каквото знаеш.

— Не мога да обещаая — заяви Уесли.

— Уесли... — започна Били.

— Ти не се меси! Достатъчно вече обърка нещата — сръза го Уесли.

— Успокойте се. И двамата — каза Рудолф. — Има още нещо, Уесли. Твоята приятелка мис Ларкин се обади онзи ден. Ти ѝ дължиш много.

— Повече, отколкото си мислиш. Какво каза тя? — попита Уесли.

— Иска да дойде тук. Смята, че може да си вземе две седмици отпуск от списанието. Чака да ѝ се обадиш.

— Ще трябва да почака — отвърна Уесли и допи шампанското си.

— Каза, че ти знаеш за намерението ѝ да дойде тук. Че си искал тя да дойде.

— Мислех, че всичко вече ще е приключило — обясни Уесли. — Само че не е. Затова ще се видим с нея друг път.

— О, по дяволите — извика Рудолф. — Няма освен всичко друго да играя и ролята на Купидон. Хайде да пресушим бутилката. Искам да поспя.

— Какво ще правиш сега? — попита Били, когато двамата с Уесли останаха сами пред хотела.

— Ще обикалям като нощен патрул — отвърна Уесли. — Искаш ли да дойдеш?

— Не.

Уесли погледна скептично Били и попита:

— Какво мислиш за цялата тая работа?

— Безумно ме е страх. За всички нас — отвърна Били.

Уесли кимна мрачно.

— Ще дойда с теб до паркинга. Забравих да вдигна гюрука на колата си, а сигурно ще вали.

Уесли му помогна, после Били затвори прозорците на колата и каза:

— Уесли, все пак няма да е лошо, ако двамата с теб се разходим до Париж. Ще спираме по пътя да играем тенис и да си правим угощения. Може да се срещнете с твоята приятелка там. Тук ще те побъркат през следващите десет дни. Нищо лошо няма да стане, ако отложиш нещата с десет дни.

— Ще играя с тебе тенис, Били, само че тук. Лека нощ — каза Уесли.

Били проследи с поглед високата фигура в тъмен костюм с леко издут джоб. Поклати глава и се върна в хотела. В стаята си превъртя два пъти ключа на вратата.

На другата сутрин се събуди рано и поръча да му донесат вестниците. Освен специалните издания на фестивала пиколото му донесе и новия брой на „Нисматен“. На първа страница бе поместена снимка на един мъж, който му изглеждаше познат. Мъжът носеше тъмни очила и стоеше между двама полицаи. Беше приятелят на Моника, търговецът на замразени храни от Дюселдорф. Текстът към снимката гласеше, че бил арестуван след анонимно телефонно обаждане и че бил заловен с бомба, скрита в калъф на филмова камера. Човекът, който се обадил по телефона, говорел със силно подчертан южняшки акцент.

Били се усмихна, като прочете последните редове. Уесли

не е единственият актьор в семейството, каза си той.

На другата сутрин отидоха с малката открита кола в един тих спортен клуб в Жуан ле Пен да играят тенис. Уесли, със сини джинси, избеляла памучна риза и вълнено сако с оръфани ръкави, никак не приличаше на актьор, комуто предсказваха в печата блестяща кариера. Били докосна с отвращение леко издутия джоб и каза:

— Не може ли поне, докато играеш тенис, да оставиш това проклето нещо в хотела? Ужасно ме изнервя. Имам чувството, че ще го извадиш и ще ме гръмнеш, ако ти взема още някоя точка от сервис.

— Навсякъде ходя с него — добродушно се усмихна Уесли.

Той излезе на корта със сакото и преди да почнат да играят, внимателно го праметна на една пейка близо до мрежата, където можеше да го гледа през цялото време.

Първия ден Уесли игра невъздържано, както и преди. Удряше топката яростно, най-често в мрежата или извън игрището. Два часа по-късно Били каза:

— Стига толкова за днес. Ако действаше така и като актьор, нямаше да те пуснат дори до някое кино да припариш, и да имаш билет.

— Младежка енергия — ухили се Уесли и облече сакото върху мократа от пот риза. — Обещавам да се поправя.

— Кога започваш да се поправяш?

— Утре — заяви Уесли.

Когато отидоха да си вземат душ, Уесли настоя Били да му пази сакото, докато се изкъпе, макар че в помещението нямаше никой освен тях двамата.

— Доста глупости съм вършил през живота си — оплака се Били, — но за първи път ставам пазач на сако. — Той седна на пейката пред кабинките, докато Уесли се събличаше. Гледаше ясно очертаните големи мускули на гърба му и дългите му идеално оформени крака. — Ако имам твоята физика, щях да съм на финалите в Уимбълдън — каза той.

— Човек не може да има всичко — отвърна Уесли. — Ти имаш ум в главата си.

— А ти?

— Аз не мога да се похваля с такова нещо.

— Ти ще стигнеш далеч в професията, която избереш — каза Били.

— Ако я избира... — отговори Уесли и влезе под душа.

Миг по-късно през плиска на водата до Били стигна гласът на Уесли, който пееше „Дъждовни капки падат на главата ми...“ Имаше силен, хубав глас и безспорен талант да съчетава думи и мелодия. Освен всичко друго — и това, каза си Били. Едно обаче беше сигурно — ако сега влезеше някой и го видеше и чуеше как безгрижно си пее, за нищо на света нямаше да му мине през ум, че това момче денем и нощем се движи с пистолет.

Когато отидоха при колата, паркирана зад клуба в сянката на дърветата. Били каза:

— Ако сега провалиш всичко, майка ми никога няма да ти прости. Аз също.

Уесли не отговори нищо, отпусна се тежко на тясната седалка и засвири с уста една мелодия от филма.

На другия ден Уесли удържа на обещанието си и игра по-спокойно. Сякаш изведнъж бе схванал смисъла на играта, отказа се от самоцелни удари и саморазправа с топката. В края на двата часа Били се чувстваше изтощен, макар че спечели и четирите сета. Уесли, който бе тичал два пъти повече от него, дишаше нормално. И този път той накара Били да му пази сакото, докато си вземе душ.

Третия ден играха само един час, защото Били бе обещал да се върне рано, за да могат Донъли и Гретхен да отидат с колата в Мужен и да обядват там двамата. Откак прожектираха филма, Гретхен нямаше и минутка покой в Кан и напрежението започваше да ѝ се отразява.

Първият сет продължи цял час и Били трябваше да се бори за всяка топка, въпреки че накрая водеше с шест на три.

— Пфуу — каза той, като тръгнаха към съблекалните, — започвам да съжалявам, че те накарах да играеш по-спокойно. Ако продължаваш така, ще ме изцедиш докрай.

— Ами, детска игра — отвърна самодоволно Уесли.

Тъкмо се обличаха след банята, когато чуха експлозията отвън.

— Какво беше това, дявол да го вземе? — попита Били.

— Може би някакъв газопровод — сви рамене Уесли.

— Никакъв газопровод няма да е — каза Били. Усети, че се разтреперва, и седна.

Все още седеше без риза, когато управителят на клуба дотича в съблекалнята.

— Мосю Абът — задъхано каза той с писклив, уплашен глас, — бързо елате. Вашата кола... Ужасно е.

— Веднага идвам — отговори Били, но продължи да седи, без да помръдва. В далечината се чуха полицейски сирени. Били си облече ризата и започна бавно и старателно да си закопчава копчетата, а през това време Уесли бързо нахлузи джинсите си.

— Уесли, да не си посмял да излезеш — нареди Били.

— Какво значи това „да не си посмял“?

— Чу какво казах. След няколко секунди полицията ще бъде тук — заговори той бързо и отсечено. — Снимката ти ще се появи във всички вестници. Стой тук! И скрий този проклет пистолет. На незабележимо място. Ако някой те попита нещо, не знаеш нищо.

— Но аз наистина нищо не знам... — каза Уесли.

— Добре — отвърна Били. — Стой тук! Аз трябва да видя какво се е случило. — Закопча ризата си догоре и без да бърза, излезе от съблекалнята.

От съседните жилищни сгради се стичаха хора към дърветата, където бе паркирана колата му. Една малка полицейска кола с виеща сирена мина с пълна скорост през портала на клуба и спря със скърцане на алеята. Двама полицаи излязоха и хукнаха към тълпата. Като наближи, Били видя, че колата му е разкъсана на две, предните колелета бяха изхвърлени настрана, а покривът лежеше на няколко метра от тях. Струпаните хора закриваха гледката на Били, но той добре видя и чу една жена, която жестикулираше като обезумяла и крещеше на полицаите, че, като минавала край портала, видяла един мъж наведен над откритата кола и няколко секунди по-късно, след като го подминала, чула експлозията.

Сред възбудените гласове Били чу, че единият полицай пита управителя на тенисклуба кой е собственикът на колата. Управителят се обърна и посочи Били. Били си проби път през тълпата и едва тогава видя обезобразеното, кърваво тяло на мъж, проснат по лице до останките от радиатора на пежото.

— Господа, колата е моя — каза Били. Ако управителят,

който знаеше, че той говори френски, не беше тук, щеше да се престори, че знае само английски.

Двамата полицаи се заеха да обърнат тялото на мъртвия мъж и Били извърна глава. Хората се отдръпнаха и една жена изпищя.

— Мосю, познавате ли този човек? — попита го единият полицаи.

— Предпочитам да не гледам — извърна глава Били.

— Моля ви, мосю — настоя полицаият. Беше млад, преbledнял от страх и ужас. — Трябва да ни кажете познавате ли този човек. Ако не го видите сега, после ще бъдете принуден да дойдете в моргата.

Вторият полицаи, наведен над трупа, претърсваше джобовете му. Поклати глава и се изправи.

— Няма никакви документи — съобщи той.

— Моля ви, мосю — повтори умолително младият полицаи.

Накрая, обръщайки бавно глава, Били видя първо ужасените лица на хората, после върховете на дърветата и синьото небе и едва тогава си наложи да погледне надолу. На мястото на гърдите зееше червена дупка, лицето беше разкъсано и изкривено в гримаса, през овъглените устни се виждаха изпочупени зъби, но въпреки всичко Били позна лицето. Това беше човекът, когото в Брюксел познаваше под името Джордж.

— Съжалявам, господа — поклати глава той. — За първи път виждам този човек.

[1] Адвокатът от Антиб ми каза, че искате да говорите с мен (фр). — Б.пр. ↑

Част четвърта

Били седеше на бюрото си в опустялата редакция, втренчил поглед в пишещата машина. Беше късно вечерта, той бе свършил работата си за деня и можеше да си отиде у дома. Ала домът му беше малко, неприятно едностайно жилище близо до университета и там никой не го чакаше. Сам бе пожелал така. След Жуан ле Пен избягваше всякаква компания.

На бюрото му лежеше дебело писмо от вуйчо му Рудолф, с клеймо от Кан. Вече трети ден стоеше неотворено. Вуйчо му пишеше прекалено много писма, в които примамливо описваше прекрасния живот на разни интелигентни и добре платени млади хора във Вашингтон, където сега прекарваше доста от времето си, вършейки безплатна, но очевидно важна работа в полза на Демократическата партия. Поне с такова впечатление оставаше човек от вестникарските статии за разни събития във Вашингтон, където името му се свързваше с това на Хелън Морисън и на един сенатор от Кънектикът, с когото той пътуваше из Европа.

Били понечи да вземе писмото на вуйчо си, но телефонът на бюрото му иззвъня. Вдигна слушалката:

— Абът на телефона.

— Били, обажда се Рода Флин. — Освен гласа на жената Били дочу музика и много други гласове.

— Здравей, Рода — каза той. Рода беше млада репортьорка във вестника, красиво момиче, което се проявяваше много по-добре от него, имаше си своя рубрика и се опитваше да флиртува с Били винаги, когато случайно се срещнеха в редакцията.

— У нас има малко празненство и се нуждаем от още мъже — каза тя. — Ако си свободен...

— Съжалявам, Рода — прекъсна я Били. — Имам още работа. Може би друг път.

— Да, друг път — разочаровано каза тя. — Недей да работиш толкова много. Знам какво ти плащат, затова не разглезвай шефовете.

— Благодаря за съвета — отвърна той. — Но засега те явно не си мислят, че ги разглезвам. Приятно прекарване.

Били затвори телефона и отново втренчи поглед в машината. Тишината се нарушаваше само от далечното

потракване на телетипа, а в ушите му още отекваха веселите звуци от компанията на Рода. Как му се искаше да отиде там и да поговори свободно с някое красиво момиче, само че не можеше да говори за онова, което наистина му се искаше.

Дявол да го вземе, щом не мога да говоря с никого, поне със себе си да поговоря, помисли си той.

Сложи един лист на машината и започна да пише.

Това е към бележника от 1972 година. Поради различни причини не съм писал нищо след Испания, но сега съм сам в Чикаго, неизвестен и уплашен, и смятам, че като представител на своето поколение и човек с необикновена съдба трябва да кажа някои неща, които може би някога ще бъдат прочетени с интерес от други млади хора. Както каза Полковника в Брюксел, „Ние сме на бойната линия на цивилизацията“ и ако това важи за Брюксел, трябва да важи и за Чикаго. Послания от такава важност трябва да се оставят на такива места, където оцелелите, ако изобщо има такива, ще могат да ги намерят.

Той спря, прочете написаното и си припомни какво бе чул за Полковника — след повишаването си се оттеглил в Аризона, където можел да играе тенис през цялата година. Сетне бързо продължи да пише.

Ставам невротичен. А може би не е така. Мисля, че непрекъснато ме следят. Като вляза в ресторант, ми се струва, че непознати мъже и жени упорито ме гледат, придобил съм навика, като вървя по улицата внезапно да се обръщам, през последните шест месеца съм се местил четири пъти. До този момент не съм хванал никого на местопрестъплението. Може би имам някакво предчувствие за бъдещето. Може би времето е кръг, а не спирала и някой, който върви по кръга, се приближава към мен от другата страна. Уилям Абът, младши, с невроза, непозната до този

момент на науката.

Ако ме убият или умра при страни обстоятелства, лицето, което ще бъде отговорно за това, е една жена, известна като Моника Волнер, когато работеше като преводачка в НАТО, докато аз бях в армията в Брюксел, и като Моника Хицман, когато по-късно я видях в Ел Фаро, близо до Малага в Испания. Тя беше и, предполагам, все още е член на терористична организация, която действаше, и вероятно още действа, в цяла Европа, а може би поддържа връзка с подобни организации и в Америка.

Мъжът, който по една случайност се самовзриви, докато слагаше бомба в колата ми в Жуан ле Пен, Франция, ми е познат само като Джордж, шеф на групата, към която принадлежеше Моника Волнер-Хицман. Той беше специалист по огнестрелни оръжия и до инцидента, предизвикал смъртта му, минаваше за експерт в производството на взривни устройства.

Пиша тези редове в редакцията на „Чикаго трибюн“, където работя от шест месеца благодарение на приятелството на баща ми с един от редакторите. Баща ми знае къде се намира този мой доста голям бележник. Пазя го заедно с няколко книги и документи, стари дрехи и разни вехтории, които съм събрал по време на пътуванията си, в един сандък в мазето на неговия апартамент, тъй като в моята стаичка няма място. Той знае, че в сандъка има и мои писания, но не ги е чел. Уверил съм го, че това е резюме на романа, който той постоянно ме подтиква да напиша.

Откакто напуснах Кан, където бях подложен на строги разпити от френската полиция, основателно подозираща, че има някаква връзка между мен и човека, когото познавах под името Джордж, но неспособна да докаже нищо, не съм се виждал със семейството си поради това, че се страхувам да не им се случи нещо, докато съм с тях, а не поради липса на роднински чувства. Мисълта, че само

двайсетина минути след като избухна бомбата, трябваше да дам колата на майка ми и на нейния приятел, за да отидат на обяд, ме измъчва и до този момент, макар че сега за първи път съм в състояние да опиша какво се случи на Лазурния бряг.

Той отново спря да пише и си припомни часовете с двамата следователи, които го разпитваха отначало любезно и снизходително, а след това грубо и открито враждебно. Заплашиха го, че ще го арестуват, но той знаеше, че блъфират, и устоя, повтаряйки все едно и също: „В отговор на вашите въпроси мога само да кажа, че съм в Кан, за да гледам филма на майка си, че никога не съм виждал този човек и не знам да имам врагове. Единственото ми предположение е, че този човек е направил някаква трагична грешка.“

Най-накрая те се отказаха и го освободиха с предупреждението, че случаят не е приключил и че между Франция и Съединените щати съществува договор за екстрадиране.

Рудолф го бе изгледал особено, но това трябваше да се очаква след историята с пистолета със заглушител.

— Късметлия си ти — подметна вуйчо му на другия ден на летището, преди Били да се качи на самолета за Ню Йорк. — Гледай да си останеш такъв.

— Не се съмнявай в това — отвърна Били.

Уесли, който също беше с тях, но вече не се усмихваше, мрачно му стисна ръката, без да каже нищо.

Гретхен не можа да дойде. Когато чу за експлозията — това нямаше как да се скрие от нея, — тя припадна и остана на легло. Лекарят, когото извикаха, установи, че има висока температура, но не можа да ѝ постави диагноза. Поръча да лежи поне пет дни.

Когато отиде в нейната стая да ѝ каже довиждане, Били се ужаси от вида ѝ. Лицето ѝ беше синкавобяло, сякаш се бе смалила за няколко часа, и когато заговори, гласът ѝ едва се чуваше:

— Били, моля те, пази се заради мен.

— Ще се пазя — каза той, наведе се и я целуна по горещото лице, докато тя легеше подпряна на възглавницата.

Били поклати глава да прогони нахлулите спомени и продължи да пише.

Ако можех да кажа цялата истина на полицаите, като нищо щях да ми дадат ордена на Почетния легион. В края на краищата все пак бях допринесъл за разпадането или поне за осуetyяването на дейността на банда убийци, тероризираща цяла Европа. Разбира се, направих това случайно, но случайностите също са важни, може би повече от всичко останало. Цялата история на семейството ми е поредица от случайности, хубави и лоши. Може би така е с всички семейства.

Въпреки факта, че избягвам да се виждам с роднините си, те често ми пишат и ме държат в течение на делата си. В отговор аз им пиша весели, словоохотливи писма, пълни с лъжи, че баща ми е трезвен почти през цялото време, а аз се справям чудесно с работата си във вестника. Тъй като отразявам дейността на полицейските участъци и съдебните дела за дребни престъпления в районните съдилища, едва ли ми вярват. Пред баща си обаче не твърдя, че романът, който уж пиша, ще бъде вторият „Война и мир“, нито че ще бъде Големият американски роман, само му казвам, че засега се оформя задоволително.

Вуйчо ми Рудолф — стожерът, спасителят, съвестта и ангел-пазителят на семейството, в своя вечен стремеж да върши добри дела сега пътува между Лонг Айланд, Кънектикът, Вашингтон и столиците на Европа, намира време да пише дълги поучителни писма и да дава съвети, които никой от нас не следва. Той е най-ревностният писач на писма и благодарение на него научавам с какво се занимава самият той, майка ми, която сега е мисис Донъли, и братовчед ми Уесли, който остана в Кан и си намери работа като моряк на една яхта. Вуйчо Рудолф намира време и да посещава Уесли в Кан във връзка с една история...

Били спря да пише, стана и закричи около бюрото. После седна, загледа листа на машината и отново се зае да пише, но този път по-бавно.

Дори и сега мисля, че е по-разумно да не засягам въпроса за натрапливата идея на Уесли. Всички ние, и майка ми, и вуйчо ми, и аз, се опитахме да го убедим да не остава на Лазурния бряг. Никой от нас няма, меко казано, приятни спомени от това място. Дори фестивалът се оказа едно разочарование. Противно на предвижданията на рекламния агент журито не присъди никаква награда на филма и слава богу, че никой не прие буквално думите на мистър Симпсън, че ще си отреже главата, ако Уесли не се върне у дома с награда. Както разправя майка ми, която се готви да започне втория си филм, Уесли е отказал да участва в него, независимо от високото заплащане, както и да играе главни роли в други филми. Засега Уесли без съмнение е най-богатият моряк в Средиземно море. В последното си писмо той ми пише, че когато приключи с морската афера, както сам се изразява, ще играе във филми, докато спечели пари да си купи яхта, след което като баща си ще стане капитан. Писмата му звучат бодро, но може би и той лъже като мен, когато пише на роднините си. Все пак за разлика от мен той има причина да бъде бодр. На осемнайсет години наследи трийсет хиляди долара без високи данъци, а приятелката му си уреди да работи в парижкото бюро на „Тайм“ и често взема самолета за Кан, за да го види. Пише също, че играе редовно тенис, освен през летните месеци, и смята, че ако сега се срещнем на корта, ще ме срази. Аз не съм докосвал ракета след Жуан ле Пен.

Полицията така и не откри нито истинското име на Джордж, нито откъде е дошъл. Не мога да се отърва от чувството, че един ден ще вдигна очи от бюрото и ще видя Моника, изправена пред мен. Постоянно я сънувам, сънищата ми са еротични и

прекрасни и когато се събудя, съм дълбоко отчаян.

Били спря да пише и се намръщи.

— По дяволите — изруга той. Извади листа от машината и заедно с още два листа го сложи в голям плик, за да ги занесе у дома. После стана, облече си самото и понечи да тръгне, но се обърна и видя дебелия плик, който вуйчо му бе изпратил от Кан. Все едно сега или друг път. Нали трябваше да го прочете. Отвори плика. Към една вестникарска страница, прегъната няколко пъти, бе прикрепена бележка. Втора бележка бе прикрепена към обратната страница от вестника. Бележката, написана с почерка на вуйчо му, гласеше:

„Прочети оградено в червено, а след това прочети съобщението от другата страна.“

Били поклати раздражено глава. Игрички, каза си. Но това не беше в стила на Рудолф. Обзет от любопитство, той седна и сложи предната страница под лампата. В горния ляв ъгъл с големи букви бе изписано МАРСИЛИЯ, а с по-малки букви — втора страница. Рубриката, озаглавена *Faits Divers*^[1], беше оградена с червен молив.

Mort d'un Voyou^[2], прочете той на френски, който все още не бе забравил. Следваше самото съобщение:

Снощи на кея на Старото пристанище бе намерено тялото на мъж, разпознат по-късно от полицията като Янош Данович, югославянин. Убит е с два изстрела в главата. Знае се, че е бил човек от престъпния свят на Лазурния бряг и Марсилия и е бил арестуван няколко пъти за сводничество и въоръжен грабеж, макар никога да не е бил осъждан за престъпленията си. Полицията смята, че убийството е поредното разчистване на сметки в Марсилия, което става през последните седмици.

Били бавно отмести вестника. Божичко, помисли си той,

Рудолф е полудял, след като изпраща такова нещо по пощата. Ами ако се беше загубило или някой случайно го бе отворил и любопитствал защо съветникът на един американски сенатор се интересува от убийството на някакъв дребен престъпник от Марсилия, и бе започнал да задава неприятни въпроси... Той понечи да скъса страницата на малки парченца, но си спомни бележката на гърба.

Обърна листа и извади бележката от кламера. „Виж датата на вестника“, пишеше вуйчо му. Били погледна — беше първа страница на „Льо меридионал“, а датата гласеше: Събота, 24 октомври 1970.

1970! Данович е бил убит шест месеца, преди Уесли да се върне в Европа. Били се подпря с лакти на бюрото и хвана с две ръце главата си. И се разсмя. Смя се истерично. Когато най-после смехът му секна, вдигна телефона и помоли да го свържат с Рода Флин. Когато Рода се обади, той каза:

— Здравей, Рода, празненството продължава ли?

— Ако можеш да дойдеш, продължава — отвърна Рода.

— Тръгвам. Къде живееш? — попита Били.

Тя му съобщи адреса, а той добави:

— Пристигам след десет минути! Пригответи ми нещо силно за пиене. Тази вечер имам нужда от нещо силно.

Когато излезе от сградата на „Трибюн“ и тръгна по Мичиган Авеню, озъртайки се за такси, стори му се, че някой го следи. Обърна се и се огледа, но на половин пресечка зад него вървяха само две двойки.

Може би няма да е зле да попитам Рудолф пази ли още онзи пистолет, помисли си той. Кой знае, може и да ми свърши работа някой ден.

После видя едно свободно такси, спря го, качи се и отиде да се забавлява.

[1] Произшествия (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Убит разбойник (фр.). — Б.пр. ↑

Заслуги

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.